

38

Fjárnúskapur í eyjum

36

Loftslagsvænir
búskaparhættir

28

Endurbyggð eitt
elsta hús Kópaskers

16

Ákvað í leikskóla
að verða dýralæknir

Bændablaðið

13. tölublað 2024 • Fimmtudagur 11. júlí • Blað nr. 660 • 30 árg. • Upplag 33.000 • Vefur: bbl.is

Mikið var um dýrðir á Landsmóti hestamanna sem fór fram á félagssvæði hestamannafélagsins Fáks í Viðidal í Reykjavík dagana 1.–7. júlí. Elsa Kristín Grétarsdóttir og Sólstjarna frá Sólvangi voru hluti af um hundrað þörum sem tóku þátt í hátíðlegri hópreið setningarathafnarinnar. Mynd / Guðrún Hulda Pálsdóttir

– Sjá nánar á síðum 4, 18, 20–21, 22 og 40–41.

Útihátíðir eru alltaf hressandi.

Sumarhátíðir

Nú, þegar líða er tekið á sumarið hafa fyrstu ferðahelgar landsmanna þegar gengið í garð.

Þó er enn um þetta dagskrá hátíða að ræða á komandi vikum og ætti fólk ekki að hika við að gera sér dagamun. Yfirlit yfir helstu hátíðir eru birtar í blaðinu.

– 24 –

Fræðslustofa Steinassafns Petru.

Opið heimili

Í sumar er liðin hálf öld frá því að Ljósbergjörg Petra María Sveinsdóttir á Stöðvarfirði ákvað að opna heimili sitt og steinasafn gestum og gangandi til frambúðar.

Í Steinassafni Petru eru tugþúsundir steina til sýnis, bæði í húsi og lystigarði. Þar er einnig fræðslustofa og kaffihúsið Sunnó.

– 32 –

Kaupfélag Skagfirðinga:

Verður langstærsta kjötafurðastöð landsins

Kaupfélag Skagfirðinga (KS) hefur gert kauptilboð í allt hlutfélag Kjarnafæðis Norðlenska (KN) og hafa stærstu hluthafarnir, bræðurnir Eiður og Hreinn Gunnlaugssynir, gengið að kauptilboðinu sem samtals hljóðar upp á um 2,5 milljarða.

KS verður eftir kaupin með um 67 prósent af íslenski kinda- og nautgripakjötsframleiðslu sé tekið mið af gögnum um sláurtölur síðasta árs.

Heildarhlutur bræðranna í KN er um 57 prósent en Búsæld, félag 464 bænda, heldur á um 43 prósentum samtals.

Kjarnafæði stofnað 1985

Hlutfjárakning stóð fyrir dyrum hjá KN áður en kauptilboð KS barst, svo hægt yrði

að ráðast í frekari hagræðingar í slátrun og kjötvinnslu. Samkvæmt heimildum blaðsins stóðu yfir viðræður við fjárfestingafélagið Kaldbak um þá aðkomu. Áður var Kaldbakur dótturfyrirtæki Samherja, en hefur frá árinu 2022 verið sjálfstætt fjárfestingafélag.

Kjarnafæði var stofnað árið 1985 af þeim bræðrum og Norðlenska varð til í júlí árið 2000 þegar Kjötíðnaðarstöð KEA og Kjötíðjan Húsavík sameinuðust.

Viðræður félaganna tveggja um samruna hófust árið 2018 en varð að veruleika í júlí 2021, eftir að uppfyllt höfðu verið skilyrði Samkeppniseftirlitsins.

Við samrunann í Kjarnafæði Norðlenska varð til stærsta kjötvinnslufyrirtæki landsins, með fleiri en þrjú hundruð starfsmenn.

Verulegur rekstrarbati

Frá sameiningunni hefur orðið verulegur rekstrarbati hjá Kjarnafæði Norðlenska. Á árinu 2022, á fyrsta heila rekstrarárinu, varð 231,5 milljóna króna hagnaður fyrir skatta en á síðasta ári nam hagnaðurinn 385,5 milljónum króna fyrir skatta. Var góð afkoma þökkud aðhaldi í rekstri og hagræðingaraðgerðum þrátt fyrir íþyngjandi fjármagnskostnað.

Óbreytt starfsemi fram yfir sláurtíð

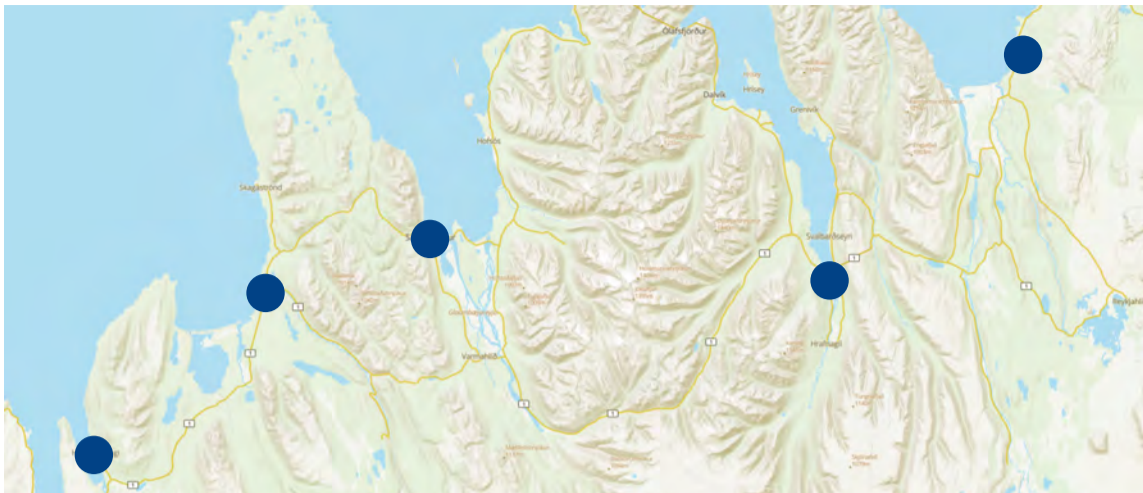
Samkeppniseftirlitið hefur enga aðkomu að kaupum KS á KN vegna þeirra breytinga sem gerðar voru á búvörulögum í mars, en þá var

kjötafurðastöðvum veitt undanþáguheimild frá samkeppnislögum til samvinnu og til að sameinast.

Eftir kaupin færast slátruhús og kjötvinnslustöðvar KN á Svalbarðseyri, Blönduósi, Húsavík og Akureyri undir KS. Samkvæmt heimildum blaðsins er gert ráð fyrir að rekstur starfsstöðvanna haldist óbreyttur fram yfir næstu sláurtíð, í það minnsta. Sé miðað við nýjustu sláurtölur verður hlutdeild slátruhúsa í eigu KS rúm 69 prósent af heildarfjölda sláurdilka í landinu. Hvað varðar hlutfall nautgripa á landsvísu sem koma til slátrunar hjá KS, má búast við að það verði um 64 prósent. /ghp - smh

– Sjá nánar á bls. 2

Þegar kaupin ganga í gegn eru fimm sláturhús á Norðurlandi undir KS. Þau eru á Hvammstanga, Blönduós, Sauðárkrúki, Akureyri og Húsavík. Eitt sláturhús er svo staðsett á Hellu.

Kaupfélag Skagfirðinga verður með tæplega sjötíu prósent kinda- og nautgripakjötsframleiðslu landsins, miðað við sláturtölur í fyrra.

Kaup Skagfirðinga á Kjarnafæði Norðlenska

Meginmarkmið kaupa Kaupfélags Skagfirðinga (KS) á Kjarnafæði Norðlenska (KN) er samkvæmt tilkynningu að auka hagkvæmni, lækka kostnað við slátrun og úrvinnslu kjötafúrða, bændum og neytendum til hagsbóta.

Það er í samræmi við markmið breytinganna á búvörulögum, sem gerðar voru í vor, þegar kjötafúrðastöðvum var veitt undanþága frá samkeppnislögum til að hafa með sér samráð, vinna saman og til að sameinast.

Svinabændur stærstu hluthafar í Búsæld

Samkvæmt heimildum blaðsins báru viðskiptin brátt að, en rúm vika er síðan kaupilboð KS barst inn á borð bræðranna Eiðs og Hreins Gunnlaugssona, sem saman eiga um 57 prósent í KN. Starfsmönnum KN var tilkynnt um fyrirhugaða sölu síðastliðinn mánudag.

Búsæld, félag 464 bænda, á samantlagt um 43 prósent sem fyrrum eigandi Norðlenska. Þeir þurfa nú að taka ákvörðun um mögulega sölu á þeirra eignarhlut. Stærsti hluthafi er félagið Teigur-eignir ehf. í eigu svinabændanna Ingva Stefánssonar og Selmu Drafnar Brynjarsdóttur.

Ingvi segir jákvætt ef bændur geti valið hvort þeir selji eða haldi áfram að eiga sinn hlut í félaginu. „Ég þarf að sjá hvernig þetta lítur allt saman út þegar rykið sest en ég reikna frekar með því að selja. Það er nauðsynlegt að ná frekari hagræðingu til að keppa við síaukinn innflutning og gott að geta losað um fjármagn til að hlúa að eigin rekstri.“

Kallað eftir hagræðingu í rekstri sláturhúsa

Hvað boðuð hagræðing felur í sér með kaupnum er ekki vitað, en samkvæmt heimildum blaðsins er ekki gert ráð fyrir breytingum á starfsemi starfsstöðva KN fram yfir næstu sláturtíð – í það minnsta. Þó má gera ráð fyrir að sláturhúsum fækki

Hlutfall af heildarfjölda sláturdiilka

Sláturhús	2023
Sláturhús KVH ehf.*	18,90%
Kaupfélag Skagfirðinga	17,40%
Sláturhús Norðlenska	17,20%
SAH afurðir ehf.	15,70%
Hlutdeild sláturhúsa KS	69,20%
Sláturfélag Suðurlands	20,80%
Sláturfélag Vopnfirðinga**	5,30%
Fjallalamb	4,50%
Sláturhús Vesturlands	0,20%
Hlutdeild annarra sláturhúsa	30,80%

* Í helmingssegu KS á móti Kaupfélagi Vestur-Húsvetninga
** Er hætt starfsemi

eithvað, enda hefur verið hvað ákafast kallað eftir hagræðingu í rekstri þeirra í umræðunni um rekstrarvanda greinarinnar. Þegar kaupin verða gengin í gegn eru sex sláturhús í eigu KS; á Hellu, Hvammstanga (í helmingssegu á móti Kaupfélagi Vestur-Húsvetninga), Blönduósi, Sauðárkrúki, Akureyri og Húsavík – í sauðfjár- og stórgripaslátrun.

Bætum ekki hag bændu með innflutningi

Þórarinn Ingi Pétursson er þingmaður Framsóknarflokksins, formaður atvinnuveganefndar Alþingis, sauðfjárséðandi í Eyjafirði og hluthafi í Búsæld. Hann mælti fyrir áður nefndum breytingum nefndarinnar á búvörulögum síðasta vor. „Kaup KS á hlut þeirra bræðra er jákvætt skref og í takti við þá lagasetningu sem var sett í vetur. Síðan leiðir tíminn í ljós hvað Búsældarfélagar gera í framhaldinu, hverjir vilja selja og svo framvegis.“ Hann segist þó ekki hafa sjálfur tekið ákvörðun um sölu á sínum hlut.

„Með þessum kaupum sé ég fyrst og fremst tækifæri fyrir innlenda matvælaframleiðslu að styrkja rekstrargrunn bændu með þeirri hagræðingu sem hefur verið talað um. Verkefnið fram undan er að auka innlenda matvælaframleiðslu og draga úr innflutningi. Það á að vera verkefni þeirra sem eru í fararbroddi

Hlutfall af heildarfjölda nautgripa

Sláturhús	2023
Sláturhús Hellu hf.	25,60%
Sláturhús Norðlenska ehf.	22,10%
Kaupfélag Skagfirðinga	9,60%
SAH Afurðir ehf.	7,00%
Hlutdeild sláturhúsa KS	64,30%
Sláturfélag Suðurlands svf.	28,40%
B.Jensen ehf.	6,60%
Sláturhús Vesturlands	0,40%
Sláturfélag Vopnfirðinga*	0,30%
Hlutdeild annarra sláturhúsa	35,70%

* Er hætt starfsemi

í slátrun og vinnslu að efla innlenda matvælaframleiðslu – til að hægt sé að borga bændum hærra verð fyrir sína framleiðslu.

Sömuleiðis þarf að gæta að því að neytendur fái vöruna á góðu verði. Það er grunnurinn í þeirri lagasetningu sem við settum í vetur, að bæta hag bændu og neytenda. Það gerum við ekki með því að halda áfram þeim innflutningi sem við höfum verið í, heldur með því að auka innlenda matvælaframleiðslu,“ segir Þórarinn.

Ekkert aðhald lengur

Páll Gunnar Pálsson, forstjóri Samkeppniseftirlitsins, segir að sú samkeppni sem hafi verið á milli KS og Kjarnafæðis Norðlenska hafi á síðustu árum skapað aðhald sem hafi haft mikla þýðingu fyrir bændur við ákvörðun fyrirtækjanna um afurðaverð til bændu. „Þetta er ein ástæða hækkandi afurðaverðs til bændu. Aðhaldið hefur jafnframt komið neytendum til góða. Með samruna fyrirtækjanna hverfur þetta aðhald, án þess að neinar aðrar varnir komi í staðinn. Það tjón sem af þessu getur hlotist til lengri tíma er óafturkræft.“

Hann segir enn fremur að vegna þeirra breytinga sem gerðar voru á búvörulögum í mars muni ekki koma til kasta Samkeppniseftirlitsins við samruna fyrirtækjanna. „Þannig mun eftirlitið ekki geta varið hagsmuni

Skammur aðdragandi að sölunni

Bræðurnir Eiður og Hreinn Gunnlaugssynir hafa sem áður segir samþykkt kaupilboð Kaupfélags Skagfirðinga í hlut þeirra.

Eiður segir að allt taki enda, ástæða sölu þeirra sé sú að þeir séu komnir á aldur enda búinir að vera í þessari grein í meira en 50 ár og rekið Kjarnafæði í 39 ár. „Við höfum fundið fyrir ríkum vilja bændu að þessi leið sé farin í átt að frekari hagræðingu.“

Spurður hvort þeir bræður hafi íhugað sölu á fyrirtækinu alveg frá því að Alþingi samþykkti breytingarnar á búvörulögum í vor segir Eiður svo ekki vera. „Við vissum alltaf að það yrði að hagræða í slátrun og vorum að skoða möguleika á því að fá aðila til að koma með aukni hlutafélaginu til að geta farið í slíka hagræðingu. Í raun var mjög skammur aðdragandi að sölunni og þetta var frágengið bara í síðustu viku.“

Eiður Gunnlaugsson.

Verulegur rekstrarbati

Formlegur samruni Kjarnafæðis, Norðlenska matborðsins og SAH afurða gekk í gegn í júlí 2021, eftir að uppfyllt höfðu verið skilyrði Samkeppniseftirlitsins. Viðræður um sameiningu höfðu staðið yfir frá árinu 2018. Við samrunann varð félagið stærsta kjötvinnslufyrirtæki landsins.

Rekstrarskilyrði félaganna höfðu versnað verulega á þessum árum, auk þess sem áhrif frá Covid-19 farsóttinni gerði stöðu þeirra enn þyngrri. Frá sameiningunni hefur orðið verulegur rekstrarbati hjá Kjarnafæði Norðlenska. Á árinu 2022, á fyrsta heila rekstrarárinu skilaði reksturinn 231,5 milljóna króna hagnaði fyrir skatta en á síðasta ári nam hagnaðurinn 385,5 milljónum króna fyrir skatta. Var aðhaldi í rekstri og hagræðingaraðgerðum þakkað góðri afkomu þrátt fyrir íþyngjandi fjármagnskostnað.

Stofnuðu Kjarnafæði eftir að kaupfélagið hætti

Að sögn Eiðs fólst starfsemi þeirra bræðra í fyrstu ekki eingöngu í kjötvinnslu. Þeir hafi verið í framleiðslu á salötum og pitsum og rekið heildsölu, veitingasölu og ýmsa þjónustu.

„Við unnum áður hjá Kaupfélagi Svalbarðseyrar, við slátrun og kjötvinnslu. Síðan stofnuðum við Kjarnafæði eftir að kaupfélagið hætti og vorum með margs konar starfsemi á þeim tíma. Það hefur auðvitað gengið á ýmsu í rekstrinum, en á síðustu misserum hefur auðvitað gengið betur, sem hefur auðvitað skilað sér í hækkunum á afurðaverði til bændu. Við vonumst til að þessi samruni muni skila enn meiru til bændu og neytenda, enda er meiri slagkraftur til þess í enn stærra fyrirtæki,“ segir Eiður. Hann bætir við að gert sé ráð fyrir að starfsemi starfsstöðva Kjarnafæðis Norðlenska verði óbreytt á Norðurlandi.

bændu og neytenda og samrunaaðilar þurfa ekki að veita stjórnvöldum upplýsingar um samrunann eða með öðrum hætti að sýna fram á að hann skapi ábata fyrir bændur eða neytendur.“

Þegar Norðlenska, Kjarnafæði og SAH afurðir sameinuðust setti Samkeppniseftirlitið samrunanum skilyrði.

„Það var gert í góðu samstarfi við bændur, sem einkum var ætlað að tryggja að bændur nýtu ábata sem af samrunanum kynni að hljóta. Talsmenn fyrirtækjanna hafa greint frá því opinberlega að bændur hafi notið þess í hækkandi afurðaverði. Það aðhald sem framangreind skilyrði hafa veitt heyrir nú sögunni til,“ segir Páll.

/ghp - smh

Búrekstrarvörur, hestavörur, gæludýravörur og útivistarfatnaður í miklu úrvali

Erum á 6 stöðum á landinu.

Akureyri - Blönduós - Borgarnes
Hvolsvöllur - Reykjavík - Selfoss

Búsæld:

Til þess var leikurinn gerður

Stjórn Búsældar hefur fyrir sitt leyti samþykkt sölu á Kjarnafæði Norðlenska til Kaupfélags Skagfirðinga, með þeim fyrirvara að hver og einn hluthafi fái að taka afstöðu með því að samþykkja eða hafna sölu á sínum hlut.

Í Búsæld eru 464 núverandi og fyrrverandi bændur á Norður- og Austurlandi. Gróa Jóhannsdóttir, sauðfjárséðandi á Hlíðarenda 1 í Breiðdal og stjórnarformaður Búsældar, segir að fljótlega verði boðað til félagsfundar þar sem kaupilboð Kaupfélags Skagfirðinga verður tekið fyrir.

„Óskir bændu eru þær að með þessum kaupum skapist enn betri skilyrði til að greiða bændum betra afurðaverð.“

Tíminn verður hins vegar að leiða það í ljós hvort það raungerist. Rekstur sláturhúsa er rosalega sveiflukennur og margir óvissuþættir varðandi afkomuna í þessum kjötgreinum – til dæmis bara fjöldi ferðafólks hér á Íslandi,“ segir Gróa.

Gróa Jóhannsdóttir.

„Afurðaverð hefur verið heldur á uppleið á síðustu árum eftir mikla dýfu árunna 2016 og 2017. Við skulum vona að öll þessi hagræðing hafi í för með sér kjarabætur fyrir okkur bændur og neytendur. Til þess var nú leikurinn gerður með þessum breytingum á búvörulögum í vor þegar kjötafúrðastöðvum var veitt undanþága frá samkeppnislögum til að sameinast,“ heldur Gróa áfram. Spurð um þá fákeppni sem skapist nú á Norður- og Austurlandi með sameiningu stórra kjötafúrðastöðva, segir Gróa að auðvitað hafi hún áhyggjur af því. „En varðandi kjötvörumarkaðinn horfir maður svolítið á þetta þannig að samkeppnin hefur fyrst og fremst verið utanlands frá.“

/smh

ÆVINTÝRIN BÍÐA ÞÍN

TOYOTA RAV4

TOYOTA RAV4 Hybrid verð frá: 8.150.000 kr.
TOYOTA RAV4 Plug-in Hybrid verð frá: 10.450.000 kr.

KINTO ONE langtímaleiga

TOYOTA RAV4 Hybrid, verð frá: 202.000 kr. á mán.
TOYOTA RAV4 Plug-in Hybrid, verð frá: 237.000 kr. á mán.

TOYOTA FÖRUM LENGRA

Toyota Kaupúni
Kaupúni 6
570 5070

Toyota Akureyri
Baldursnesi 1
460 4300

Toyota Reykjanesbæ
Njarðarbraut 19
420 6600

Toyota Selfossi
Fosnesi 14
480 8000

UMHVERFISVERBLAUM ATVINNULÍFSINS
UMHVERFISFYRIRTÆKI ÁRSINS

Bíllinn í þessari auglýsingu endurspeglar ekki endilega það verð og þann búnað sem kann að vera tilgreindur. Fyrirvari við 7 ára ábyrgð: Ökutækinu skal viðhaldið samkvæmt vörulýsingu og leiðbeiningum framleiðandans og ber eigandi kostnaðinn við slíkt viðhald. Sé það ekki gert getur það valdið ógildingu ábyrgðar varðandi hluti sem þarfnast viðhalds. 7 ára ábyrgð gildir eingöngu um bíla sem fluttir eru inn af Toyota á Íslandi ehf. 12 mánaða vegaaðstoð fylgir öllum nýjum Toyota bílum. Birt með fyrirvara um villur.

Kjötafurðir:

Ráðuneytið svarar ESA um óvissuatriði

Matvælaráðuneytið segir í svari við fyrirspurn ESA, Eftirlitsstofnun EFTA, að samkvæmt 5. grein nýlegra breytinga á búvörulögum sé eingöngu fyrstu framleiðendum kjötafurða, sem annast slátrun eða vinnslu þeirra, heimilt að nýta sér nýtt undanþáguákvæði frá samkeppnislögum til samvinnu.

Voru þetta viðbrögð ráðuneytisins við spurningum ESA um tiltekin óvissuatriði breytinganna. Spurt var meðal annars um hversu víðtækar breytingarnar væru og um möguleg áhrif þeirra á félög sem nytu góðs af undanþágunni en væru með aðra starfsemi á sínum vegum sem gæti eftir sem áður fallið undir samkeppnisákvæði EES-samningsins.

Félög sem sinna einnig annarri starfsemi

Sérstaklega óskaði ESA eftir svörum um stöðu þeirra félaga sem undanþágan næði til, en störfuðu einnig í aðfangakeðjunni og við ýmsa aðra þjónustu við bændur.

Matvælaráðuneytið fór ekki út í sjálfstæðar túlkanir á hinum nýja lagatexta í sínu svari, heldur vísaði beint í 5. grein laganna um framleiðendafélög, eins og áður segir. Að í henni komi einnig fram að skýrt skuli tekið fram í samþykktum félags sem starfi sem framleiðendafélag að tilgangur þess sé að starfa sem framleiðendafélag til samræmis við undanþáguákvæðið (71. gr. A).

Ísland hafði heimild

Erindi ESA var sent í byrjun maí, þar sem fram kemur að ESA hafi verið

Matvælaráðuneytið fór ekki í sjálfstæðar túlkanir á hinum nýja lagatexta í svari sínu um framleiðendafélögin Mynd / smh

gert viðvart um breytingarnar sem urðu á búvörulögnum og um að matvælaráðuneytið hafi í kjölfarið sent bréf til atvinnuveganefndar, þar sem lýst var áhyggjum af því hvort breytingarnar samræmdust skuldbindingum Íslands gagnvart EES-samningnum.

Í byrjun júní var svo birt álit Carl Baudenbacher, fyrirverandi forseta EFTA-dómstólsins, sem Samtök fyrirtækja í landbúnaði (SAFL) báðu um til að skera úr um hvort undanþágan um kjötafurðirnar frá samkeppnislögum gengi gegn EES-samningnum.

Niðurstaða Baudenbacher var sú að Ísland hafði heimild til að setja undanþáguheimild frá samkeppnislögum, um kjötafurðir, geymslu og flutning þeirra, í sína löggjöf. /smh

Bergur Jónsson, Olil Amble og Sleipnisbikarhafinn Álfaklettur frá Syðri-Gegnishólum. Mynd / ghp

Hrossarækt:

Mannelski og sjálfsöruggi gæðingafaðirinn

Olil Amble og Bergur Jónsson á Syðri-Gegnishólum hafa náð einstökum árangri í hrossarækt með afkomendum Álfadísar frá Selfossi. Sonur hennar, Álfaklettur frá Syðri-Gegnishólum, hlaut Sleipnisbikarinn á nýafstöðnu Landsmóti hestamanna.

Bændasamtök Íslands veita á hverju Landsmóti þeim stóðhesti sem efstur stendur í heiðursverðlaunum fyrir afkvæmi og er ædsta viðurkenning sem veitt er í hrossarækt. Í ár kom það í hlut Álfakletts en hann er annar sonur ættmóðurinnar Álfadísar frá Selfossi sem hlýtur bikarinn. Fimm afkvæmi Álfadísar hafa nú hlotið lágmark til heiðursverðlauna. Auk Álfakletts eru það Álfasteinn og Álfur frá Selfossi og Álfinnur og Heilladís frá Syðri-Gegnishólum og svo hefur Álfarinn frá Syðri-Gegnishólum hlotið 1. verðlaun fyrir afkvæmi.

Hátt hlutfall afkvæma mætir í kynbótadóms

Álfaklettur er fæddur árið 2013 undan Stála frá Kjarri. Hann er því einungis ellefu vetra gamall. Hann hlaut hæst 8,94 í aðaleinkunn í kynbótadómi árið 2020, þar af 9,01 fyrir kosti og 8,82 fyrir sköpulag. Hann hlaut þá einkunnina 9,5 fyrir skeið, samstarfsvilja og samræmi. Hann fékk ekki mjög mikla notkun framan af. „Heiðursverðlaunin hlýtur hann því fyrir árangur fárra hesta sem urðu til og fæddust fyrir árið 2020 þegar hann hlaut þessa háu einkunn á kynbótabrautinni og vakti athygli. Það þýðir að 42 prósent afkvæma sem hafa aldur til hafa mætt í kynbótadóm sem gefur honum 136 stíg fyrir eiginleikann mæting til dóms í kynbótamati, sem ég held að teljist einstakur árangur,“ segir Olil.

Af kvæmi Álfakletts eru í dag skráð 556 talsins og hafa fimmtíu þeirra mætt til kynbótadóms. Hæst dæmda afkvæmi Álfakletts er Húni frá Ragnheiðarstöðum sem stóð efstur sex vetra stóðhesta á nýafstöðnu Landsmóti með 8,72 í aðaleinkunn.

Samvinnuð blanda

Olil og Bergur búa í Syðri-Gegnishólum í Flóahreppi. Þau reka

Dómsorð

Álfaklettur frá Syðri-Gegnishólum gefur hross í rúmu meðallagi að stærð með frítt og skarpt höfuð og vel opin augu. Hálsinn er hátt settur, vel aðgreindur frá bógum og reistur, kverkin einkar klipin. Bakið er vöðvafyllt og lendin jöfn. Afkvæmin eru fótahá, afar létt á bolinn og þurrbyggð, sum nokkuð grannbyggð. Fætur eru þurrir, sinaskil góð en sinin í meðallagi öflug. Hófar hafa hvelfdan botn og þrúðleiki er í tæpu meðallagi. Álfaklettur gefur fjölhæf ganghross með fallegar hreyfingar, afar auðsveipa lund og frábæran vilja. Þau eru takthrein, mjúk og framgripsmikil á tölti, brokkið er svífott og takthreint, rými misjafnt. Skeiðgetan er hreint úrval og skeiðið öruggt, takthreint og svífmikið. Greiða stökkið er rúmt og skrefadrjúgt og þau eru takthrein og jafnvægisgóð á hægu stökki, fetið er takthreint og skrefmikið.

Álfaklettur gefur fínleg, léttbyggð og lundþýð hross með úrvals ganghæfni, hann er gæðingafaðir og kynbótahestur í fremstu röð, hlýtur heiðursverðlaun fyrir afkvæmi og fyrsta sætið.

þar fyrirtækið Gangmyllan ehf. og rækta saman hross sem er kennt við Ketilsstaði/ Syðri-Gegnishóla. Þau eiga hrossin og rækta þau saman en hafa haft gaman af því að halda til haga uppruna hrossanna sem þau áttu áður en þau fóru að búa saman.

„Hrossin sem rekja ættir sínar í beinan móðurlegg til Ketilsstaða á Völlum eru skráðir með Berg sem eiganda og ræktanda en hrossin sem eru kennt við Syðri-Gegnishóla rekja beinan móðurlegg að Syðri-Gegnishóla, Selfoss, Stangarholt eru skráðir á Olil. Þessi hross eru þó öll ræktuð af okkur og eign okkar beggja,“ segir Olil, enda mörg þeirra orðin samtvinnuð blanda þessara tveggja stofna.

Léttleiki, mjúkt og fegurð

Þau eru að vonum stolt með sögulega góðan árangur afkomenda Álfadísar á kynbótasviðinu. „Álfaklettur er sjálfsöruggur og næmur og rólegur. Hann hefur erfð ríkulega geðslag móður sinnar, verandi mjög mannelstur og hlustar vel á knapann sem á honum situr. Ég hef sjaldan verið með jafn tillitssaman hest,“ segir Olil. Bergur bætir því þó við að hann sé þó alltaf til í að „hækka í græjunum“, sé vilji knapans til þess enda framúrskarandi ganghestur.

„Léttleiki, mjúkt og fegurð eru hans helstu einkenni. Árangur Álfakletts sýnir fyrst og fremst styrkleika hans og móður hans, sem er orðin á bak við stóran hluta af íslenska hrossastofninum,“ segir Bergur.

„Ekki má gleyma að faðir hans er gæðingafaðirinn Stáli frá Kjarri sem

ber til afkvæma sinna mjög svipað geðslag og Álfadís,“ bætir Olil við.

Samkvæmt upplýsingum úr WorldFeng, upprunaættbók íslenska hestsins, eru afkomendur Álfadísar frá Selfossi nú orðnir 26.045 talsins. Af þeim hafa 1.644 hlotið fullnaðardóm á kynbótasýningu og 61 afkomandi var sýndur í kynbótadómum á nýliðnu Landsmóti. „Þessi árangur Álfadísar er mikill styrkur fyrir afkvæmi og afkomendur hennar. Í tölunum liggur mikið af góðum upplýsingum og öryggi fyrir ræktendur. Svo er þetta ofboðslega gaman sem ræktandi að ná svona árangri, það sýnir að maður getur ekki bara náð toppnum heldur haldið sér þar,“ segir Olil.

Álfaklettur fer ekki úr landi

Aðspurð um framtíð Álfakletts segir Olil að hún hafi fyrir löngu tekið þá ákvörðun að hafa hann staðsettan á Íslandi um ókomna tíð.

„Okkur finnst Álfaklettur mjög sérstakur hestur sem býr yfir frábærum eiginleikum. Við viljum nota hann sem ræktunargrip hjá okkur og bjóða öðrum að nota hann og njóta. Margir bræður hans hafa farið úr landi, Álfasteinn, Álfur, Álfinnur og Gandálfur auk þess sem Álfgrímur, sem ég keppti á í B-flokki, er seldur til Bandaríkjanna þó hann sé enn hér. Okkur finnst það því skylda okkar sem ræktendur að hafa Álfaklett hér á landi. Hann er enn ungur þótt hann hafi nú þannig lagað lokið ferlinum á kynbótasviðinu,“ segir Olil. Líklega taki nú við keppnisferill hjá gæðingaföðurnum. /ghp

Matvælastofnun:

Lóga þarf hrúti

Bóndi þarf að afhenda Matvælastofnun ákveðinn hrút til að kanna útbreiðslu á riðuveiki.

Matvælaráðuneytið úrskurðaði nýlega í máli bóndans, sem býr á Norðurlandi vestra. Samkvæmt tilkynningu frá Matvælastofnun lá fyrir að hrúturinn hafi haft samgang við riðuveika kind og gæti því hugsanlega verið smitberi. „Eftir að riðutilfelli greindist í Miðfjarðarhólfi vorið 2023 fór fram smitrakning sem leiddi þetta í ljós. Eina leiðin til að finna út úr því væri krufning og athugun á heilavef hrútsins. Þess

Bóndanum er skylt að láta hrútinna samkvæmt úrskurði. Mynd / JE

vegna krafðist Matvælastofnun afhendingar hans,“ segir í tilkynningu frá stofnuninni. /ghp

ÍSLENSKA ÁBURÐARFJÖLSKYLDAN

FÆST Í VERSLUNUM UM LAND ALLT!

FE FÓBURBLANDAN

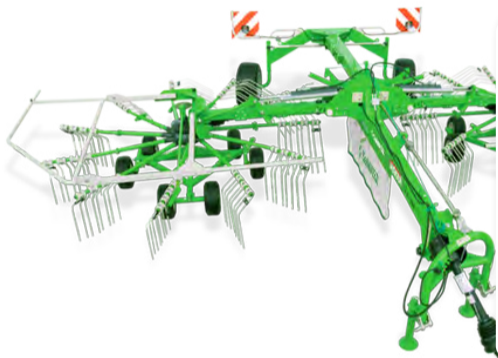

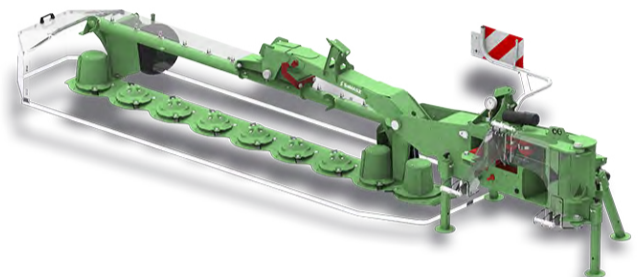
SaMASZ

Samasz Sláttuvél hliðarhengd 3 metra KDT-300
kr. 1.890.000.- án vsk
Samasz Sláttuvél hliðarhengd 3,4 metra KDT-340
kr. 2.090.000.- án vsk
Samasz Sláttuvél miðjuhengd 3,4 metra KT-340
kr. 2.490.000.- án vsk
Samasz Sláttuvél miðjuhengd 3,9 metra XT-390
kr. 3.390.000.- án vsk
Samasz Sláttuvél m.h. knosara 3,0 metra KT301S
kr. 3.290.000.- án vsk

Samasz framsláttuvél 3,4 metra KDF340
kr. 2.490.000.- án vsk
Samasz framsláttuvél 3,4 metra m. knosara KDF341S
kr. 3.090.000.- án vsk

Samasz rakstrarvél 4,70m Z-470
kr. 1.495.000.- án vsk
Samasz rakstrarvél 4,7 m dregin UNO-470
kr. 1.898.000.- án vsk
Samasz rakstrarvél 8,4m. tveggja stjörnu Z2-840
kr. 4.890.000.- án vsk
Samasz heyþyrla 8,90 m P8-890
kr. 3.490.000.- án vsk

PALMSE VAGNAR

Palmse PT150 sturtuvagn Burðargeta 13 tonn Kr. 2.890.000.- án vsk
Palmse PT190 sturtuvagn Burðargeta 15 tonn Kr. 3.590.000.- án vsk

Palmse PT700 sturtuvagn
Burðargeta 7 tonn
Kr. 1.490.000.- án vsk

Palmse malarvagn
Með hardox botnplötu
PT1300 burðargeta 13 tonn
Kr. 2.290.000.- án vsk.

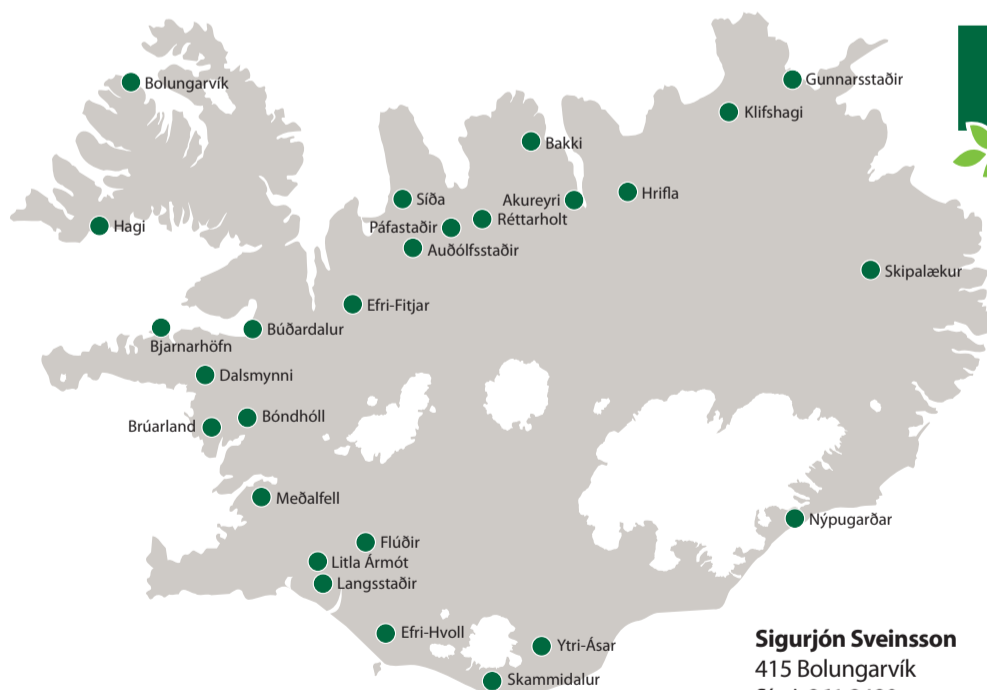
Palmse PT3925 rúlluvagn
Burðargeta 14 tonn. Lengd 9,22 m
Kr. 2.890.000.- án vsk

Robus 1900 MB malarvagn
Burðargeta 19 tonn. Hliðar 1m
Vökva- og loftbrensur. Fjaðrandi beisli
Kr. 5.490.000.- án vsk.

Net- og plastlager frá Búvís um land allt

Búvís
www.buv.is Sími 465 1332

Baldur Grétarsson
Skipalæk - 701 Egilsstöðum
Sími: 471 3131 / 861 1961

Elvar Þór Sigurjónsson
Nýpugarðar - 781 Höfn í Hornafirði
Sími: 659 2560

Ármann Gíslason
Ytri Ásum - 880 Kirkjubæjarklaustur
Sími: 849 4057

Jóhann Pálmason
Skammidalur - 871 Vík í Mýrdal
Sími: 868 7910

Magnús Guðmundsson
Efra Hvoli - 861 Hvolsvelli
Sími: 892 2488 / 487 8334

Ragnar Finnur Sigurðsson
Litla Ármót - 801 Selfoss
Sími: 848 2336

Hjálmar Ágústsson
Langsstöðum - 803 Selfoss
Sími: 486 8948 / 865 9284

Jón Bjarnason
Skiptiholti 3 - 846 Flúðum
Sími: 848 2599

Sigurþór Gíslason
Meðalfelli - 276 Mosfellsbær
Sími: 566 7060 / 897 7690

Kristbjörn Jónsson
Bóndhóli - 311 Borgarnesi
Farsími: 849 9805

Brynjúlfur Steinar Guðbrandsson
Brúarlandi I - 311 Borgarnesi
Farsími: 894 2708

Atli Sveinn Svansson
Dalsmynni - 311 Borgarnes
Sími: 662 1345

Brynjar Hildibrandsson
Bjarnarhöfn - 341 Stykkishólmur
Sími: 893 1582

KM Þjónustan
Vesturbraut 20 - 370 Búðardal
Sími: 434 1611

Haraldur Bjarnason
Haga II - 451 Patreksfirði
Sími: 456 2054 / 869 1047

Sigurjón Sveinsson
415 Bolungarvík
Sími: 861 2480

Gunnar Þorgeirsson
Efri Fitjum - 531 Hvammstangi
Sími: 451 2554 / 894 2554

Rúnar Örn Guðmundsson
Síðu - 541 Blönduós
Sími: 695 3363

Auðólfstaðabúið
Auðólfstöðum - 541 Blönduós
Sími: 452 4757 / 864 0238

Sigurður Baldursson
Páfastöðum 560 - Varmahlíð
Sími: 453 8175 / 895 4166

Róbert Jónsson
Réttarholti - 560 Varmahlíð
Sími 453 8258 / 891 9161

Þór Ingvason
Bakka - 621 Dalvík
Sími: 466 3171 / 844 9371

Búvís ehf
600 Akureyri
Sími: 465 1332 / 660 1648

Vagn Haukur Sigtryggsson
Hriflu II - 641 Húsavík
Sími: 464 3259 / 848 4476

Stefán Pétursson
Klifshaga - 671 Kópasker
Sími: 465 2227 / 659 8927

Jóhannes Sigfússon
Gunnarsstaðir - 681 Þórshöfn
Sími: 868 7832

Bændablaðið

Bændablaðið kemur út 23 sinnum á ári. Upplýsingar um dreifingarstaði er að finna á vef Bændablaðsins: [www.bbl.is](#) Lesendur geta einnig gerst áskrifendur að blaðinu og fengið það sent heim í pósti gegn greiðslu burðargjalds. Árgangurinn (23. tölublað) kostar kr. 17.500 með vsk. Ársáskrift fyrir eldri borgara og öryrkja kostar kr. 13.900 með vsk.

Heimilisfang: Bændablaðið, Borgartún 25, 4. hæð - 105 Reykjavík.
Sími: 563 0300 – Kt: 631294-2279
Útgefandi: Bændasamtök Íslands.

Ritstjóri: Guðrún Hulda Pálsdóttir (ábm.) [gudrunhulda@bondi.is](#) – Sími: 563 0300 – Blaðamenn: – Ástvaldur Lárusson [astvaldur@bondi.is](#) – Hulda Finnsdóttir [hulda@bondi.is](#)
Sigrún Pétursdóttir [sigrunpeturs@bondi.is](#) – Sigurður Már Harðarson [smh@bondi.is](#) – Steinunn Ásmundsdóttir [steinunn@bondi.is](#)

Auglýsingastjóri: Þórdís Una Gunnarsdóttir [thordis@bondi.is](#) – Sími: 866 3855

Netfang auglýsinga: [thordis@bondi.is](#) – Vefur blaðsins: [www.bbl.is](#) – Netfang blaðsins: (fréttir og annað efni) er [bbl@bondi.is](#)

Frágangur fyrir prentun: Sigrún Pétursdóttir – Prentun: Landsprent ehf. – Upplag: 33.000 – Dreifing: Landsprent og Íslandspóstur. ISSN 1025-5621

Skín við sólu Skagafjörður

Eftirfarandi línur úr fyrsta erindi hins tilkomumikla ljóðs Matthíasar Jochumssonar, Skín við sólu Skagafjörður, spannar mögulega ýmsar hugrenningar bænda vegna atburða undanfarinna daga:

*Kenn mér andans óró stilla;
ótal sjónir ginna villa,
dilla, blinda, töfra, trylla,
truflar augað máttug sól.*

Áhrif Kaupfélags Skagfirðinga á íslenskan landbúnað magnaðist enn frekar við kaup þess á stærsta kjötvinnslufyrirtæki landsins, Kjarnafæði Norðlenska, í síðustu viku. Áður höfðu viðræður við fjárfestingafélagið Kaldbak um aðkomu þess að hlutafjárukninu í kjötvinnslufyrirtækinu átt sér stað, en þess má geta að forstjóri Kaldbaks er stjórnarformaður Haga, sem er stór rekstraradili á smásölumarkaði. Í tölublaðinu kemur fram að gengið hafi verið að kauptilboði Kaupfélags Skagfirðinga en þau viðskipti áttu sér stuttan aðdraganda.

„Það er nefnilega þetta með óvissuna ...“

Stór orð hafa fallið um kaupin og sitt sýnist hverjum. Á meðan sumir fagna því að kjötafurðastöðvar nýti sér nýfengna heimild til samráðs og samruna eru aðrir tortryggir. Finnst jafnvel bíræfið að gengið sé svo afgerandi til verka eftir umdeildan aðdraganda að lagabreytingum sem heimiluðu viðskiptin.

Það er nefnilega þetta með óvissuna. Þau sem fagna treysta því að fyrirtæki með áratuga langa reynslu í landbúnaðarstarfsemi séu best til þess fallin að ná fram þeirri hagkvæmni sem nauðsynleg er til að viðhalda kjötrafleiðslu í landinu svo vel sé. Það er ekki annað að heyra á allmörgum bændum sem eiga í hlut að þeir treysti Skagfirðingum fyrir þessari ábyrgð. Þau sem eru hins vegar uggandi vilja ekki að þessir sömu aðilar hafi þetta mikla vald án skilyrða.

Hluthafar Búsældar, sem eiga 43 prósent hlut í Kjarnafæði Norðlenska, eru nær 500 talsins. Félagið hefur verið hluthöfum þungur baggi um langt skeið, enda segir stjórnarformaður félagsins hér í tölublaðinu að rekstur sláturhúsa sé afar sveiflukenndur og óvissuþættir varðandi afkomu margir. Í hluthafahópnum eru framleiðendur í Eyjafirði, Þingeyjasveit, Múlasýslu og jafnvel suður í Skaftafellssýslu. Þónokkur fjöldi hluthafa Búsældar hafa þegar hætt búskap, og eru jafnvel í formi dánarbúa, sem ekki hafa getað fengið greitt út sinn hlut. Nú fá þessir aðilar að velja hvort þeir taki tilboði Kaupfélags Skagfirðinga í sinn hlut eða verði áfram eignaraðilar að stærstu kjötafurðasamsteypu landsins.

Eftir viðskiptin verða sex sláturhús undir eignarhaldi Kaupfélags Skagfirðinga; á Hvammstanga, Blönduósi, í Skagafirði, á Akureyri, Húsavík og Hellu. Tilgangur breyttra búvörulaga og þessa samruna er hagræðing. Haggræðing þýðir óneitanlega lokun starfsstöðva svo það er nokkuð fyrirsjáanlegt að einhver hús fá annað hlutverk.

Sumir getu séð tækifærin í þessu. Kaupfélag Skagfirðinga hefur jú gert vel við sína og skilað samvinnufélaginu góðri afkomu svo árum skiptir með ákvörðunum sínum. Viðskiptin bera það með sér að bændur á starfssvæðinu ætli, eða þurfi, að leggja mikið traust á Kaupfélag Skagfirðinga. Nú þarf kaupfélagið, með skýrum hætti, að standa undir þessu valdi og matvælaráðherra hefur látið hafa eftir sér að það sé stjórnvalda að fylgjast grannt með að markmið lagabreytinganna nái fram að ganga og gagnist bæði bændum og neytendum. Niðurstaðan er sú að valdið og ábyrgðin er í höndum Skagfirðinga.

Guðrún Hulda Pálsdóttir
ritstjóri.

Dönsk kýr af Jersey-kyninu.

Mynd / Wikimedia, Bart Laridon

Stjórnsýsla:

Innleiða kolefnisgjald á landbúnað í Danmörku

– Áform Íslands um útvíkkun gildissviðs

Þann 24. júní náðist sögulegt samkomulag í Danmörku, á milli stjórnvalda og nokkurra samtaka sem starfa á sviðum náttúruverndar, verslunar á landbúnaðarafurðum og vinnslu þeirra, um innleiðingu á kolefnisgjaldi á landbúnað.

Samkomulagið er hið fyrsta sinnar tegundar á heimsvísu. Þar er gert ráð fyrir að bændur þurfi frá árinu 2030 að greiða 120 danskar krónur (um 2.400 íslenskar krónur) á hvert losað tonn af koltvísýringisgildi (CO₂e) sem hækkar svo í 300 danskar krónur (um sex þúsund íslenskar krónur) frá árinu 2035.

Þó að kolefnisgjaldið nái til allra búgreina í Danmörku, þá mun það koma harðast niður á nautgripabændum sem losa mest. Talið er að dæmigerð dönsk kýr losi að meðaltali rúmlega 6 tonn af CO₂e á einu ári, en tæplega ein og hálf milljón nautgripa er í Danmörku.

Möguleikar á að verða gjaldfrúr

Fjármuninum sem aflað er með gjaldtökunni verður veitt aftur inn í búgreinarnar til umhverfisvænna fjárfestinga og nýsköpunar, sem mun skapa störf og vega þannig upp á móti fækkun starfa sem talið er að verði óhjákvæmilega, hjá nautgripabændum í það minnsta.

Ráðgert er að taka málið til þinglegrar meðferðar þegar danska þingið kemur saman eftir sumarfrí.

Haft er eftir Sören Söndergaard, formanni dönsku heildarsamtaka landbúnaðarins (Landbrug & Fødevarer) á vef samtakanna af þessu tilefni að það mikilvægasta

með innleiðingu þessa gjaldfyrirkomulags hafi verið að takast að útfæra það þannig að bændum, sem stunda sinn búskap með viðurkenndum og hagrænum sjálfbærum loftslagslausnum, sé gefinn kostur á að verða algjörlega frír frá kolefnisgjaldtöku.

Áætla milljarða tekna í ríkissjóð

Nú er spurningin hvort danskra áhrifa muni gæta í öðrum Evrópulöndum í nánustu framtíð – og einnig hér á Íslandi.

Áform voru uppi hjá íslenskum stjórnvöldum á síðasta ári um að leggja fram frumvarp til breytinga á lögum um umhverfis- og auðlindaskatta, meðal annars um hækkan á kolefnisgjaldi sem nemur um það bil fim krónum á lítrann (mismunandi eftir kolefnisinnihaldi eldsneytistegunda). Gert var ráð fyrir að tekjur í ríkissjóð myndu aukast um 3,1 milljarð króna.

Í markmiðum áformanna um lagasetningu var einnig tiltekið að til skoðunar væri að útvíkka gildissvið kolefnisgjaldsins, þótt ekki sé frekar útskýrt í hvaða átt það yrði.

Stuðningur við metnaðarfull markmið

Í áformunum, sem voru birt í samráðsgátt stjórnvalda í janúar á þessu ári, kom fram að tilgangur kolefnisgjalds væri að ná utan um neikvæð ytri áhrif af losun svo að verð endurspegli raunkostnað losunar gróðurhúsalofttegunda.

Markmið breytinganna væri að styðja við metnaðarfull markmið stjórnvalda í loftslagsmálum og auka tekjuöflun ríkissjóðs í ljósi samdráttar á tekjum af skattlagningu ökutækja og eldsneytis. Hækkun kolefnisgjalds væri skilvirk leið til að stuðla að samdrætti í losun gróðurhúsalofttegunda.

Fyrirhugað var að leggja málið fram á liðnu vörþingi, en það tókst ekki.

Enginn annar valkostur

Bændasamtök Íslands lögðust gegn málinu í samráðsferlinu og sögðu að um óásættanlegan landsbyggðarskatt væri að ræða.

„Slík skattlagning sem áform þessi ná til er til þess fallin að hafa neikvæð áhrif á landbúnað enda stærstur hluti vinnuvéla og farartækja í landbúnaði knúinn af dísilolíu.

Þá er enn sem komið er, í flestum tilfellum, ekki um annan valkost að ræða sem staðgengil fyrir notkun jarðefnaeldsneytis. Því mun slík skattlagning ekki hafa í för með sér minni notkun jarðefnaeldsneytis heldur aðeins auka kostnað við framleiðslu innlendra landbúnaðarafurða.

Einnig mun hækkun gjaldsins koma sérstaklega illa við flutning á vörum og aðföngum til hinna dreifðari byggða, með tilheyrandi kostnaðarauka. Enda gildir það sama þar að enn sem komið er eru ekki í boði raunhæfir valkostir fyrir þessar flutningsleiðir sem nýta aðra orkugjafa,“ sagði í umsögn samtakanna.

/smh

Pantaðu á
[bustolpi.is](#)

VANDAÐU VALIÐ
Alhliða efni til túngirðinga

Draumakonan mín er geðgód og þolinmód og hefur gaman af lífinu og tilverunni. Með árunum lærist manni að það sem skiptir mestu máli fyrir utan góða heilsu er samvera og samskipti við annað fólk, sérstaklega sína nánustu.

Björn Harðarson, minkabóndi í Holti í Flóa

Fólk gerir iðulega grín að ég sjái ekkert að því að vera piparmey, greinilega ekki nógu desperat að leita mér að jörð með karli. Annars tókst mér nýlega að að bæta við einum forstuyhrút með H154 genið hjá mér, svo og fágætum lit við hrossahópin.

Dagmar Trodler, ótýpisk hestakona og orðabóndi, Bárðardal

Svo ég segi frá sjálfum mér þá er ég með blandað bú, kýr, sauðfé og hross, en uppáhaldsbúgreinin mín er nautgriparækt. Fermingarhesturinn minn, Gosi, er mér kær, svo og tíkin Týra. Sá kostur sem mér þykir framtíðarmaki aðallega þurfa að bera ... er að geta keyrt traktor. **Einar Magnússon, Oddgeirshólum**

Kostir maka: Hann þarf að geta unnið launalaust allar helgar og á stórhátíðardögum, bakkað traktor með vagni fyrir horn án þess að brjóta rúður í gróðurhúsunum og svo almennt að vera með réttar skoðanir. Fyrir fullt hús stiga væri gott ef hann ætti gulan id buzz campervan og sumarhús á Ítalíu.

Halla Sif Svansdóttir Hölludóttir, garðyrkjubóndi, Flúðum

Framtíðarkonan mín þarf að hafa húmor, ákveðni og metnað. Sjálfur hef ég umgengist sauðfé og hesta frá unga aldri en starfa við pípulagningar auk þess að vera rúnings- og járnungamaður.

Davíð Ævarr Gunnarsson, Eyrarbakka

Bænder

Sumir fara á Tinder. Aðrir hafa ekki tíma í slíkt vegna anna í búskapnum. Hér, kær landsmenn, er hnarreist úrval af einhlepum bændum landsins. Aldursbilið er afar breitt, eða frá sautján til sextíu og fimm ára og næsta víst að hvert um sig hafi væna mannkosti til að bera – og jafnvel smá heimanmund í formi jarðar og bústofns. /sp

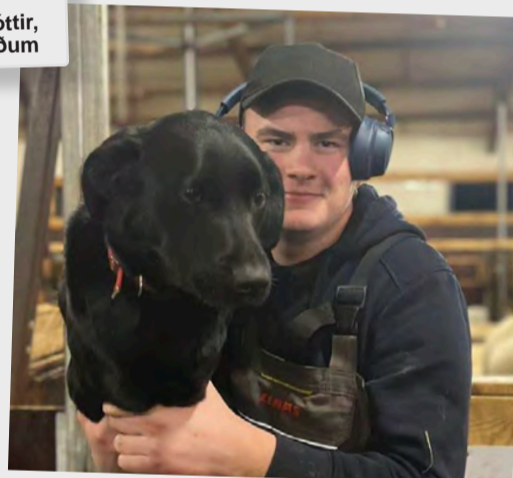
Er að leita að fallegri sveitastelpu sem hefur áhuga á dýrum – og ekki væri það verra ef hún myndi elska traktor á borð við Zetor. Ég er með helvíti flott sveitamullet þó ég segi sjálfur frá og skemmti mér helst við að djöflast í vinum mínum, enda stutt í glensíð.

Kristján Steinn Guðmundsson, Reykhólahreppi

Draumaprinsinn er vel fjáður (ekki af sauðfé, ég á nóg af svoleiðis), hjartahlýr og huggulegur herramaður sem er ekki morgunfúll (ég sé um það).

Sigríður Ólafsdóttir, sauðfjárbóndi í Viðaldalstungu og ráðunatur hjá RML

Er að leita að sætri sveitastúlku sem hefur áhuga á sveitaskemmtun og með húmor fyrir sjálfri sér. Væri líka frábært ef hún fílar Massey gamla Ferguson. Hjá mér sjálfum er mjög stutt í grínið, er með sköllet (skallamöllet). Er annars einfaldur gaur með mikinn áhuga fyrir kindum og mínum búskap og á mikið af góðum vinum sem eru alltaf til í að rétta mér hjálparhönd.

Kolbeinn Óskar Bjarnason, sauðfjárbóndi, Reykhólahreppi (ber þann titil að vera yngsti bóndi landsins)

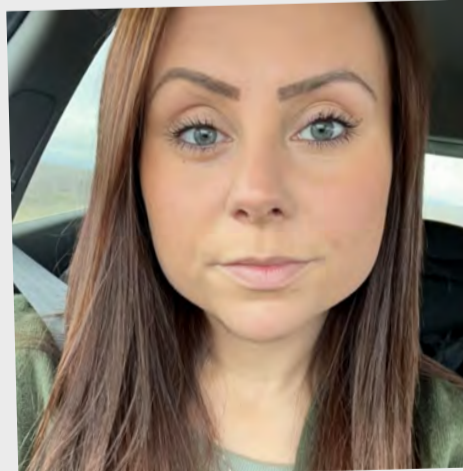
Mér finnst gaman að syngja, spila körfubolta og auðvitað gleður það mann þegar gengur vel í búskapnum. Dans á balli er alltaf góð skemmtun. Drekk ekki áfengi. Ég er 7. ættliðurinn sem stundar hér búskap og tel helstu kosti framtíðarmaka vera þolinmæði, áhuga á búskap og almenn skemmtilegheit.

Sveinn Óli Friðriksson, kúabóndi á Stóra-Ósi í Miðfirði

Framtíðarmakinn minn verður að vera handlaginn, duglegur, hafa gaman af lífinu og vera fyndinn. Sjálf er ég hreinræktaður Rangæingur og hef gaman af hestamennsku og sauðfjárrækt þó dagsdaglega vinni ég hjá Bændasamtökum Íslands.

Rebekka Leifsdóttir, Hellu

Kostir framtíðarmaka míns væri að vilja stofna fjölskyldu og búa með mér á sveitabæ með einvers konar bústofn þar sem ég elska búskap og að vera í kringum dýr. Hann þyrfti að vera fyndinn, einlægur og taka lífinu ekki of alvarlega. Einnig mætti hann þola smá klaufaskap því ég á það til að vera smá klaufi í daglegu lífi, eða með öðrum orðum brussa.

Theodóra Dröfn Baldvinsdóttir, Finnörk

Vísnahornið

Nýlega féll frá mikill snillingur. Þór Sigurðsson, besti bassi sem þekktur var á norðurslóð. Þeir minntust hans, **Hólmgeir Vald. og Árni Geirhjörtur**, sem orti við það tækifæri:

*Þunnur reynist þessi kór
en það sem hljómi spíllir,
er auða sætið eftir Þór,
sem enginn maður fyllir.*

Í **Húnaflóa**, kvæða- og vísna-
safni eru eftir séra **Sigurð Norðland**:

*Bráðum sneiðist byggðin hér,
borgin seiðir marga.
Tjörn í eyði eflaust fer,
engin leið að bjarga.*

Um Hindisvík yrkir Sigurður:

*Fagurbúna bjarta vik,
bær og túnið frjóa.
Logn við dína dýr og rík,
drottning Húnaflóa.*

Klerkur kunnir skil á ýmsu.

*Shei is fine as morn in May
Mild, divine and clever.
Like a shining summer day.
She is mine forever.*

Porvaldur Þórarinnsson frá Hjaltaþakka var kunnur á sinni tíð. Undirritaður kynntist ögn þeim karli fyrir löngu.

*Auðs þó njóti ekki hér
og allt á móti gangi,
sú er bótið að ég er,
oft með snóti í fangi.*

Porvaldur orti til konu:

*Ég er ekki alveg frjálst
ýmsar hamla skorður.
En ætlaðu' að leggja
arm um háls
ef ég kæmi norður?*

Sveinbjörn Beinteins á aldarafmæli um þessar mundir. Hann fékk nokkrar vísur. **Höskuldur Búi** orti:

*Hert og þjált er stuðlastál,
sterkt er mál sem kveikir bál,
þín var sál oss segunál,
Sveinbjörn Váli - þína skál.*

Gunnar Straumland orti þessa:

*Andans fönnum ylinn gaf
orð í hrönnum - tungubrands,
með kvæðum sönnum
kveðnum af
kvæðamönnum vesturlands.*

Sigríður Beinteins var liðtæk eins og þau systkini fleiri. Hún orti í gestabók:

*Friði og tign í fjallasal
fráleitt mun ég gleyma.
inn í þessum unaðsdal
átti ég forðum heima.*

Sigríður orti til bróður síns:

*Mosann óð í mjóalegg
á miðju Draghálastúni
Sveinbj. með sitt svarta skegg
sveitabóndinn lúni.*

Um tíðarfarið orti **Gunnar Straumland**:

*„Þetta regn er mér um megn“
möglar þegn til vægðar.
„Er það hegning okkur gegn,
eða vegna lægðar?“*

RML rannsakar nú hvort gen eða einhverjir erfðaþættir valdi kálfadauða í íslenska kúastofninum. Mynd / Úr safni

Óska eftir sýnum úr dauðum kálfum

Rannsóknamiðstöð landbúnaðarins, RML, rannsakar nú erfðaorsakir kálfadauða.

Yfirstandandi er rannsókn þar sem kannað er hvort gen eða einhverjir erfðaþættir valdi kálfadauða í íslenska kúastofninum. Segir Guðmundur Jóhannesson, ráðunautur hjá RML, mikilvægan lið í rannsókninni að fá sýni úr kálfum sem sannanlega fæðast dauðir. Nokkur sýni hafi náðst í vetur en þörf sé á fleiri og því óskað eftir aðstoð bænda.

„Við biðlum því til ykkar með að taka sýni úr þeim kálfum sem fæðast dauðir og eru undan

sæðinganautum,“ segir á vef RML. Sýnið sé tekið þannig að klipptur er bútur af öðru eyra kálfsins og settur í poka sem merkja þarf með burðardegi og númeri móður. Sýnið sé síðan geymt í frysti.

Ástæða þess að einkum er horft til afkvæma sæðingana mun vera sú að þar með er til arfgreining á föður kálfsins. Með því móti eru meiri líkur á að kortleggja megi einstök gen eða genasamsætur sem gætu tengst eða valdið kálfadauða.

Tilkynna skal um sýni til Guðmundar og þá fundin sameiginleg lausn á hvernig RML nálkast það hjá viðkomandi. /sá

Upphreinsun skurða

Búnaðarfélag Austur-Landeyja hefur sent sveitarstjórn Rangárþings eystra erindi þar sem skorað er á sveitarstjórn að koma upphreinsun skurða í gott lag.

Í erindinu kemur fram að undanfarin ár hafi dregið stórlega úr upphreinsun og er kerfið ekki að virka eins og staðan er. Þá bendir félagið á það að „Stóri-skurður“, sem tekur við nær öllu frárennslisvatni sveitarinnar virki

ekki lengur sem skyldi og er því bráð nauðsyn á að grafa hann upp. Í kjölfar erindisins, sem kynnt var á sveitarstjórnarfundi þann 13. júní sl., hefur sveitarstjórn samþykkt að skipa starfshóp til að yfirfara málefni varðandi upphreinsun skurða. Hópurinn verður skipaður einum starfsmanni sveitarfélagsins og tveimur nefndarmönnum úr skipulags- og umhverfisnefnd.

/mhh

VORTILBOÐ 2024

FÆST Í VEIÐERSLUN

VANTAR ÞIG PLÁSS?

Það er gott að eiga stað fyrir sláttuvélina, grillið, hrifuna og dekkinn...

NYTT

OPÍÐ FYRIR PANTANIR

SENDUM HVERT Á LAND SEM ER

BREKKA 34 - 9 fm 25% afsláttur
692.000 kr.
519.000 kr.

EYRI - 15 fm 25% afsláttur
1.193.000 kr.
895.000 kr.

STAPI - 14,98 fm 25% afsláttur
1.100.000 kr.
825.000 kr.

KOFAR OG HÚS

www.kofaroghus.is - Sími 553 1545

Síðan 2012

Enn má sjá úkraínskan kjúkling í matvöruverslunum. Hann má fá heilan frystan, eins og hér sést en einnig uppþíddan og úrbeinaðan í kryddlegi. Síðast var kjúklingur fluttur frá Úkraínu til Íslands í maí árið 2023. Kjötíð er því að minnsta kosti ársgamalt. Mynd / ghp

Matvælaöryggi:

Ársgamall kjúklingur enn í verslunum

– Löggjöf tiltekur ekki hámarksendingartíma

Þrátt fyrir að meira en ár er liðið frá síðustu sendingu kjúklingakjöts frá Úkraínu má enn finna vörur þess í matvöruverslunum.

Lög um matvæli tiltekur engar kröfur um hámarks endingartíma matvara. Standa skal að framleiðslu og dreifingu matvæla þannig að þau valdi ekki heilsutjóni né að blekkingum sé beitt í viðskiptum með þau. Ef grunur leikur á að ekki sé farið að ákvæðum lagareglna um matvælaöryggi og merkingar matvæla þarf að skoða hvert tilfelli fyrir sig.

Enn má sjá úkraínskan kjúkling í matvöruverslunum. Kjúklinginn má nálkast heilan frystan en einnig uppþíddan og úrbeinaðan í kryddlegi.

Síðasta sending af kjúklingi frá Úkraínu kom hingað til lands í maí árið 2023, fyrir meira en ári síðan. Kjúklingakjötíð kom hingað til lands frosið. Ekki er tiltekið hvenær kjúklingnum var slátrað. Fram kemur á pakkningu frosna kjúklingins að honum hafi verið pakkað 3. mars árið 2023 og síðasti söludagur tiltekinn þann 7. september næstkomandi.

Matvælafyrirtækin meta endingartíma

Löggjöf í kringum matvælaöryggi nær ekki utan um hámarksaldur fyrir búvörur. Samkvæmt upplýsingum frá Matvælastofnun er grundvöllurinn alltaf sá að matvæli þurfi að vera örugg og neysluhæf. Framleiðendur matvöru þurfa að merkja hann með „best fyrir“ dagsetningu út frá sínu mati á endingartíma.

„Allar dagsetningar eiga að miða við að vara sé örugg til neyslu og það er metið í hverju tilfelli af matvælafyrirtækjum,“ segir í svari við fyrirspurn um geymslutíma frystra búvara. Í svarinu kemur einnig fram að vissulega geti gæði vöru sem er frosin lengi minnkað, sérstaklega ef hitasveiflur verða á vörunni, en matvælaölggjöfin gangi nánast eingöngu út frá öryggi vöru.

„Löggjöfin setur engan beinan hámarkstíma á aldur/notkun. Framleiðendur (eins og sá sem framleiðir frosinn kjúkling) merkir hann með „best fyrir“ dagsetningu út frá sínu mati á endingartíma,“ segir í svari MAST við fyrirspurn.

Guðmundur Svavarsson. Mynd / ghp

Þurfa ekki að merkja kjötíð sem þítt

Þegar matvæli hafa verið fryst fyrir sölu og eru seld þídd skal, samkvæmt merkingarreglugerð, heiti matvæla fylgja tilgreiningin „þídd“. Hins vegar gildir sú krafa ekki um innihaldsefni í lokaafurð, matvæli þegar frysting er tæknilega nauðsynlegt skref í framleiðsluferli þeirra eða þegar þíðing hefur ekki neikvæð áhrif á öryggi eða gæði þeirra. Krafan um að merkja kjötítt á því ekki við um kryddlegið kjúklingakjöt sem er uppþítt ári eftir innflutning.

Stendur ekki undir kostnaði

Guðmundur Svavarsson, framkvæmdastjóri Reykjaráðs hf. og formaður búgreinadeildar alifuglabænda hjá Bændasamtökum Íslands, segir að frystivara sem hraðfryst er fersk og heilnæm eigi að þola átján mánuði í frysti, að því gefnu að henni sé pakkað í umbúðir sem verja hana og hún geymd við réttar aðstæður.

„Eðlilegt er að slík vara sé markaðssett frosin og fari í eldun strax eftir uppþíðingu. Sé slík vara markaðssett uppþídd skerðast gæði og geymsluþol. Þá eiga neytendur rétt á að vita að svo sé ekki. Uppþídd vara er viðkvæm og það er ábyrgð þess sem framleiðir slíka vöru að sá líftími sem vörunni er gefinn standist.“

Hann segir harla ólíklegt að ársgamall uppþíddur íslenskur kjúklingur finnist á markaði enda eigi framleiðendur alla jafna ekki svo gamla vöru í birgðum sem eru í dreifingu.

570 tonn kjúklingakjöts sem flutt var inn frá Úkraínu

Guðmundur furðar sig á því að enn sé í boði að kaupa svo gamla innflutta vöru. Hann tekur dæmi um frosinn kjúkling frá Úkraínu sem nýlega var auglýstur á stórtílbóði hjá tiltekinni verslanakeðju.

„Það er greinilegt að salan er ekki að ganga sérlega vel þrátt fyrir að hún hafi ítrekað verið á brunaútsölu. Hún er nú á tilboði, „meðan birgðir endast“. Það verður fróðlegt að sjá hversu lengi þetta endist en það sýnir okkur að íslenskir neytendur treysta þessari erlendu vöru ekki og sniðganga hana í búðum þótt verði sé lágt.“

Hann bendir enn fremur á að innflytjendurnir séu ekki að fá mikið fyrir sinn snúð.

„Kostnaðarverð kjúklingins var samkvæmt gögnum Hagstofunnar 403 kr/kg komið í höfn. Þá er eftir allur kostnaður við uppskipun, innanlandsflutning og geymslu. Verið er að bjóða meira en ársgamla kjúkling hér á 494 kr/kg, sem jafngildir 445 krónum án virðisaukaskatts. Ljóst er að 42 kr/kg stendur ekki undir kostnaði við geymslu í heilt ár, flutning og annað. Því virðist þetta vera selt í örvæntingu undir kostnaðarverði. Ólíklegt þykir mér að menn myndu setta sig við slíka álagningu á íslenskum kjúklingi,“ segir Guðmundur. /ghp

Uppþídd úkraínsk kjúklingalæri. Úrbeinuð og krydduð.

can-am®

TRAXTER 1000 6X6 FYRIR KREFJANDI VERKEFNI

770+ KG
BURÐARGETA

1000CC 82HÖ
ROTAX VÉL

33CM UNDIR
LÆGSTA PUNKT

1.360+ KG
DRÁTTARGETA

EIGUM BÍLA TIL AFGREIÐSLU Í JÚLÍ OG ÁGÚST

ELLINGSEN

Vínlandsleið 1, 113 Reykjavík / 415-8500 / www.brp.is

Bændur deildu um efni samnings við kaup á mjólkurkúm. Mynd tengist efni ekki beint. Mynd / al

Kúakaup fyrir dómi

Kúakaup milli tveggja bænda rötudu til héraðsdóms á dögnum.

Ungur kúabóndi í Landeyjum var þá dæmdur til að greiða fyrrverandi kúabónda í Reykhólahreppi tæplega fimm milljónir króna, að frádreginni innborgun, vegna viðskipta með kýr árið 2022.

Deildu bændurnir um efni samnings sem komist hafi á þeirra á milli um kaup á mjólkurkúm. Samið hafði verið um verð fyrir gripina en eftir afhendingu kúnna taldi kaupandinn þær haldnar göllum þannig að hann ætti kröfur á afslætti eða skaðabótum.

Dómara þótti kaupandi hvorki hafa sýnt fram á að verð fyrir hvern grip hafi verið ósanngjarnt eða óhóflegt, né að þeir hafi verið með lakari nytjum en hafi mátt gera ráð fyrir við kaupin. Þá þótti hann ekki hafa sýnt fram á að samningur þeirra hafi verið ósanngjarn. Dómari féllst því á kröfu stefnandans sem seldi kýrnar, um að stefndi kaupandinn bæri að greiða seljandanum um 4,8 milljóna króna að frádreginni innborgun og var stefnda einnig gert að greiða málskostnað. Dómurinn var kveðinn upp í Héraðsdómi Suðurlands þann 28. júní síðastliðinn. /ghp

Lundaveiðar leyfðar

Umhverfis- og skipulagsráð Vestmannaeyja hefur samþykkt að heimila lundaveiði 27. júlí til 11. ágúst.

Samkvæmt lögum er lundaveiði heimil frá 1. júlí til 15. ágúst. Umhverfis- og skipulagsráðið telur mikilvægt að stýring veida taki mið af afkomu stofnsins. Reynsla síðastliðinna ára hafi sýnt að þeir fáu dagar sem lundaveiði er heimilud séu nýttir til að viðhalda þeirri menningu sem fylgi veiðinni og úteyjalífi. Frá þessu er greint í fundargerð ráðsins.

Þar kemur fram að lundaveiðimenn hafi sýnt ábyrgð í veiðum undanfarna ár. Veiðifélögin eru jafnframt hvött til að standa vörð um sitt nytjasvæði og upplýsa sína

Mynd / Pascal Mauerhofer-Unsplash

félagsmenn um að ganga fram af hófsemi.

Í stofnmati kemur fram að samdráttur hafi verið í lundastofninum undanfarna tvo áratugi og að veiðar væru sennilega stofnvistfræðilega ósjálfbærar, en lundar fjölga sér hægt. /al

Mögulegur milliliður í kjötinnflutningi

Ýmislegt bendir til þess að fyrirtækið Háihólmi sé milliliður í innflutningi Kaupfélags Skagfirðinga (KS) á kjöti. Umsvif Háahólma hófust á sama tíma og Esja gæðafæði, dótturfélag KS, hætti að sækjast eftir tollkvóta á landbúnaðarafurðum.

Á aðalfundi Kaupfélags Skagfirðinga, sem haldinn var á Sauðárkróki þann 6. júní árið 2023, beindu félagsmenn, sem margir eru bændur, því til stjórnar KS að félagið og dótturfélag þess stæðu ekki í innflutningi á erlendum búvörum. Þá hafði Esja gæðafæði, dótturfélag KS, tekið þátt í útboðum á WTO og ESB tollkvótum á landbúnaðarafurðum og flutt inn kjöt sem var selt í samkeppni við innlenda framleiðslu.

Esja selur erlent kjöt

Esja gæðafæði fékk því tollkvóta í síðasta sinn á fyrri hluta ársins 2023, en frá seinnihluta þess árs hefur Háihólmi tekið þátt í útboðum fyrir tollkvóta fyrir innflutningi á nauta-, svína- og alifuglakjöti, ásamt fleiru. Þrátt fyrir að vera hætt í innflutningi selur Esja gæðafæði mikið af erlendu kjöti.

Í viðtali við Heimildina, sem birtist 16. júní á síðasta ári, lét Ágúst Andrésson, þáverandi forstöðumaður kjötafurðastöðvar KS og stjórnarformaður Esju gæðafæðis, hafa eftir sér að KS hefði tekið þá ákvörðun að standa ekki í frekari innflutningi á kjöti en í stað þess sé keypt kjöt af öðrum innflytjendum, „... hvort sem það er Háihólmi eða önnur fyrirtæki“. Þann sama dag birtust fréttir af því að Ágúst hefði sagt starfi sínu lausu eftir að hafa unnið fyrir KS í tuttugu og sjö ár. Í grein sem birtist í Heimildinni þann 28. júní síðastliðinn er því haldið fram að Háihólmi sé í

Þrátt fyrir að félagsmenn KS séu andsnúnir innflutningi félagsins á kjöti heldur það áfram sölu á erlendum landbúnaðarafurðum. Mynd / Edson Saldaña

raun ekkert annað en milliliður og innflutt kjöt fari beint í vinnslu Esju gæðafæðis.

Hvorki heimasíða né símanúmer

Forráðamaður og eigandi Háahólma er, samkvæmt fyrirtækjaskrá, Birgir Karl Ólafsson. Bændablaðið hefur gert tilrekaðar tilraunir til að ná sambandi við hann frá því í vor, bæði með tölvupóstum, símhringingum og skilaboðum á samfélagsmiðlum en engin viðbrögð fengið. Háihólmi er ekki með heimasíðu og er símanúmer fyrirtækisins ekki að finna í símaskrá.

Birgir Karl hefur meðal annars starfað sem sölumaður hjá Ekrunni og innflutningsstjóri hjá Red Food ehf. Samkvæmt heimildum var Birgir Karl starfsmaður Esju gæðafæðis árin 2022 og 2023. Þegar blaðamaður hringdi í móttöku fyrirtækisins var símanúmer og netfang hans gefið upp. Ekki hefur tekist að ná sambandi við Hinrik Inga Guðbjargarson, framkvæmdastjóra Esju gæðafæðis, til að fá viðbrögð við þessum atriðum.

Lénið haiholmi.is er hýst af fyrirtækinu Kappa ehf. á Sauðárkróki, en eins og áður segir kemur ekki upp

nein heimasíða þegar það er slegið inn í vafra. Fyrirtækið Kappi ehf. er í eigu Gunnars Þórs Gestssonar, sem sá um tölvuvæðingu Kaupfélags Skagfirðinga á títunda áratug síðustu aldar.

Stofnað af viðskiptafélaga KS

Í gögnum frá því í maí 2023, nokkrum mánuðum eftir stofnun Háahólma, kom fram að Ólafur Þór Jóhannesson væri stjórnarformaður og Árni Pétur Jónsson meðstjórmaður fyrirtækisins, en þeir hafa meðal annars starfað saman hjá Skeljungu.

Í greinum á vefmiðlum í október 2022 koma fram viðskiptatengsl Árna Péturs og Kaupfélags Skagfirðinga þegar þessir aðilar keyptu í sameiningu Gleðipinna, sem er félag á afþreyingar- og veitingamarkaði. Undir Gleðipinnum starfa veitingastaðirnir Hamborgarafabrikkan, Blackbox, Saffran, Keiluhöllin, ásamt fleirum.

Þann 21. nóvember 2023 viku Ólafur Þór og Árni Pétur úr stjórn Háahólma og var Birgir Karl Ólafsson skipaður stjórnarmaður og veitt prókúrumboð. Háihólmi ehf. er nú í fullri eigu Birgis. /al

Skrifað undir landsáætlun um útrýmingu á sauðfjárriðu

Skrifað var undir nýja landsáætlun um útrýmingu á sauðfjárriðu í Hörpu á mánudaginn, en í henni er gert ráð fyrir að verkefninu verði lokið innan 20 ára.

Um sameiginlega stefnu matvælaráðuneytisins, Matvælastofnunar og Bændasamtaka Íslands er að ræða og skrifuðu þau Bjarkey Olsen Gunnarsdóttir matvælaráðherra, Hrónn Ólína Jörundsdóttir, forstjóri Matvælastofnunar, og Trausti Hjálmarsson, formaður Bændasamtaka Íslands, undir hana.

Veikinni útrýmt, ekki smitefninu

Með nýrri landsáætlun er gert ráð fyrir nýrri nálgun, að í stað þess að reyna að útrýma smitefninu sé áhersla lögð á að útrýma veikinni með ræktun á fjárstofni sem er riðupollinn, þar sem sauðfé ber verndandi arfgerðir gegn sjúkdómnum. Áfram verður þó haldið með aðgerðir til að hefna útbreiðslu á smitefninu.

Sigurborg Daðadóttir, yfirdýralæknir hjá Matvælastofnun, kynnti drög að áætluninni fyrst á fagfundi sauðfjárræktarinnar í apríl á þessu ári, þar sem fram kom að hún hefði verið í nokkurra mánaða leyfi frá sínum embættisstörfum til að vinna að grunnni nýrrar stefnumótunar. Byggir landsáætlunin á skýrslu sérfræðingahóps um riðu sem gefin var út í nóvember á síðasta ári. Í kjölfar þeirrar skýrslu var farið að beita niðurskurði í hjörðum þar sem riða kemur upp, í samræmi við tillögur sérfræðingahópsins. Til að mynda hefur bændum verið gefinn kostur á að hlífa kindum við niðurskurði sem eru með verndandi og mögulega verndandi arfgerðir gegn riðusmiti, með þeim skilyrðum að nýr stofn sé ræktaður á grunnni verndandi arfgerða.

Starfshópur var svo skipaður í byrjun þessa árs sem útfærði áætlunina frekar og um miðjan maí var hún lögð í samráðsgátt stjórnvalda til umsagnar.

Áhættuflokkun bæja

Samkvæmt áætluninni skal ákvörðun um takmarkanir og aðgerðir á bæjum byggjast á áhættuflokkun þeirra.

Trausti Hjálmarsson ávarpar samkunduna í Hörpu. Mynd / Sigurjón Ragnar - MAR

Takmarkanir á flutningi fjár, tækja, efna og svo framvegis, skulu byggja á líkum á að smitefnið berist í næmt fé við flutninginn. Ákvörðun um afléttingu takmarkana skal taka mið af framvindu ræktunar á fé með verndandi og mögulega verndandi arfgerðir.

Með landsáætluninni er stefnt að því að litlar líkur séu á að upp komi riðuveiki í sauðfjárhjörð á Íslandi frá og með árinu 2028 og að Ísland hafi hlotið viðurkenningu Evrópusambandsins árið 2032 um að hverfandi líkur séu á að upp komi riðuveiki í sauðfjárhjörð hér á landi.

Höftum aflétt af bændum

Í landsáætluninni kemur fram að með útgáfu hennar skapist aðstæður til að aflétta viðamiklum höftum jafnt og þétt, sem hvílt hafa á sauðfjárnæmum í um 80 ár með hefðbundnu fyrirkomulagi varnarhólfa. Samhliða minnki fjárútlát hins opinbera vegna riðu í formi greiðslu kostnaðar vegna aðgerða við uppkomu riðuveiki, greiningu riðusýna og viðhald varnargirðinga. Stjórnsýsla við uppkomu riðuveiki og varnir gegn henni færast að mestu frá matvælaráðuneytinu (MAR) til Matvælastofnunar (MAST) og er gert ráð fyrir að stjórnsýslan í kringum riðuveiki muni dragast saman innan fárra ára með fækkun riðutilfella og varnarhólfa. /smh

Svansson ehf

SeaRanger og Rescue Runner eru trúlega ein mögnuðustu björgunartæki sem í boði eru í dag.

Getum boðið nýja báta á góðu verði.

Leitið tilboða hjá okkur.

**Svansson ehf, Melabraut 19, 220 Hafnarfjörður
Sími 697 4900, Netfang : sala@svansson.is**

NÁTTÚRULEGA GOTT GRILLSUMAR

MEÐ ÍSLENSKU LAMBAKJÖTI

Langbráð sumar með samveru, gleði og góðum mat.
Njótum daganna með því besta sem við eigum og grillum
lambakjöt – náttúrulega.

Skoðaðu uppskriftirnar á islenksklambakjot.is

Matis:

Stórpörungar í matvæli

Verkefninu Seafoodture, um stórpörunga í matvæli, hefur verið hleypt af stokkunum.

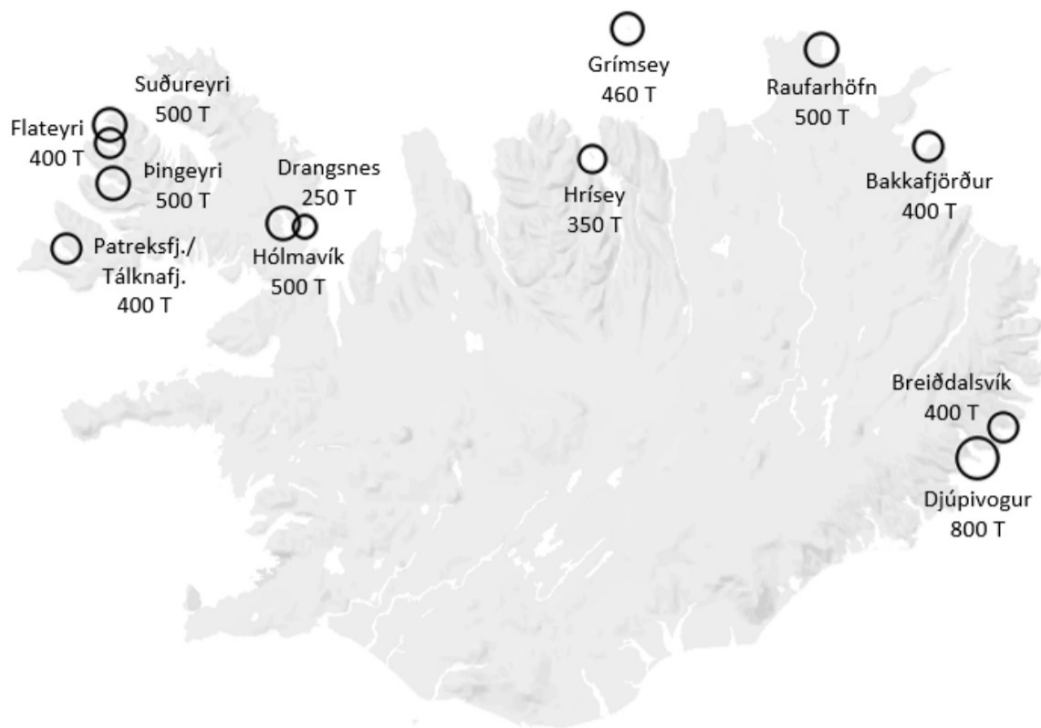
Seafoodture-verkefnið miðar að því að nýta lífmassa stórpörunga til þróunar á sjálfbærum, hágæða matvælum. Matis tekur þátt fyrir Íslands hönd. Verkefnið er styrkt af Sustainable Blue Economy Partnership (SBEP).

Stefnt er að því að nýta stórpörunga sem sjálfbæran próteingjafa í matvæli, að sögn Sophie Jensen, verkefnastjóra hjá Matis. Hagnýting og næringarinnihald stórpörunga verði rannsakað með það fyrir augum að bæta næringarlega samsetningu matvæla, með áherslu á bætt heilsu neytenda. Enn fremur segir hún markmiðið að fullnýta sem mest af hráefninu í matvæli og annað í lífrænar matvælaumbúðir.

Upphafsfundur í verkefninu fór fram um miðjan maí hjá Institute

of Food Science Research (CIAL) í Madrid á Spáni. Tíu samstarfsaðilar frá átta löndum sóttu hann. Um er að ræða þriggja ára verkefni. Meðal samstarfsaðila Matis í verkefninu eru vísindafólk frá Spáni, Tyrklandi, Ítalíu, Portúgal, Írlandi, Noregi og Eistlandi.

„Hröð fólksfjölgun ýtir matvælaframleiðslu í átt að þolmörkum og nýting á próteinum úr dýraríkinu veldur auknu álagi á umhverfið,“ segir Sophie í fregn á vef Matis. „Þar að auki þarf að bæta úrval af plöntupróteinum sem eru minna háð notkun vatns og landsvæðis. Það er brýn þörf á að þróa fleiri próteinríkar matvörur sem innihalda mikilvæg næringarefni með því að nýta óhefðbundnar auðlindir. Sjónum hefur verið í auknum mæli beint að stórpörungum en þeir hafa fram til þessa verið fremur lítið rannsakaðir sem matvæli,“ segir hún. /sá

Árlega hefur stofnuninni verið falið að úthluta um 5.000 þorskígildistonnur sem byggir á ákvörðun ráðherra hverju sinni. Á fiskveiðiarinu 2023/2024 eru í gildi 14 samningar í 12 byggðarlögum og má sjá magn í þorskígildistonnur á hverjum stað á myndinni hér að ofan.

Mynd / Byggðastofnun

Byggðastofnun:

Úthlutun aflamarks

– Sértæki byggðakvótinn kjölfesta samfélagsins

Nýverið fundaði stjórn Byggðastofnunar vegna fyrirhugaðrar úthlutunar sértæks byggðakvóta sem gengið hefur undir nafninu Aflamark Byggðastofnunar.

Stofnuninni barst 21 umsókn en um ræðir hluta svokallaðs 5,3% kerfis, sem einnig hefur verið kallað félagslegi hluti fiskveiðistjórnunarkerfisins. Aðrir hlutar þess eru almennur byggðakvóti, línuviltun, rækju- og skelbætur, strandveiðar og frístundaveiðar.

Samkvæmt 10. gr. a í lögum um stjórn fiskveiða nr. 116/2006 kemur fram að:

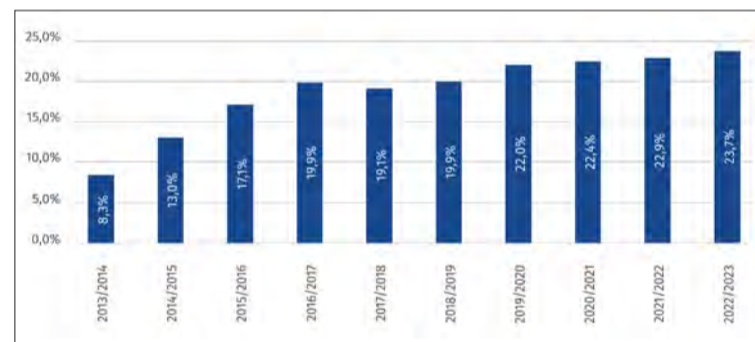
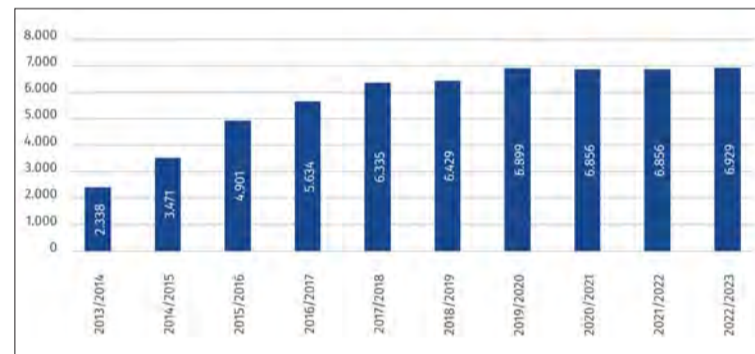
Byggðastofnun hefur til ráðstöfunar aflaheimildir sem ráðherra ákvarðar samkvæmt heimild í 5. mgr. 8. gr. til að styðja byggðarlög í alvarlegum og bráðum vanda vegna samdráttar í sjávarútvegi. Byggðastofnun getur gert samninga við fiskvinnslur eða útgerðarfélög til allt að sex ára í senn.

Verkefni matvælaráðherra um nýtingu sjávarauðlinda

Kemur fram í skýrslu matvælaráðuneytisins, Auðlindin okkar, að lagðar hafi verið fram tillögur þess efnis að sértæka byggðakvótanum skuli ráðstafað til byggða þar sem veiðar og vinnsla eiga framtíð fyrir sér og efla þannig sjávarútveg til lengri tíma lítið. Hins vegar ætti að nýta önnur úrræði til að styrkja brothættar byggðir þar sem veiðar og vinnsla eiga ekki framtíð fyrir sér og samkvæmt mati Byggðastofnunar.

Auðlindin okkar er heiti á opnu og gagnsæju verkefni sem matvælaráðherra setti af stað í maí 2022 með þátttöku fjölmargra sérfræðinga. Markmiðið er hagkvæm og sjálfbær nýting sjávarauðlinda í sátt við umhverfi og samfélag og lagði starfsþróun verkefnisins fram að mælikvarðar um árangur byggðakerfa verði settir í samvinnu við Byggðastofnun, Fiskistofu, Samband íslenskra sveitarfélaga og aðra hagaðila og verði hluti af aðgerðaráætlun um sjávarútveg.

Áætlað er að sértæki byggðakvótinn verði áfram hluti af svokallaðri byggðafestuleið, sem felur í sér að nýir og endurnýjaðir samningar um byggðakvóta Byggðastofnunar skuli vera gerðir til sex ára með aðild viðkomandi sveitarfélags. Í samningum komi fram markmið með úthlutuninni, mælikvarðar, samstarfsaðilar, útfærsla, fyrirkomulag umsýslu og eftirfylgni og

Ráðstöfun til sértæks byggðakvóta hefur farið vaxandi, bæði í þorskígildum og sem hlutfall af 5,3% aflaheimilda. Nú eru í gildi samningar um 4.960 þorskígildistonnur í sértækum byggðakvóta vegna ellefu byggðakjarna innan níu sveitarfélaga.

Gröf / Skýrsla Matvælastofnunar

annað skv. samkomulagi og heimilt verði að bjóða opinberum aðilum, samtökum sveitarfélaga, fyrirtækjum eða félagasamtökum aðild að slíkum samningum

Samningagerð vegna nýtingu byggðakvótans

Í byggðarlögum Þingeyri, Suðureyri, Drangnesi, Hólmavík, Hrísey, Borgarfirði eystra, Breiðdalsvík og Djúpvogi barst ein umsókn frá hverjum stað, tvær umsóknir bárust vegna byggðarlagna Raufarhafnar og Bakkafjarðar, þrjár vegna Tálknafjarðar og sex vegna Grímseyjar.

Á fundinum ákvað stjórn að fela forstjóra að ganga til samninga við umsækjendur um nýtingu byggðakvótans á Þingeyri, Suðureyri, Hólmavík, Hrísey, Breiðdalsvík, Raufarhöfn og Djúpvogi en úthlutun frestað til annarra byggðarlaga vegna frekari gagnaöflunar. Komið hefur fram að allmargir aðilar sem standa að útgerð og fiskveiðum telji þessa samningagerð tryggja styrkingu og framtíð samfélaga, þá eflingu byggðar, þjónustu og aukningu á fasteignamarkaðnum svo eitthvað sé nefnt.

Reinhard Reynisson.

Samræmist þetta álití Reinhard Reynissonar, sérfræðings á þróunarsviði Byggðastofnunar, en telur hann ljóst að víða væri engin fiskvinnsla á þeim stöðum þar sem samningar hafa verið í gildi, nyti þeirra ekki við, auk þess sem verkefnið skapaði festu og fjárfestun í þeim samfélögum sem í hlut eiga.

Segir hann verkefnið hafa skilað tilætluðum árangri og framkvæmd þess skilvirk. „Það kemur m.a. skýrt fram í umfjöllun Auðlindarinnar okkar og eins í skýrslu Ríkisendurskoðunar þar sem í báðum tilfellum er lagt til að þessi hluti byggðatengdu aflaheimildanna verði aukinn og festur í sessi og Byggðastofnun falið auknið hlutverk varðandi umsýsluna.“

Samkvæmt starfsáætlun stjórnar er næsti fundur fyrirhugaður 29. ágúst 2024 en áætlað er að afgreiddar verði tillögur um úthlutun aflamarks Byggðastofnunar sem frestað var, fyrir þann tíma. /sp

Matis er í samstarfi um rannsóknir á samþættri verðmætasköpun við nýtingu stórpörunga til framleiðslu á sjálfbærum, næringarríkum, hágæða matvælum. Mynd / CIAL

Snikka til lög um flutningsjöfnuð

Áform eru uppi um breytingu á lögum um svæðisbundna flutningsjöfnun.

Í samráðsgátt stjórnvalda er nú opið til athugasemda frumvarp um breytingu á lögum um svæðisbundna flutningsjöfnun. Er um að ræða m.a. lagfæringar á reiknigællum auk þess sem að lengja á gildistíma laganna.

Lög nr. 160/2011 um svæðisbundna flutningsjöfnun tóku gildi 1. janúar 2012 og hafa það markmið að styðja framleiðsluáætlun og atvinnuuppbyggingu á landsbyggðinni með því

að jafna flutningskostnað framleiðenda sem staðsettir eru fjarri innanlandsmarkaði eða útlutningshöfn og búa við skerta samkeppnisstöðu vegna hærri flutningskostnaðar en framleiðendur staðsettir nær markaði.

Byggðastofnun fer með framkvæmd laganna og veitir styrki til framleiðenda á grundvelli úthlutunarreglna sem mælt er fyrir um í lögum og reglugerð nr. 121/2019 um flutningsjöfnunarstyrki.

Málið verður í samráðsgáttinni til miðs ágúst. /sá

Ýmsar bátavörur á hagstæðu verði

Lensidælur og rofar, ljóskastarar, siglingaljós, sæti og standar, ryðfrí handföng, pollar og kefar, rofabretti og rafmagnsvörur, stýrisbúnaður og ýmislegt fleira.

S. 666 6012 / batavorur.is

ÞÚ FÆRÐ

TOPTUL®

VERKFÆRIN HJÁ SINDRA

HÁ GÆÐI, LÁGT VERÐ

SINDRI

Sími 575 0000 | Smiðjuvegi 11 Kópavogi | Draupniskötu 2 Akureyri | Austurvegi 69 Selfossi | Bolafæti 1 Reykjanesbæ

Akureyri. Mynd / Gerd Eichmann

Stofnanir út á land

Aðsetur nýrra stofnana umhverfis-, orku- og loftslagsráðuneytisins verður utan höfuðborgarsvæðisins samkvæmt ákvörðun ráðherra.

Þær stofnanir sem um ræðir eru ný Umhverfis- og orkustofnun, sem mun hafa aðsetur á Akureyri, ný Náttúrufræðistofnun verður á Vesturlandi og Náttúruverndarstofnun á Hvolsvelli. Á næstu dögum stendur til að auglýsa eftir umsóknum í embætti forstjóra þessara stofnana. Frá þessu er greint í frétt á vef Stjórnarráðsins.

Markmiðið með því að hafa stofnanir ráðuneytisins úti á landi er að hafa starfsfólkið sem mest í grennd við viðfangsefnið, sem í þessu tilfalli er náttúra landsins, umhverfi og auðlindir. Jafnframt er markmiðið að fjölga störfum á landsbyggðinni, þó núverandi starfsmenn þurfi ekki að flytja sig um set. Starfsmannafjöldi þessara þriggja stofnana verður samtals á þriðja hundrad.

Samkvæmt nýjum lögum mun Umhverfis- og orkustofnun taka við starfsemi Orkustofnunar og hluta af starfsemi Umhverfisstofnunar. Náttúruverndarstofnun mun taka við Vatnajökulsþjóðgarði og starfsemi náttúruverndarviðs Umhverfisstofnunar. Báðar þessar stofnanir taka til starfa 1. janúar á næsta ári. Náttúrufræðistofnun tók til starfa þann 1. júlí síðastliðinn, en inn í hana gengu Landmælingar Íslands og Náttúrufræðistofnunin við Mývatn. /ál

Bændablaðið kemur næst 15. ágúst

Kolefnisbinding:

Er endurheimt vistkerfa skilvirkari en skógrækt?

– Náttúruskógaendurheimt mögulega vænlegust

Steinunn Ásmundsdóttir steinunn@bondi.is

Því hefur verið varpað fram að þegar kemur að kolefnisbindingu ætti að leggja meiri áherslu á endurheimt vistkerfa en skógrækt. Ekki eru allir á einu máli um þetta.

„Mat á kolefnisbindingu með skógrækt á Íslandi er studd góðum og traustum gögnum,“ segja dr. Aðalsteinn Sigurgeirsson, skógerfðafræðingur hjá Landi og skógi, dr. Brynhildur Bjarnadóttir, líffræðingur og prófessor við Háskólann á Akureyri, dr. Bjarni Diðrik Sigurðsson, líffræðingur, skógræðingur og prófessor við Landbúnaðarháskóla Íslands, Arnór Snorrason, skógræðingur hjá Landi og skógi og Pétur Halldórsson, upplýsingafulltrúi hjá sömu stofnun, í sameiginlegu svari við fyrirspurn Bændablaðsins.

Gögn úr verkefninu Íslenski skógarúttekt sýni að ræktaðir skógar á Íslandi bindi árlega að meðaltali nálægt tíu tonnum af koltvísýringi á hverjum hektara, í trjáum og jarðvegi. Skógur sem ræktaður er á snauðu landi, rofnu landi, framræstu landi eða auðnum stöðvi auk þess þá losun sem stafaði af landinu áður en skógræktin hófst. „Frá sjónarmiði loftslagsávinningu hlýtur skógrækt að teljast góður valkostur, auk þess sem skógur veitir mönnum og lífríki margvíslega aðra þjónustu. Endurheimt birkiskógar er líka skógrækt en vöxtur birkisins er töluvert minni en vöxtur innfluttu trjátegundanna. Við endurheimt mólendis er binding í lífmassa enn minni. Í öllum þessum tilvikum á sér þó stað kolefnisbinding í jarðvegi sem taka verður með í reikninginn líka. Endurheimt vistkerfis getur því falið í sér ólíkar útfærslur en markmiðið ætti alltaf að vera að koma í veg fyrir losun og auka bindingu,“ segja þau Aðalsteinn, Arnór, Bjarni Diðrik, Brynhildur og Pétur.

Endurheimt náttúruskóga best

Ingibjörg Svala Jónsdóttir, prófessor í vistfræði við Háskóla Íslands, telur endurheimt vistkerfa betri kost til kolefnisbindingar en skógrækt.

„Tvímælalaust. Vaxandi fjöldi vísindagreina leggja fram gögn sem sýna að endurheimt vistkerfa almennt, og sérstaklega náttúruskóga,

Vísindafólk er ekki á einu máli um hvort endurheimt vistkerfa er vænlegri til kolefnisbindingar en skógrækt, enda frekari rannsókna þörf. Mynd / sá

se vænlegasti kosturinn fyrir kolefnisbindingu þegar til lengri tíma er litið. Endurheimt sameinar einnig vel nauðsynlegar aðgerðir til endurheimtar og verndunar líffræðilegs fjölbreytileika,“ segir Ingibjörg.

Frekari rannsókna þörf

Þóra Ellen Þórhallsdóttir, prófessor í grasfræði við Háskóla Íslands, og Ólafur S. Andrésen, prófessor emeritus við Háskóla Íslands, segja þurfa meiri rannsóknir til að svara spurningunni á fullnægjandi hátt, og forsendur þurfi að vera skýrar.

„Ef t.d. er horft til nytjaskógræktar þar sem skógur er hogginn eftir 50–100 ár og eftir það losnar meira en 90% kolefnisbindingarinnar aftur sem CO₂ innan fárra áratuga, þá er mjög líklegt að endurheimt vistkerfa sem binda vel kolefni, og halda áfram að gera það, sé betri kostur til kolefnisbindingar, og oft mun ódýrari í framkvæmd,“

segja Þóra Ellen og Ólafur. Þær örverur og jarðvegslífverur sem séu afkastamestar við niðurbrot lífræna leifa séu flestar loftháðar og þrífist ekki í vatnsósa jarðvegi. Þar hægi á niðurbroti og hálfrotnaðar plöntuleifar safnist upp sem mór.

„Með öðrum orðum, koltvísýringi er ekki skilað aftur til andrúmsloftsins og þetta ferli hefst strax og grunnvatnsstaða er hækkuð upp undir yfirborð, t.d. í framræstri mýri. Við endurheimt votlendis hefst því veruleg kolefnisbinding fyrr en við uppvöxt skóga. Þar að auki getur orðið mikil losun koltvísýrings með jarðvinnslu og raski við undirbúning plöntunar í gróid land,“ segja þau og halda áfram.

„Þegar talað er um að klæða land með skógi verður að greina á milli uppvaxtar birkiskóglendis og ræktunar barrtrjáa í plantekrum. Birkiskógar eru mikilvægir á margan hátt: þeir eru byggingarlega flóknustu landvistkerfin á Íslandi, tiltölulega

Vistkerfi

Vistkerfi nær til allra lífvera sem lifa á afmörkuðu svæði og tekur líka til ólífræna þátta í umhverfi þeirra. Berggrunnur, hitastig, vindur, sólargeislun og fjöldi annarra þátta hafa áhrif á lífið í hverju vistkerfi.

tegundaauðug og meginheimkynni mikilvægra lífveruhópa, þeir eru það vistkerfi sem best stendur af sér gjóskufall í eldgosum og almenningi finnst þau aðlaðandi til útivistar. Nytjaskógrækt, þar sem upp vaxa lundir af einni eða fáum tegundum barrtrjáa, er eitt form landbúnaðar og á ekkert skylt við vistheimt. Í nýlegri landsáætlun um skógrækt segir að „Kolefnisbinding í skógum landsins sem fyrir er og með nýskógrækt verði meginmarkmið skógræktar“. Enn vantar gögn um kolefnisbindingu ofan- og neðanjarðar í náttúrulegum birkiskógum hér á landi en þau birtast vonandi fljótlega. Þá fyrst verður hægt að bera saman með heildstæðum hætti kolefnisbindingu í barrskógum og innlendum birkiskógum hér á landi,“ segja þau jafnframt.

Skóða þarf langtíma-bindingu nytjaskóga

Nokkur álitamál til viðbótar koma upp varðandi nytjaskógrækt, að sögn Þóru Ellenar og Ólafs. Þær tegundir sem mest hafi verið notaðar hér á landi séu stafafura og sitkagreni.

Samkvæmt Landsáætlun um skógrækt er kolefnisbinding meginmarkmið skógræktar og stefna skal að ræktun hraðvaxinna, stórvaxinna og gjöfilla skóga. Þau telja áformin stórtæk og að þau muni hafa í för með sér róttækar breytingar á lífríki og landslagi.

„Ef þær tegundir sem mikið eru notaðar verða ágengar gætu afleiðingarnar orðið óafturkræfar, a.m.k. ef litið er til næstu aldar. Þegar litið er enn lengra er rétt að spyrja hver sé langtíma kolefnisbinding í nytjaskógum. Nokkrar rannsóknir hafa verið gerðar en ekki verið birtar hingað til og aðrar eru yfirstandandi. Þegar skógur hefur verið hoggvinn tapast um eða yfir 90% af bundna kolefninu innan nokkurra áratuga. Hér er því verkefni sem byggja þarf á traustum forsendum,“ segja þau. Mörgum spurningum sé enn ósvarað. /sá

Stjórnvöld:

Norrænt samstarf um fæðuöryggi

Norðurlöndin hafa tekið upp formlegt samstarf á sviði fæðuöryggis.

Sjávarútvegs-, landbúnaðar-, matvæla- og skógræktarráðherrar Norðurlandanna undirrituðu nýverið sameiginlega yfirlýsingu varðandi norrænt samstarf á sviði fæðuöryggis. Í yfirlýsinguinni fjalla ráðherrarnir um mikilvægi þess að tryggja fæðuöryggi komandi kynslóða og að sú þörf muni leggja miklar kröfur á herðar norræna samstarfsins.

Hugað að aðfangakeðjum

Í tilkynningu segir að á meðal þess sem ráðherrarnir vilja stuðla að séu traustari aðfangakeðjur með auknið áfallaþol, að þróa sambandið á milli hins opinbera og einkageirans, vinna að veikleikagreiningu fyrir fiskveiðar og fiskeldi; efla vinnuna innan One Health (sem fjallar um heilbrigði fólks og dýra, fæðu og umhverfis) og efla samstarfið um viðbúnað á sviði landbúnaðar- og skógræktar. Ráðherrarnir vilji auk þess standa vörð um vinnu Norrænu erfðaauðlindastofnunarinnar (NordGen) við líffræðilega innviði og sérstaklega er nefnd þörfin á

því að vera á verði gagnvart fjölbáttaögnum sem kunna að ógna aðfangakeðjum Norðurlandanna.

Samræma framtíðarverkefni

Í yfirlýsinguinni, sem kennd er við Karlstad, er einnig fjallað um þörfina á að samræma framtíðarverkefni og fyrri samstarfsverkefni um viðbúnaðarmál og hún byggir m.a. á Hagayfirlýsingu um tveimur frá 2009 og 2013 og yfirlýsingu norrænu samstarfsráðherranna um samstarf á krísutímum frá 2022. /sá

Verið velkomin á Jarðhitasýninguna í Helliðarvirkjun

Fræðslusýning fyrir fólk á öllum aldri
Ópið alla daga 9-17

KJÖRBÚÐIN

1.500 upphalds
vörurnar ykkar
á besta verðinu!

Finndu grænu punktana!

Við bjóðum **1.500 söluhæstu vörurnar okkar** á **lágvöruverði** og höfum nú merkt þær með grænum punktum í verslunum okkar.

Þú getur treyst því að vara merkt grænum punkti sé alltaf á sambærilegu verði og í lágvöruverslunum.

Ákvað í leikskóla að verða dýralæknir þegar hún yrði stór

– Sóley Erna Sigurgeirsdóttir er nýtskrifaður dýralæknir

Magnús Hlynur Hreiðarsson

magnushlynurh@gmail.com

Haustið 2020, í heimsfaraldri, flutti Sóley Erna Sigurgeirsdóttir til ókunnugs lands með það að markmiði að láta draum sinn verða að veruleika. Hún útskrifaðist nýlega úr dýralæknámi frá Slóvakíu.

Sóley fæddist á Selfossi en flutti fjögurra ára gömul í Reykholt í Biskupstungum þar sem hún ólst upp. Hún var mikið í sveit hjá ömmu og afa sínum í Fellskotu sem barn. Sem unglingur vann hún á Kaffi Mika í Reykholti og þegar hún flutti á Selfoss vann hún fjögur sumur í hestavörversluninni Baldvin og Þorvaldur. Síðustu fjögur sumur hefur hún svo unnið í Vínubúðinni á Flúðum. Sóley lauk námi við Fjölbrotaskóla Suðurlands vorið 2017 af náttúrufræðilínu og í framhaldi af því fór hún í Landbúnaðarháskóla Íslands á Hvanneyri og útskrifaðist þaðan með BSc-gráðu í búvísindum vorið 2020 og tók þá stefnuna til Slóvakíu.

Fjölskylduhagur

Foreldrar Sóleyjar Ernu eru þau Sigurgeir Kristmannsson smiður og Sigurlína Kristinsdóttir, framhaldsskólakennari og myndlistarkona. Hún á tvö systkini, eldri systir hennar heitir Katrín Rut og stundar nám við HÍ í menntun framhaldsskólakennara ásamt því að starfa sem kennari. Hún á líka tvíburabróður, Kristín Sólva, sem er fjármálastjóri Kóða og Keldunnar.

„Ég kynntist unnusta mínum, Ísaki Jökulssyni, á Hvanneyri fyrir að verða sjö árum. Hann er bóndi á bænum Ósabakka í Skeiða- og Gnúpverjahreppi,“ segir Sóley Erna, aðspurð um fjölskylduhagi sína.

Hrossi gefið ormalyf af Sólveigu Ernu.

Sóley Erna Sigurgeirsdóttir, komin með útskriftarplaggið í hendurnar úr dýralæknáminu í Slóvakíu. Myndir / Aðsendar

Fótbotin önd í leikskólanum

Þegar Sóley Erna er spurð hvað hafi orðið til þess að hún vildi verða dýralæknir var hún fljót til svars. „Fyrstu minninguna af þeirri ákvörðun á ég þegar ég var fjögurra ára. Ég man eftir að hafa verið í leikskólanum með andrabangsa að veifa hann í grísur. Leikskólustýran spurði mig hvort ég væri að búa til múmíu en ég svaraði hátt og snjallt að þessi önd væri fótbotin og ég væri að lækna hana því ég ætlaði að verða dýralæknir. Foreldrar mínir muna ekki nákvæmlega hvenær þessi dýrkun mín hófst, það var eflaust um þetta leyti, en ég gleymi aldrei andrabangsanum á leikskólanum í Reykholti,“ segir hún hlæjandi. Í raun hafi enginn annar starfsvettvangur komið til greina. „Ég veit ekki hvað kallaði mig svona unga í þessa átt en ég hef aldrei efast valið. Áhuginn hefur bara aukist með aldrinum,“ segir Sóley Erna.

Fjögurra ára nám í Slóvakíu

Sóley Erna ákvað að sækja nám sitt í

Slóvakíu. „Ég ætlaði alltaf að fara til Danmerkur eða Noregs í þetta nám. Þegar kom á daginn var ég ekki tilbúin að flytja utan svona ung. Ég var 19 ára og hafði hvergi annars staðar búið en í foreldrahúsum og mér fannst það heldur stórt skref að fyrsti staðurinn þar sem ég byggi ein yrði í öðru landi. Það sumar vann ég í Baldvini og Þorvaldi með Tönnu Rún Jóhannsdóttur, sem var þá nýbúin að komast inn í dýralæknaháskóla. Hún sagði mér frá braut í Dýralæknaháskólanum í Slóvakíu, sem tæki inn fólk með BSc-gráður, mæti það grunnnám sem það var með og útskrifaði af braut sem tók fjögur ár. Dýralæknánám er almennt sex ár, með þessari leið þá tæki ég grunn á þremur árum á Íslandi og svo fjögur ár í dýralækninum,“ segir Sóley Erna.

Sóley Erna segir að Tanja hafi stappað í sig stálinu og hjálpað henni heilmikið með þessa ákvörðun og verði hún henni alltaf mjög þakklát fyrir það. „Ég sótti um í University of Veterinary Medicine and Pharmacy í Košice í mars 2020 og fékk inngöngu í júní sama ár. Ég var mjög heppin að vera ekki að fara ein en tvær vinkonur mínar sem ég kynntist á Hvanneyri gaman af öllum slíkum, hvort sem það var hestatími, jörturdýratími eða svínatími. Það var mjög krefjandi að stærsti hluti prófanna voru munnleg próf en ég hafði nánast bara tekið skrifleg próf fyrir. Það var líka erfitt á tímum að vera frá fjölskyldunni allri. Alls konar viðburðir sem ég missti af eins og stórafmæli og skírni. Það var líka erfitt að vera frá unnusta mínum og sveitinni til lengri tíma,“ bætir Sóley Erna við.

Skemmtileg og falleg borg

Hún segist hafa verið mjög heppin með Íslendingasamfélagið í skólanum. Þannig fékk hún margt gefins eða keypt ódýrt af bókum og öðru fyrir námið.

„Ein vinkona mín reiddaði mér og bekkjarsystur minni líka íbúð, sem var í fimm mínútna göngufjarlægð frá skólanum og næstu búð og tuttugu mínútna fjarlægð frá miðbænum. Borgin Košice er skemmtileg og falleg, þá sérstaklega miðbærinn. Slóvakía og Ísland eiga það sameiginlegt að hafa mikið af

Sóley Erna lengst til hægri, ásamt Sigurlínu, mömmu sinni, Katrínu Rut, systur sinni og Kristni Sólva, tvíburabróður sínum. Myndin var tekin á útskriftardegi Sóleyjar úr Fjölbrotaskóla Suðurlands.

Sóley Erna segir að einn af bestu tímum ársins sé réttir á haustin. Hér er hún með Stasiu sinni en það er fyrsta gimbrin sem hún eignaðist.

Isak og Sóley Erna útskrifuðust frá Hvanneyri vorið 2020 og búa nú saman á Ósabakka í Skeiða- og Gnúpverjahreppi, ástfangin upp fyrir haus.

náttúruperlum sem gaman er að skoða. Mín mesta eftirsjá er að hafa ekki ferðast meira um landið,“ segir Sóley Erna. Auk hennar voru fimm aðrir Íslendingar að útskrifast úr skólanum enda nýtur skólinn mikilla vinsælda en Sóleyju reiknast til að á þriðja tug Íslendinga nemi við skólann.

Áhuginn liggur hjá stórgripum

Námið var krefjandi enda sex ára lærdómi þar þjappað í fjögur ár.

„Ég fór á alþjóðlega braut sem var kennd á ensku. Nánast hver einasti áfangi sem ég tók var með einn verklegan tíma og einn bóklegan tíma á viku. Verklegu tímarnir voru alls konar, til dæmis að búa til jógurt, tilraunir inni á rannsóknarstofu, hinar ýmsu krufningar, snikjudýratímar, ómskoðanir og skurðlækningar svo fátt eitt sé nefnt. Bóklegi parturinn fór að miklu leyti fram á netinu þegar ég var þarna, enda hóf ég námið í miðjum Covid-faraldri. Við fórum líka í skólaferðalög innan Slóvakíu í sláturhús, kjótvinnslur og á skólasveitabæina,“ segir Sóley Erna sem hafði mest gaman af því að æfa sig við skurðaðgerðir.

„Áhugi minn liggur samt að mestu hjá stórgripunum og hafði ég því mjög gaman af öllum slíkum, hvort sem það var hestatími, jörturdýratími eða svínatími. Það var mjög krefjandi að stærsti hluti prófanna voru munnleg próf en ég hafði nánast bara tekið skrifleg próf fyrir. Það var líka erfitt á tímum að vera frá fjölskyldunni allri. Alls konar viðburðir sem ég missti af eins og stórafmæli og skírni. Það var líka erfitt að vera frá unnusta mínum og sveitinni til lengri tíma,“ bætir Sóley Erna við.

Sóley Erna segist ekki geta hætt að brosa eftir að hún útskrifaðist um síðustu mánaðamót. „Það eru nokkrir hlutir sem án efa standa upp úr. Ég hef fengið að taka blóðprufu frá þó nokkrum dýrum. Á þeim lista eru m.a. dúfur, hænur, dádýr og 150 gramma fiskur. Hef líka fengið að gefa lyf í vöðva á eðlu, skjaldböku og snáki. Svo hef ég fengið að fylgjast með fullt af aðgerðum á mismunandi dýrum, fékk að sjá m.a. magaspeglun á fálka. Ég fékk líka að skjóta af rifli hlöðnum deyfiefni

og blásturspípu hlaðinni deyfilyfi svo eitthvað sé nefnt.“ Nú tekur við kærkomið sumarfrí hjá Sóleyju Ernu en eftir það hefur hún störf sem stórgripadýralæknir á Suðurlandi. „Ég er ekki með sérhæfingu núna, skólinn minn leggur frekar upp úr því að við séum jafnvíg í öllu. Ég hef samt áhuga á því að sækja mér einhverja sérþekkingu á næstu árum,“ segir hún.

Dýrakona og sveitatúta

Sóley Erna segir að hún sé og hafi alltaf verið mikil dýrakona og sveitatúta. „Ég ólst upp í kringum hross og við áttum alltaf ketti og um tíma átti ég páfagauka. Mamma kenndi mér og systkinum mínum að sitja hest þegar við vorum krakkar. Við systkinin vorum dugleg að taka þátt í hestamótum og reiðnámskeiðum. Ég er líka mikil kattakona, á tvær læður, þær Jósefinu og Snúllu. Svo er á planinu að uppfylla næsta barnæskudraum, að eignast hund,“ segir Sóley Erna.

Sóley Erna segist hafa verið heppnasta manneskja í heimi að hafa kynnst Ísaki sínum á Ósabakka þegar hún nam á Hvanneyri. Ísak sé góður maður og mikill dýrakarl sem þykir einstaklega vænt um kýrnar sínar. „Hann hefur kennt mér mikið, sem maður hreinlega lærir ekki nema að hafa búið í sveit. Hann hugsar alltaf til mín þegar það þarf að gefa lyf, ef það þarf að hjálpa kú að bera og líka ef hann finnur eitthvað áhugavert í fjósinu. Tengdapabbi minn, hann Jökull, hefur tekið mér opnum örmum og gefið mér tvær gimbrar. Hann gaf mér líka meri í útskriftargjöf þegar ég útskrifaðist frá Hvanneyri,“ segir Sóley Erna.

Hún segist sjá sig búsetta á Ósabakka í framtíðinni.

„Ég verð búin að sérhæfa mig og ég verð að vinna við draumastarfið mitt. Ísak og bróðir hans, Logi Jökulsson, verða búnir að taka við búinu og mögulega komin ný fjósbygging með mjaltþjóni. Við verðum búin að koma okkur vel fyrir á Ósabakka með fjölskyldu ásamt öllum dýrunum okkar. Framtíðin er björt,“ segir hún og hlær.

Svansson ehf

U-SAFE

Eigum til á lager!

U-SAFE -

Vandaða fjarstýrða bjarghringi.

Svansson ehf. Melabraut 19
220 Hafnarfirði

S: 697-4900 e-mail: sala@svansson.is

Ég vil bara vera sprækur

Einar Bárðarson

Einar Bárðarson var farinn að finna fyrir verkjum í hnjám við áreynslu, til dæmis þegar hann gekk upp tröppur. Hann segir að Active JOINTS hafi hjálpað sér frá fyrsta degi og hann hafi því mikla trú á virkni þess.

„Fyrir um einu og hálfu ári las ég grein þar sem Hartmann reiðhjólamaður mælti með Active JOINTS frá Eylíf sem bætiefni fyrir liðina. Ég ákvað að prófa og fann mjög fljótt mikinn mun þannig að ég gæti að því að taka það inn daglega. Ef ég var kærulaus og gleymdi að taka Active JOINTS í nokkra daga fann ég mun á mér til verri vegar og passa því að sleppa ekki degi úr,“ útskýrir Einar.

„Ég fann fyrir sting undir hnéskelinni í tröppum og þegar ég reyndi á mig. Þetta er ekkert alvarlegt en ef maður finnur til veigrar maður sér við að gera ýmislegt sem annars er auðvelt. Ég vil vera sprækur eins og ég á að mér að vera,“ segir hann en Einar er þekktur fyrir að koma ýmsu í verk og er athafnasamur.

Skiptir máli að varan sé íslensk

Einar segir að vissulega skipti það miklu máli að varan sé að öllu leyti íslensk. „Ég treysti íslenskum náttúruvörum vel og finnst óþarfi að flækja hlutina ef það er hægt að fá góða vöru sem er framleidd hér heima,“ segir hann.

Eftir þá góðu reynslu sem hann hafði af Active JOINTS ákvað hann að prófa líka Happier GUTS frá Eylíf sem er sérhönnuð íslensk vara gerð til að styrkja meltingarferfið. „Það var sama með Happier GUTS, ég fann fljótt bættu líðan. Betri melting sem skilar sér í allar áttir í kroppnum. Þannig að ég hef tekið Happier GUTS nánast óslitið síðan ég kynntist vörnunni. Ég get mælt með Active JOINTS og Happier GUTS frá Eylíf þar sem þær vörur hafa reynst mér vel,“ segir hann.

Einar er önnur kafinn maður með ýmislegt á þróunum. Til dæmis heldur hann úti vinsælum hlaðvarpsþáttum, Einmitt, sem hafa verið í loftinu frá árinu 2022. „Ég nýt þess að eiga samtöl við fólk sem ég hef mætur á og vil jafnvel kynna betur, ekki er verra að geta síðan deilt því áfram og framleitt þætti sem fólk hefur gaman af að hlusta á. Það er bara frábært,“ segir hann. „Viðtökurnar hafa farið fram úr öllum væntingum og mér hefur þótt rosalega vænt um það.“

Hengill Ultra Trail hlaupakeppnin

Fram undan er landsmót utanvegahlaupara sem nefnist Hengill Ultra Trail en Eylíf er einmitt styrktaraðili hlaupsins. „Ég kom inn í þetta verkefni árið 2017 en á stuttum tíma hefur það sprungið út þrátt fyrir Covid og alls kyns uppákomur. Keppendur í ár verða um það bil 1.500, bæði innlendir og erlendir, þar á meðal eru um 150 erlendir hlauparar frá þrjátíu löndum. Hveragerði mun því breytast í alþjóðlega hlaupaborg yfir helgina 7.–8. júní. Eylíf mun færa keppendum í öllum greinum sem komast á pall verðlaunagjafir,“ greinir hann frá.

Einar segist vel geta mælt með Active JOINTS fyrir alla hlaupara

„Ég hef heyrt ánægju með vöruna frá mörgum hlaupurum,“ segir hann. Þegar Einar er spurður hvort hann sé sjálfur duglegur að hreyfa sig, svarar hann: „Það fer nú eftir því hvern þú spyrð en líklegast er alltaf tækifæri til að gera betur.“

Hlaupum bara af stað!

Og þá gerir maður einmitt það, segir Einar kátur.

Úr hreinum íslenskum hráefnum

Vörulínan Eylíf býður upp á fimm vörur, Active JOINTS, Stronger BONES, Smoother SKIN & HAIR, Happier GUTS og Stronger LIVER, allt vörur sem hafa reynst fólk vel. Vörurnar eru unnar úr hreinum, íslenskum hráefnum, engum aukefnum er bætt við. Framleiðslan er á Grenivík með GMP gæðastaðli. „Vinsælasta varan er Active JOINTS sem inniheldur fjögur íslensk næringarefni og margra ára rannsóknir sýna fram á jákvæð áhrif þeirra,“ segir Ólöf Rún Tryggvadóttir, stofnandi Eylíf.

Hrein íslensk gæðahráefni, framleitt á Grenivík

EYLÍF
www.eylif.is

Mun halda mig við Active JOINTS í framtíðinni

Guðrún Sigríður Jakobsdóttir

Active JOINTS frá Eylíf hefur reynst mér vel bæði fyrir liðina og sjónina

Guðrún Sigríður Jakobsdóttir kynntist Active JOINTS frá Eylíf fyrir fjórum árum og mælir sérstaklega með því fyrir þá sem finna fyrir óþægindum í liðum. Sjálf var hún með stöðuga verki í hnjám sem komu í veg fyrir daglega hreyfingu.

Eftir að Guðrún byrjaði að taka Active JOINTS fór liðan hennar að breytast til betri vegar og hún segist ekki finna lengur fyrir óþægindum í liðum. „Mér leið ekki bara betur í hnjámum heldur hafði Active JOINTS, svo ótrúlegt sem það hljómar, einnig áhrif á sjónina. Ég var að bíða eftir augasteinaskiptum þar sem að ský hafði myndast á augasteinana. Svo merkilegt sem það er þá hvarf skýið og sjónin batnaði til muna eftir að ég byrjaði að taka Active JOINTS. Ég á enga aðra skýringu en að það sé fæðubótarefni að þakka,“ segir Guðrún og bætir því við að hún hafi ekki lengur þörf fyrir augasteinaskipti og fari því ekki í aðgerðina.

Góð áhrif á margan hátt

„Það má segja að ég finni fyrir alls konar líkamlegum áhrifum eftir að ég byrjaði að taka Active JOINTS og mun því halda því áfram. Til dæmis hefur það mjög góð áhrif á húðina, mér finnst ég ekki eins viðkvæm fyrir sólinni og fæ fallegan lit. Active JOINTS fylgir mér þess vegna í sólarferðir,“ segir hún og bætir við að hún hafi líka prófað Stronger BONES með góðum árangri.

Mér var upphaflega bent á að prófa Active JOINTS til að minnka þessi óþægindi sem ég var með í hnjámum. Það var full ástæða fyrir mig til að prófa og varð undrandi hversu fljótt ég fann mun á mér til hins betra. Ef ég hætti að taka Active JOINTS í smá tíma finn ég strax áhrif til verri vegar,“ útskýrir Guðrún.

Hún segist stundum hafa farið í fjallgöngur en eftir að hún fór að finna fyrir verkjum í hnjámum hætti hún þeim. „Ég myndi treysta mér til að fara núna. Hef farið í góða göngutúra um Elliðaárdalinn án þess að finna til.“

Mælir með Active JOINTS frá Eylíf

Guðrún segir að það sé góður kostur að Active JOINTS sé unnið úr hreinum íslenskum náttúruæfnum. „Ég hef verið dugleg að benda vinum mínum og ættingjum á Active JOINTS og margir hafa prófað með góðum árangri. Bróðir minn sem er afar gagnrýnn er til dæmis mjög jákvæður í garð Active JOINTS.“

Guðrún er komin á eftirlaunaaldur en hún starfaði sem bókar hjá hvalaskoðunar fyrirtækinu Special Tours. Eiginmaðurinn er í golfi en Guðrún er í félagskap sem nefnist Business Professional Women, hún var gjaldkeri Evrópusamtakanna og hafa ferðalög fylgt því starfi. Guðrún nýtur þess að vera þátttakandi í samtökunum og hefur meiri tíma en áður til að vera virkur félagi.

Guðrún segist mæla með Active JOINTS frá Eylíf af heilum hug fyrir alla þá sem finna fyrir einhvers konar liðþægindum. „Ég get ekki annað en mælt með þessari vöru þar sem hún hefur gert mér gott,“ segir hún.

Eftir að ég byrjaði aftur að taka inn Active JOINTS þá tók það aðeins rúmlega viku þar til ég fór að finna aftur stóran mun á mér. Ég mun alveg pottþétt halda mér við Active JOINTS í framtíðinni.

Active JOINTS frá Eylíf fæst í öllum apótekum, Hagkaup, Heilsuhúsinu, Fjarðarkaupum, Krónunni, Nettó. Allar nánari upplýsingar eru á eylif.is og bjóðum við upp á fría sendingu með Dropp ef keypt er fyrir 7.000 kr. eða meira.

Fæðubótarefni kemur ekki í staðinn fyrir fjölbreytta fæðu. Ekki ætlað börnum eða barnshafandi konum. Ekki er ráðlagt að taka meira en ráðlagður dagskammtur segir til um. Geymist þar sem börn ná ekki til.

Tilprif á Landsmóti

Enginn skortur var á glæsilegum tilprifum stólpafáka sem komu fram í gæðingakeppni Landsmóts hestamanna á dögnum.

Í fyrsta sinn í sögu mótsins sigraði hryssa A-flokk gæðinga en Álfamær frá Prestsbæ og Árni Björn Pálsson fögnuðu ákaft sigri eftir jafna keppni. Feðgar tóku tvo bikara með sér heim, en Sigurður Matthíasson á Safír frá Mosfellsbæ fagnaði sigri í B-flokki gæðinga og sonur hans, Matthías, sigraði ungmennaflokk á Tuma frá Jarðbrú eftir að hafa farið Krýsuvíkurléiðina að sigri í gegnum B-úrslit. Kvikmyndastjarna frá Austurlandi, Ída Mekkín Hlynisdóttir, á Marín frá Lækjarbrekku 2

hampaði bikar unglina eftir afar skemmtilega og jafna keppni átta stúlkna. Viktoría Huld Hannesdóttir á Þin frá Enni heillaði dómara og brekkuna þegar hún stóð uppi sem sigurvegari barna. Jakob Svavar Sigurðsson og Skarpur frá Kýrholti voru ótvíræðir sigurvegarar töltsins og Konráð Valur Sigurðsson varð þrefaldur sigurvegari skeiðgreina. Jón Ársæll Bergmann sigraði fimmgang á Hörpu frá Höskuldsstöðum, Gústaf Ásgeir Hinriksson hreppti fyrsta sæti í fjórgangi á Össu frá Miðhúsum og Ásmundur Ernir Snorrason vann keppni í slaktaumatölti á Hlökk frá Strandarhöfða. Hér eru svipmyndir frá glæsilegri keppni Landsmótsins. /ghp

Þeir höfðu ástæðu til að fagna, feðgarnir Matthías Sigurðsson og Sigurður Matthíasson, enda fóru þeir báðir heim með bikara. Mynd / ghp

Ásmundur Ernir Snorrason hlaut reiðmennskuverðlaun FT. Hjá honum stendur Sylvía Sigurbjörnsdóttir, formaður Félags tamningamanna. Mynd / rrl

Álfamær frá Prestsbæ og Árni Björn Pálsson unnu lokagrein mótsins. Hjá þeim stendur eigandi gæðingshryssunnar, Anja Egger-Meier frá Sviss. Mynd / ghp

Átta stúlkur tóku þátt í úrslitum unglingsflokks. Ída Mekkín Hlynisdóttir og Marín frá Lækjarbrekku stóðu uppi sem sigurvegarar. Mynd / ghp

Viktoría Huld Hannesdóttir og Þinur frá Enni eiga einstakt samband. Þau sigruðu í barnaflokki. Mynd / ghp

Jakob Svavar Sigurðsson og Skarpur frá Kýrholti toppuðu á réttum tíma í tölti með einkunnina 9,39. Mynd / rrl

VORUM AÐ FÁ STÓRA
SENDINGU AF

solo
by AL-KO

Sláttutraktorar
Slátturóbótar
Sláttuorf
Sláttuvélar
Hekklippur
Keðjusagir

**MARGAR STÆRÐIR
OG GERÐIR!**

Dómara mótsins þurftu örugglega sinn skerf af kaffi. Mynd / rrl

Föngulegur hópur peysufataklæddra kvenna úr hestamannafélaginu Fäki sáu um að veita keppendum verðlaunagrip. Mynd / ghp

AFLVÉLAR

TRAUSTUR SAMSTARFSADILI

Garðabæ | Akureyri | Selfossi
sími 480-0000 | www.aflvelar.is

BYGGT FYRIR ÍSLENSKA NÁTTÚRU

Steinullareiningar eru frábært byggingarefni fyrir skemmur, geymslur og fjós

- Steinullareiningar henta í útveggi, þök og milliveggi.
- Áratuga reynsla við íslenskar aðstæður.
- Hægt að fá hönnun og teikningar til samþykktar fyrir byggingafulltrúa.
- Fljótleg uppsetning með stöðluðum lausnum.

Hafðu samband og kynntu þér úrvalið.

Hrossarækt:

Hestamennska gefur lífinu lit

Guðrún Hulda Pálsdóttir
gudrunhulda@bondi.is

Það gastaði um hross kennd við Vöðla í Rangárþingi ytra á Landsmóti hestamanna.

Sex hross úr ræktun þeirra Margeirs Þorgeirssonar og Ástríðar Lilju Guðjónsdóttur komu fram í ýmsum flokkum. Þar á meðal voru fjórir gæðingar undan heiðursverðlaunahryssu þeirra hjóna, Nótt frá Oddsstöðum I.

Ræktunarsaga hjónanna hófst árið 1996. „Við eignumst Njólu frá Oddsstöðum undir Fáfni frá Laugarvatni og Nótt frá Oddsstöðum og er hún grunnurinn að allri okkar ræktun. Fyrstu tvær dætur hennar, Dimma og Nótt, fóru beint í fyrstu verðlaun og við enduðum með fjórar merar undan henni sem leggja því grunninn að okkar ræktun.“

Afkomendur Nótta eru orðin 82 talsins og af þeim hafa átján hlotið fyrstu verðlaun í kynbótadóm.

Einnar merar ræktun

Þetta er því einnar merar ræktun segir Ástríður. Nótt er fædd árið 1997 og er orðin 27 vetra. Hún hlaut sinn hesta kynbótadóm árið 2003, þá 8,44 í aðaleinkunn, þar á meðal einkunnina 9,5 fyrir skeið. Hún keppti með Olil Amble í A-flokki gæðinga á Landsmóti árið 2006 og tók þá þátt í B-úrslitum og endaði í fimmta sæti. Elva Björk, dóttir Margeirs og Ástríðar, tók svo þátt í Íslandsmóti yngri flokka það sama ár á Nótt og sigraði þá keppni í gæðingaskeiði og var í öðru sæti í fimmfangi.

Nótt hefur eignast ellefu afkvæmi og voru fjórir synir hennar á Landsmóti í ár. Sá yngsti, Svartur, undan Kveik frá Stangarlæk, var sýndur í fjögurra vetra flokki stóðhesta og varð hann í 5. sæti með 8,22 í aðaleinkunn. Gauti, undan Gláð frá Prestbakka, var sýndur í flokki sex vetra stóðhesta og hlaut þar 8,52 í aðaleinkunn.

Fjórir synir undan Nótt frá Oddsstöðum I ásamt ræktendum sínum. Margeir Þorgeirsson heldur í Gauta. Snædís Þorgeirsdóttir situr Njóru. Ástríður Lilja Guðjónsdóttir stendur við Svart, sem Jóhann Kristinn Ragnarsson heldur í. Herdís Björg Jóhannsdóttir heldur í Skorra. Mynd / ghp

Snædís Þorgeirsdóttir, tíu ára gömul sonardóttir hjónanna, keppti í barnaflokki á Nirði, undan Natan frá Ketilsstöðum og Herdís Björg Jóhannsdóttir keppti á Stálasyninum Skorra í fimmfangi.

Sameinandi lífsstíll

Margeir og Ástríður fóru út í hrossarækt fyrir fjölskylduna. „Við ætlum að rækta keppnishross. Við eigum fjögur börn og þau eru með misjafnar skoðanir og vildu hvert sína týpuna af hestum. Sum vildu góða fjörgangshesta á hringvelli en

aðrir hesta sem skeiðuðu hratt,“ segir Ástríður.

Hestamennskan og hrossaræktin er því sannkallaður fjölskyldulífsstíll, því nú hafa tíu barnabörn bæst í hópinn og hafa þau erfð áhugann. Ástríður segir þennan fjölskyldulífsstíll sameinandi. „Við getum öll talað saman um hlutina, það er svo mikilvægt að geta átt skemmtilegar samræður við barnabörnin.“ Margeir bætir því einnig við að fjölbreytileiki innan hestamenskunnar verði til þess að allir fjölskyldumeðlimir geti verið með og notið.

„Hvort sem það er að keppa, vera í hestaferðum eða rækta, svo ekki sé talað um alla útiveruna. Þetta gefur lífinu lit.“

Skiptir máli að börn fái hross við hæfi

„Það skiptir mestu máli fyrir foreldra barna sem hafa áhuga á hestum að útvega þeim hross sem þau geta riðið og maður getur treyst,“ bendir Ástríður á.

Undir það tekur Margeir. „Börn verða að fá hesta sem eru passlega stór númer fyrir þau. Síðar geta þau svo fært sig á meira krefjandi hross. Meginmálið er að börnin verði ekki hrædd.“

Þau segjast því hafa verið einstaklega heppin að hafa getað útvegað fjölskyldu sinni góð hross í gegnum ræktun út af Nótt. „Hrossin eru létþyggð og svakalega geðgóð. Í þeim býr mikil ganghæfni og þau eru alltaf traustsins verð,“ segir Ástríður.

Hjónin halda að jafnaði um þremur hryssum en hafa þó þá reglu að hrossaeignin fari aldrei yfir þrjátíu hross. „Við erum með þrjátíu hrossa kvóta. Ef þau verða fleiri þá seljum við eitthvað. Okkur finnst bara nóg að hugsa um þrjátíu hross,“ segir Margeir.

Landsmót eru toppurinn

Landsmót hestamanna eru mikil uppskeruhátíð fyrir hrossaræktendur og hafa þau hjón tekið þátt í þeim ófáum. „Ég reyni alltaf að fara með fulla kerru á Landsmót, þó ég tilgreini svosem aldrei hversu stór kerran er. Ég hef til dæmis útvegað mér eins hesta kerru og fyllt hana,“ segir Margeir hlajandi. Landsmótið á Melgerðismelum árið 1998 er honum eftirminnilegt. „Þá sigraði dóttir okkar, Elva Björk, barnaflokkinn á hesti sem við tömdum frá grunni. Sonur okkar var þá einnig í 5. sæti í 250 metra skeiði.“

Rafhlöðuknúin sláttuvél frá SKIL á frábæru verði

40V PWRCore40 2x2.0Ah rafhlaða,
Kolalaus mótör,
32 cm sláttubreidd,
35 lítra poki,
sláttuhæð 25-75 mm (6 stillingar)

Verð 49.569

VERKFÆRA
LAUSNIR

verkfæralausnir.is

Skútuvoði 1E - Opið mánudaga-fimmtudaga 8:00-18:00 og laugardaga 11:00-15:00

Margeir situr hér á Nótt árið 2007 áður en hún fór í folaldseign. Mynd / Einkasafn

Bændablaðið kemur næst út
15. ágúst

Guðbrandur Stígur Ágústsson hrossaræktandi (t.v.) ásamt þremur afkvæmum undan Álöfu frá Ketilsstöðum. Hann stendur hjá Stardal en í hann heldur Benjamín Sandur Ingólfsson. Í miðjunni standa Stormur og Mara Dieckmann. Sá blesótti er Steinar sem Flosi Ólafsson heldur í ásamt Brynhildi Arthúrsdóttur. Mynd / Óinn Örn

Álöf frá Ketilsstöðum á Landsmóti í Reykjavík árið 2012. Knapi er Bergur Jónsson. Mynd / Einkasafn

Farsæll áhugaræktandi

– Smiðir fengu gæðinga að launum

Þrjú synir undan heiðursverðlaunahryssunni Álöfu frá Ketilsstöðum komu fram á Landsmóti hestamanna. Þrátt fyrir að fara lítið á hestbak á hrossarækt hug og hjarta Guðbrands Stígs Ágústssonar.

Álöf frá Ketilsstöðum var þriggja vetra gömul þegar Oilil Amble og Bergur Jónsson, á Syðri-Gegnishólum, buðu Guðbrandi Stígi að eignast merina. Hann, sem hafði þá unnið í auglýsinga- og markaðsmálum fyrir hrossaræktendurna, þáði boðið. Álöf er undan Álfi frá Selfossi og Hefð frá Ketilsstöðum.

„Álfadís, móðir Álfs, er magnaðasta meri allra tíma. Ketilsstaðahrossin eru langræktuð, myndarleg og kraftmikil hross. Þegar maður gat sameinað þetta tvennt í eina meri hafði ég trú á að úr því

gæti orðið eitthvað gott, og svo varð raunin.“ segir Guðbrandur Stígur.

Hann fer þó sjálfur lítið á bak og byrjaði seint í hestamennsku. „Konan mín, Brynhildur Arthúrsdóttir frá Syðri-Vík í Vopnafirði, er mikil hestakona og dró mig inn í lífsstílinn. Ég er ekki mikill reiðmaður en hef ofsalega gaman af ræktunarhlutanum, þar liggur mitt áhugasvið. Á meðan vinir mínir eru úti á golfvelli þá er ég að sniglast í hestunum. Mér finnst svo skemmtilegt að para saman einstaklinga og sjá hvernig það kemur út. Svo þegar vel gengur þá fer maður svolítið með himinskautum.“

Álöf hlaut fyrstu verðlaun í kynbótadómi þegar hún var sýnd á Landsmóti hestamanna árið 2012 og fór svo í folaldseign. „Ég hef reynt að vanda mig vel og velja góða hesta með henni. Ég reyni að horfa til þess að hafa heillast af viðkomandi

hesti í reið. Svo horfir maður á kynbótamatið og leitar ráða hjá sér reyndari mönnum.“

Guðbrandur segist auk þess hafa verið heppinn með tamingafólk sem fylgir hrossunum eftir.

Afkvæmi kennd við Stíghús

Álöf hefur nú átt tíu afkvæmi, þrjár hryssur og sjö hesta og hlaut hún heiðursverðlaun fyrir afkvæmi árið 2022. Afkvæmin eru kennd við Stíghús og hafa sex þeirra hlotið kynbótadóm.

„Þetta eru meira og minna allt gæðingar. Þetta er einstök meri sem gefur ofsalega traust geðslag og góðar gangtegundir. Hún hefur reyndar átt of mikið af hestum, heldur minna af merum, en það er svona.“ segir Guðbrandur Stígur en uppskeran er þó drjúg. Fjórir

synir Álafar voru með þátttökurétt á Landsmóti hestamanna, tveir í kynbótasýningum og tveir í keppnisgreinum.

Steinar, undan Hrannari frá Flugumýri, keppti í fimmgangi og slakataumatöliti. Knapi hans er Flosi Ólafsson. Stormur, undan Arði frá Brautarholti, var svo hestur Möru Dieckmann í ungmennaflokki. Guðbrandur Stígur segir þá báða vera flotta keppnishesta en hann lét þá báða fyrir nokkrum árum. „Tveir vinir mínir úr Skagafirði, smiðirnir Sæmundur og Hannes, hjálpuðu mér við að klára hesthúsið mitt upp í Almannadal. Í staðinn opnaði ég gullkistu Stíghúss og þeir fengu að gramsa og velja sér hross fyrir vikið. Þeir völdu Storm og Steinar og ég hef alltaf sagt við þá eftir á að þeir hafi aldrei nokkurn tímann verið á eins góðu kaupi og munu aldrei vera,“ segir Guðbrandur Stígur og hlær.

Bræður og framtíðin

Stóðhesturinn Stardal, undan Álfarni frá Syðri-Gegnishólum, var svo sýndur í elsta flokki stóðhesta.

Hann hlaut einkunnina 8,49 en knapi hans var Benjamín Sandur Ólafsson.

Krúnudjásn í ræktun Guðbrands Stígs, brúnskjótti stóðhesturinn Steinn, átti svo að koma fram í flokki 6 vetra stóðhesta. Hann slasaðist hins vegar eftir kynbótasýningu í vor og þurfti að gangast undir aðgerð og kom því miður ekki fram. „Steinn er gríðarlega flottur klárhestur með tíu fyrir brokk og 9,03 í einkunn fyrir hæfileika án skeiðs,“ segir ræktandinn.

Á Landsmóti hestamanna gefst áhorfendum tækifæri á að sjá bestu hross landsins á fáeinum dögum. Þetta er því gósentíð hrossaræktandans og örugglega úr vöndu að ráða þegar velja á stóðhest með góðu heiðursverðlaunamerinni sinni.

„Ég fór með Álöfu til Vökuls frá Efri-Brú í vor í þeirri von að eignast alsystkini Steins. En ef hún er ekki fylfull þá er ég mikið að spá í Hrók frá Skipaskaga. Það er hrikalega flottur gæðingur sem Jón og Sigurveig vinir mínir eiga,“ segir Guðbrandur Stígur. /ghp

Ápena frá Þjóðólfshaga 1 er undan Skýr frá Skálakoti. Mynd / Óinn Örn

Gæðingafeður og mæður

Skýr frá Skálakoti átti flest afkvæmi á Landsmóti hestamanna í ár, 31 talsins.

Fimmtán afkvæmi stóðhestsins tóku þátt í keppnishluta mótsins, þar með talinn töltmeistarinn Skarpur frá Kýrholti og sextán afkvæmi hans áttu þátttökurétt í kynbótasýningu. Þar á meðal var Arney frá Ytra-Álandi sem var efst 5 vetra hryssna og Ápena frá Þjóðólfshaga sem hlaut hæstu einkunn fyrir kosti á mótinu, 9,06. Skýr hlaut heiðursverðlaun fyrir afkvæmi árið 2020.

Annar heiðursverðlaunastóðhestur, Spuni frá Vesturkoti, átti næstflest afkvæmi á Landsmótinu, tuttugu talsins. Fjórðán þeirra spreyttu sig á keppnisvellinum. Þrjú afkvæmi hans voru t.a.m. í úrslitum A-flokks, sigurvegarinn Álfamær frá Prestsbæ, Atlas frá Hjallanesi og

Goði frá Bjarnarhöfn. Þá voru fjögur hross í kynbótadómum. Spuni hlaut heiðursverðlaun árið 2018.

Gaumur frá Auðsholtshjáleigu átti fjórtán afkvæmi á mótinu, m.a. föður gæðingshryssunnar sem sigraði unglíngaflokk, Marín frá Lækjarbrekku 2.

Arion frá Eystra-Fróðholti og Hringur frá Gunnarsstöðum I og Konsert frá Hofi þrettán afkvæmi.

Auk þeirra tveggja hryssa sem fjallað er um á þessum síðum átti Gróska frá Dallandi fjögur afkvæmi á mótinu, Gráðu og Guttorm í kynbótasýningum og Gullhamar og Konfúsíus í keppnishluta hátíðarinnar. Gróska er úr ræktun Gunnars B. Dungal og Þórdísar Sigurðardóttur í Dallandi. Hún hlaut heiðursverðlaun fyrir afkvæmi árið 2023. /ghp

Hjarta heimilisins

Við hönnum innréttingar að þínum þörfum

FRÍFORM
2000 - 2024

Sumaropnun:
Mán. – Föst. 10–17
Laugardaga LOKAÐ

Fríform ehf.
Askalind 3,
201 Kópavogur.
562–1500
Friform.is.

Landsmót hestamanna:

Árangurinn kom á óvart

– Systkini á verðlaunapalli

Fjölskyldan í Strandarhjáleigu fóru klyfjuð verðlaunagripum frá Landsmóti. Elvar Þormarsson situr Pensil frá Hvolsvelli. Elimar Elvarsson á Söllu frá Hólateigi, sem urðu í öðru sæti í barnaflokki, og Eik Elvarsdóttir á Blæ frá Prestsbakka, sem höfnuðu þriðju í unglingsflokk. Móðirin Hulda Dóra stendur stolt hjá þeim. Mynd / hf

Fjölskyldan í Strandarhjáleigu í Rangárbíngi eystra átti góðu gengi að fagna á nýafloknu Landsmóti.

Systkinin Eik og Elimar Elvarsbörn voru bæði í A-úrslitum í sínum flokkum og faðir þeirra, Elvar Þormarsson, var einnig að keppa á mótinu og reið A-úrslit í fimmgangi og B-flokki á sunnudeginum. Það var því í mörg horn að líta og óhætt að segja að spennustigið hafi verið hátt þann daginn.

Þau Elimar og Eik hafa verið í kringum hross allt sitt líf enda kominn úr mikilli hestafjölskyldu. Bæði byrjuðu þau snemma að ríða út og fara í hestaferðir og hafa undanfarnir ár bætt við keppninni og staðið sig vel.

Elimar mætti með sex vetra hryssuna Söllu frá Hólateigi í barnaflokkinn á Landsmóti. Voru þau efst eftir sérstaka forkeppni, í þriðja sæti eftir milliriðla og nældu sér síðan í silfrið í A-úrslitunum.

„Salka er mjög góð og hefur verið það frá því hún var bara trippi. Við erum búin að vera frekar stutt saman en það er búið að ganga mjög vel. Það er bara svo skemmtilegt á hestbaki og vera með skemmtilegu fólki og skemmtilegum hestum,“ segir Elimar, sem er mjög ánægður

með árangurinn á mótinu en þau systkini eru sammála um að mótið hafi gengið framur björtustu vonum.

„Þetta er búið að vera voða mikil gleði og hamingja. Algjörlega æðislegur dagur,“ bætir systir hans við. Eik endaði í þriðja sæti í unglingsflokk á Blæ frá Prestsbakka sem er 17 vetra. „Hann er algjör meistari. Hann veit hvenær hann er að fara í keppni og er alltaf tilbúinn að gera allt. Hann er mjög flókinn en það er það sem gerir þetta mjög skemmtilegt. Hann er sá hestur sem hefur kennt mér mest.“

Þau systkinin hafa líka verið að æfa fótbolta með hestunum og segja þau fótboltagenin koma frá mömmu sinni, Huldu Dóru, og hestagenin frá pabba sínum. „Við erum mjög samheldin fjölskylda og hjálpumst mikið að. Það er búið að vera rosalega gaman á Landsmótinu og var alveg geggjað að ríða úrslitin. Að fá allt klappið frá áhorfendum var frábært. Maður verður mjög stressaður þegar systkini manns er að fara í brautina og hlustaði ég á útsendinguna frá RÚV á meðan ég var að hita upp. Árangurinn kom okkur rosamikið á óvart svo við förum heim mjög glöð,“ segja þau systkinin að lokum. /hf

Hundrað hesta setningarathöfn

Setningarathöfn Landsmóts hestamanna er alla jafna hátíðleg.

Að þessu sinni tóku um hundrað hross og knapar þátt í hópreið með Áslaugu Örnú Sigurbjörnsdóttur háskóla-, iðnaðar- og nýsköpunarráðherra í broddi fylkingar. Hestamennirnir komu frá 46 hestamannafélögum, mörg langt að og var fagnað af mannfjölda í áhorfendabrekku Víðidals. Mikill fjöldi barna og fáka þeirra tók þátt í viðburðinum.

Landsmót hestamanna var nú haldið í tuttugasta og fimmta sinn en þetta er í fjórða skipti sem það fer fram í höfuðborginni. Það var fyrst haldið á Þingvöllum 1950.

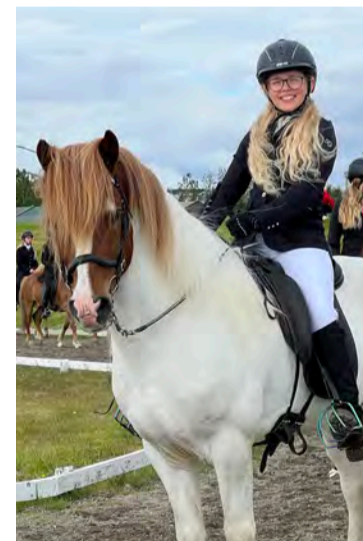
Um 800 hross komu fram á mótinu í keppni, kynbótadómi og ræktunarbússýningum og hópreiðinni. Veðrið lék við keppendur og áhorfendur yfir helgina og var það mál manna að hátíðin hafi verið afar vel heppnuð að þessu sinni. /ghp

**Þú færð
heyvinnuvélarnar frá
Kubota hjá okkur**

PÓR HF

Reykjavík, Akureyri og Selfossi thor.is s 568-1500

SUMARTILBOÐ

10% afsláttur af öllum garðhúsum
og flest öllum gestahúsum sem eru til á lager

VH/24-01

44 mm bjálki / Tvöföld nótun

GARÐHÚS 14,5 m²

vöfundarhús.is
Vel valið fyrir húsið þitt

Nánari upplýsingar á
heimasíðu okkar
volundarhus.is
og í síma 864-2400.

45% afsláttur
af **FLUTNINGI**
á allar
þjónustustöðvar
Flytjanda.

**GESTAÚS og
GARÐHÚS**
sérhönnuð fyrir
íslenskar aðstæður

Sjá fleiri
**GESTAÚS og
GARÐHÚS** á tilboði
á heimasíðunni
volundarhus.is

Staðgreiðslu
lán

HAGSTEDDAR AFBOGANIR

GARÐHÚS 4,4m²

GARÐHÚS 4,7m²

GARÐHÚS 9,9 m² án gólfs

GARÐHÚS 9,7m²

www.volundarhus.is

KYNNINGARTILBOÐ

Á FULLBÚNU HEILSÁRSHÚSI - MODEL LUND - 22,3 m²

Húsið er unnið úr umhverfisvænum efnum og hentar vel fyrir íslenskar aðstæður.

VH/24-06

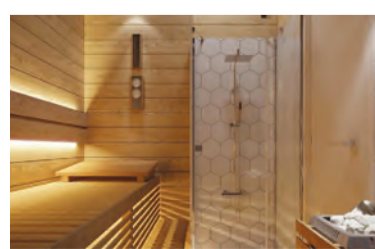
MODEL LUND 22,3 m²

Listaverð kr. 12.500.000 m/vsk

Tilboðsverð: kr. 10.500.000 m/vsk

Nánari upplýsingar á heimasíðu okkar
og í síma 864 2400.

vöfundarhús.is
Vel valið fyrir húsið þitt

45% afsláttur
af **FLUTNINGI**
á allar
þjónustustöðvar
Flytjanda.

HEILSÁRSHÚSIN
henta vel fyrir
íslenskar aðstæður

Sjá fleiri
HEILSÁRSHÚS
á tilboði
á heimasíðunni
volundarhus.is

Staðgreiðslu
lán

HAGSTEDDAR AFBOGANIR

www.volundarhus.is

Sumar 2024:

Gerum okkur dagamun

Nú er ekki seinna vænna en að fara að leggja línurnar fyrir sumarið og með það til hlíðsjónar mun í næstu blöðum birtast yfirlit yfir helstu skemmtanir og húllumhæ hérlendis.

Hér til hliðar má sjá brot af því helsta sem er á döfinni í júlímánuði, fyrir þá sem vilja gera sér dagamun, en uppkomur næstu vikna verða á dagskrá í næstu blöðum. Hér er um auðugan garð að gresja og næsta víst að ekki komist allt á lista.

Hins vegar fyrir þá sem vilja koma á framfæri hvers konar skemmtunum, opnunum eða uppkomum, má hafa samband í gegnum netfangið sigrunpeturs@bondi.is og við reynum okkar besta til að koma því að.

Alþjóðlega listahátíðin LungA stendur í vikutíma á Seyðisfirði, frá 15.–21. júlí en hún leit fyrst dagsins ljós um aldamótin síðustu. Um ræðir hátíð sköpunar, lista og menningar sem lýkur með sýningarhaldi og tónleikum, en hátíðin hefur kitlað fólk langt út fyrir landsteinana. Þema LungA í ár er Spíral/Hvirfill sem á að vísa til sköpunargleði, vina- og stuðningsnets LungA yfir árin og mun hátíðin fagna LungA fjölskyldunni, vinum og fyrrum þátttakendum sem áætla að koma saman og fagna sögu hátíðarinnar.

Hið árlega Ögurball verður haldið í Ögri við Ísafjarðardjúp laugardaginn 20. júlí nk. en ballið hefur verið haldið óslitið síðan árið 1999. Ögurhátíðin byrjar með skótuveislu í hádeginu föstudaginn 19. júlí. Um kvöldið verður barsvar „pub quiz“ og á laugardagsmorgun verður söguganga um svæðið sem endar með messu í Ögurkirkju. Ögurballið sjálft fer svo fram um kvöldið í samkomuhúsinu í Ögri, þar sem hljómsveitin Fagranes spilar fyrir dansi. Aðgöngumiða fylgir tjaldsvæði, aðgangur að sveitaballinu frábæra og samkvæmt hefið verður boðið upp á heimagerðan rabarbaragraut með rjóma.

Guðrún Helga Hafliðadóttir, ein af skipuleggjendum ballsins, segir gamla hefð að bjóða rabarbaragraut með rjóma á ballinu. Þegar ballið var haldið fyrst fyrir tæpri öld var fólk að koma alls staðar að úr Djúpinu, flestir sjóleiðina og sumir ríðandi eða gangandi. Svo var dansað til morguns, til að hjálpa gestum að skerpa athyglina fyrir heimferðina var tekið upp á því að bjóða upp á dísætan rabarbaragraut með hnausþykkum rjóma.

Verslunarmannahelgi okkar Íslendinga hefur verið haldin ár hvert, helgina fyrir frídag verslunarmanna, síðan árið 1934. Fyrsta þjóðhátíðin var hins vegar haldin sumarið 1874 þegar Kristján konungur níundi heidraði okkur með nærveru sinni og færði Íslendingum stjórnarskrá sem sérstaklega fór yfir málefni landsins. Tilfnið var þó ekki einungis konungleg heimsókn heldur átti byggðin 1000 ára afmæli. Voru hátíðahöld víðs vegar um landið en aðalhátíðin sett í Reykjavík 2. ágúst og á Þingvöllum þann 7. ágúst og þótti takast vel til.

Í ár, líkt og alltaf, verður svo mikið húllumhæ á landsvísu sem vel má njóta ef veður leyfir. /sp

Það er notaleg stemning hjá gestum Ögurballsins í Ísafjarðardjúpi. Mynd / Aðsend

Myndlistarkonan og íslenska rappstjarnan Dýrfinna Benita Basalan, eða Countess Malaise, gleður viðstadda á alþjóðlegu listahátíðinni LungA. Mynd / Lúkas Nól

Verslunarmannahelgin er einn stærsti viðburður hérlendis, haldinn árlega í bráðum heila öld. Hér hafa viðstaddir klæðst ruslapokum til þess að verjast úrhelli sem hreldi gesti hátíðarinnar Gauksins í Þjorsárdal árið 1983. Mynd / timarit.is

Júlímánuður

Önnur helgin, 12.–14. júlí

-Í Stykkishólmi, 12.–13. júlí fer fram tónlistarhátíðin Heima í Hólmi, en þá munu tónleikar fara fram í heimahúsum, heimagörðum eða á óvenjulegum stöðum. Fylgist með á [visitstykkisholmur.is](#).

-**Dagana 11.–14. júlí fer festivalið Kótiletta fram** á Selfossi, hönd í hönd við Stóru grillsýninguna. Stanslaust stuð, grill og gleði, miðasala á kótiletta.is. Rétt er að taka fram að uppselt hefur verið á hátíðina síðastliðin þrjú ár og má ekki láta miðasöluna fram hjá sér fara sem fer einungis fram á kótiletta.is.

-**Sandara- og Rifsaragleði verður haldin 11.–14. júlí í Snæfellsbæ** – skemmtilegasta helgi ársins í þeim bænum. Grill, tónlistaratriði, íþróttir og allt þar á milli og allir velkomnir.

-**Vopnaskak fer fram á Vopnafirði 12.–14. júlí.** Geta gestir notið Bustarfellsdagsins, litahlaups, sápurennibrautar, hoppukastala, dorgað svölitið og hlýtt á vopnfirka tónlistarveislu svo eitthvað sé nefnt.

-**Hríseyjarhátíð fer fram dagana 12.–13. júlí** þar sem boðið er upp á fjölskylduvæna dagskrá sem felst m.a. í óvissuferðum um eyjuna, fjórufurð, leiktæki, kvöldvöku, varðeld og söng.

-**Flughátíðin „Allt sem flýgur“ - Skemmtileg fjölskylduhátíð á Hellu dagana 12.–14. júlí.** Svæðið er ein samfelld flugsýning frá föstudegi til sunnudags og má skoða vélarnar, sitja við flugbrautina og fylgjast með alls konar loftförum á svæðinu leika listir sínar. Gestir eiga svo von á karamellurigningu á laugardegnum, grillveislu og kvöldvöku í kjölfarið.

-**Náttúrubarnahátíð á Ströndum, dagana 12.–14. júlí** þar sem fjölskylduvæn útivistardagskrá gleður gesti. Allt frá náttúrujoga, brúðuleikhúsi, bogfimi, kajakferðum, ýmiss konar smíðjum, tónleikum með Gunna og Felix auk þess sem sagðar verða drauga- og tröllasögur í Sagnahúsinu á laugardagsnóttina kl. 21.

-**Klifurhátíð verður haldin á Seyðisfirði, 12.–14. júlí** en fengu aðstandendur hátíðarinnar styrk frá Uppbyggingarsjóði Austurlands og hátíðin því eins konar uppskeruhátíð. Formlega hefst hátíðin á föstudagseftirmiðdegi þegar safnast verður saman á tjaldsvæðinu í hjarta bæjarins. Um kvöldið verður farið í sánu í Sjóbaðsstofunni SAMAN og svo má stinga sér til sunds í sjónum. Kvöldvaka, brenna og huggulegheit verða í gangi en svo er bara að klifra!

Þriðja helgin, 19.–21. júlí

-**Húnavaka hefst miðvikudagskvöldið 17. júlí** með Slagaraveitinni og Stjórnin og Emmsjé Gauti skemmta á laugardagskvöldinu. Þétt og fjölbreytt dagskrá verður út helgina og næsta víst að allir gestir geta fundið sér skemmtan við hæfi.

-**Alþjóðlega listahátíðin LungA stendur í vikutíma á Seyðisfirði, frá 15.–21. júlí.** Listasmíðjur, sýningar og magnaðir tónleikar eins og vani er.

-**Sápuboltahelgi verður haldin á Ólafsfirði þann 19. júlí, mikið stuð fyrir alla.** -**Bryggjudagar í Langanesbyggð, Þórshöfn** verða haldnir og er von á miklu stuði þegar Hvannadalsbræður trylla lýðinn.

-**Hið vinsæla Ögurball verður haldið í samkomuhúsinu í Ögri þann 20. júlí.** -**Hlaupahátíð Vestfjarða** verður haldin 18.–21. júlí en um ræðir sund-hjól-hlaup-þripraut sem gott er að skrá sig í sem fyrst á síðunni [hlaupahatid.is](#).

-**Þann 20. júlí verður Bryggjuhátíðin á Drangnesi haldin eftir nokkurn dvala.**

-**Stærsti matarviðburður á Íslandi, Götubíthátíðin 2024** verður í Hljómskálagarðinum 19.–21. júlí. Á hátíðinni verða um 30 söluaðilar, keppnin um Bestagötubita Islands 2024, tónlist og leiktæki og hoppukastalar fyrir yngri kynslóðina.

-**Sumar & bjórshátíð LYST fer fram í Lystigarðinum á Akureyri.** -**Sumarhátíðin Kátt í Kjós fer fram að venju, nú þann 20. júlí.**

Fjórdja helgin, 26.–28. júlí

-**25.–28. júlí fara fram hinir sívinsælu Mærudagar á Húsavík** en einnig verður haldið upp á 30 ára afmæli bæjarins.

-**Tónlistarveislan Bræðslan er haldin á Borgarfirði Eystri dagana 22.–25. júlí, eitthvað sem tónlistarunnendur mega ekki missa af.**

-**Hátíðin Eldur í Húnaþingi** verður haldin þessa helgi og þétt dagskrá í boði. -**Reykholts hátíðin, hátíð sigldrar tónlistar, verður haldin 26.–28. júlí.**

Ágúst mánuður

Fyrsta helgin, 2.–4. ágúst

Mikið verður um að vera víða um land um verslunarmannahelgina og teljast helstu hátíðir hér upp.

-Ein með öllu og Íslensku sumarleikarnir er fjölskylduhátíð á Akureyri. -Innipúkinn í Reykjavík – innihátíð fyrir þá sem ekki nenna að skella sér í útilegu.

-Evrópumeistaramótið í Mýrabolta – á Bolungarvík – Drullumallsbolti af bestu gerð ásamt skemmtilegri dagskrá á kvöldin.

-Neistaflug – Fjölskylduhátíð í Neskaupstað, tjaldmarkaður, skrudganga, strandblaksmót, flugeldasýning og brunaslöngubolti og margt fleira.

-Þjóðhátíð í Eyjum, ein vinsælasta útihátíðin um verslunarmannahelgina.

-Norðanþönk Á Laugarbakka V-Húnavatnssýslu - Árlegt ættarmót þönkara.

-Flúðir um Versló – Furðubátakeppni, brenna og margt fleira.

-Unglingalandsmót UMFÍ er vímulaus íþrótt- og fjölskylduhátíð þar sem keppt verður í hinum ýmsu íþróttagreinum.

-Síldarævintýri á Siglufirði er einstök fjölskylduhátíð fyrir unga jafnt sem aldna.

-Sælundagar KFUK og KFUM – Vinsæl og vímulaus hátíð við Eyrarvatn.

Kotmót Hvítasunnukirkjunnar, Kirkjulækjarkoti í Fljótshlíð er kristilegt mót.

-Á Hraunborgum í Grímsnesi verður sundlaugarpartí, tónleikar, mínigolf o.fl.

-Kaffi Kjós í Hvalfirði býður upp á markað, brekkusöng, veiðikeppni og fleira.

-Berjadagar eru árleg tónlistarhátíð í Ólafsfirði.

Önnur helgin, 9.–11. ágúst

-Bæjarhátíðin **Sumar á Selfossi** er haldin árlega aðra helgina í ágúst.

-Bama- og fjölskylduhátíðin **Hamingjan við hafið** verður í Þorlákshöfn þann 12. ágúst.

-**Gleðigangan, hápunktur Hinsegin daga** sem haldnir eru í Reykjavík er 6 daga hátíð sem enginn ætti að láta fram hjá sér fara.

-Listahátíðin **Act Alone** er haldin árlega aðra helgina í ágúst á Suðureyri.

Þú færð garðverkfærin hjá okkur

Reykjavík, Akureyri og Selfossi [thor.is](#) s 568-1500

PÓR

Slátturóbotar

- Víralaus og hælalaus
- Róbotar með sláttugetu frá 600 – 36000 m²
- Einföld uppsetning í appi
- Öllu stjórnað í gegnum “skýið”
- Gæðamerki með uppruna frá Þýskalandi

Enn meira úrval inn á haverslun.is
Einnig alltaf heitt á könnunni í Víkurhvarfi 4

Kress KR160E.A Mission RTK
– 600 m², halli 22°

Kress KR171E Mission RTK
– 1500 m², halli 22°

Kress KR172E.A Mission RTK
– 3000 m², halli 22°

Kress KR173 Mission RTK
– 5000 m², halli 22°

Kress KR236E Mission Mega RTK
– max 36000 m², halli 22° aðeins 22kg

Ný kynslóð 60v rafmagnsverkfæra

Husqvarna

HÁ Verslun er með umboð fyrir Husqvarna Construction á Íslandi.

- Steinsagir
- Kjarnaborvélar
- Jarðvegsþjoppur
- Sagarblöð
- Kjarnaborar

Þjónustuverkstæði og varahlutir

Husqvarna K970
Sögunardýpt 15,5 cm

Husqvarna K770 14"
Steinsög/Hellusög
Sögunardýpt 12,5 cm

Husqvarna K4000
Steinsög
Sögunardýpt 12,5 cm

Husqvarna K3600
Vökvasög
Sögunardýpt 27 cm

Husqvarna K7000
Ring
Sögunardýpt 32,5 cm

Husqvarna K7000
Pre Cut
Sögunardýpt 14,5 cm

Husqvarna Trowel
BG 245
Slípivél, Vinnslubreidd 60 cm

Husqvarna LF75
Jarðvegsþjappa
97kg, 500 mm Plata

Husqvarna FS 500
E rafmagns gólfisög
Sögunardýpt 19 cm

Husqvarna FS400
LV gólfisög
Sögunardýpt 16,2 cm

Husqvarna DM230
Kjarnaborvél
150 mm Max

Husqvarna Rammer
Hopperi LT6005
230mm Plata, 69 kg

Sjaldgæft er að þrikelfingar komi í heiminn en kálfarnir á Steindyrum eiga vonandi bjarta framtíð. Allt eru þetta kvígur. Myndir / Aðsendar

Svarfaðardalur:

Mugga bar þremur kvígum

Kýrin Mugga 985 frá bænum Steindyrum í Svarfaðardal í Dalvíkurbyggð bar þrikelfingum í lok júní.

„Burðurinn gekk ótrúlega vel, kálfarnir eru sprækir og mamma þeirra líka. Nú er aðal höfuðverkurinn að finna nafn á alla kálfana en Úllen, Dúllen og Doff gætu komið til greina,“ segir Gunnhildur Gylfadóttir kúabóndi létt í bragði. Þetta var þriðji burður Muggu en faðir kálfanna er nautið Óðinn 21002. Mamma Muggu var tvíkeltingur og hétu þær systur Sí og Æ. Ábúendur á Steindyrum eru þau Gunnhildur og Hjálmar Herbertsson, sem eiga fjögur börn.

Mjólkurkýrnar á bænum eru um 65 talsins en á búinu eru líka kindur, geitur, hross og hænur svo eitthvað sé nefnt.

/mhh

Mugga og kálfarnir hennar þrír.

Herdís segir eina af sérstöðum KVH vera mikið vöruúrval. Hún rekist oft á vörur sem hún vissi ekki að væru á boðstólum. Myndir / ál

Herdís Harðardóttir, aðstoðarverslunarstjóri matvöruverslunar KVH, segir nærsamfélagið vilja halda í búðina og því venji íbúar ferðir sínar í kaupfélagið.

Fólk úr öðrum landshlutum leitar oft til KVH vegna vara sem fást hvergi annars staðar. Einu sinni sendu þau restar af þrjónagarni til þrjónakonu eftir að það var uppselt um land allt.

Hvammstangi:

Allt fæst í kaupfélaginu

Ólíkt því sem áður var eru verslanir í eigu kaupfélaga orðnar sjaldgæfar. Á Hvammstanga er rekin ein slík á vegum Kaupfélags Vestur-Húsvetninga.

Herdís Harðardóttir, aðstoðarverslunarstjóri matvöruverslunar Kaupfélags Vestur-Húsvetninga (KVH) á Hvammstanga, telur að þakka megi vilja nærsamfélagsins til að versla í heimabyggð að búðin lifi góðu lífi. Fólk vilji alls ekki missa kaupfélagið og því venji það ferðir sínar þangað. Í sama húsi og matvöruverslunin eru búvöru- og byggingavöruverslun.

Í þau ár sem Herdís hefur unnið hjá KVH hefur hún aldrei fundið fyrir því að rekstur þess hafi

staðið tæpt. Hún hóf sinn feril sem starfsmaður í versluninni árið 2012 og vann hún sig upp í stöðu aðstoðarverslunarstjóra fyrir nokkrum árum.

Ekki bundin vörumerkjum

Lykillinn að því að halda versluninni gangandi er að mati Herdísar að vera liðleg og veita góða þjónustu. Ólíkt stærri verslunarkeðjum sé KVH ekki bundið neinum vörumerkjum og geti starfsfólkið því ráðið sjálf hvort vörur séu teknar inn ef þau telja að eftirspurn sé eftir þeim. „Ef einhvern langar rosalega mikið í ákkurat þessa tegund af tei þá reddum við því,“ segir Herdís.

Hún nefnir í þessu samhengi að starfsfólkinu hafi fundist úrvalið af kaffi vera óþarflega mikið og vilja einfalda framboðið. Þau hafi hins vegar horfið frá þeim áformum þegar í ljós kom að sumir viðskiptavinir vildu ekki missa sína uppáhaldstegund og það voru fastir kaupendur af öllu því sem var í boði, þó að þeir séu ekki margir á bak við hverja tegund. „Sumar vörur erum við bara að selja fyrir einhvern einn eða tvo einstaklinga,“ segir hún.

Flutningar helsta áskorunin

Helstu áskoranirnar sem fylgi því að reka verslun í svona litlu samfélagi séu flutningar. Herdís nefnir sem dæmi að á vorin sé mikið af fríðögum í miðri viku og þá falli niður fastar ferðir. Því þurfi að leggja yfir hvenær þurfi til dæmis að panta ávexti svo þeir komi örugglega fyrir helgi.

Eitthvað er um að fólk leggi land undir fót til að gera stórinna kaup í lágvöruverðsverslunum, sem geti borgað sig fyrir stærri fjölskyldur. Herdís viðurkennir að það geti verið nokkur verðmunur enda sé KVH einungis lítil búð úti á landi. „En á sumum stöðum erum við á pari við aðrar verslanir, eins og með sérvöruna hjá okkur,“ segir Herdís og telur upp meðal annars gjafavörur, leikföng og annað slíkt. „Maður fer ekki í verslun í Reykjavík án þess að skoða verð og úrval.“

Te, barnamat og snyrtispeglar fást á sama stað.

Sérpakkað undanrennuduft sem annars fæst bara í stórum sekkjum.

Rambar oft á nýjar vörur

Helsta sérstaða KVH er í huga Herdísar hversu gott úrval þau eru með. „Þú færð eiginlega allt hérna,“ segir hún og bendir á að oft fái þau símtöl úr öðrum landshlutum frá fólki sem er að leita að hlutum sem fást hvergi annars staðar. Einu sinni hafi þrjónakona leitað um allt land að einhverju tilteknu garni sem var ófánlegt nema í verslun KVH. „Þá fékk hún restarnar og vonandi náði hún að klára peysuna sína.“

Að auki við hefðbundið úrval er hægt að kaupa ýmsa sérvöru sem fæst ekki í hinni almennu verslun. Nú eru búvöruverslunin og byggingavöruverslunin undir sama þaki og matvörubúðin. Aðspurð um áhugaverða hluti nefnir Herdís að í matvörubúðinni sé hægt að fá sérpakkað undanrennuduft (sem fæst annars bara í 25 kílóa sekkjum), fatnað, kristalsglös, klukkur, myndaramma, Lego, sundkúta og ýmislegt fleira.

Herdís veit ekki hversu margar einstakar vörur eru í boði í búðinni, en hún skýtur á að vörunúmerin hlaupi á tugum eða hundruðum þúsunda. Hún segist oft rekast á vörur sem hún hafi aldrei séð áður. „Það hefur alltaf verið talað um að ef eitthvað fæst ekki í kaupfélaginu þá þarf maður ekki á því að halda.“

/ál

Sólarsellustyrkir

Orkusetur Orkustofnunar hefur auglýst eftir umsóknum um sólarsellustyrki.

Notendur á dreifbýlistaxta, á rafhituðum svæðum og þeir sem búa utan samveitna njóta forgangs. Í úthlutunarreglunum er tekið fram að fjármagni verði beint þangað þar sem hagsmunir notenda og ríkis eru hvað mestir, en mikill kostnaður fer í niðurgreiðslu orku hjá áður nefndum notendum. Opið er fyrir umsóknir til 1. ágúst. Á stöðum utan samveitna, þar sem raforkuframleiðsla fer fram með dísilrafstöðvum, niðurgreiðir

ríkið allt að 50 krónur fyrir hverja kílóvattstund. Þar séu hagsmunir hins opinbera því miklir og jafnframt sé það í samræmi við skuldbindingar hins opinbera um samdrátt í losun gróðurhúsalofttegunda.

Notendur á dreifbýlistaxta borga hæsta raforkuverðið, eða 29 krónur fyrir hverja kílóvattstund, en þar greiðir ríkið dreifbýlisframlag. Á svæðum þar sem hitaveitu nýtur ekki við og kynt er með rafmagni er orkunotkun mikil og er niðurgreiðsla á rafhitun í kringum 10 kr. á kílóvattstund.

/ál

ALLT FRÁ FYRSTU HUGMYND AÐ FULLBÚNU HÚSI

- ▶ Hönnun og ráðgjöf
- ▶ Framleiðsla
- ▶ Uppsetning
- ▶ Verkefna- / byggingastjórn

Súlur stálgrindarhús fyrir atvinnu-, iðnaðar- og íbúðarverkefni

 kristjan@sulurehf.is

 www.sulurehf.is

 669 0803

vfs.is

SUMMAR ÚTSALA

vfs.is
Sjáðu allar
útsöluvörurnar.

**VERKFERA
SALAN**

VERKFERASALAN • SÍÐUMÚLA 9, REYKJAVÍK • DALSHRAUNI 13, HAFNARFIRÐI • TRYGGVABRAUT 24, AKUREYRI • S: 560 8888 • vfs.is

Husqvarna - feel the power

Husqvarna 545RX
Sláttuorð - 3 hestöfl

Husqvarna 535RX
Sláttuorð - 2,2 hestöfl

Husqvarna Rider RC320TSAWD
Sláttutraktor m/safnkassa - 12,6 kW

Husqvarna Rider 320X AWD
Sláttutraktor - 10,5 kW

Husqvarna Tractor TC23
Sláttutraktor - 10,1 kW

Husqvarna 550XP MKII
Keðjusög - 4,2 hestöfl

Husqvarna K3600 MK II
Steinsög - Sögunardýpt 27cm

Husqvarna K2500
Steinsög - Sögunardýpt 14,5cm

Husqvarna CEORA 546
Slátturóbot - 50.000m² - 20% halli

Husqvarna AM550 EPC
Slátturóbot - 10.000m² - 45% halli

Husqvarna AM310 MK II
Slátturóbot - 1000m² - 40% halli

Husqvarna AM415X
Slátturóbot - 1500m² - 40% halli

Husqvarna AM430X
Slátturóbot - 3200m² - 45% halli

Husqvarna AM450X
Slátturóbot - 5000m² - 45% halli

Husqvarna AM305
Slátturóbot - 600m² - 40% halli

MHG VERSLUN | Þjónustuverkstæði og varahlutir | Víkurhvarfi 8 | 203 Kópavogi | S. 544 4656 | mhg.is

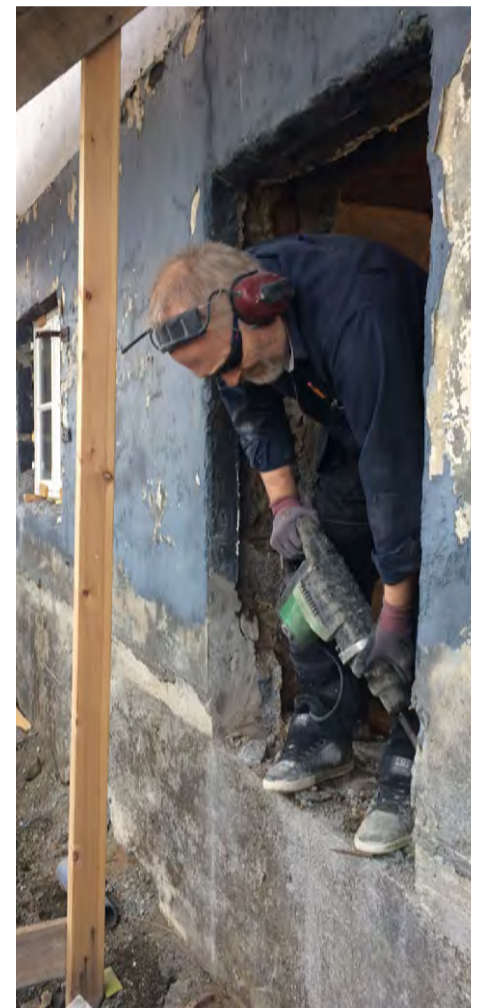

Halla, t.v., og Hildur, t.h., Óladætur sposkar við eldhúsbörðid í Sviðastöðinni, börðid er gömul og lúin fulningahurð með glerplötu og í baksýn eru gamlar garðhrifur brúkaðar sem snagar. Glöggir geta séð að spegillinn í baksýn er gamall gluggi sem dubbaður hefur verið upp sem forstofuspeglill.

Vinna við að rífa gamalt er ekki alltaf snyrtileg, hér er Hildur eftir góðan vinnudag.

Jón Kristján Ólason leggur sitt af mörkum.

Öxarfjörður:

Endurbyggð eitt elsta hús Kópaskers

Tvíburasysturnar Halla og Hildur Óladætur minnst jarðskjálftans mikla árið 1976. Þrátt fyrir að meginefni þessa viðtals eigi að vera um uppbyggingu annars tveggja af elstu íbúðarhúsum Kópaskers og við eiganda þess, Hildi Óladóttur, er nánast ómögulegt að eiga við þá konu orð án þess að tvíburasystir hennar komi við sögu.

Bryndís Sigurðardóttir
bryndis@yfirlit.is

Þessar tvær eru nánast alltaf nefndar í einni setningu, Halla og Hildur eða Hildur og Halla, enda er hér um að ræða einstaklega nánar tvíburasystur, afar líkar í útliti og hafa í gegnum tíðina verið hvor annarri mikill styrkur í lífsins

ólgu sjó. Tíðindakona Bændablaðsins gerði sér ferð á Kópasker og hitti þessar gestrisnu og glaðlegu systur fyrir í Sviðastöðinni á Kópaskeri.

Hildur og Halla eru fæddar og uppaldar á Kópaskeri í stórum hópi systkina og eru númer sex og sjö af átta. Elsta systirin, Hugrún, er fædd 1953 og sú yngsta, Gunnlaug, var fædd 1972 en hún lést árið 2015. „Pabbi ætlaði sko aldrei að giftast eða eignast börn, hann var langyngstur níu systkina og hefur sjálfsagt fengið nóg af börnum,“ segir Halla hlæjandi. Hildur bætir við

að þegar móðir þeirra kom sem búðardama á Kópasker voru örlög þeirra ráðin og þau bjuggu alla tíð í Skógum á Kópaskeri. „Pabbi stóð sig samt mjög vel sem pabbi, það vantaði sko ekkert upp á það,“ segir Hildur enn fremur.

Gleymd börn og stolið brauð

Á tímum óvenjumikilla náttúruhamfara á landinu er upplagt að ræða upplifun þeirra systra á stóra skjálftanum sem reið yfir Kópasker þann 13. janúar 1976. Skjálftinn mældist 6,4 stig og olli mjög miklum skemmdum á Kópaskeri, á húsum og lögnum og voru íbúar fluttir á snjóbilum í burtu í norðanstórhríð.

– Framhald á bls. 30

Startaðu ferðasumarið með TUDOR

Rafgeymar í húsbíla og hjólhýsi fyrir ferðalagið í sumar

TRAUST OG FAGLEG ÞJÓNUSTA - ALLA LEIÐ

SKORRI

SÉRFRÆÐINGAR Í RAFGEYMUM

Melar voru í mjög slæmu ástandi þegar Hildur festi kaup á þeim og hóf endurbyggingu en nú er glæsilegt heim að líta.

Myndir / bs og Einkasafn

BBQ & MUSIC FESTIVAL

VELKOMINN Á STÓRU GRILLSÝNINGUNA 13. JÚLÍ!

KJÖTUBÚRIÐ

olis

BYKO

LANDMANN
Your World of BBQ

Enders®

KÓTELETTAN

SELFOS 11 - 14. JÚLÍ

YKKAR

pest control

Segðu BLESS
við óværuna!

Dekó 18 límflugnabanninn frá YKKAR verndar allt að
70 fermetra svæði gegn fleygum skordýrum.

Fæst í öllum betri landbúnaðar- og byggingavöruverslunum.

Það er ekkert hefðbundið á Melum, hér er húsrúin stödd á snyrtingunni á efstu hæðinni, tréverkið er úr gömlum spýtum sem lögðust til við rifid innanhúss.

Neðsta hæðin fyrir breytingar.

Á miðhæðinni þurfti svo sannarlega að taka til hendinni.

Glæsileg lítil íbúð á neðstu hæð, tilbúin til notkunar.

Hér má sjá opna rýmið á miðhæðinni eftir breytingar, glugga hefur verið bætt við og eins og svo víða fá grófir veggirnir að njóta sín.

Út um eldhúsgluggann á miðhæðinni blasir Sviðastöðin hans Jóns Kristjáns við og lengst til vinstri má sjá tvíburahús Mela og jafnaldra sem heitir Steinnes, byggt af Birni Gunnarssyni, föðurbróður þeirra systkina.

Þær systur muna vel þennan atburð enda þá orðnar tíu ára gamlar. „Við vorum búnar í skólanum því yngri börnin voru fyrir hádegi í

skólanum og þau eldri eftir hádegi. Ég var komin yfir í læknihusið því það var læknaðagur þennan dag á Kópaskeri og ég var að

passa börnin á efri hæðinni, bara pínulítill börn. Þabbinn var sofandi eftir næturvinnu en mamman sem var hjúkrunarfræðingur var komin í vinnuna á neðri hæðinni. Svo kemur þessi hryllingur, rennihurðir í íbúðinni fóru fram og til baka og allt lék á reiðiskjálfi. Ég auðvitað bara hentist niður stigan og mætti móðurinni í stiganum sem spurði hvar börnin hennar væru. Ég skildi þau bara eftir því ég var á leiðinni til minnar mómmu, enda bara 10 ára gömul. Ég vona að mér sé fyrirgefið að hafa ekki gert tilraun til að grípa litlu greyin með mér,“ segir Hildur og er talsvert skömmustuleg. Halla aftur á móti var stödd í verslun þorpsins með vinkonu sinni. „Við vorum svo heppnar að standa akkúrat við dyr því það hrundu allar hillur og allar vörurnar lágu úti um allt. Það voru reyndar tröppur við hliðina á okkur og við hrundum fram og til baka í þeim meðan þetta gekk á og við höfðum enga stjórn.

Svo flýttum við okkur út þegar jörðin stöðvaðist og uppgötvuðum á leiðinni heim að vinkonan hafði ekki greitt fyrir brauðið sem hún hélt á, við urðum sammála um að það myndi sennilega vera í lagi.“ segir Halla og bætir við að Hildur hafi verið miklu hræddari en hún. „Hún fékk eiginlega taugaáfall og grét alla nóttina.“ Þær voru svo fluttar í snjóbil að Leirhöfn á Sléttu og voru þar fyrstu nóttina. „Það var brjáláð veður og jörðin skalf alla nóttina. Daginn eftir vorum við flutt í bílalest til Raufarhafnar á eftir snjóruðningstæki, ég held að veðurhræðsla mín alla tíð sé afleiðing þeirrar ferðar,“ segir Hildur og aldrei þessu vant fylgir ekki bros.

Stundarbrjálæði og ekkert annað

Hvað skyldi nú hafa fengið leikskólakennarann Hildi til að hefjast handa við svona stórt verkefni, að kaupa eldgamalt hús í hörmulegu ástandi og leggja svo í endurbyggingu? „Tja, það er ekki gott að segja,“ segir Hildur. Hún hafi verið í alvarlegri kulnun og veikindaleyfi á þessum tíma sem gerir ákvörðunina enn furðulegri. „En það er eitthvað í genunum að þurfa alltaf að vera eitthvað að brasa, jafnvel þegar allt er í veseni. Svo var Jón Kristján bróðir búinn að draga okkur öll systkinin inn í Mela og reyna að fá okkur til að kaupa húsið og laga og það lá auðvitað beinast við, þarna 2016 þegar ég var hvort ed er ófær um allt annað að ég og þáverandi sambýlismaður minn, Sigþór Heimisson, slógum til,“ segir Hildur.

Verkefnið var auðvitað miklu stærra en Hildi hafði óráð fyrir. Allt þurfti að endurnýja. Húsið var skrælt að innan og utan og á Facebook-síðu Mela má sjá alls konar spennandi dót sem kom innan úr veggjum, til dæmis kjóll sem reyndist vera af stúlku sem ólst upp í húsinu en er nú látin. Gluggum var skipt út, sumir stækkaðir eða færðir og eins má segja um hurðir, allar lagnir endurnýjaðar og húsið drenað, múrað og málað. Tveir pottar voru fljótlega settir við húsið og í sumar hefur baðhúsið verið klárað og nú eru pottarnir á Melum opnir fyrir almenningi frá kl. 14–19. „Mig langar til að gefa eitthvað af mér til samfélagsins, enda finn ég fyrir bæði áhuga og stuðningi,“ segir Hildur og vill gjarnan fá íbúa Kópaskers í pottana við Mela en bætir við að hún vilji

að gestir hússins hafi aðgang að pottunum eftir kvöldmat eða á kvöldin „Svo er fólk í sjósundi,“ segir Halla en Melar standa uppi á malarkambinum við sjóinn og stutt að hlaupa út í og hlýja sér svo í pottunum á eftir.

Stúdíóíbúð og fjögur herbergi

„Við byrjuðum á neðstu hæðinni og unnum okkur svo upp. Þá gátum við farið að vera í húsinu meðan unnið var að viðgerðum utanhúss og svo tókum við hæð fyrir hæð. Öll járnsmíði er unnin af Sigþóri en hann er mjög laginn járnsmiður. Við gerðum litla íbúð á neðstu hæðinni, með öllum þægindum og voðalega notalega,“ segir húsráðandi stoltur en það má með sannni segja að þær systur báðar séu sérlega uppátækjasamar og hugmyndaríkar í hönnun.

Á efstu hæð eru fjögur herbergi, sum með svefnlofti og eitt með snyrtingu. Herbergin bera fuglanöfn, enda er Kópasker og Melrakkasléttan öll gósenland fuglaskoðunarfélks. Á miðhæðinni er opið rými með fullbúnu eldhúsi, svölum og snyrtingu og útsýnið þaðan er „milljóndollara“ virði svo slett sé upp á útlensku.

Þáttur Jóns Kristjáns og Sviðastöðin

Það er þó ekki hægt að nefna uppbyggingu á Melum án þess að tunda þátt Jóns Kristjáns, bróður þeirra systra. Hann er forfallinn áhugamaður um endurbyggingar gamalla húsa og hefur sjálfur fært ótalmörg hreysi í nýjan, fallegan og íbúðarhæfan búning. Það má segja að hann hafi lagt gjörva hönd á endurbyggingu Mela. „Þetta hefði aldrei gengið án hans. Hann er búinn að leggja nótt við dag undanfarid við að klára aðstöðuna í Sviðastöðinni svo ég geti verið hér og leigt út allt gistirýmið á Melum,“ segir Hildur.

Umrædd Sviðastöð er elsta húsið á Kópaskeri, upphaflega byggt sem sláturhús árið 1912 en hefur gegnt mörgum og mismunandi hlutverkum síðan þá. Jón Kristján hefur átt húsið um skeið og hefur verið að taka það í gegn og núna er tilbúin snotur aðstaða í öðrum enda hússins.

„Við skulum bara hafa það á hreinu að ég er ekki ein í þessu verkefni, öll fjölskyldan og fullt af vinum hafa eytt ómældum tíma með mér í þessu og ég er svo innilega þakklát fyrir það,“ segir Hildur Óladóttir að lokum.

Lífræn hreinsistöð

Fyrirferðalítill með 25 ára ábyrgð
Engin rotpró eða hefðbundin siturlögn
Margar stærðir í boði
Tæming seyru á 3 - 5 ára fresti

IDNVER

Tunguhálsi 10 - 110 Reykjavík
Sími 517 2220 - petur@idnver.is

WPL
Diamond
INTERNATIONAL WATERPUMP PRODUCTION

Vélar og tæki frá FK Machinery eru hjá H. Hauksson

H. HAUKSSON

Rúllugreip
með keflum og spjótum

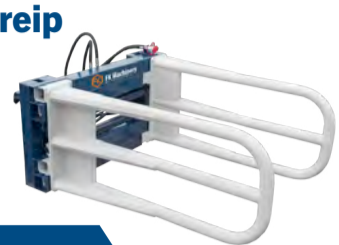
Verð kr. 247.000 m. vsk.

Faðmgreip

Verð kr. 235.000 m. vsk.

Stórbagggreip

Verð kr. 343.000 m. vsk.

Rúllugreip
með þrítingi

Verð kr. 99.000 m. vsk.

Brettagaflar
með handfærslu

Verð kr. 189.000 m. vsk.

Brettagaflar
með vökvafærslu

Verð kr. 263.000 m. vsk.

Rúlluskeri
m/ klóm sem grípa plastið

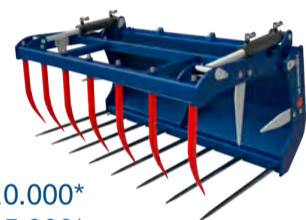
Verð kr. 757.000 m. vsk.

Taðkvísl
140cm breið

Verð kr. 126.000 m. vsk.

Taðkló

140cm Verð kr. 310.000*

160cm Verð kr. 335.000*

180cm Verð kr. 347.000*

*verð m. vsk.

H. HAUKSSON EHF. Ögurharfi 8, 203 Kópavogur | 588 1130 | hhauksson.is | hhauksson@hhauksson.is

ERTU AÐ FARA AÐ BYGGJA?

Sökkulkerfi fyrir allar tegundir húsa

Myglar ekki

Stuttur afhendingartími

Einfalt
Fljótlegt
Endingargott
Ódýrt

Prófaðu nýju reiknivélina okkar og sjáðu strax kostnaðinn við að byggja.
www.polynorth.is/reiknivel

- Íslenzk hönnun, íslenzk framleiðsla fyrir íslenzkar aðstæður
- Haltu kyndikostnaði niðri með húskubbum frá Polynorth
- Eigum húskubba fyrir bæði sökklá og veggi á lager

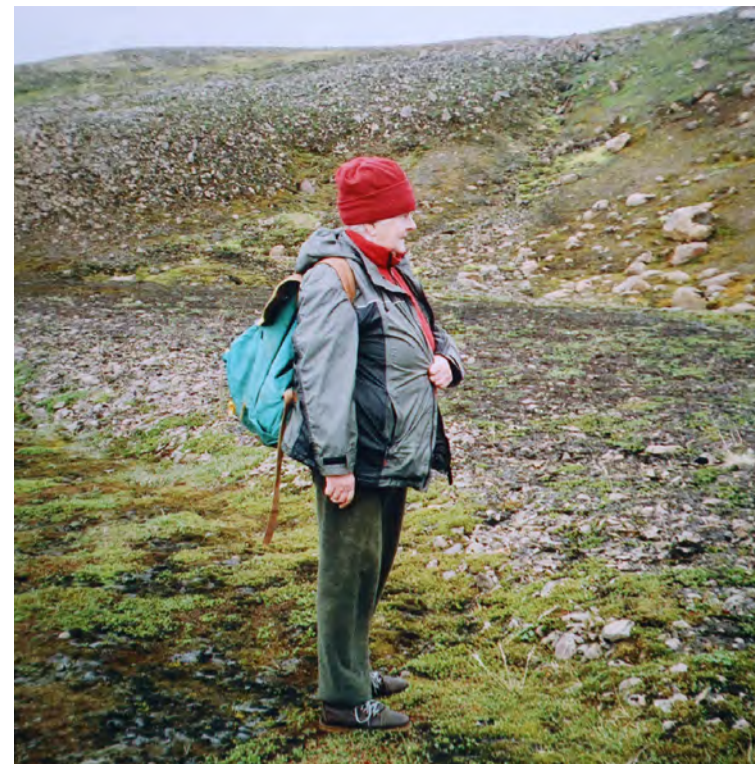
polynorth.

Óseyri 4 - 603 Akureyri - Sími 857 7799 - Kt: 660887-1649 - polynorth@polynorth.is - www.polynorth.is

Unnur Sveinsdóttir, elsta barnabarn Ljósbjargar Petru Maríu Sveinsdóttur, rekur nú steinasafnið á Stöðvarfirði og hefur fyrir því mikinn metnað. Sonur Unnar, Jónatan Þránínsson, gægist hér út úr miðasöluskúrnum. Mynd / sá

Petra í síðustu steinasöfnunarferð sinni, í júlí árið 2004. Þá datt hún í læk og blotnaði upp að mitti því jafnvægið var orðið lélegt, en hélt þó áfram eins og ekkert hefði í skorist og kom niður með góðan feng. Mynd / Aðsend

Stöðvarfjörður:

Opnaði heimilið gestum og gangandi fyrir hálfri öld

– Steinasafn Petru fagnar fimmtíu ára afmæli í sumar

Steinunn Ásmundsdóttir

steinunn@bondi.is

Steinasafn Petru er sannkölluð perla í þéttbýlinu á Stöðvarfirði. Auk ógrynns steina er þar gestastofa og kaffihús í ævintýralegum lystigarði.

„Mig langar að fólk staldri við. Það stoppi, andi, hlusti á fuglana, á lækina sem streyma hér niður fjallshlíðarnar og finni vindinn og sólina á andlitinu. Andi að sér ilminum af blómum. Njóti augnabliksins. Og fái sér svo gott kaffi og snúð á eftir!“ segir Unnur

Sveinsdóttir, nýr rekstraraðili Steinasafns Petru á Stöðvarfirði.

Safnið var sett á fót árið 1974 og fagnar því hálfri öld afmæli nú í sumar. Safnið hefur löngum verið talið stærsta steinasafn í heimi í einkaeign.

Skoðað í skriður

„Amma mín, Ljósbjörg Petra María Sveinsdóttir frá Stöðvarfirði, og afi minn, Jón Lúdvík Ingimundarson frá Berufirði, fluttu inn í þetta hús, Sunnuhlíð á Stöðvarfirði, árið 1946.“ greinir Unnur frá. „Þá voru þau ung hjón að kaupa sér lítið hús, byggðu svo við það í allar áttir og

bjuggu hér allan sinn búskap. Fyrst um sinn voru þau með eina kú og einhverjar kindur, það sem fólk átti til heimilisins á þessum árum. Svo eignuðust þau fjögur börn og ólu þau upp.“

Unnur segir að Petra hafi smitað afa hennar af steinasöfnunarbakteríunni og um leið og þau höfðu aðstöðu til að koma steinum fyrir hafi þau farið að safna þeim fyrir alvöru.

„Afi var sjómaður og fylgdist með af hafi hvar fallið höfðu skriður og þá var farið og athugað hvort þar væri eitthvað að finna. Hann lést árið 1974, aðeins 52 ára að aldri. Þegar hann var borinn

til grafar var hér eitthvert fólk í garðinum að skoða steinana þeirra og amma ákvað við það tækifæri að Sunnuhlíð skyldi þá bara ævinlega verða opin fyrir gesti. Heimilið hefur verið opið síðan og því erum við að halda upp á fimmtíu ára starfsafmæli nú í sumar,“ útskýrir Unnur.

Heimafólkið fær að njóta sín

Á þessari hálfu öld hefur safnið smám saman undið upp á sig, með fleiri steinum og byggingum, svo sem kaffihúsi, fræðslustofu og salernishúsi.

„Í Söguhúsinu eru nokkur lítil söfn, af því að amma safnaði öllu,“ heldur Unnur áfram. „T.d. skeljum, kuðungum, pennum, eggjum og vasaklútum. Hún átti vinkonu og þær fóru þá leið að gefa hvor annari að minnsta kosti vasaklút í jólagjöf alla tíð, sama hver staðan væri á vinskapanum á því augnabliki. Ef vel stóð á í vinskapanum fylgdi eitthvað meira með. Þetta gerðu þær alla sína ævi, urðu báðar aldraðar konur svo vasaklútarnir urðu margir.“

Í Söguhúsinu er líka sögu safnsins og ömmu, sem fæddist á aðfangadag árið 1922, gerð nokkur skil,“ segir hún.

Kaffi Sunnó var opnað fyrir nokkrum árum og þar er í boði kaffi frá Kaffibrennslunni Kvörn á Stöðvarfirði og heimabakað

PETRA Gríska orðið πέτρα (borið fram petra) þýðir steinn eða klettur. Þessi undurfagri jaspis er um metri á hæð. Mynd / sá

súrdeigsbrauð og kræsingar sem Kimi Taylor galdrar fram af listfengi og næmum bragðlaukum.

„Við bindum miklar vonir við kaffihúsið og erum að færa fókussinn yfir á samvinnu við heimafólk, sem er að gera frábæra hluti, og nýta okkur það sem er til í nærumhverfinu,“ segir Unnur.

„Samstarfið við Kimi með baksturinn og Lúkas hjá Kvörn er frábært og gerir kaffihúsið okkar alveg sérstakt. Kaffihúsið er í rauninni gamall draumur afa og fyrst og fremst er þetta hugsað sem þjónusta við gesti sem koma hér og staldra við,“ segir hún.

– Framhald bls. 34

ÖFLUGIR UTANBORÐSMÓTORAR FRÁ SUZUKI

Það liggur þrotlaus ransóknar- og prófunarvinna á bakvið utanborðsmótora Suzuki sem skilar sér í krafti, sparneytni, áreiðanleika og endingu. Komdu við og kynntu þér úrvalið og möguleikana. Við tökum vel á móti þér

VERÐ FRÁ KR.
809.000

Suzuki á Íslandi

Skeifunni 17

Sími 568 5100

www.suzuki.is

• Nánari upplýsingar á suzuki.is

Lystigarður steinasafnsins er umfangsmikill og fjölskrúðugur. Þar er ógrynns steina raðað fallega upp innan um gróðurinn. Myndin var tekin í gaumkánandi og því er garðurinn orðinn enn blómlegri nú í hásumrinu. Mynd / sá

SOLIS

ÞEGAR KRAFTURINN SKIPTIR MÁLI

SOLIS 26

SOLIS 60

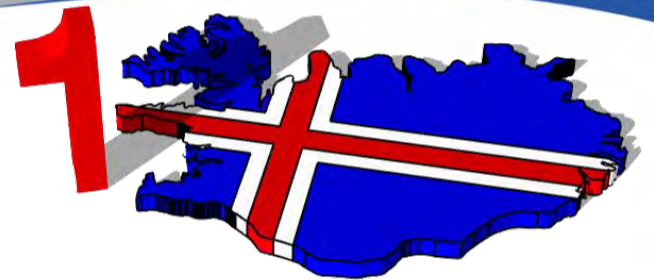
Ný hönnun
- sama góða verðið

vallarbraut.is
454 0050

SOLIS 90XL

Eigum flestar stærðir á lager og meira á leiðinni
SOLIS er mest selda dráttarvélina á Íslandi
vallarbraut@vallarbraut.is

ergo

Fleiri hestöfl í heyskapinn?

Við skiljum allar ástæður
fyrir nýrri vél

Reiknaðu dæmið á ergo.is

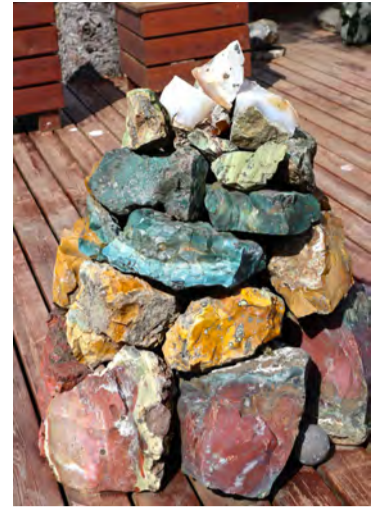
Hver einstakur steinn býr yfir sinni sérstöku feegurð.

Veraldir mætast í einum steini.

Skilti við aðkomuna að safninu. Myndir / sá

Unnur byggði jaspisa-vörðu.

Hér er jaspis raðað upp eftir lit.

Fjölbreytt blómskrúð í safngarðinum.

Barýt, sjaldgæfasti steinn safnsins.

Kimi Taylor selur gómsætt bakkelsi. Myndir / sá og Steinasafn Petru

Þriðja kynslóðin tekur við

Steinasafn Petru hefur alltaf verið rekið af fjölskyldunni. Börn Petru og Nenna hjálpuðu ævinlega til og eftir að hún lést árið 2012 skiptu þau rekstrinum á sig. Hver fjölskylda tók þá hluta af sumrinu í vinnu við safnið. Fjórmenningarnir létu það nýlega í hendur afkomendum sínum, tólf talsins, og var þá farin sú leið að finna safninu einn rekstraraðila í umboði stjórnar úr hópi barnabarna Petru. Unnur hafði það svigrúm sem til þurfti og leigir hún reksturinn ásamt Högna Páli Harðarsyni manni sínum, viðskiptafræðingi og vélstjóra.

Unnur er listmenntaður kennari, myndlistarmaður, sviðsmynda-hönnuður og rithöfundur og hefur kennt m.a. leiklist og myndlist. Hún hefur til dæmis hannað og

sett upp sýningar fyrir söfnin í Fjarðabyggð, m.a. Stríðsminjasafnið, Náttúrugripasafnið í Neskaupstað og Randulfssjóhús á Eskifirði. Þessi reynsla öll nýtist vel á safninu. Hún segist ekki hafa getað hugsað sér að láta einhvern óviðkomandi, utan fjölskyldunnar, taka safnið að sér. „Ekki meðan við erum að taka við af foreldrum okkar,“ útskýrir hún. „Ég lít á mig sem einhvers konar millistykki, hvað sem svo verður.“ Þá verði búið að koma safninu í þannig horf að einhver annar geti tekið við án þess að hafa gífurlega mikið fyrir því.

Bera arfleifð Petru í hjarta sér

„Ég er alin upp í þessu húsi, bjó hér fyrstu árin mín og foreldrar mínir búa í þarnaesta húsi svo ég var alltaf hér. Maður hefur verið

hér að bera grjót, vaða í drullu, búa til skúlptúra, stilla upp og græja og gera, eins og allir í fjölskyldunni. Við brennum öll fyrir þessum stað. Ég veit ekki hversu mörg barnabörn og barnabarnabörn heita Ljósbjörg og Petra eða eru kennd við stein. Við berum þetta öll í hjarta okkar á einhvern hátt.“

Hún segir að enn safni fjölskyldan steinum í einhverjum mæli. „Flest allir í þessari fjölskyldu eru útivistarfólk og ekkert þeirra myndi ganga fram hjá fallettum steini. Fólk myndi drösla honum með sér til byggða með góðu eða illu!“ segir hún glettin. Lögd er áhersla á að unga fólk í fjölskyldunni geti komið í styttri tíma til starfa og haldið þannig í ræturnar.

Hún segir iðulega þyrma yfir gesti safnsins þegar þeir skynja þungann í ævistarfi Petru, allan grjótburðinn

ofan úr fjöllumunum. Fólk komi til hennar með tárin í augunum, alveg hreint yfirkomið af eljusemi þessa einþykka náttúrubarns sem gekk um fjöll og firmindi með niðþungan pokaskjatta fullan af grjóti fram á ellíár.

Efla fræðilegan vinkil safnsins

Að jafnaði starfa þrír til fjórir í Steinasafni Petru á hverjum tíma. Sinna þarf miðasölu, kaffihúsinu, garðvinnu, þrifum og fjölmörgu fleiru. Gestir hafa verið allt upp í 700 manns á einum degi en eru að jafnaði rúmlega 20 þúsund yfir árið. Safnið er opið frá maíþyrjun til miðs október.

Tekið hefur verið upp samstarf við Sköpunarmiðstöð Stöðvarfjarðar í gamla frystihúsinu við höfnina. Þar á að koma upp verkstaði Steinasafns Petru, með tromlum, steinsögum og -borum til að vinna með steina, m.a. í skartgripi. Jafnframt hefur listafólk sem dvelur í Sköpunarmiðstöðinni í listamannadölv frjálstan aðgang að safninu.

Þess má og geta að Haukur Valdimarsson, gullsmiður í Reykjavík, smíðar silfurskartgripi með steinum frá safninu og eru þeir seldir þar.

Innandyra eru ágætar merkingar á öllum steinum en Unnur hefur hug á að bæta merkingar utandyra. Þá þykir henni fýsilegt að efna til samstarfs við fræða- og menntastofnanir og efla fræðilegan vinkil safnsins, m.a. með gerð upplýsingaefnis. Þá væri t.d. unnt að taka á móti skólahópum til fræðslu um steinarkíð.

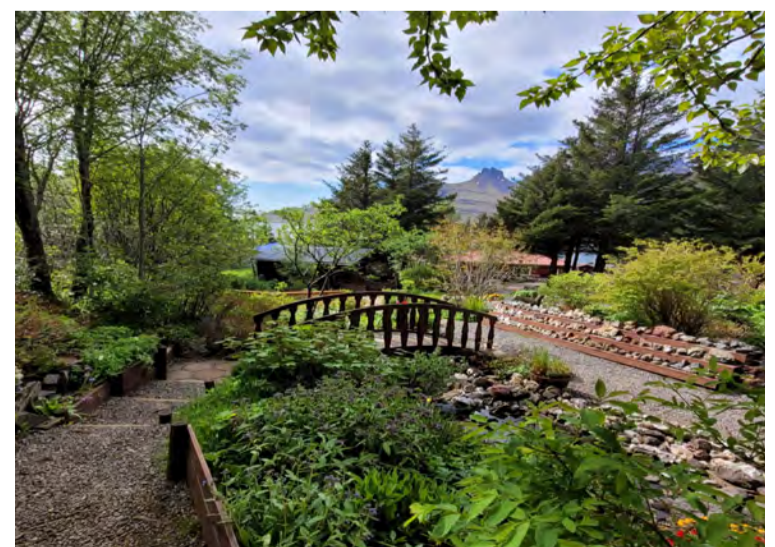
„Við berum þetta öll í hjarta okkar á einhvern hátt ...“

Allt frá jaspis til barýts

Unnur segist ekki hafa neina hugmynd um fjölda steina í safninu en reikna megi með að þeir skipti tugum þúsunda. Hún segir mest vera af kvasi. Það sé algengasta yfirteygundin og undir það falli t.d. bergkristall, jaspis, agat, ónix, ametyst og ópall. „Það er mjög mikið af kvasi hér í fjöllumunum. Og líklega er algengasti steinninn hér í safninu jaspis, sem er dásamlega fallettur steinn, afar litríkur og oft með fallettum myndunum og litaskiptum. Fágætasti steinninn okkar er barýt sem er þó ekki sérlega mikið fyrir augað.“

Hún er spurð hvort ekki sé alltaf farið með eins og mannsmorð hvar steinar finnast? „Jú, og við gefum bara mjög óljós og loðin svör.“ segir hún hlæjandi. „Ef fólk langar að tína sér steina í vasann þá vísa ég því nú bara niður í fjöru.“ bætir hún við.

Hún verður lítið vör við að fólk sé að hnupla steinum en man þó eftir sögu af stórtækum þjófi. „Hann var í ansi víðum buxum gyrtum ofan í hnéháa sport-göngusokka. Svo gekk hann víst hér um og tindi minni steina inn í gegnum buxnaklaufina ofan í buxnaskálmarnar. En hann var nú stoppaður af og skálmarnar tæmdar hjá honum fyrir brottför!“ segir Unnur að endingu.

Um þessar mundir koma um tuttugu þúsund manns árlega í steinasafnið.

VARAHLUTIR Í KERRUR

Vagnhöfða 7, 110 Reykjavík | Sími 517 5000 | stalogstansar.is

KGM
Gæði á sterkum grunni

Nýr Torres EVX - 100% rafmagnaður

Ferðafélagi í milljón km.

Torres EVX er fyrsti rafbíllinn frá KGM og er væntanlegur til landsins innan tíðar. Hann er með 7 ára ábyrgð og 10 ára á ábyrgð á rafhlöðu eða allt að 1.000.000 km, hvort sem kemur á undan.

Forsala er hafin á kgm.benni.is. Nánari upplýsingar hjá söluráðgjöfum.

• Allt að 462 km. drægni*
• 73,4 kWh rafhlaða

• 1.500 kg. dráttargeta
• 12,3" margmiðlunarskjár með leiðsögukerfi

• Vehicle 2 load tengi**
• 7 ára ábyrgð

• 10 ára ábyrgð á rafhlöðu eða allt að 1.000.000 km, hvort sem kemur á undan

* Samkvæmt WLTP ** Fyrir raftæki allt að 3.5kW.

benni.is
BÍLABÚÐ BENNA
kolefnisjafnar nýja bíla

sjö ára ábyrgð

Bb, betri bílar
Akureyri
Njarðarnesi 12
Sími: 534 7200

Bílabúð Benna
Reykjavík
Krókháls 9
Sími: 590 2020

Bílabúð Benna
Sérfræðingar í bílum

Hrútafjörður:

Sóknarfæri í loftslagsvænum búskaparháttum

– Kúabændurnir með metnað fyrir hestamennsku og jarðrækt

Ástvaldur Lárusson
astvaldur@bondi.is

Á Bessastöðum í Hrútafirði búa bændurnir Guðný Helga Björnsdóttir og Jóhann Birgir Magnússon. Þau eru kúabændur og öflug í hrossarækt, ásamt því sem þau hafa gripid til ýmissa aðgerða til að gera búid loftslagsvænna.

Guðný er fædd árið 1969 og uppalin á Bessastöðum á meðan Jóhann á rætur að rekja til Skagafjarðar, þar sem hann fæddist árið 1966. Þau kynntust á Hvanneyri þar sem þau stunduðu nám í búvísindum, en áður hafði Guðný útskrifast úr Verzlunarskólanum og Jóhann úr hestafæði við Landbúnaðarskólann á Hólum.

Guðný missti föður sinn úr krabbameini árið 1992. Þökk sé föðurbróður hennar var búinu haldið gangandi á meðan unga parið lauk sínu námi á Hvanneyri og tóku þau formlega við Bessastöðum vorið 1995. Þau viðurkenna að þau hafi ekki endilega ætlað sér að verða bændur, en Guðný hafði gaman af bókhaldi og rekstri og kunni Jóhann vel við sig í starfi hjá Landgræðslunni. Þetta hafi hins vegar verið tækifæri sem þau vildu ekki sleppa. Eftir að þau tóku við þurftu þau bæði að starfa utan bús, enda skuldsett eftir kaupin á jörðinni. Guðný vann þá sem ráðunautur í hlutastarfi og var Jóhann áfram hjá Landgræðslunni í nokkurn tíma ásamt því að sinna hrossadómum á vorin. „Svo hef ég alla ævi starfað sem tamningamaður,“ bætir hann við og segir tvo þriðju af sínum tíma fara í hestamennskuna.

Búid á Bessastöðum samanstendur af þrjátíu mjólkurkúm, þrjátíu hestum og þar af eru tólf til fjórtán hross í þjálfun á hverjum tíma. Þar að auki

Guðný Helga Björnsdóttir og Jóhann Birgir Magnússon eru bændur á Bessastöðum á Heggstaðanesi. Þau byggja búskap sinn á mjólkurframleiðslu og segja kýrnar borga launin. Hestarnir gefi búskapnum hins vegar fyllingu og leggi grunn að uppbyggingu þegar verðmætir gæðingar eru seldir.

Myndir / ál

hefur verið útbúin gístaðstaða fyrir ferðamenn í einu húsi á bænum og stunda Guðný og Jóhann jafnframt skógrækt. Bessastaðir eru á Heggstaðanesi utarlega í austanverðum Hrútafirðinum. „Sumarið er besti dagur ársins,“ segir Jóhann aðspurður um hvernig sé að búa á þessum slóðum. Hann nefnir jafnframt að síðustu vetur hafi oftast verið góðir og bærðist varla hár á höfði svo vikum og mánuðum skipti. Guðný bætir við að þærjaræðið standi við opið haf sem vísi beint til norðurs og að vorin geti verið erfið. Á þeim tíma sé ósjaldan sól, en henni fylgi kröftug innlögð norðan.

Hámarka nýtingu mykjunnar

Guðný og Jóhann eru þátttakendur í verkefninu Loftslagsvænn landbúnaður á vegum Ráðgjafarmiðstöðvar landbúnaðarins (RML). Meðal áhersluatriða verkefnisins sé að efla bændur í að minnka notkun tilbúins áburðar og bæta nýtingu þess lífræna. Guðný segir það hafa vakið þau til umhugsunar og hafa hjónin því meðal annars reist stóran mykjutank og keypt haugsugu með niðurlagningarbúnaði.

Ein af leiðunum til að hámarka nýtingu þess áburðar sem verður til á búinu sé að hafa nægt geymslupláss svo

hægt sé að miða við að dreifa skítum þegar hann nýstist plöntunum best. Þar skipti mykjutankurinn höfuðmáli og þarf ekki lengur að keyra út mykju á veturna þegar haughúsið fyllist. Með því að bera skít á snjó eða fredna jörð tapist köfnunarefnið að langmestu leyti, en það er eitt mikilvægasta næringarefnið fyrir plöntur.

Niðurlagningarbúnaðurinn er ólíkur hefðbundnum haugsugum á þann hátt að aftan á tankinum eru fjölmargar slöngur á tveimur bómum og er mykjunni sleppt rétt við yfirborðið í staðinn fyrir að úða henni upp í loftið með tilheyrandi uppgufun næringarefna.

Langt fram úr væntingum

Jóhann segist hafa verið hæfilega skeptískur á virkni búnaðarins, en árangurinn hafi farið fram úr öllum

væntingum. Til að mynda þurfi ekki tilbúinn áburð á milli slátta, heldur er eingöngu borin mykja á túnin. Þá sjáist afar skýr munur á hversu vel túngrosin þrífast ef einhverjir smá blettir verða útundan. Vegna vatnsþynningar fari 30 til 40 tonn á hektarann og viðurkenna hjónin að þetta sé þung umferð sem geti haft neikvæð áhrif. Það sé hins vegar ákveðinn kostur að fá vökvun í leiðinni og bendir Jóhann á að stór hluti köfnunarefnisins í vatnsþynntri mykju sé ammoníak, sem sé aðgengilegasta form niturs fyrir plöntur.

Mykjutankurinn stendur hundrað metrum frá haughúsinu og örlítið ofar. Hann er tengdur með fimmtán sentímetra breiðri löggn og dæla hjónin úr haughúsinu á nokkurra mánaða fresti. Dælan er knúin áfram af dráttarvél og tekur sex klukkustundir að losa hauggeymsluna. Jóhann segir að miðað við árangurinn af þessu hefði hann áhuga á að fá öflugan köfnunarefnisgjafa, eins og kjötmjöl, til að bæta í mykjutankinn. „Það er verið að urða helling af lífrænum áburði sem gæti nýst okkur vel í þessu. Maður spyr sig líka hvað verði um allt hráefnið sem áður fór í loðdýraræktina. Er hægt að gera þetta í staðinn fyrir að flytja yfir hafið allan þennan köfnunarefnisáburð?“ spyr Jóhann. Hann bendir á að með vandaðri nýtingu búfjáraburðar geti hann uppfyllt fosfór- og kalíumþarfir túna sem eru í góðri ræktun og með réttu sýrustigi.

Vilja loftslagsvænna búvörusamninga

Guðný telur að horfa ætti til þeirra sóknarfæra sem felist í loftslagsvænni landbúnaði við gerð nýrra búvörusamninga. Íslenskir bændur keppi við innflutning á matvælum sem séu ræktuð við auðveldari ræktunarskilyrði í löndum þar sem framleiðslan sé ekki síður niðurgreidd. Því væri réttast að miða við að styrkjakerfið hér leiði til hagkvæmari búskaparháttanna sem séu jafnframt loftslagsvænna.

Gripagreiðslur vinni til að mynda gegn þeim markmiðum, en þær

EINSTÖK UPPLIFUN

MF 6S 135-200 HP

EINSTÖK VÉL TIL AFKASTA OG HAGRÆÐINGAR

ÓVIÐJAFNANLEG LIPURÐ

Leiðandi í sínum flokki hvað varðar snúningsradius- aðeins 4,75 m

EINSTÖK UPPSKRIFT HVAD VARÐAR AFL Á MÓTI ÞYNGD

Eyðslugrannur en eldsprækur 4,9 Ltr 4 strokka mótör og 500 kg léttari heildarþyngd

STYRKUR MEÐ STÖÐULEIKA

Mikil burðar- og dráttargeta með 2,67m milli öxla

MASSEY FERGUSON

BÚVEILAR

Gagnheiði 35,
Selfossi
Sími 4800080
www.buveilar.is

Tveir þriðju af tíma Jóhanns fara í hrossarækt og þjálfun. Hér er hann á Frá frá Bessastöðum sem fékk 9,5 í kynbótadómi í vor.

Mykjutankurinn skiptir höfuðmáli til að hámarka nýtingu lífræns áburðar.

5 hlutir sem Guðný & Jóhann geta ekki verið án

1. Lína mjaltastúlka: Það er gælunafn róboðsins.

2. Hestar: Þeir gefi búskapnum fyllingu.

3. Síminn: Með honum er hægt að fylgjast með róboðnum, ferðaþjónustunni o.fl.

4. Heiti potturinn: Þar endar vinnudagurinn.

5. Fjósavélin: Þau myndu ekki vilja bera allt heidið á höndum.

umbuni bændum eftir því sem kýrnar mjólka minna. Það sama megi segja um landgreiðslurnar, en í tölum hjá RML megi sjá að best reknu búin séu þau sem eru með hlutfallslega fæstu hektarana, því hver og einn þeirra gefi svo vel af sér. Hún telur að þessi leið hafi verið farin þar sem auðveldast sé að styrkja út á hvern grip og hvern hektara ræktarlands.

Aðspurð um aðrar leiðir leggja þau til að styrkt væri út á uppskerumagn af hverjum hektara og gerð væri krafa um að heidi næði ákveðnum þröskuldi í gæðum. Jóhann bætir við að ef lágmarksgæði uppskeru væri forsenda styrkja myndi þar með skapast hvati til að efla jarðrækt, en þar séu vannýtt tækifæri.

Hrossin fá frítt hey

„Kýrnar borga launin og hestarnir fá frítt hey hjá kúnum,“ segir Guðný. Jóhann bætir hins vegar við að þegar seldir eru verðmætir hestar leggi þeir grunninn að uppbyggingu á búinu, svo sem til að kaupa mjaltþjón eða endurnýja tæki.

„Þegar hrossin hafa staðið straum að fjárfestingu fyrir kýrnar eru þau búin að skilyrða það að þau fái frítt hey í staðinn,“ segir hann. Þá séu jafnframt alltaf einhver hross á bænum sem Jóhann temur fyrir aðra sem skili tekjum fyrir daglegum rekstri. Núna þegar stór hluti túnanna á jörðinni hefur verið endurræktaður á síðustu árum geti Guðný og Jóhann leyft sér að gefa hrossunum hey af sömu túnum og eru hugsuð fyrir kýrnar. Eini munurinn sé sá að þá sé vallarfoxgrasið látið spretta tveimur vikum lengur en æskilegt er fyrir mjólkurframleiðslu, en þetta er sama hey og er ætlað geldkúnum. Með þessum hætti verði hlutfallið milli orku og próteins hrossunum í hag. Jafnframt sé þetta hey gróft og eru hrossin lengi að éta það.

Bessastaðir séðir úr lofti. Lengst til vinstri sést hús þar sem er gístaðstaða fyrir ferðamenn, í miðjunni er íbúðarhúsið og til hægri eru útihúsin. Þar eru þrjátíu kýr og þrjátíu hestar.

Mynd / Jón Ingi Einarsson.

Guðný og Jóhann á kaffistofunni í fjósinu. Þar er fjöldi verðlaunagripa sem Jóhann hefur hlotið fyrir hestamennsku og hrossarækt undanfarna áratugi. Kaffistofan hefur fengið viðurnefnið Upphæðir vegna þess hversu hátt er undir hana.

Hestamennska mikil áskorun

Jóhann segir að mesti virðisaukinn sé í hestamennskunni þegar ræktendur fari með hross í keppnir og á sýningar. Fólk úti um allan heim fylgist með hrossarækt á Íslandi og þá skipti máli að á bak við hvern hest séu tölur og einkunnir sem fáist við þátttöku í keppnum.

Þá sé ekki síður mikilvægt að birta myndir og myndbönd af hestunum. Hjónin halda því úti heimasíðunni bessastadir.is ásamt því að vera virk á Facebook og Instagram undir heitinu „Bessastadir Guðný og Jói“ þar sem þau reyna stöðugt að halda hrossaræktinni á lofti.

Jóhann segist oft hafa fengið símtöl frá erlendu fólki sem hann hefur aldrei kynnst áður eftir að hafa náð góðum árangri með hest. Þeir áhugasömustu geti verið komnir til landsins nokkrum dögum síðar og mættir á hlaðið á Bessastöðum til að skoða hestinn nánar. Stærsti markaðurinn fyrir íslenska hestinn sé erlendis. Oft þegar gæðingar séu seldir innanlands sé það vegna þess að kaupandinn var að selja annan úr landi. Að auki við keppnishesta telur Jóhann mikilvægt að gleyma ekki hinum úrvalsgóðu útreiðahestum sem verði til þess að fólki finnst gaman að fara á hestbak. „Það fer enginn út í þetta sem eitthvað keppnissport ef honum finnst ekki gaman eitt og sér að vera ríðandi á hesti einhvers staðar niður með ánni úti í náttúrunni.“

Jóhann nýtur þess að takast á við þær áskoranir sem felast í hrossarækt og hestamennsku. „Það er enginn sem grípur þig ef þú klúðrar þessu. Þú verður að gera þetta alveg sjálfur – alveg frá því þú velur hvaða hestur fer á hvaða hryssu og þangað til að þú ert búinn að selja það sem kom. Þá hefur þú engan nema sjálfan þig til að láta þetta gerast,“ segir Jóhann.

Vönduð kaffistofa í fjósinu

Þegar hitaveita var lögð um sveitina fyrir nokkrum árum sáu Guðný og Jóhann möguleika á því að innrétta upphitaða aðstöðu í fjósinu, enda hvergi hægt að geyma verkfæri eða raftæki án þess að þau skemmdust vegna raka og kulda.

Þau byrjuðu á því að útbúa, þar sem

áður voru hlöður, einangrað herbergi fyrir salerni og verkfærageymslu. Þá sáu þau að hægt væri að útbúa kaffistofu þar fyrir ofan. Vegna tæknilegra atriða endaði kaffistofan á að vera helmingi stærri en upphaflega

stóð til og þar sem þau voru að þessu til að byrja með ákváðu þau að gera aðstöðuna mjög góða. Þau eru því með nánast fullbúin hífýli í fjósinu og segja þau margar sögur á hestum hafa átt sér stað þar. Þar séu öll

hádegishlé tekin og þurfa Guðný og Jóhann ekki að koma heim í bæ fyrir en á kvöldin. Til þess að gera vélagengt undir kaffistofuna er hún býsna hátt uppi og hefur því fengið viðurnefnið Upphæðir.

HALLORMSSTAÐASKÓLI

SKAPANDI SJÁLFBÆRNI

Menntun að betri framtíð

Opið fyrir umsóknir

HSKOLINN.IS

HSKOLINN.IS HSKOLINN@HSKOLINN.IS 471 1761

Breiðafjarðareyjar:

Fjárþúskaþur í eyjum

Bryndís Sigurðardóttir
bryndis@yfirlit.is

Jón Jakobsson er hafnarvörður í Stykkishólmi og fjárþóndi í Rifgirðingum. Rifgirðingar eru jörð í stjórnsýslulegum skilningi þess orðs en í raun er um að ræða eyjaklasa á Breiðafirði sem telur 55 eyjar og þar halda Jón og hans fjölskylda um það bil þrjátíu kindur.

„Mamma og pabbi keyptu jörðina árið 1953 og fluttu þangað á fardögum það ár, húsakostur var mjög lélegur, þarna var steinsteypt íbúðarhús sem byggt var 1912 og enn stendur og mig minnir að útihúsin hafi verið úr torfi,“ segir Jón. Fyrstu árin hafi þau haft heilsársúsetu í eyjunum en fljótlega hætt þar vetursetu. „Það þótti góður kostur að búa í eyjunum á þessum tíma. Auðvitað harðbýlt og það þurfti að vinna en það vafðist ekki fyrir foreldrum mínum,“ segir Jón og bætir við að þar hafi alltaf verið hægt að fá mat, enginn svalt í eyjunum. „Mamma og pabbi voru mjög nægjusamt fólk, lífið var auðvitað enginn dans á rósum, svona ef miðað er við lífsstíl nú á dögum, en þau voru mjög sátt við sitt.“

Foreldrar Jóns voru Svava Kristjánsdóttir frá Dunkárbakka í Hörðudal og Jakob Jörgen Jónsson frá Tálknafirði. „Þegar ég fæðist 1962 bjuggum við í Stykkishólmi á vetrum en í eyjum á sumrin. Mamma var að mestu heima og sinnti um okkur þrjú systkinin, Kristján Kára, Þórhildi Hebu og mig, en pabbi var á vertíð hér í Stykkishólmi eða í Grundarfirði. Svo fórum við snemma vors út í eyjar og vorum þar allt sumarið. Ég þótti víst frekar óþekkur í skólanum svo ég fékk alltaf frí og fór með fyrstu ferð inn í eyjar og þurfti ekki alltaf að mæta á réttum tíma í skólann á haustin.“

Foreldrar Jóns flytja að Bıldıhl á Skógarströnd árið 1973 og til viðbótar við búskap ráku þau þar litla verslun, umsvifin í eyjunum

Jón Jakobsson og Hulda Birgisdóttir á fullri ferð inn í eyjar.

Myndir / Aðsendar

minnkðu, alltaf var þó fjárþúskaþur og svo þurfti að sinna æðarvarpinu. „Það var ákveðin hnignun í eyjunum frá 1970 til 1990 en þá fórum við að sinna þessu meira,“ segir Jón.

Sumarverkin hér áður fyrr

Þegar komið var inn í eyjar á vorin var fyrsta verkefnið að tina svartbaksegg, sem voru svo seld í Kjötþúri Tómasar á Laugaveginum. „Svo lögðum við net fyrir grásleppu og rauðmaga, sem er auðvitað herramannsmatur, reyktur eða siginn og við höfðum bæði reykhus og hjall.“ Selur var veiddur og bæði kjöt og skinn nýtt til hins ýrasta og þegar líða tók á sumarið var farið í róðra, aflinn sem oftast var þorskur var saltaður. „Á haustin lögðum við fyrir lúðu og þá var líka komin sláturtíð hjá okkur. Við höfðum líka leyfi til

að skjóta gæs seinnipart sumars. Það var almennt bannað að skjóta gæs í sárum, en við fengum sérstakt leyfi því það var svo mikið af henni að hún kláraði allt gras frá fénu.“

Jón var ekki gamall þegar honum var treyst fyrir verkum sem nú á dögum teldust ekki fyrir börn. Um leið og hann gat komið bátavélinni sjálfur í gang var honum treyst til að sigla einn milli eyja að erindast, þetta tókst honum þegar hann var tíu ára gamall og síðan hefur hann meira og minna verið við stjórn á alls konar fleyjum sem nýttar eru til eyjaferða. „Ég man ekki eftir að nein slyshafi orðið hjá okkur, fyrir utan þegar ég var níu ára og sauðaklippurnar rákust í lúkuna á mér og fóru víst í gegn,“ segir Jón glottandi.

En það var myndarlegur vetrarforði af mat fyrir fjölskylduna sem aflað var yfir sumarið, sumt

var saltað og reykt og annað fór í frystigeymslur á Stykkishólmi.

Vill helst flytja inn í eyjar

Jón er kvæntur Huldu Birgisdóttur úr Borgarnesi og eiga þau þrjú börn, Jakob Orra, Lilju Rún og Svövu Kristínu. Þau hjónin fluttu frá Borgarnesi og „heim“ eins og Jón segir árið 2015 og keyptu þá stórt hús við Skúlagötu sem rekið var sem gistiheimili í Stykkishólmi. Hulda rak gistiheimilið í nokkur ár en starfar nú sem sérkennslustjóri í leikskólanum. „Við komumst ekki nærri eins oft og við viljum inn í eyjar og getum ekki dvalið þar í lengri tíma eins og við gerðum oft þegar börnin voru yngri,“ segir Hulda og bætir við að Jón vilji helst flytja inn í eyjar.

„Við systkinin erum saman með æðardúninn og það er góð fjölskyldusamvinna. Þá koma allir sem vettlingi geta valdið inn í eyjar og eiga heimangengt og við erum þar saman við störf, það er ákaflega góður tími,“ segir Jón. Þau eru með 3–400 kollur og nánast allur dúnn fer til vinnslu í Reykhólasveit. „Ég og krakkarnir eigum dúnsængur en Jón er svo heitfengur að það þýðir ekkert að breiða dúnsæng yfir hann,“ segir Hulda hlæjandi.

Skjátúrnar á leið í rétta eyju.

Það stendur keikt gamla húsið í Rifgirðingum og nýtur kvöldsolárinnar.

Engin fæðingarhjálp í Rifgirðingum

Sauðfjórþúskaþurinn á Rifgirðingum er samstarfsverkefni æskuvinnanna Jóns og Hjálta Oddssonar frá Vörðufelli. „Þetta er eins og æðarþúskaþurinn, fjölskylduverkefni með mikilli og góðri samveru,“ segir Jón og bætir við að um síðustu helgi hafi stór hópur skundað inn í eyjar til að taka af.

Það er ekki vakað yfir sauðburði í Rifgirðingum og telur Jón að afföll hjá þeim séu síst meiri en hjá öðrum bændum. „Við erum ekki að reyna að rækta upp þrilembur, við þurfum ekki meira kjöt handa okkur og það er bara meiri áhætta í burði, en það eru reyndar núna tvær þrilembur en það er alveg óvart.“

Rekstrarstuðningur til einkarekinna fjölmiðla

Auglýst er eftir umsóknum einkarekinna fjölmiðla um rekstrarstuðning sem veittur verður á árinu 2024.

Umsóknum skal skilað í gegnum vefgátt á vef Fjölmiðlanefndar og er umsóknarfrestur til og með 1. september 2024.

Með breytingu á lögum um fjölmiðla nr. 38/2011, sem samþykkt var á Alþingi 8. júní 2023, var úthlutunarnefnd veitt heimild til að ákvarða sérstakan rekstrarstuðning til einkarekinna fjölmiðla.

Í X. kafla B laga um fjölmiðla, sbr. frumvarp til laga um breytingu á lögum um fjölmiðla sem samþykkt var á Alþingi 8. júní 2023, og reglugerð nr. 700/2023 um rekstrarstuðning til einkarekinna fjölmiðla, eru tilgreind skilyrði fyrir rekstrarstuðningi til einkarekinna fjölmiðla og einnig getið sérstakra atriða sem þurfa að koma fram í umsókn. Er umsækjendum bent á að kynna sér þau og einnig hvaða kröfur eru gerðar um gögn sem eiga að fylgja umsókn. Samkvæmt lögum sér Fjölmiðlanefnd um umsýslu umsókna og veitir úthlutunarnefnd sérfræðiaðstoð eftir nánara samkomulagi.

Til úthlutunar árið 2024 verða 557,2 millj. kr. að frádreginni þóknun fyrir störf úthlutunarnefndar og öðrum kostnaði við umsýslu. Í 62. gr. i. laga um fjölmiðla kemur fram að rekstrarstuðningur skuli að hámarki vera 25% af stuðningshæfum rekstrarkostnaði umsækjanda. Þá ráðist endanlegt hlutfall af umfangi og fjölda umsókna.

Umsóknum ásamt fylgigögnum skal skilað í gegnum vefgátt á vef Fjölmiðlanefndar, www.fjolmidlanefnd.is, fyrir miðnætti 1. september nk.

Ef spurningar vakna varðandi útfyllingu umsókna má senda fyrirspurn á postur@fjolmidlanefnd.is.

ÚTHLUTUNARNEFND

Þau hjónin gæta þess að nýta bara eyjar þar sem ekki er flæðahætta. Skepnurnar þekki þó sínar heimaslóðir og fara sér ekki að voða.

Mynd / Goddur

Það er ekki amalegt að tylla sér í grasið og njóta útsýnis yfir Breiðafjörð.

Jón og Hulda hafa komið sér upp góðum og vel útbúnum bát til að sigla út í eyjarnar. Mynd / Goddur

Mjög markviss beitarstýring sé hjá þeim en það sé aðallega til að reyna að halda niðri grasvexti á sem flestum eyjum. „Það er svo erfitt að fara um eyjarnar ef þær eru kaffloðnar af grasi, við þurfum að eltast við mink og svo þarf að smala. Foreldrar mínir gátu vel haldið 80 til 90 kindur hér á árum áður svo það fer vel um þessar 30 sem nú eru þarna að spássera með lömbin sín. Við gætum þess vel að nýta bara eyjar þar sem ekki er flæðahætta, skepnurnar þekkjast sínar heimaslóðir og fara sér ekki að voða, þær viti hvenær hægt er að fara milli eyja á fjöru og þær hreyfa sig mikið.“

Jón minnst þó atviks sem gerðist um það bil 1970. Það var mjög kalt og mikill ís á öllum sundum, þá hafi nokkrar skjátur misreiknað sig og farið út á ísjaka sem flaut upp og rak frá landi. Skelveiðibátur rakst svo á þær úti á rúmsjó, hirti þær upp í bátinn og kom þeim til Stykkishólms. „Heyrðu, Kobbi,

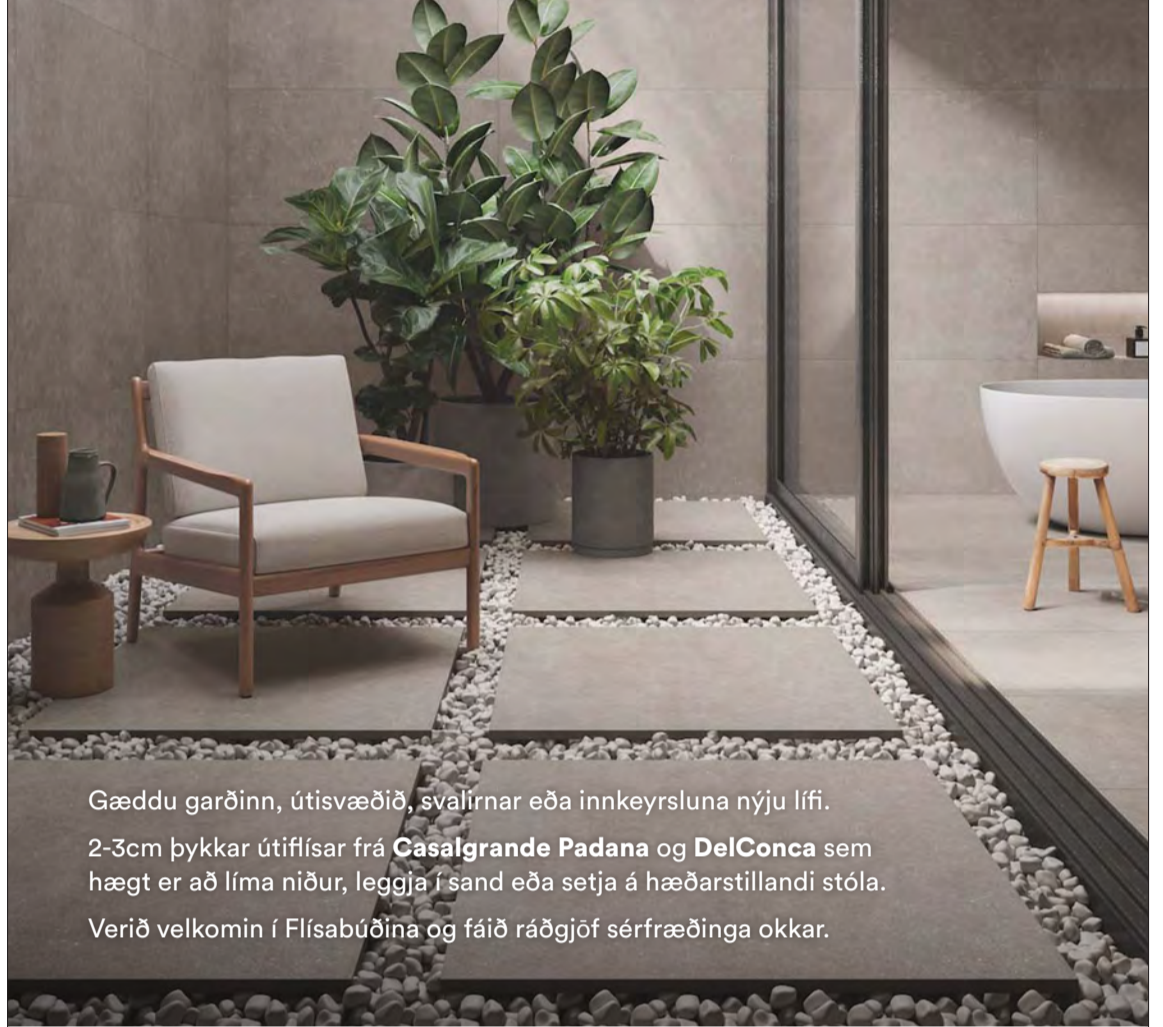
getur verið að þú eigir þessar?“ voru skilaboð sem send voru föður Jóns sem snarlega kom þessum óheppnu kindum aftur út í eyju. „Yfirleitt forðast kindurnar að ganga á ís, en þarna misreiknuðu þær sig.“ segir Jón.

Hlakkar alltaf til að komast inn í eyjar

Jón og Hulda hafa komið sér upp góðum og vel útbúnum bát til að sigla út í eyjar. „Hér áður fyrr tók alveg klukkutíma að sigla en við skjótumst þetta núna á tuttugu mínútum.“ segir Jón og fullyrðir að hann verði aldrei of gamall til að sinna búskapnum í Rifgirðingum.

„Hvort næsta kynslóð verður jafnspennt fyrir búskapnum er auðvitað ekki ljóst en þau eru alltaf til í að koma með og taka alltaf þátt í verkunum ef þau mögulega geta.“ segja þau hjón og kíkja svo til veðurs því ekki hefur verið sjófært í nokkra daga.

Fyrsta flokks ítalskar útiflísar

Gæddu garðinn, útisvæðið, svalírnar eða innkeyrsluna nýju lífi. 2-3cm þykkar útiflísar frá **Casalgrande Padana** og **DelConca** sem hægt er að líma niður, leggja í sand eða setja á hæðarstillandi stóla. Verið velkomin í Flísabúðina og fáið ráðgjöf sérfræðinga okkar.

Flísabúðin

Stórhöfða 21, 110 Reykjavík | 545 5500 | flis@flis.is | flisabudin.is

...Gæði þegar að er gáð

Rafstilling

REKI

Donaldson
FILTRATION SOLUTIONS

Rafstilling S: 581-4991 Netfang: Rafstilling@rafstilling.is

Reki S: 562-2950 Netfang: Reki@reki.is

Skemmuvegur 46, Kópavogur

Barna- og unglíngafjórhrjól í úrvali

KAYO AU180

180 kúbika sjálfskipt hjól með rafstarti og bakkgir. 10 tommu felgur. Sætishæð 74 cm. 105 kg. 5,5 lítra bensíntankur. Verð 479.900,-

KAYO BULL125

125 cc fjörgengis sjálfskipt með rafstarti og bakkgir. 8 tommu felgur. Fjarstýring m. ádrepara. Sætish. 63 cm. Verð 339.900,-

KAYO AU70

70 cc sjálfskipt fjórhrjól með rafstarti. 7" felgur. Sætishæð 60 cm. 72 kg. 2,1 tankur. 4 hestöfl. Verð 259.900,-

CFORCE EV110

Rafmagnshjól með Appi. 60 km. drægni. Engir girar/kúpling. Verð 479.900,-

Nitró - Urðarhvarfi 4 - 557 4848

Allar frekari upplýsingar og meira úrval af hjólum er að finna á **NITRO.IS**

Umboðsaðilar: **Kaupfélag Skagfirðinga, Sauðarkróki. AB varahlutir, Egilsstöðum. Lyngás, Hellu. Bikevik, Reykjanesbæ.**

Efst í fjögurra vetra flokki hryssna stóð Hamingja frá Árbæ, undan Draupni frá Stuðlum og Gleði frá Árbæ, gullfríð, framfalleg hryssa og hreyfingafalleg.

Efstur í flokki sex vetra stóðhesta var Húni frá Ragnheiðarstöðum, undan Álfakletti frá Syðri-Gegnishólum og Hendingu frá Úlfsstöðum. Húni er djásn hvað feðuró varðar, fríður og finlegur og úrvals ganghestur; mjúkur og léttstígur.

Magnað Landsmót 2024

Landsmóti 2024 í Reykjavík er lokið, móti mikillar breiddar og mikilla gæða í hestakosti. Það má segja að Reykjavík hafi hljóðnað og hallað sér fram þegar kynbótahrossin voru sýnd, því líkur var styrkurinn í kynbótahrossum mótsins og klár staðfesting á þeim erfðaframtörum sem við erum að upplifa í íslenskri hrossarækt.

Þorvaldur Kristjánsson.

Það voru 172 hross sem unnu sér þátttökurétt á mótinu og alls voru sýnd 166 hross af 44 knöpum. Ef fjöldi feðra sem stóð að baki þessum hrossum er skoðaður kemur í ljós að þeir voru 72, sem er drjúgur hópur. Skýr frá Skálakoti átti flest afkvæmi á mótinu, eða 16 talsins. Þá átti Draupnir frá Stuðlum 12 afkvæmi á mótinu, Álfaklettur frá Syðri-Gegnishólum, Adrían frá Garðshorni á Pelamörk og Þráinn frá Flagbjarnarholti áttu allir 10 afkvæmi. Þá átti Kveikur frá Stangarlæk 1 ný afkvæmi, þeir Skaginn frá Skipaskaga og Spuni frá Vesturkoti áttu sex afkvæmi, Ljósvalki frá Valstrýtu áttu fjögur afkvæmi, Konsert frá Hofi, Skarpur frá Kýrholti og Kiljan frá Steinnesi áttu þrjú afkvæmi.

Einnig má segja að þetta hafi verið mót afkvæmahestanna. Margir af þeim hestum sem komu fram á Landsmóti í Reykjavík árið 2018 og stóðu þar í fremstu röð í einstaklingssýningum, komu fram á þessu móti til afkvæma-

sýninga og sýndu fram á ótvírætt gildi sitt til kynbóta. Var það afar ánægjulegt. Þetta eru þeir Álfaklettur frá Syðri-Gegnishólum, Þráinn frá Flagbjarnarholti og Adrían frá Garðshorni á Pelamörk. Þá var Kveikur frá Stangarlæk sýndur á mótinu árið 2018 og fékk einkunnina 10 fyrir tölt og var með góðan fjölda afkvæma á mótinu núna og einnig Draupnir frá Stuðlum sem átti næstflest afkvæmin á mótinu núna. Þá er gaman að geta þess að Eldjárn frá Skipaskaga stóð efstur í flokki fjögurra vetra stóðhesta á mótinu 2018 og var faðir hestsins sem stóð efstur núna í flokki fimm vetra stóðhesta, Hróks frá Skipaskaga.

Afkwæmasýningar stóðhesta voru afar skemmtilegar og eru í raun eitt verðmætasta sýningaratriðið í hrossaræktinni; að sjá hvernig hestgerð hestarnir eru að gefa og heildaryfirbragð þeirra. Þeir hestar sem hlutu heiðursverðlaun fyrir afkvæmi á mótinu voru Álfaklettur frá Syðri-Gegnishólum sem stóð efstur og hlaut Sleipnisbikarinn, sem er æðsta viðurkenning í íslenskri hrossarækt. Þá var Skaginn frá Skipaskaga í öðru sæti, Hringur frá Gunnarstöðum var í því þriðja og Kjerúlf frá Kollaleiru var í

fjórða sæti. Alls voru sjö hestar sem hlutu fyrstu verðlaun fyrir afkvæmi á mótinu. Efstur var Þráinn frá Flagbjarnarholti og hlaut Orrabikarinn sem er veittur þeim hesti sem efstur stendur. Í öðru sæti var Adrían frá Garðshorni á Pelamörk, í þriðja sæti var Ísak frá Þjórsárþakka, í fjórða var Snillingur frá Íbishi, í fimmta var Dagfari frá Álfhólum, í sjötta sæti var Lexus frá Vatsleysu og í því sjöunda var Ljósvalki frá Valstrýtu.

Ef meðaltöl einkunnna eru skoðuð sést hvað kynbótahrossin voru almennt vel gerð hvað sköpunag varðar en meðaleinkunn þeirra hrossa sem voru sýnd á mótinu var 8,42, sem er hreint magnað. Meðaleinkunn fyrir tölt var 8,65, sem er afar sterkt og margar listasýningar á tölti glöddu augað. Um 19% hrossa á mótinu voru sýnd sem klárhross með tölt. Þá má segja að staða skeiðsins sé afar sterk þessa dagana en alls voru hrossin 72 sem hlutu 8,5 fyrir skeið eða herra. Þær systur Hildur frá Fákshólum og Væta frá Leirulæk hlutu einkunnina 10 fyrir skeið en þær eru undan Gnýpu frá Leirulæk, sem ber greinilega marga jákvæða erfðavísu fyrir skeiðgetu.

Landsmóti, afkvæmahestum mótsins og sýningarárinu í íslenskri hrossarækt verða gerð ítarlegri skil í blaðinu síðar.

Höfundur er hrossaræktarráðunautur.

Efst í fimm vetra flokki hryssna var undrahryssan og náttúruaflið Arney frá Ytra-Álandi, undan Ský frá Skálakoti og Erlu frá Búlandi. Fimm vetra gömul er hún búin að skipa sér á bekk með mestu gæðingum sögunnar.

Efst í sex vetra flokki hryssna var Hetja frá Hofi, undan Álfakletti frá Syðri-Gegnishólum og Giftingu frá Hofi. Afar falleg, mjúk, þjál og viljug hryssa og flugvökur.

Nótt frá Tjaldhólum varð fyrst fjögurra vetra hrossa til að hljóta einkunnina 9,5 fyrir tölt og einnig hægt tölt. Einstaklega mjúk, framhá og fjaðrandi ballerina á tölti.

	Savage MK II FXP 22 cal sjónauki 3-9x40
	Savage 93R17 GVXP 17 HMR
	Savage 110 APEX PREDATOR XP Sett sjónauki 4-12x Vortex cal 223-243-6.5 creed cal 308. Fótur, Deyfir sonic
	Savage Stevens 334 Hnota cal 243 og 6,5 creed
	Savage Mark II FVXP 22cal með 3-9x sjónauka þungu hlauði
	Savage B22 FV-SR cal 22, 17 HMR m/rail og snittaður

Sérverslun veiðimannsins - Laugavegi 178 - sími: 551 - 6770 - www.vesturröst.is

Efstur í flokki sjö vetra og eldri stóðhesta var Drangur frá Steinnesi, undan Draupni frá Stuðlum og Ólgu frá Steinnesi. Afar myndarlegur og aðsópsmikill, skrefastór fashestur.

Efstur fjögurra vetra stóðhesta var Dalvar frá Efsta-Seli, undan Adrían frá Garðshorni á Þelamörk og Lóu frá Efsta-Seli. Stórmyndarlegur og fallegur hestur; efnilegur mýktarhestur, þjáll og fallega gengur.

Efstur í fimm vetra flokki stóðhesta stóð Hrókur frá Skipaskaga, undan Eldjárni og Visku, báðum frá Skipaskaga. Hrókur er fótahár og fallegur hestur með frábæra ganghæfni og heilsteypa framgöngu; mýktar- og skrefahestur.

Efst í flokki hryssna sjö vetra og eldri stóð Hildur frá Fákshólum, undan Ölni frá Akranesi og Gnýpu frá Leirilæk. Finleg og vel gerð hryssa með úrvals ganghæfni og uppteiknuð á skeiði.

VISTA

TOPCON
Authorised Dealer

Topcon vörur á góðu verði

- Vélstýringar
- GNSS mælitæki
- Lasertæki
- Topnet leiðréttingarþjónusta
- Varahlutir
- Viðgerðir

www.vista.is/topcon
topcon@vista.is

S: 587 8889

SUZUKI FJÓRHJÓL

LÁTTU EKKERT STOPPA ÞIG!

KINGQUAD 750AXI 4X4
VERÐ KR. 2.590.000

Suzuki fjórhjól eru með power stýri og 100% driflæsingu. Þau eru létt, lipur og meðfærileg. Traust, ódýr í rekstri og þægileg í notkun.

Suzuki á Íslandi
Skeifunni 17
Sími 568 5100
www.suzuki.is

Hentugar húseiningar

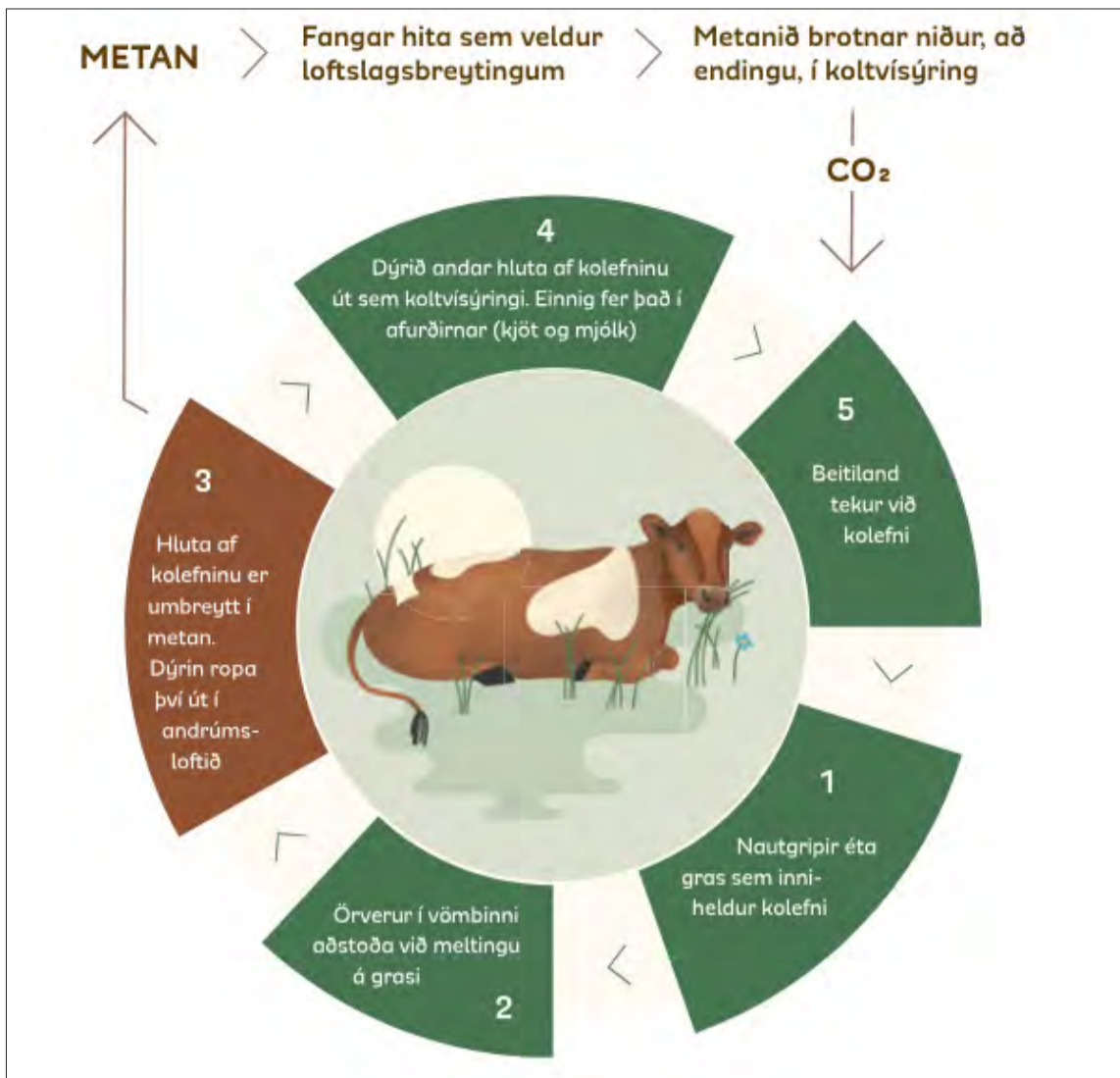
Fullbúnar 20 feta einingar.
Auðveldar í flutningi og uppsetningu. Nær endalausir möguleikar til samsetningar.

Kynntu þér möguleikana á stolpigamar.is eða hafðu samband í síma 568 0100.

stolpigamar.is

Gróðurhúsalofttegundir í landbúnaði og metan

Árið 2023 var heitasta ár mannkynssögunnar svo vitað sé og um leið það ár þar sem mest hefur verið losað af gróðurhúsalofttegundum á heimsvísu til þessa.

Berglind Ósk Alfreðsdóttir.

Það er því mjög mikilvægt að fræðast um þær lofttegundir sem valda gróðurhúsaáhrifum og finna leiðir til þess að draga úr losun þeirra.

Samfélagslosun gróðurhúsalofttegunda á Íslandi

Samfélagslosun á Íslandi var árið 2022 2,8 milljónir tonna CO₂-ígilda.

Þetta eru nýjustu tölur úr loftslagsbókhalda Íslands sem kom út í lok síðasta mánaðar. Með samfélagslosun er vísað til losunar sem er á beina ábyrgð einstakra ríkja, þ.e.a.s. þeirrar losunar sem hægt er að hafa mest áhrif á og sem er um leið sú losun sem ríki þurfa að greiða fyrir ef þau uppfylla ekki skuldbindingar sínar. Samfélagslosunin stóð í stað á milli árunna 2021 og 2022 en hefur dregist saman um 11% frá árinu 2015.

Næststærstur hluti samfélagslosunarinnar á Íslandi er frá landbúnaði. Vegasamgöngur eru í fyrsta sæti með 33% þessarar losunar, landbúnaður með 22% og fiskiskip um 17%.

Losun frá landbúnaði var árið 2022 þúsund tonn CO₂-ígilda. Á milli árunna 2021 og 2022 varð samdráttur upp á 16 þúsund tonn CO₂-ígilda sem skýrist að miklu leyti af fækkun búfjár. Iðragerjun og meðhöndlun búfjáraþurðar er uppspretta 56% losunar frá landbúnaði og skiptir þar gróðurhúsalofttegundin metan einna mestu máli.

Hvað er metan (CH₄)?

Metan er gróðurhúsalofttegund sem stuðlar að loftslagsbreytingum. Þrjár helstu gróðurhúsalofttegundirnar sem stuðla að hlýnun jarðar eru koltvísýringur (CO₂), metan (CH₄) og nituroxíð (N₂O). Metan er lit- og lyktarlaus lofttegund sem jörturdýr skila frá sér en verður einnig til við gerjun lífrænna efna sem hafa verið urðuð og frá votlendi. Metan er mjög öflug gróðurhúsalofttegund og er um 28 sinnum öflugra en koltvísýringur og um 20% gróðurhúsaáhrifa á heimsvísu má rekja til þess.

Af hverju framleiða jörturdýr metan?

Jörturdýr eins og nautgripir og sauðfé melta og framleiða orku úr trénisríku fóðri sem einnig geta ekki nýtt. Nýting þessa trénisríka fóðurs verður fyrir tilstilli gerjunar sem fer fram í vömb. Þar brjóta örverur niður tréni og mynda rokgjarnar fitusýrur sem nýtast sem orkugjafar fyrir gripina. Í meltingarferlinu losna einnig

koltvioxíð og vetni. Gripirnir losa sig við vetnið á þann hátt að örverur framleiða úr því metan sem gripirnir síðan ropa.

Hverfur metan úr andrúmsloftinu?

Á meðan koltvísýringur og nituroxíð eru í andrúmsloftinu í hundráð ár, brotnar metan niður innan fárra áratuga. Þrátt fyrir hraða niðurbrot leggur metanið mikið til hækkunar hitastigs á meðan það er til staðar í andrúmsloftinu. Þar sem framleiðsla metans heldur sífellt áfram viðhelt magn þess í andrúmsloftinu, þrátt fyrir að það brotni hratt niður. Ef tekst að minnka framleiðslu metansins lækkar styrkur þess í andrúmsloftinu hratt sem dregur úr gróðurhúsaáhrifum.

Hvaða leiðir er hægt að fara til að minnka metanlosun?

Góðir og vandaðir búskaparhættir eru mikilvægir til þess að minnka losun metans frá jörturdýrum. Í verkefninu Loftslagsvænum landbúnaði vinna bændur að því að gera búskapinn sinn sjálfbærari með loftslagsvænum búskaparháttum.

Á vefnum www.loftslagsvaenn.landbunadur.is má finna fræðsluefni um sjálfbæra búskaparhætti og leiðir til þess að draga úr metanlosun þar sem nánari umfjöllun má finna um atriðin í listunum sem hér fylgja.

Aðgerðir sem hægt er að vinna að strax til þess að minnka losun í sauðfjárrækt

- Hámarka fjölda lamba til nytja
  - Taka heysýni
  - Halda tréni í fóðri í lágmarki
  - Rækta smára í túnum
  - Láta gemlinga bera og vinna markvisst gegn lambaláti
  - Saxa fóður vel
  - Gott sauðburðarskipulag og öguð vinnubrögð sem lágmarka vanhöld
  - Nýta íblöndunarefni í fóður til að draga úr losun metans.
- Aðgerðir sem hægt er að vinna að strax til þess að minnka losun í nautgripærkt
- Auka afurðir á hvern grip
  - Láta kvígr bera 23–24 mánaða
  - Geldstaða sé ekki lengri en 60 dagar
  - Hámarka vaxtarhraða gripa í kjötfraðslu
  - Nota íblöndunarefni í fóður til að draga úr losun metans
  - Bæta fitu í fóður
  - Slá fyrir skrið túngrasa til þess að tréni verði ekki of mikið í gröffóðrinu
  - Nota smára í túnrækt
  - Saxa fóðrið vel.

Höfundur er verkefnastjóri Loftslagsvæns landbúnaðar.

Frá ráðstefnu ICAR

– 2. hluti

Árleg ráðstefna og aðalfundur ICAR (International Committee for Animal Recording) voru haldin í Bled í Slóveníu dagana 19.–24. maí sl.

Guðmundur Jóhannesson.

Þessi samtök eru á heimsvísu og láta sig varða allt sem viðkemur skýrsluhaldi og skráningum búfjár og má þar nefna staðla fyrir skýrsluhald og rafræn samskipti, arfgreiningar, efnamælingar á mjólk, sæðisgæði og svo mætti áfram telja. Alls eru fyrirtæki og samtök frá 55 löndum aðilar að ICAR nú og fer stöðugt fjölgandi.

Í öðrum hluta frásagnar minnar af ráðstefnu ICAR í Bled beini ég sjónum að öðrum degi hennar en sem var í raun fyrsti hluti ICAR-ráðstefnunnar. Dagurinn hófst með allsherjarfundi og síðan sameiginlegum opnum fundi ICAR og Interbull. Upphafserindin fjölluðu um sjálfbæra ræktun og hvað það þýðir í raun og veru, nýja staðla og prófanir á sæðisgæðum þar sem ICAR mun senda staðalsýni milli nautstöðva til stillingar á þeim búnaði sem metur sæðisgæði og svo ungmennskiptaáætlun ICAR (Brian Wickham Young Persons Exchange Program). Þrjár ungar vísindakonur fóru þar yfir reynslu sína af ætuninni og hversu mikils virði hún er fyrir ungt fólk innan greinarinnar.

Sameiginlegur fundur ICAR og Interbull beindi sjónum að stóraukinni notkun holdasæðis á mjólkurkúr í kjölfar aukningar í notum kyngreinds sæðis. Í upphafi fór Jo Newton frá Ástralíu yfir hversu mikil aukningin hefur verið um heim allan út frá tölum um bæði sæðissölu og sæðingar. Sem dæmi þá er notkun holdasæðis á mjólkurkúr í Bretlandi að nálgast 50%, kyngreinds sæðis um 40% og hefðbundið sæði því aðeins notað í um 10% tilvika. Svo öra þróun er að visu ekki að sjá neins staðar annars staðar í heiminum en alls staðar er þróunin á þá vegu, eigi að síður. Vandamálið sem greinin stendur frammi fyrir er hins vegar hvernig á að safna og meðhöndla gögn um þá gripi sem fæðast og eru þá holdablendingar. Í dag eru kynbótakerfi heimsins þróuð fyrir annað hvort hreinræktaðar mjólkurkúr eða holdagripir, ekki blendingar. Ákveðinna viðbragða er því þörf og fyrstu skrefin hljóta alltaf að vera þau að safna gögnum. Án þeirra er lítið hægt að gera.

Næsta erindi var frá Danmörku en þar fór Kevin Byskov yfir reynslu Dana af söfnun gagna um át og metanlosun holdablendinga með það að markmiði að framleiða gripi með betri fóðurnýtingu og minni metanlosun án þess að úr kjötgæðum dragi. Gerðar voru mælingar á 7.500 dönskum bláum- (danskir Belgian Blue-gripir), 2.500 Angus- og 2.000 Charolais-blendingum þar sem mælt var át og metanlosun með þefurum (sniffers). Tilraunin er enn í gangi en meðal fyrstu niðurstaðna er að afkvæmi 10 bestu bláu dönsku-nautanna éta um 0,5 kg eða um 8% minna fóður á dag en vaxa jafnmikið og afkvæmi þeirra 10 lökustu. Það bendir því allt til þess að samhliða hefðbundnum kynbótum fyrir fóðurnýtingu, vexti og kjötgæðum megi kynbæta fyrir minni metanlosun í nautakjötsframleiðslu.

Brian Van Doormaal frá Kanada fór yfir hvernig Lactanet í Kanada hefur byrjað að aðstoða bændur við val á holdanautum á mjólkurkúr með notkun erfðamats. Í því skyni hefur Lactanet tekið upp samstarf við Angus Genetics í Bandaríkjunum og í stað þess að nota eigin gögn leggur Angus Genetics til gögn sem eru umreiknuð í erfðamat fyrir Lactanet þannig að bændur geta valið holdanaut m.t.t.

Blómlegar sveitir í nágrenni Bled.

eiginleika eins og gangsburðar, fæðingarþunga, vaxtarhraða, kjötgæða og fóðurnýtingar. Í Kanada hefur, eins og annars staðar, notkun holdasæðis á mjólkurkúr stóraukist á undanförunum árum og nemur orðið næri 40% í Ayrshire-kúm, næri 30% í Holstein og 25% í Jersey. Notkun holdasæðis í Kanada er að miklu leyti bundin við Angus en yfir 75% alls holdasæðis þar er Angus-sæði.

Ross Evans frá ICBF í Írlandi sagði frá stöðu mála þarlendis. Á sl. ári urðu þau tímamót að fjöldi kálfa undan holdanautum varð meiri en undan nautum af mjólkurkúakynjum. Notkun hefðbundins sæðis hefur dregist saman, notkun holdasæðis aukist gróðarlega og kyngreint sæði er nú notað í yfir 10% tilvika og eykst hratt. Yfir 60% alls nautakjöts á Írlandi kemur frá mjólkurframleiðslunni. Írar hafa lengi haft kjötfraðslueiginleika eins og vaxtarhraða og kjötgæði í sinni heildareinkunn enda er írsk nautgripærkt í mörgu frábrugðin því sem gerist annars staðar í Evrópu. Framleiðslan byggir að miklu leyti á beit og útlutningur er ráðandi. Írsk nautgripærkt er því kannski skyldari nýsjálenskri en evrópski nautgripærkt. Írskir kúabændur kjósa, eins og aðrir, naut sem gefa miklar mjólkurkúr og eru fjólsamir sem fer ekki að öllu leyti saman við framleiðslu nautakjöts. Til þess að hjálpa bændum við val á holdanautum á mjólkurkúr hafa Írar því sett saman nýja einkunn, Dairy Beef Index, mjólkur- og kjóteinkunn. Þar er lögd áhersla á létta burð, kjötgæði og kolefnisspor. Þeir eiginleikar sem vega mest í einkunninni eru fallþungi, burðarferðleikar, át og aldur við slátrun. Samhliða þessu er gögnum safnað um blendingana til þess að þróa enn frekar og bæta erfðamat gripanna auk þess sem áhersla er lögd á að nýta öll gögn fyrir meira en einungis að auka erfðaframfarir.

Martino Cassandro frá Ítalíu greindi frá aðstæðum ítalskra kúabænda. Þar kom fram að Ítalir framleiða rétt rúman helming (52%) sinnar nautakjötsneyslu innanlands og ítalskir bændur flytja inn tvo þriðju allra gripa til nautakjötsframleiðslu, þ.e. þeir kaupa kálfa til eldis erlendis frá. Martino sagði að notkun annarra kynja á Holstein-kúr á Ítalíu væri vaxandi og næmi nú yfir 20%, þar af væri 95% holdasæði. Notkun holdasæðis á Holstein-kúr hefur verið á þann veg að Belgian Blue er yfirgnæfandi, notkun Limousine og Piemontese hefur minnkað mikið en notkun Angus fer vaxandi. Eins og annars staðar fer notkun kyngreinds sæðis vaxandi, nam 23% á síðasta en eykst um 1,6% á ári þannig að hún verður orðinn þriðjungur innan áratugar ef svo heldur fram sem horfir.

Í Bled í Slóveníu

Mynd / Aðsend

Ástæðan er hin sama og hjá öðrum, blendingskálfar eru verðmætari til kjötrframleiðslu en hreinræktaðir kálfar af mjólkurkúakyni. Martino tóltók að hreinræktaður Holstein-nautkálfur skilaði bónda um 145 evrur meðan að Holstein/Belgian Blue-blendingur skilar um 406 evrur. Það vakti athygli mína að þeim búum sem nota kyngreint sæði fjölga ekki og notkunin fer vaxandi með aldri kúnna, þ.e. hærra hlutfall kúa á t.d. 5. mjaltaskeiði eru sætt með kyngreindu sæði en á 2. mjaltaskeiði. Ítalir hafa þróað reiknilíkan fyrir bændur til þess að velja holdanaut á mjólkurkúr sem tekur m.a. tillit til burðarerfiðleika, kálfadauda og verðmætis. Þannig geta bænda skoðað hvaða naut er hagstæðast að nota hverju sinni með hliðsjón af því t.d. líkum á hvort kálfurinn lifir eða burðurinn verður erfiður. Ástæðan er einkum sú að reynt er að yta undir aukna kjötrframleiðslu innanlands en eins og áður sagði framleiða Ítalir ekki nema rétt rúmlega helming sinnar neyslu.

Randy Culbertson, prófessor við Háskólann í Iowa, sagði frá stöðunni í Bandaríkjunum (BNA). Þar dróst sala á hefðbundnu sæði saman um 30% frá 2017 til 2021 en á sama tíma jókst sala á holdasæði um 225%. Ástæðan er auðvitað aukin notkun holdasæðis á mjólkurkúr samfara aukinni notkun kyngreinds sæðis vegna þess að blendingskálfar skila hærra verði. Randy sagði ýmis vandamál fylgja blendingunum, alla vega við bandarískar aðstæður. Vöxturinn væri mun minni en hreinræktaðra holdagripa, breytileikinn væri meiri og skap og heilsufar væri lakara. Þetta væru atriði sem nautakjötrframleiðendur þyrftu að takast á við þar sem

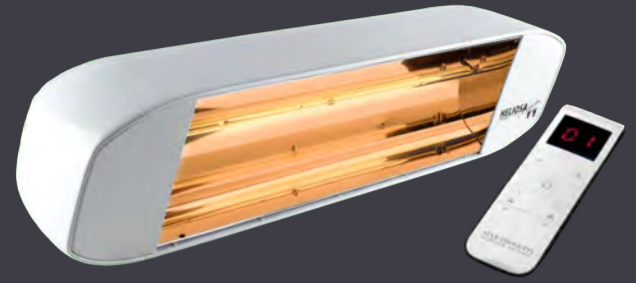
að mjólkurframleiðendur veldu holdanaut á mjólkurkúrarnar eftir þáttum eins og sæðisverði, fanghlutfalli og burðarerfiðleikum en horfa minna til kjötgæðabátta. Hún fór einnig yfir að BNA horfa nú til uppbyggingar á erfðamati fyrir blendingsgripi en það sem vantaði væri svipfarsupplýsingar, þ.e. mælingar á blendingum. Breytileikinn væri til staðar og mikill munur milli kynja. Það væri því mikilvægt að bændur hefðu tól og tæki til þess að byggja valið á, tæki þar sem hægt væri að velja fyrir velferðarþáttum, eins og minni burðarerfiðleikum, á sama tíma og valið væri fyrir auknum vexti og meiri kjötgæðum.

Samandregið fjallaði þessi annar dagur ráðstefnunnar um mikilvægi sjálfbærni og alþjóðasamvinnu í nautgriparektinni þar sem menn líta einkum til þess að deila reynslu, gögnum og fólki. Þá var umfjöllun um kyngreint sæði og samhliða aukna notkun holdasæðis umfangsmikil. Notkun holdasæðis á mjólkurkúr hefur vaxið hraðar en menn áttu von á og það skapar ákveðin vandamál í kynbótum og framleiðsluferlunum. Rætt var hvort þessi aukna holdasæðisnotkun hefði mögulega þau áhrif að úr erfðabreytileika innan mjólkurkúnna myndi draga og erfðafarir því minnka í kjölfarið. Mér sýnist að við getum dregið þann lærdóm af þessu að innleiðing kyngreinds sæðis er eitthvað sem við megum ekki hafa hömlu- og stjórmlausa, við verðum að leggja hlutina niður fyrir okkur og gera áætlun um skynsamlega notkun þess og holdasæðis samhliða.

Höfundur er ábyrgðarmaður í nautgriparekt.

Ný kynslóð útihitara

Gæða útihitarar á verönd, svalir og öll útisvæði. Þola regn og mega vera úti allan ársins hring. Stillanleg veggfesting fylgir og fjarstýring með 3 hitastillingum.

Skjólveggir fyrir bústaðinn

Sérlega fallegir skjólveggir úr gleri sem veita gott skjól án þess að trufla útsýnið. Veggirnir koma í ýmsum stærðum og útfærslum.

Verið velkomin í Flísabúðina og fáið ráðgjöf sérfræðinga okkar.

Flísabúðin

Stórhöfða 21, 110 Reykjavík | 545 5500 | flis@flis.is | flisabudin.is

Svartur og Gauti frá Vöðlum

Svartur frá Vöðlum, 4vetra

Sköpulag 8,39 Hæfileikar 8,13
Aðaleinkunn 8,22

F: Kveikur frá Stangarlæk (8,76)

M: Nótt frá Oddsstöðum (8,44)

Heiðursverðlaunahryssa.

Verð kr. 90.000 +vsk. með öllu.

Svartur verður í Austvaðsholti í Landssveit.

Gauti frá Vöðlum, 6vetra

Sköpulag 8,27 Hæfileikar 8,65
Aðaleinkunn 8,52

F: Glaður frá Prestbakka (8,73)

M: Nótt frá Oddsstöðum (8,44)

Heiðursverðlaunahryssa.

Verð kr. 90.000 +vsk. með öllu.

Gauti verður í Kambi í Ásahrepp.

Vöðlar, Margeir Þorgeirsson, s. 892-2736, netfang: vodlarhestar@gmail.com Vöðlar.

ÆÐARBÆNDUR!

Hreinsun er komin í fullan gang!

Getum bætt við okkur æðardúni í hreinsun og sölu.

Greiðum flutningskostnað.

ÍSLENSKUR ÆÐARDÚNN

Traust og örugg viðskipti í yfir 30 ár

Dúnhreinsun - Nesvegur 13 - 340 Stykkishólmi

Allar nánari upplýsingar veitir:

Erla Friðriksdóttir í síma 899 8369

& erla@kingeider.is

Kornhorn:

Ræktunartækni vetrarkorns á Íslandi

– Niðurstöður tilrauna sýna að ræktun vetrarkorns getur verið hentug viðbót

Til vetrarkorns teljast helst tvær tegundir: vetrarrúgur (*Secale cereale*) og vetrarhveiti (*Triticum aestivum*). Blendingurinn rúg-hveiti hefur ekki verið í prófunum nýlega en þó standa vonir til að breyta því.

Hrannar Smári Hilmarsson.

Vetrarbygg og vetrarhafrar eru almennt séð með minna vetrarþol, þó svo að ræktun þeirra hafi færst norðar á bóginn undanfarnin ár. Það sem aðgreinir vetrarkorn frá vorafbrigðum sömu tegundar er að vetrarafbrigði þurfa kuldameðhöndlun til þess að skriða, meðan vorafbrigðin skriða á sáðári.

Vetrarrúgur er vetrarharðgerðari en vetrarhveiti. Rúgur fer fyrr af stað á vorin og skriður talsvert fyrr en hveiti. Rúgur er hins vegar víxlfrjóvga og frjóvgast best í þurrum og hlýjum aðstæðum í fylgd við milda golu. Annars frjóvgast plönturnar seint og illa sem kemur helst niður á gæðum kornsins. Hveitið, sem fer hægar af stað, nær upp þeim mismun með skjótri og öruggri sjálffrjóvgun.

Vetrarhveiti er mest ræktaða korntegund heims og ein sú uppskerumesta en heimsmetið er frá Lincoln-skíri á Englandi, tæp 18 tonn á hektara. Meðaltals uppskera hveitis í heiminum er tæp fjögur tonn en rúgs innan við þrjú tonn á hektara. Í tilraunum hér á landi hefur rúgurinn sýnt meiri uppskeru, reyndar svo mikla að í tilraun á Möðruvöllum í Hörgárdal tímabilið 2009–10 var uppskera á rúg nærri níu tonn á hektara þegar hveitið gaf rétt rúm fjögur tonn. Sömu ár voru tilraunir á Korpu í Reykjavík, þar skilaði rúgur um þrjú og hálfu tonni en hveiti rúmu tonni á hektara. Þar var lifun rúgs eftir veturinn metin um 60% en hveitis um 30%.

Kröfur vetrarkorns fyrir kulda-meðhöndlun eru mismunandi

Vetrarkornstilaunin á Hvanneyri þann 9. júlí 2024. Vetrarhveiti er mest ræktaða korntegund heims og ein sú uppskerumesta.

Mynd / hsh

eftir tegundum og yrkjum en vetrarharðgerði fer á víxl við snemmbæran skriðtíma. Plöntur sem gerar litlar kröfur til kuldameðhöndlunar fara því snemma af stað á vorin sem kemur niður á þeim í umhleyplingum og því farast þær þegar kólnar aftur á útmánuðum. Meira vetrarharðgerði veldur því að þær fara seinna af stað á vorin og eru því lengur að þroskast. Þessi áskorun, að þróa plöntur sem eru vetrarharðgerðar og snemmproska, er verkefni plöntukynbótafræðinga.

Vetrarlifun er víða vandamál en reynslan hér á landi er að hveitið lifir flesta vetur þó misjafnlega vel. Erlendis er sáð vorhveiti í akra þar sem vetrarhveiti sýnir lágt lifunarhlutfall. Hér á landi væri það ekki fýsileg lausn sökum þess hve háar hitakröfur vorhveiti gerir til vaxtar, en í staðinn mætti sá byggja í akrana á vorin.

Margt dýnur á plöntunum yfir veturinn, umhleyplingar geta rofið dvalann, sent plönturnar í vöxt og gert þær viðkvæmar fyrir vorfrostum.

Jarðvegur getur frostlyfst þannig að ræturnar slitna eða skaðaveður gengur yfir sem veldur afgerandi skemmdum. Þótt vetrarkorn þoli mikið frost verður frost á bera jörð seint talið gott en vetrarkornið þolir snjóhulu á ófrosna jörð í 90 daga. Pollar í akrinum drepa hveitið, því þarf jarðvinnsla að heppnast vel til að fleyta burt ofanjarðarvatni en líka þannig að jörðin hleypi vatninu í gegnum sig.

Undanfarnin ár hafa verið tilraunir á vetrarkorni á Hvanneyri í Andakíl, þar sem prófaðir voru mismunandi sáðtímar, áburðarskammtar vor og haust og sáðmagn. Margar aðferðir hafa verið notaðar til þess að greina áhrif meðferðarliðna á lifun, vorþrótt, uppskeru og gæði á korninu.

Um sáðtíð má segja að æskilegt er að sá eigi síðar en fyrstu vikuna í ágúst. Niðurstöður sýna að kornið sem sáð var um miðjan ágúst spratt vel um haustið en sýndi aðeins um 20% lifun um vorið miðað við 85% lifun á korni sem sáð var í byrjun ágúst sama ár. Plönturnar höfðu ekki þróttinn til að þreya þórrann. Sé því sáð seinna en ráðlagt er, þarf að treysta á hagsælt haust því plönturnar þurfa að safna forða fyrir veturinn til þess að lifa af umhleyplingar vetrarins. Sé sáð snemma, eða um miðjan júlí, getur það sprottid vel og svo mikið raunar að blaðvöxturinn getur verið of mikill og kæft plönturnar vorið eftir. Í slíkum tilfellum gæti þurft að slá eða beita akurinn á sáðárinu til að minnka leifarnar.

Niðurstöður tilrauna á sáðmagni, áburðarmagni á haustin, og vorin sýndu engan marktækan mun á mikilvægustu eiginleikum eins og uppskeru og gæðum. Þó virtist sem kornið þroskaðist aðeins betur ef það fékk háan áburðarskammt með sáningu. Þessar niðurstöður er ekki hægt að túlka öðruvísi en svo að kornið þarf áburð á haustin, eða allt að helming af áætluðu heildarmagni. Sem dæmi má nefna að á frjósamum mýrarjörð væri ráðlagt að bera á því sem samsvarar 30 kg niturs á hektara á sáðári og svo aftur 30 kg að vori. Við svo

„...vetrarharðgerði fer á víxl við snemmbæran skriðtíma ...

lága áburðarskammta verður að bera á steinefnaríkan áburð. Á ófrjósumum jarðvegi væri einnig ráðlagt að skipta nituráburðinum til helminga, t.d. 50 kg niturs að hausti og 50 kg að vori eða 30 kg að hausti og 70 kg að vori.

Niðurstöðurnar sýndu enn fremur að minnsti sáðskammtur sýndi minni grænku snemma að hausti á sáðári en svo sömu grænku fyrir veturinn. Stærsti sáðskammtur hafði neikvæð áhrif á grænku að vori þrátt fyrir mismunandi áburðarskammt, þ.e.a.s. stærri áburðarskammtur í bland við stærri sáðskammt gaf ekki meiri vorþrótt. Því er ekkert sem mælir gegn þumalputtareglunni að sá 200 kg/ha.

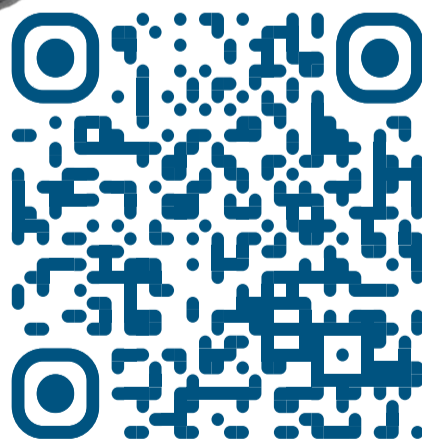
Hveiti er mikilvægasta korntegund heims og eftirspurnin er mikil á heimsvísu og fer vaxandi hér á landi. En hveiti er fyrirferðarmikið hráefni í öllum kjarnfóðuruppskriftum, þar með talið fyrir fiskeldi.

Niðurstöður tilrauna gefa til kynna að vetrarhveiti getur verið áreiðanleg tegund í íslenskri kornrækt þar sem aðstæður eru fyrir hendi. Uppskeran er svipuð að magni til og bygg, og gæðin víðunandi til fódurs í alþjóðlegu samhengi. Jarðræktartæknin útskýrir aðeins lítinn hluta afkomu vetrarkorns. Þær yrkjatilraunir sem hafa verið gerðar sýndu meiri breytileika sem útskýrist af yrkjum. Það undirstrikar mikilvægi yrkjatilrauna og kynbóta á vetrarhveiti fyrir íslenskar aðstæður.

Höfundur er tilraunastjóri í jarðrækt hjá Lbhí.

Lilleseth
Kjetting

Úrvalið af hífi- og festibúnaði stækkar!

www.skralli.is/lilleseth

Skóðuðu
úrvalið!

SKRALLI

Viltu verðtilboð?
skralli@skralli.is

Greina þörf á tæknilausnum

Evrópskt netverk um stafræna nýsköpun og gagnatækni fyrir búfjárrækt sem byggir á úthagabeit er íslenskt heiti verkefnisins DIGI-RANGELAND sem hlaut í lok júní úthlutun úr Horizon Europe rannsókn- og nýsköpunaráætlun Evrópusambandsins.

Landbúnaðarháskóli Íslands er hluti af verkefninu og leiðir Jóhannes Sveinbjörnsson það fyrir hönd skólans.

„Búfjárrækt sem byggir að meira eða minna leyti á úthagabeit er mikilvæg í Evrópu. Það er bæði vegna matvælaframleiðslu og ýmiss konar þjónustu við vistkerfi, svo sem að halda landi opnu með beit til að draga úr líkum á gróðureldum og stuðla að fjölbreytni búsvæða. Þessa tegund landbúnaðar er á margan hátt flóknara að tæknivæða heldur en þá framleiðslu sem fer fram að mestu innandyra eða á tiltölulega einsleitum landi. Ýmis framþróun hefur þó átt sér stað sem skapar tækifæri til vinnuhagræðingar við ýmsa meðhöndlun búfjár á beit og þann tíma sem það er á húsi, og varðandi beitarstýringu, smalamennskur og fleira. Nokkur lykilorð varðandi slíka tækni eru rafræn eyrnamerki, GPS-staðsetningarbúnaður, rafrænar (ósýnilegar) girðingar, drónar, raggangar og flokkunarhlíð, búnaður til að stýra fóðrun og hugbúnaðarkerfi

vegna skýrsluhalds af ýmsu tagi. DIGI-RANGELAND netverkið gengur út á að búa til smærri og stærri tengslanet bænda og annarra landnotenda sem standa frammi fyrir ýmsum áskorunum varðandi landnotkun, bæði á héraðs-, lands- og Evrópuvísu. Þörf fyrir tæknilausnir verður greind, skoðað hvaða tæknilausnir eru í boði og hvað hentar á mismunandi stöðum. Lögð er áhersla á að koma á nánú sambandi milli þeirra sem eru að þróa lausnir og væntanlegra notenda þeirra. Í þessu netverki felast því margvísleg tækifæri fyrir íslenska bændur, ráðgjafa þeirra, vísindafólk og fleiri tengda aðila.“ segir í tilkynningu frá LbhÍ.

Verkefnið hefst í ársbyrjun 2025 og stendur yfir í fjögur ár. Heildarstuðningur við verkefnið er 3 milljónir evra, eða um 450 milljónir íslenskra króna, þar af mun 14,25%, eða rúmlega 60 milljónir íslenskra króna, fara í gegnum Landbúnaðarháskóla Íslands.

Stofnunin IDELE í Frakklandi leiðir verkefnið en í kjarnahópi sem mótaði verkefnið voru einnig stofnanir SRUC í Skotlandi og NIBIO í Noregi ásamt LbhÍ. Þátttökuaðilar í verkefninu koma einnig frá Rúmeníu, Grikklandi, Spáni, Króatíu, Slóveníu, Búlgaríu og Sviss að því er fram kemur í tilkynningunni.

/ghp

winkler®
Advanced Building Material

Alvöru vatnsvörn fyrir öll votrymi

Við bjóðum upp á breiða vörulínu frá **Winkler One** sem hafa gjörbreytt leiknum í vatnsvörn.

Svalagólf, útistigar, kæligeymslur eða mjólkurhús – hvert sem verkefnið er þá veita sérfræðingar okkar ráðgjöf til að tryggja bestu lausnina fyrir þínar aðstæður.

Verið velkomin í Flísabúðina og fáið ráðgjöf sérfræðinga okkar.

 Flísabúðin

Stórhöfða 21, 110 Reykjavík | 545 5500 | flis@flis.is | flisabudin.is

Garðyrkja

Heildarlausnir fyrir garðyrkjuna

Allt frá
fræjum til
afurða

Frjó umbúðasalan, hluti af Samhentum síðan 2016

Suðurhraun 4a, 210 Garðabæ, 5758000
www.samhentir.is sala@samhentir.is

Samhentir

KÄRCHER

Hreinsibúnaður og vélar

K háprýstidælur

HD háprýstidælur

HDS háprýsti/hitadælur

PGG rafstöðvar

NT ryksugur

RAFVER
rafver.is - S: 581 2333 - rafver@rafver.is

Hárlausir blettir, sár og bólgur

Snorri Sigurðsson

snorri.sigurdsson@outlook.com

Líklega þekkjast flestir kúabændur það hvítleiða vandamál að gripir þeirra fái hárlausa bletti, bólgur eða lítill sár sem má rekja til þess umhverfis sem þeir eru hýstir við.

Þetta gerist oftast ef legusvæði gripanna er óþægilegt, svo sem ef undirlagið er of hart eða of mjúkt og/eða undirburðurinn ofan á legusvæðinu er of knappur eða hreinlega rangur, sem veldur því að gripirnir eru að hreyfa sig meira en ella þegar þeir liggja og ættu að vera að hvíla sig. Önnur skýring gæti verið plássleysi eða ranglega stilltar innréttingar. Hvað sem veldur þessu þá verður til núningur á milli undirlagsins og húðar gripanna sem með tímanum getur leitt til þess að hárin hreinlega nuddast af, en núningurinn getur einnig valdið bjúgsöfnun án þess að hárin nuddist af. Þetta er áhætta sem fylgir því að hafa gripi á húsi en mikilvægt er að halda þessu vandamáli í lágmarki. Víða erlendis er miðað við að ef meira en 10% gripanna, í sama flokki innan fjóss, eru með einhvers konar hárlausa bletti, sár eða bólgur á hækklum eða framhnjám þarf að gera ráðstafanir til að draga úr vandamálinu.

Vandamál víða

Í norska rannsóknarverkefningu Kubygg, sem gert var fyrir rúmum áratug þar í landi, var m.a. skoðað hvernig staða þessara mála var í þarlandum fjósum en meirihluti þeirra var þá hefðbundin básafjós. Í ljós kom að hárlausir blettir fundust á 53% skoðaðra gripa, sár á 6% gripa og bólgur á 1% gripanna. Þetta er reyndar óvenju hátt hlutfall en sem áður segir má rekja það til þess hve margar kýr voru bundnar á bása. Eins og þekkt er í dag er þorri gripa nú orðið í lausagöngu svo vænta má þess að vandamálið sé miklu minna að umfangi. Í gæðakerfinu Arlagaarden, sem byggir á því að gera gæðauttektir á fjósum og gripum bænda sem selja mjólk til norður-evrópska afurðafélagsins Arla, er t.d. hlutfall hárlausra bletta innan við 5%.

Áhrif á framleiðslueiginleika

Sár á gripum eru auðvitað eitthvað sem þarf að taka alvarlega og góð staða þessara mála geta einnig skipt máli þegar kemur að framleiðslueiginleikum gripanna. Séu sár til staðar setur það af stað aukna framleiðslu á hvítum blóðkornum, til að takast á við sýkinguna, en það ferli krefst orku sem ætti miklu frekar að fara í að framleiða mjólk eða kjöt. Enn fremur getur það hreinlega haft áhrif á frumutölu mjólkurinnar þar sem hærra hlutfall er af þeim í líkamanum. Þá getur ranglega hannað legusvæði haft áhrif á át gripa enda sýna rannsóknir að

í slíkum tilvikum reyna gripir yfirleitt að liggja lengur en ella, til að draga úr álagi á líkamann þegar staðið er á fætur á ný. Fyrir vikið éta gripirnir heldur minna með tilheyrandi afleiðingum á framleiðslueiginleika þeirra.

” Með bætum aðbúnaði, bústjórn og kynbótum er ekki óeðlilegt að kýrnar í dag séu stærri en kýrnar sem voru í fjósum bænda fyrir tveimur til þremur áratugum ...

Að greina vandamálið

Fyrsta verk er að greina vandamálið og það eru til margs konar aðferðir til þess að meta vandamálið hlutlægt og hvaða aðferð er beitt er líklega ekki aðalmálið heldur að vandamálinu sé gefinn gaumur. Einfaldast er að telja gripina, innan sama flokks, t.d. kýrnar saman eða kvígurnar o.s.frv., og leita að þeim sem eru mögulega með hárlausa bletti, lítill sár eða bólgur. Þó svo að oft sé miðað við að bregðast við þegar og ef hlutfallið fer yfir 10% þá er rétt að taka fram að dýravelferð snýst um einstaklinginn sem slíkan og þó svo að hlutfallið geti verið lágt, geta verið gripir inn á milli sem eru í ójafnvægi og með bólgur eða sár sem þarf að takast á við og meðhöndla auk þess að finna skýringuna á því að vandamálið kom upp.

Að finna ástæðuna

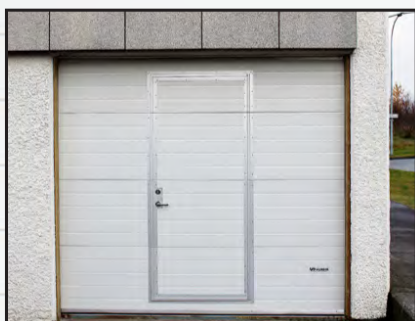
Ef athugun bendir til þess að þetta sé vandamál í fjósinu þarf fyrst að komast að því hvað veldur.

I. Fyrst þarf að skoða hvort vandamálið sé fylgifygur annarra meina svo sem heltis. Hólt dýr liggja t.d. lengur en óhólt og geta fengið hárlausa bletti eða sár af þeim völdum. Í svona tilvikum geta aðstæður í fjósinu í raun verið almennt mjög góðar en holtið er þá í raun orsakavaldurinn og þarf þá að skoða hvað sé til ráða til að koma í veg fyrir holtið.

II. Líklega er algengast að finna skýringuna með því að skoða undirlagið vel og hvort þar finnst ástæða vandamálsins t.d. hvort það sé of hart eða undirburður rangur eða knappur. Þá getur óhreit undirlag valdið sama skaða.

III. Næst er að skoða hvort t.d. legubásar kúnna eru of þröngir og/eða of stuttir. Góður ávitull um að þetta sé vandamálið er ef stærstu kýrnar í hópnunum eru mest með hárlausa bletti, sár eða bólgur en

Bílskúrs- og iðnaðarhurðir

- Stuttur afhendingartími
- Hágæða íslensk framleiðsla
- Val um fjölda lita í RAL-litakerfinu
- Vindstyrktar hurðir

Smíðað eftir máli

Iðnaðarhurðir

Iðnaðarhurðir með gönguhurð

Bílskúrshurðir

Hurðir í trékarma

Tvískiptar hurðir

Fyrsta flokks þjónusta og ráðgjöf

HURÐIR

Tunguháls 10, 110 Reykjavík, sími 567 3440, vagnar@vagnar.is, vagnar.is

Bændablaðið
kemur næst út 15. ágúst

Þú finnur Bændablaðið
á www.bbl.is,
Facebook & Instagram

Dæmi um hárlausan blett á kú.
Myndir / assurewel.org

Bólgur sem þessar eiga helst ekki að finnast í hjörðinni.

ekki hinar minni. Sé legusvæðið of lítið gerist það að það myndast óþarfa núningur á milli undirlagsins og stærstu kúnna þegar þær leggjast niður eða standa á fætur. Með bættum aðbúnaði, bústjórn og kynbótum er ekki óeðlilegt að kýrnar í dag séu stærri en kýrnar sem voru í fjósum bænda fyrir 2–3 áratugum. Það er því ekki ólíklegt að einhverjir básar séu hreinlega ekki af rétttri stærð í eldri fjósum landsins.

IV. Fjórða atriðið sem vert er að veita athygli er hvort legusvæðisinnréttingarnar í fjósinu séu rétt upp settar og stilltar. Oftast er hægt að breyta innréttingum eitthvað, þ.e. laga það hvernig þær eru stilltar og þá sér í lagi herðakambsslána. Oft er hún of aftarlega miðað við bringuborðið, þ.e. ef slíkt er til staðar, sem gerir það að verkum að kýrnar liggja mun aftar í básunum en þær ættu að gera. Enn fremur, ef það er ekkert bringuborð, þá geta kýrnar færst of framarlega í legubásana þegar þær liggja, sem leiðir til þess að þegar þær ætla að standa á fætur aftur þá er herðakambssláin fyrir þeim og hindrar þær í að standa hratt á fætur. Þær vita þetta sjálfar og þurfa því að mjaka sér í rétta stöðu, með tilheyrandi núningi líkamans við undirlagið. Rétt er að vekja athygli á því að ef mikill breytileiki er á holdafari og/eða stærð gripanna þá getur verið erfitt að finna rétta stöðu innréttinga og því er ákjósanlegast að vera með eins einsleitun hóp og unnt er á hverjum tíma.

V. Fimmta atriðið, sem gæti valdið hárlausum blettum, sárum eða bólgum, eru aðrar innréttingar eða hönnun gangsvæðanna í fjósinu. eru einhvers staðar staðir í fjósinu þar sem gripirnir rekast oft utan í, sem gæti valdið því að þeir fá álagsmeiðsl eða sár?

Sár á fótum geta komið og þá er brýnt að bregðast hratt við og meðhöndla þau.

Þetta má oftast finna skjótt með því að ganga um fjósið og leita að glansandi innréttingum. Það bendir til þess að gripir nuddist oft upp við viðkomandi innréttingu.

Meðhöndlun

Þegar skýringin er fundin á því sem er að valda gripunum skaða er auðvitað fyrsta verk að gera viðeigandi úrbætur. Séu gripir með sár og sýna merki um sársauka þarf að veita þeim rétta meðferð eins fljótt og auðið er. Lítil sár má meðhöndla með yfirborðs sóthreinsun eða úða með sóthreinsiefni en ef um stærri sár er að ræða eða bólgur sem hafa leitt til hertis gæti þurft að kalla til dýralækni.

Vatnshitarar fyrir sumarhús

Ýmsar gerðir af vatnshiturum sem hita vatnið um leið og skrúfað er frá vatninu, spennu 220v til 380v afl 3200w til 24000w. Engin hitakútur lengur. Verð frá kr. 24.812.- til 281.292.-

Varmás
Markholt 2
Mosfellsbæ
sími 566 8144

CLT EINIINGAHÚS KROSSLÍMT TIMBUR

Byggingar úr CLT timbureiningum eru að ryðja sér rúms um allan heim og nú býður BYKO upp á þessa lausn. Við bjóðum upp á fjölbreytt úrval af húsum hönnuð og teiknuð af Andersen & Sigurdsson arkitektum. Húsin fást öll í mismunandi stærðum og mögulegt er fyrir viðskiptavinum að hafa áhrif á innra fyrirkomulag í samstarfi við arkitekt, til að mynda við stærð og fjölda svefnherbergja og snyrtinga.

Hafðu samband: serlausnir@byko.is

BYKO
GERUM ÞETTA SAMAN

Zetor Forterra HSX 120

117 hestafla sparneytinn Zetor motor, stage V mengunarstaðall Powershuttle 30/30 girakassi, 3 milligírar og Eco stilling, 40 km kassi
3 vökvasneiðar ásamt bakflæðisventil
Vökva- og loftbremsur fyrir vagn
ALÖ ZL46 ámoksturstæki, með stýripinna og Soft-Drive
350 kg þyngingar í aftur felgum
4 hraða aflúrtak 540/540E/1000/1000E
Cat 2 opnir beislisendar ásamt lyftukrók
Dekk 480/65R24 og 600/65R38
Rúmgott fjaðrandi hús með loftfjaðrandi sæti og farþegasæti
8 LED vinnuljós og 1 blikkljós
Loftkæling, stærri kæli og margt fleira

Til afhendingar strax!

Heyrið í sölumönnum okkar: Jóhannes 822-8636 / johannes@lci.is
Jón Stefán 822-8616 / jonstefan@lci.is

LCI Lely Center Ísland

facebook.com/zetorisland

Fæðuklasinn og framtíðin

Íslenska fæðuklasanum var formlega hleypt af stokkunum fyrir nokkrum dögum síðan. Á þeim bæ er hugsað stórt til langrar framtíðar og íslenskar landbúnaðarfurðir settar í öndvegi.

Upphafsmáðurinn og brautryðjandinn er Ingibjörg Davíðsdóttir sendiherra sem reyndar hefur verið í leyfi frá þeim störfum til þess að koma þessu hugðarefni sínu á koppinn.

Ingibjörg og nýskipaðir meðstjórnendur hennar í Íslenska fæðuklasanum buðu til samsætis í Grósku hugmyndahúsi, þar sem klasinn hefur aðstöðu, undir lok júnímánaðar í tilefni þess að klasinn væri orðinn að veruleika. Það var ánægjulegt að sjá og heyrja þrjá ráðherra ríkisstjórnarinnar taka til máls og mæra bæði íslenska landbúnaðinn og stofnun fæðuklasans. Ekki síður var skemmtilegt að heyrja fyrirverandi forseta vorn, Ólaf Ragnar Grímsson, flytja langa tölu um þau miklu tækifæri sem fæðuframléiðsla á Íslandi stendur frammi fyrir.

Ingibjörg þakkaði Ólafi Ragnari fyrir ómetanlegan stuðning og ráðgjöf í mótunarferli fæðuklasans. Á meðal annarra hollra ráðgjafa nefndi hún m.a. okkar ötula og óþryggð talsmann Guðna Ágústsson og einnig Þór Sigfússon, stofnanda og stjórnarformann Íslenska sjávarklasans, sem hefur um langa hríð skipt sjávarfanga sprotastarfsemi miklu máli.

„... geti orðið aflvaki alls kyns verðmætiskapandi nýjunga ...“

Í dag eru yfir 70 fyrirtæki og frumkvöðlar starfandi í ríflega fimm þúsund fermetra húsnæði sjávarklasans. Það væri ekki ónýtt fyrir landbúnaðinn ef Íslenski fæðuklasinn næði að byggjast upp með svipuðum hætti á komandi árum. Í máli Ingibjargar kom fram að um þessar mundir væri unnið að miklum fjölda verkefna- og bakharlasamninga og að viðtökur og áhugi viðmælenda hefði farið fram úr björtustu vonum.

Fæðuklasanum er ætlað að ná yfir hvers kyns fæðutengda starfsemi og landbúnað, ræktun, framleiðslu og vinnslu og einnig bæði sölu og neyslu. Klasinn vill vera hvetjandi vettvangur samstarfs fyrirtækja, frumkvöðla og stofnana með verðmætiskapandi verkefni í fyrirtúmi. Það hljómar svo sannarlega vel í eyrum okkar allra sem sinnum landbúnaði og fæðuframléiðslu við aðstæður sem engum dylst að eru einstakar í heiminum og ekki síst eftir því sem hlýnun jarðar virðist aukast með hverju árinu sem líður.

Í Facebook-færslu sinni um Íslenska fæðuklasann segir Ingibjörg Davíðsdóttir m.a.: „Rættur minar í sveitinni hafa tosað mig að sér síðustu ár. Hef lengi haft brennandi áhuga á eflingu byggðar í landinu, ekki síst með aukinni verðmætisköpun í landbúnaði og fæðutengdri starfsemi. Mér hefur þótt vanta stöðkerfi sem skapar og styður frjóan jarðveg fyrir frumkvöðlastarf og nýsköpun í þessum geira. Íslenski fæðuklasinn ætlar að verða þessi stöð og er þannig upp settur upp að hann nýstist sem best til verðmætisköpunar í þessum geira, hann þjóni landinu í heild og stuði að byggðafestu.“

Íslenski fæðuklasinn heggst koma víða við. Hann vill efla nýsköpun í landbúnaði og fæðutengdri starfsemi, þjóna sem vettvangur ráðgjafar, greininga, stuðnings og tengslamyndunar, styðja við frumkvöðlastarf, auka samkeppnishæfni, verðmætisköpun og vöxt, draga úr vistspori íslenskrar fæðuframléiðslu og byggja brýr og skapa möguleika á samstarfsverkefnum milli landsvæða og atvinnugreina.

Það verður ákaflega spennandi að fylgjast með vexti og viðgangi Íslenska fæðuklasans á næstu misserum og árum. Að baki honum eru stórhuga frumkvöðlar og nafntogaðir reynsluboltar í ráðgjafateyminu. Tímasetningin til þess að yta verkefni af þessu tagi úr vör virðist vera hárrétt. Augu og eyru stjórnvalda hafa sem betur fer opnast fyrir mikilvægi íslenskrar fæðuframléiðslu og með margvíslegum hætti má finna fyrir metnaði og aukinni bjartsýni í röðum bænda á viðunandi framlegð frá búrekstrinum. Síðast en ekki síst finnst mér ég finna hvar sem ég kem að áhugi landsmanna á framleiðslu og framsækni í landbúnaðargeiranum sé stöðugt að aukast.

Ég er ekki í nokkrum vafa um að aukin þekking og tækni muni leggja grunn að miklum breytingum til batnaðar í landbúnaðarframleiðslunni. Ég er heldur ekki í vafa um að tilurð þessa nýja sprota geti orðið aflvaki alls kyns verðmætiskapandi nýjunga sem muni efla hag landbúnaðarframleiðslunnar enn frekar. Þess vegna fylgja Íslenska fæðuklasanum góðar óskir um velgengi í uppbyggingu sinni og öflugan stuðning frá stjórnvöldum og íslensku atvinnulífi.

Trausti Hjálmarsson,
formaður Bændasamtaka Íslands.

Trausti Hjálmarsson.

Hlustið á vísindin og hefjist handa

Í Stokkhólmsyfirlýsingunni sem samþykkt var á nýafstöðnu heimsþingi IUFRO er heimsbyggðin eindregið hvött til að grípa til aðgerða gegn loftslagsbreytingum, minnkandi líffjölbreytni, hnignun vistkerfa, mengun umhverfis og vaxandi misrétti í samfélaginu.

Pétur Halldórsson.

Framsýnna langtímamarkmiða sé þörf. Sérstaklega er bent á mikilvægi skóga, trjáa og skógarafurða á leið til sjálfbærni og hagsældar í framtíðinni.

Tuttugasta og sjötta heimsráðstefna IUFRO, alheimssamtaka skógvísindastofnana, fór fram í Stokkhólmi 23.–29. júní. Alls voru þátttakendur 4.271 talsins frá 102 löndum. Ráðstefnan skapar alþjóðlegan vettvang fyrir fólk í öllum greinum sem tengjast skógum og skógvísindum til að miðla þekkingu og skiptast á sjónarmiðum. Einnig gefur ráðstefnan ungu fólki færi á að leggja sitt til málanna en einnig fólk úr stjórnárum og stjórnsýslu, forystufólki í skógargeiranum, fulltrúum fyrirtækja og stofnana og fulltrúum frjálsra félagasamtaka. Fulltrúar frá Íslandi voru átta talsins, þar af fimm frá Landi og skógi.

Heimsráðstefna IUFRO fer fram á fjögurra til fimm ára fresti og þar er gefin út yfirlýsing í samræmi við meginviðfangsefni ráðstefnunnar hverju sinni sem nú var skógar og samfélag til 2050. Í yfirlýsingunni sem samþykkt var í lok ráðstefnunnar laugardaginn 29. júní er heimsbyggðin eindregið hvött til að grípa til aðgerða gegn loftslagsbreytingum, minnkandi líffjölbreytni, hnignun vistkerfa, mengun umhverfis og vaxandi misrétti í samfélaginu. Langtíma-markmiða sé þörf.

Fjögur áhersluefni yfirlýsingarinnar

Í yfirlýsingunni eru fjögur atriði tiltekin sérstaklega sem heimsþingið telur skipta sköpum svo tryggja megi framtíð skógarvistkerfa og þar með farsæld fólks um allan heim. Í þessum atriðum felist leiðsögn til forystufólks um þær breytingar sem nauðsynlegar séu á leið til sjálfbærrar framtíðar.

- Að styrkja seiglu og viðnámsþrótt skóga og aðlögun þeirra að loftslagsbreytingum.
- Að viðhalda og styrkja félagsleg verðmæti skóga í þágu sjálfbærra samfélaga.
- Að vikka út hlutverk skóga og skógarafurða í ábyrgu hringrásarkerfi sem yfir undir efnahagsþróun, lífsafkomu fólks, hamlar gegn loftslagsbreytingum og stuðlar að kolefnishlutlausu efnahagslífi.
- Að þróa skógartengd vísindi til framtíðar.

Timbur leysi önnur efni af í byggingum

Sérstaklega er bent í yfirlýsingunni á mikilvægi skóga, trjáa og skógarafurða á leið til sjálfbærni og hagsældar í framtíðinni. Um leið er minnt á að skógarnir hafi ekki að geyma allsherjarlausn á umhverfis- og loftslagsvandamum og að skógarnir séu sjálfir í hættu ef ekki tekst að grípa til röttækra aðgerða á öðrum sviðum samfélags og mannegra athafna.

Á ráðstefnunni var ekki síst mikil áhersla lögð á mikilvægi þess að skipta yfir í timbur og aðrar skógarafurðir sem byggingarefni með sívaxandi þéttbýlismyndun. Þetta kom vel fram

Forystufólk IFSA – alþjóðlegra samtaka skógvísindanema – við merki IUFRO-ráðstefnunnar 2024. Myndir / PH

Veggspjald um Land og skóg í bás SNS á ráðstefnunni.

í innblásinni ræðu Hans Joachims Schellnhubers prófessors á lokadegi ráðstefnunnar. Hann ræddi um uppbyggingu bæja og borga sem fyllir í sjálfbærniherberginu. Þar væru umskiptin frá mengandi efnu eins og stáli, steinsteypu og jarðefnaeldsneyti yfir í timbur afgerandi þáttur í loftslagsbarráttunni.

Ógnir sem stöðja að umhverfinu og vísindunum

Undirstrikað er í yfirlýsingunni að líta þurfi til allra þriggja meginþátta sjálfbærni, hins vístfræðilega, efnahagslega og samfélagslega, og móta stefnu í sameiningu. Sérstaklega er minnt á mikilvægi rannsókna og þekkingar í skógvísindum en einnig þekkingar innan samfélaga sem saman geti mótað vegvísi fyrir almenning og leiðtoga inn í framtíðina.

Minnt er á mikilvægi samstarfs og samtals milli ólíkra greina og sviða. Vinna þurfi gegn ögnum sem stöðja að vísindum og rannsóknarsamstarfi með minnkandi trausti til vísindastofnana, dreifingu rangra eða villandi upplýsinga, óábyrgri notkun tækni, skorti á víðtæku samstarfi og átökum sem nú geisa landa í milli.

Aðkallandi málefni

Stokkhólmsyfirlýsingin endur-speglar ýmis viðfangsefni sem voru áberandi á ráðstefnunni sem lauk 29. júní. Mikið var rætt um dvínandi líffjölbreytni og viðbrögð við henni, kynjajafnrétti og almenn réttindi fólks og samfélaga. Einnig var áberandi í dagskránni virkur

flutningur erfðaeftis trjátegunda til aðlögunar, sem á ensku kallast assisted migration, og getur víða skipt sköpum til að svæði haldist skógi vaxin þegar meðalhiti hækkar. Svokölluð samféluskógrækt var einnig mikið í umræðunni, þar sem leitast er við að nytjaskógar verði misaldrá frekar en jafnaldrá og einnig samsettir úr mörgum trjátegundum frekar en einni eða tveimur. Í tengslum við það var mikið fjallað um þær aðferðir sem þarf til að nytja slíka skóga.

Skref að jafnræði kynjanna

Í lokaræðu sinni á ráðstefnunni sendi John Parrotta, fráfarandi forseti IUFRO, ákall til heims- byggðarinnar um markvissar, sanngjarnar aðgerðir sem byggðar væru á bestu fánlegu þekkingu vísindasamfélagsins um allan heim svo taka mætti upplýstar ákvarðanir af framsýni. Við Parotta tekur nú fyrsta konan sem gegnir embætti forseta IUFRO, Daniela Kleinschmit, prófessor við háskólann í Freiburg í Þýskalandi. Þetta markar tímamót í skógvísindum og endurspeglar vaxandi hlutverk kvenna í skógargeiranum. Á nýafstöðnu heimsþingi IUFRO voru 44% fulltrúanna konur, flestar undir fertugu, sem bendir til jákvæðrar þróunar í átt að raunverulegu kynjajafnvægi og fjölbreytileika í forystu skógarmála.

Samandregið eru skilaboð IUFRO-heimsráðstefnunnar 2024 þessi: Hlustið á vísindin og hefjist handa!

Höfundur er kynningarstjóri hjá Landi og skógi.

Flytjum inn (og getum reist) iðnaðarhús af öllum stærðum og gerðum.

Upplýsingar á vegr.is og í síma 898-5463

Gengið á rétt bænda með gullhúðun

Árið 1993 skrifaði Ísland undir milliríkjasamning sem átti eftir að hafa mikil áhrif á íslenskt samfélag og efnahagslíf.

Njörður Bruun.

Samningurinn bar heitið „Samningur um Evrópska efnahags svæðið“ en er gjarnan kallaður EES-samningurinn. Samningurinn fjallar um sameiginlegt efnahagssvæði milli 31 ríkis í Evrópu, en það eru aðildarríki Evrópusambandsins og þrjú aðildarríki EFTA, Noregur, Ísland og Liechtenstein. Með samningnum fengu EFTA-ríkin aðgang að innri markaði ESB án þess að gerast fullgildir aðilar þess. Helsti ávinningur samstarfsins er fjórfrelsið, þ.e. frjálst flæði vara, vinnuafis, þjónustu og fjármagns, sem nái þá ekki eingöngu til aðildarríkja Evrópusambandsins heldur einnig til EFTA-ríkjanna.

Til að ná fram einsleitu Evrópsku efnahagssvæði er nauðsynlegt að sú afleidda löggjöf (gerðir) sem stofnanir ESB setja, á sviði fjórfrelsisins og tengdum sviðum, sé tekin upp í EES-samninginn. Þegar löggjöfin er tekin upp í samninginn er samningsaðilinn því skuldbundinn til að innleiða hana í landsrétt sinn, s.s. í íslensk lög. Eðlilegt er að þegar aðildarríki taka upp slík lög hafi þau ákveðið svigrúm til þess að aðlaga EES-reglurnar að landsrétti sínum. Það er þó ekki sama hvernig slík aðlögun fer fram og er mikilvægt að þar sé vandað til verka.

Hvað er gullhúðun?

Erindi þessarar greinar er að beina sjónum að fyrirbæri sem kallast gullhúðun. Fyrirbæri þetta kann að hljóma eins og einhver jákvæður hlutur miðað við nafn þess, en það er þó síður en svo. Hugtakið er notað um það þegar stjórnvöld einstakra ríkja ganga lengra og setja meira íþyngjandi ákvæði en gerðar eru lágmarkskröfur um í EES-gerðum við innleiðingu. Samkvæmt EES-reglum er aðildarríkjum vissulega heimilt að gullhúða reglur en að ákveðnum skilyrðum uppfylltum. Við innleiðingu eiga stjórnvöld að gera grein fyrir ef gerðar eru meiri kröfur í innleiðingarlöggjöfinni en felst í lágmarkskröfum þeirra gerða sem verið er að innleiða og að auki skal rökstyðja þær auknu kröfur. Gullhúðun á sér nokkrar birtingarmyndir. Það telst þannig vera gullhúðun að:

- Setja ítarlegri reglur umfram þær lágmarkskröfur sem kveðið er á um í þeirri tilskipun sem verið er að innleiða.
- Víkka út gildissvið tilskipunar til dæmis með því að nota víðtækara orðalag en það sem kveðið er á um í henni.
- Nýta ekki til fulls þær undanþágur sem kveðið er á um í tilskipun.
- Með því að viðhalda innlendum lögum sem kveða á um strangari skilyrði en kveðið er á um í þeirri tilskipun sem verið er að innleiða.
- Setja viðurlög sem teljast ekki vera í samræmi við venju góðrar lagasetningar þarlendis.
- Og loks að innleiða tilskipun of snemma miðað við þá dagsetningu sem kveðið er á um í henni.

Niðurstöður starfshóps um gullhúðun

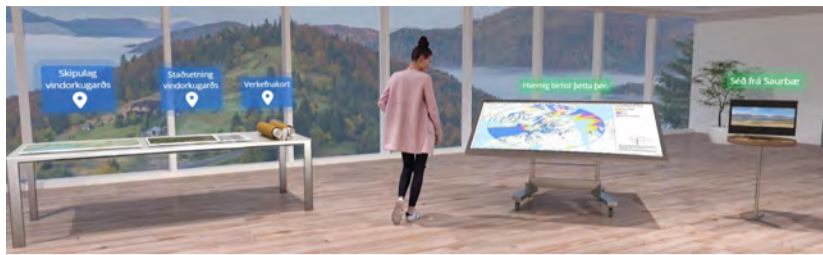
Utanríkisráðherra skipaði starfshóp um aðgerðir gegn gullhúðun EES-gerða, en nýlega skilaði þessi starfshópur skýrslu af sér um þær niðurstöður sem komist var að. Þær niðurstöður voru nokkuð sláandi en samkvæmt þeim hafa íslensk stjórnvöld alls ekki staðið sína plikt í að gæta að gullhúðun við innleiðingu EES-reglna og hafa ekki fylgt þeim lögbundnu reglum sem

gilda um þegar regluverk er gullhúðað. Fjöldamörg dæmi um gullhúðun er að finna hér og þar í íslensku regluverki sem getur haft mjög íþyngjandi áhrif fyrir hlutaðkomandi aðila.

Á kynningarfundi starfshópsins var sem dæmi nefnt eitt tilfelli gullhúðunar sem skilaði sér í 2 milljarða króna kostnaði fyrir ákveðinn hóp íslenskra fyrirtækja, vegna þess að gildissvið reglunnar var víkkað út þannig að hún tæki til mun fleiri aðila en EES-reglan kvað á um. Reglan tekur því ekki til hóps fyrirtækja sem telja mætti á fingrum sér, eins og EES-reglan hefði gert, heldur tekur hún nú til hundraða íslenskra fyrirtækja. Tilfelli sem þessi eru í hundruðum talið, að vísu misalvarleg, en engu að síður íþyngjandi. Starfshópurinn lagði fram fimm tillögur til úrbóta sem ættu að tryggja að ekki fari á milli mála hvort gullhúðun sé í innleiðingarlöggjöf og að allir aðilar, allt frá alþingismönnum til almennings, séu meðvitáðir ef tilfelli gullhúðunar skjóti upp kollinum.

Bændasamtök Íslands hafa rekist á ýmis tilfelli gullhúðunar í regluverki landbúnaðarins og hafa síðustu ár lagt mikla áherslu á að þefa þau uppi og benda stjórnvöldum á að hér sé eitthvað sem betur mætti fara. Ekki verður farið nákvæmlega yfir hér hver þau tilfelli eru, enda væri það efni í heila grein fyrir sig. Samtökin fagna þeirri vinnu sem starfshópurinn skilaði af sér og vona að með þeirri vinnu hafi fyrsta skrefið verið tekið í átt að betri og nákvæmari lagasetningu í því flókna ferli sem er innleiðing EES-reglna í landsrétt og jafna samkeppnisstöðu íslensks landbúnaðar. Íslensk matvælaframleiðsla er óumflýjanlega í samkeppni við hina erlendu og liggur það í augum uppi að ef innlendir matvælaframleiðendur búa við mun strangara og meira íþyngjandi regluverk en samkeppnisaðilar leiði það til ósamkeppnishæfni þeirra fyrrnefndu. Bændasamtökin vilja setja þunga á málaflokk gullhúðunar á komandi mánuðum með það að markmiði að afhúða svokallað gull.

Höfundur er laganemi hjá BÍ.

Vindorkugarður í Garpsdal – Virtual Room / Staffrænt herbergi.

Á meðan umsagnarferli stendur yfir geta hagsmunaaðilar kynnt sér verkefnið og niðurstöður umhverfismats í svo kölluðu Virtual Room sem er í líki þrívíðs samkomusalar þar sem hægt er að skoða efni umhverfismatsins.

Virtual Room er hluti af samráðsferli EM Orku og vonumst við til að það skapi umræðu með því að veita hagsmunaaðilum upplýsingar á miðli sem auðvelt og þægilegt er að nota.

Herbergið verður aðgengilegt frá heimasíðu EM Orku (www.emorka.is) frá mánudeginum 8. júlí og þar til umsagnarfrestur rennur út þann 19. ágúst.

Fyrir hönd EM Orku,
Ríkarður Ragnarsson Verkefnastjóri

Fortjöld á fellihýsi

Örfá fortjöld á fellihýsi með súlum á gamla verðinu - með allt að 40% afslætti

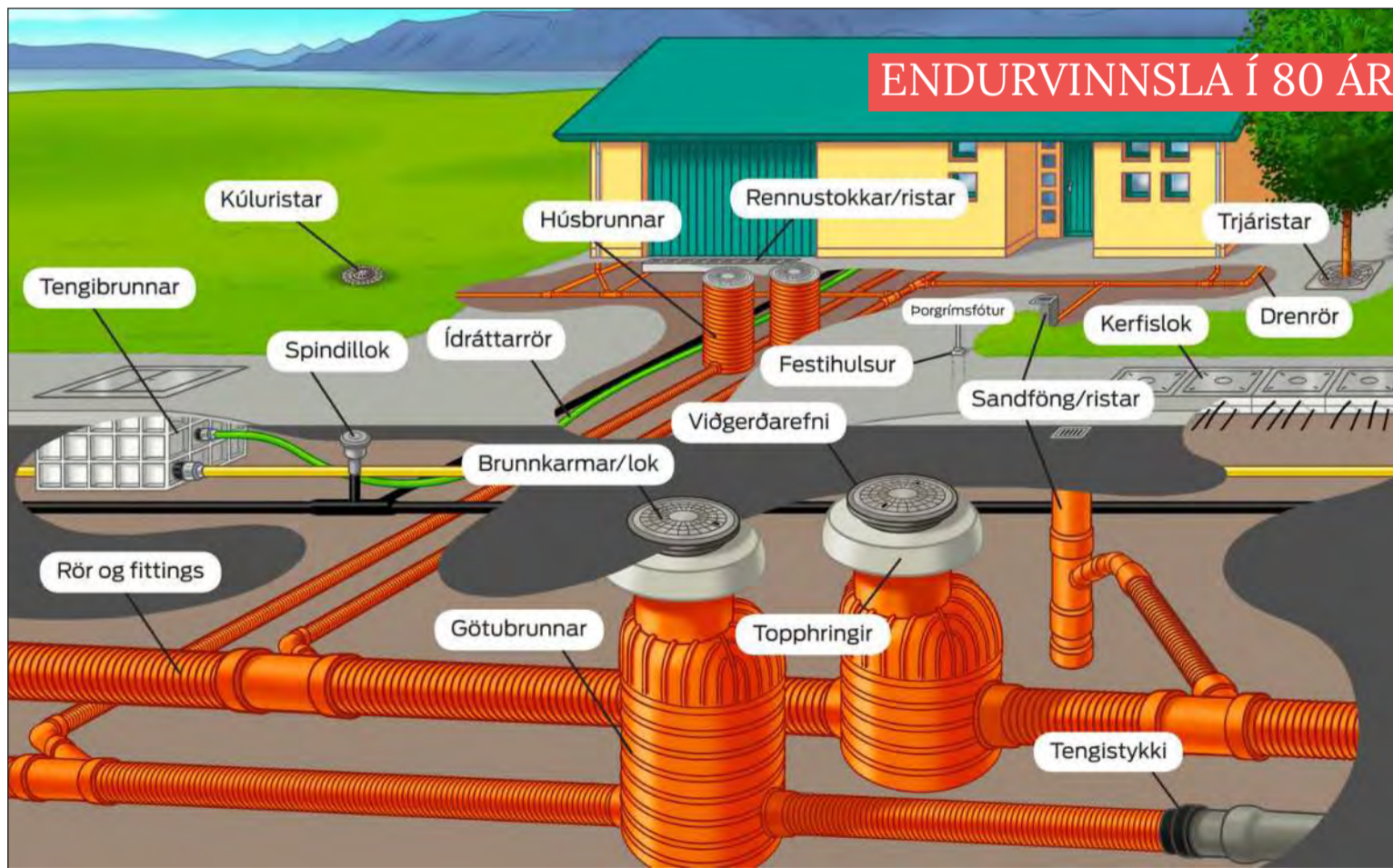

FET	VERÐ	
8	179.000	107.000 UPPSELT
9	189.000	113.000
10	197.000	118.000
12	209.000	125.000
14	219.000	130.000

40% afsláttur
Íslensk sóltjöld
Sjálftandandi sóltjald með súlum fyrir hjólhýsi: 44.900 30.000

40% afsláttur
Sóltjald með 4 súlum
röndótt grátt/hvítt og blátt/hvítt 19.900 12.000

Kynntu þér málin
www.seglagerdin.is

ENDURVINNSLA Í 80 ÁR

Veitulausnir

MÁL MSTEYPA
Þorgríms Jónssonar ehf.
MIÐHRAUNI 6 • 210 GARÐABÆR • SÍMI 544 8900

Lífræn kornrækt hefur verið stunduð með góðum árangri á Íslandi í fjölda ára.

Mynd / Aðsend

Lífræn kornrækt á Íslandi

Lífrænt ræktaðar landbúnaðarvörur tengja flestir við hollan og góðan mat sem framleiddur er án eitrefna, notkunar erfðabreyttra plantna og tilbúins áburðar.

Lífrænn landbúnaður er hins vegar meira en bara bann við eitrefnum og tilbúnum áburði. Þetta er aðferðafræði sem vinnur að því að framleiða mat á sjálfbæran hátt, styðja við fjölbreytileika tegunda og hlúa að náttúrunni, dýrum og fólki. Til að hljóta lífræna vottun þurfa bændur að gangast undir strangar kröfur við ræktunina. Aðferðafræðin leggur áherslu á að efla lífríki jarðvegsins og skipuleggja ræktun þannig að gangur náttúrunnar leysi hluta vandamála eða áskorana sem bændur standa frammi fyrir. Þannig er skiptiræktun lykilmátt, því skiptiræktun hjálpar til við að rjúfa hringrás meindýra og sjúkdóma, ásamt því að bæta jarðvegsbyggingu og auka næringarefni í jarðveginum. Lífræn ræktun gerir líka strangari kröfur til búfjárhalds og eru til dæmis gerðar kröfur um meira rými sem eldisdýr þurfa að hafa en í „hefðbundinni“ ræktun. Ég set orðið hefðbundið innan gæsalappa. Maðurinn hefur ræktað matvæli án tilbúins áburðar og eitrefna í árþúsundir og lífrænn landbúnaður ætti því kannski frekar að kallast hefðbundinn landbúnaður.

Ísland liggur það norðarlega að kornrækt hér er áhættusamari en sunnar í Evrópu sökum kaldra og stuttra sumra. Vandamál sem íslenskir kornræktarbændur, lífrænni eður ei, glíma við eru sem dæmi slök kornfylling eða misjöfn kornastærð.

Lífræn kornrækt hefur engu að síður verið stunduð með góðum árangri á Íslandi í fjölda ára. Þekktasti ræktandinn er án efa frumkvöðullinn Eymundur Magnússon í Vallanesi á Héraði, en hann hefur ræktað korn til manneldis, einkum bygg, síðan 1985. Hann hefur hlotið fjölda viðurkenninga fyrir störf sín við ræktun. Austur-Landeyjar eru gott kornræktarsvæði og þar eru ein fjögur lífræn bú starfandi og flestir stunda einnig kornrækt að einhverju marki. Lífræn efni og jarðvegslífi skipta sköpum fyrir frjósemi jarðvegsins og bændur nýta mólta, húsdýraáburð og plöntuleifar til að auka lífrænt efni í jarðveginum. Þetta hjálpar til við að bæta jarðvegsbyggingu, jarðvegurinn heldur betur raka og örveruvirkni skapar heilbriggt umhverfi fyrir vöxt plantna.

Lífrænn landbúnaður er ekki óumdeildur og í gegnum árin hafa það sérstaklega verið aðilar sem hafa hagsmunum af sölu áburðar og eitrefna sem tala af festu gegn lífrænni ræktun. Það er kannski ekki skrytið, því ef allur landbúnaður væri lífrænn myndu mikilvægir tekjustraumar þeirra hverfa. Ein helstu rök þeirra sem tala gegn lífrænum landbúnaði eru þau að það sé ómögulegt að framleiða mat fyrir allan heiminn með lífrænum aðferðum, uppskeran sé svo lítil og ótrygg.

Fjölmargin rannsóknir hafa verið gerðar á kornrækt með lífrænum aðferðum í samburði við „hefðbundna“ ræktun korns. Helstu niðurstöður eru þær að uppskera lífrænna kerfa getur verið á bilinu 10–30% minni, algengt um 20%. Rodale Institute í Bandaríkjunum hefur staðið fyrir lengstu samanburðartilraunum milli „hefðbundinna“ ræktunarkerfa og lífrænna kerfa og hafa þær verið í gangi síðan 1981. Niðurstöður þeirra hafa sýnt að á meðan landið er að aðlagast því að ekki sé notaður tilbúinn áburður og jarðvegslífi og lífrænt efni er að byggjast upp í jarðveginum megi búast við minni uppskeru. Með tímanum minnki þessi munur og geti uppskera verið sambærileg milli kerfa. Tilraunir þeirra hafa líka sýnt að uppskera lífrænu spildanna getur orðið allt að 30% meiri en hinna þegar þurrkar geisa vegna getu lífræna jarðvegsins til að geyma vatn.

Árið 2015 var gerð áhugaverð rannsókn við Berkley-háskóla í Kaliforníu. Safnað var saman gögnum úr 115 rannsóknum og tæplega 1.100 uppskerumælingum þar sem samanburður var gerður á afköstum lífrænna ræktunarkerfa samanborið við „hefðbundinna“. Leiðrétt var fyrir mismunandi aðferðafræði við rannsóknirnar, landfræðilegri staðsetningu og tegundar uppskeru. Niðurstöðurnar sýndu að 19% minni uppskera var meðaltal allra þessara rannsókna EN með vönduðum skiptiræktaráætlunum og skjólsáningu (að sá fleiri en einni tegund fræja í akrona, e. Intercropping) mátti minnka þennan mun niður í 8–9%. Við kornrækt voru það fyrst og fremst skiptirækt, sáning belgjurta með korni og notkun þekjuplantna (e. cover crop) þegar land var ekki í notkun sem skilaði mestu. Bændur hér á landi þekkja vel skjólsáningu en rannsóknin sýndi að áhrif þessarar aðferðar voru háð plöntutegundum og landfræðilegri legu tilraunastykkjanna.

Matvælastofnun í samstarfi við LbhÍ stóð fyrir rannsóknum á korni á árunum 2009–2011 þar sem gæði íslensks korns voru rannsökuð og borin saman við innflutt korn. Íslensku sýnin sem voru rannsökuð voru bæði úr „hefðbundinni“ og lífrænni ræktun. Niðurstöðurnar sýndu að íslenskt lífrænt korn stenst fullkomlega samanburð við korn ræktað með „hefðbundnum“ aðferðum hvað varðar gæði og þúsundkorna þunga.

Framleiðsla matvæla eins og korns í heiminum í dag er gríðarlega háð aðföngum sem ekki eru fengin á sjálfbæran hátt og sá dagur mun koma að þau ganga til þurrðar eða of dýrt verður að moka þeim upp. Það er því til mikils að vinna fyrir kynslóðir framtíðarinnar að leita leiða til að leggja af ósjálfbærar aðferðir við matvælaframleiðslu.

Gunnar Bjarnason,
stjórnarmaður í VOR og
ræktandi lífrænna matvæla.

Þann 22. ágúst 2022 voru kartöflugrös fallin í flestum landshlutum en ekki í Nesjum.

Kartaflan

– Erindi flutt á Húmarhátíð á Höfn 29. júní 2024

Hvað vitum við um kartöfluna? Þessa nytjajurt sem heitir á fræðimáli Solanum tuberosum (jurtin af náttskuggaættinni sem ber hnýði). Þessa ofurfæðu sem hægt er að lifa algjörlega á ef smá salt og smjör er fyrir hendi.

Ingileif Steinunn
Kristjánsdóttir.

Kartaflan er náskyld tómataplöntunni og á hana kom ber sem hún sár sér með í heimkynnum sínum. Kartöflufræ gefa þá oft æði mislita uppskeru með kartöflu-hnúða í öllum regnbogans litum stærðum og lögunum. Þegar talað er um afbrigði kartöflunnar er átt við framræktaða klóna sem erfðafæðilega eru allir eins.

Uppruni kartöflunnar er í Vesturheimi, það er í Suður-Ameríku þar sem Inkar höfðu lengi ræktað hana og enginn mátti borða dökkr fjölubláar kartöflur nema Inkaeinvaldurinn einn.

Kartöflurnar berast síðan yfir hafið til Evrópu með landafundunum miklu, fyrst til Spánar og Portúgals, þar sem hún var í fyrstu eingöngu sjaldfengið hnössgæti á konungsborðum. Og enginn þótti raunverulega aðalsborinn nema hann ætti pipukraga stífaðan með kartöflulusterkju. Fljótlega liggur síðan leið hennar upp eftir álfunni. Menn voru víða að prófa sig áfram og gekk misvel. Árið 1743 er kartöflurækt komin á fulla ferð í Danmörku, en þangað barst hún með Húgenottum.

Vísi-Gísli Magnússon byrjar að gera tilraunir með ræktun á jarðeplum í Skálholti undir verndarvæng biskupsfrúarinnar dóttur sinnar um 1683.

Eggert og Bjarni sem fara um landið 1752 lýsa tilraunum með ræktun jarðepla á nokkrum stöðum, aðallega á Suðurlandi þar sem menn eru að prófa sig áfram með misjöfnum árangri í kalgörðum sínum, sem hér höfðu verið við lýði frá landnámi. Þeir geta ekki um jarðeplarækt í A-Skaft. En furða sig á því hvað kálgarðar eru hér vöxtulegir í nágrenni jöklanna.

Þetta er tímabil upplýsingarinnar og Danska landbúnaðarfélagið reynir að auka garðrækt meðal Íslendinga og sendir hingað bæði fræ og leiðbeiningar. Ásamt því að tilskipun kemur frá danska kónginum um að garðrækt skuli stunda á stærstu býlum að viðlögðum sektum. Sr. Birni í Sauðlauksdal áskotnast hluti af sendingum landbúnaðarfélagsins og þann 28. september 1758 gefur hann út fyrstu leiðbeiningar um kartöflurækt á

Íslandi, á íslensku. Á þessum tíma upplýsingar og innréttunga fer verstöðin Seyðisfjörður að rétta úr kútnum og þangað flytja nokkrir verkunnandi menn, m.a. sænski beykirinn Peter Malmquist.

En þetta tímabil upplýsingarinnar stóð ekki lengi því 1783 byrja Skaftáreldar og Móðuharðindin fylgja í kjölfarið, þegar landsmönnum fækkaði niður fyrir 40.000.

Um 1800 fer aðeins að rétta úr kútnum aftur er varðar garðamat og eru kálgarðar taldir 293 á landinu öllu 1802. Ber þar hæst að nefna Garða og Bessastaði á Álftanesi, hjá Birni lyfsala í Nesi og Scheel fangaverði í Reykjavík og hjá Lever kaupmanni á Akureyri sem reisti þar myndarlegan hlaðinn kartöflugarð. Á næstu 30 árum tífaldast fjöldi matjurtagarða og jarðeplarækt fór að þykja til búdryginda. Menn fóru að ná tökum á ræktuninni, forspírur, áburðargjöf o.fl. Þessi þekking breiddist út um allt landið og það fór að þykja fengur að komast yfir kartöflur til að stinga í jörðina. Oft voru þær keyptar af skútusjómönnum eða jafnvel komu úr strandi. Þetta leiddi til þess að mörg mismunandi yrki/afbrigði voru ræktað víðs vegar um landið. Fyrstu heimildir um jarðeplarækt í Óræfum eru frá 1828 frá Hofi og höfðu þær kartöflur að öllum líkindum fengist úr strandi. Ein þeirra fyrstu til að setja niður jarðepli í Lóni var að líkindum Valgerður Ólafsdóttir, húsfreyja í Hlíð, strax fyrir 1850. Um 1880 eru það stórir matjurtagarðar í Dilksnesi að til þess er tekið. Nú fara búnaðarskólarnir að koma. Sá fyrsti í Ólafsdal 1880 og síðan Búnaðarskólinn á Eiðum 1883. Í þann skóla fer ungur maður af Berufjarðarströnd, Jón Jónsson Malmquist að nafni, um 1915. Á heimaslóðum hans keyptu menn oft kartöflur af frönskum duggurum og einstöku afbrigði reyndust betur en önnur og voru þá framræktað og sum breiddust út. Var þetta lenska víða um land á 19. öld. Þannig að í lok aldarinnar eru þrjú afbrigði orðin þekkt um allt land. Gullauga uppskerumest, rauðar íslenskar sem þóttu bestar með saltfiskinum og bláar sem geymdust best fram á vorið, voru fremur uppskerurýrar. Þær bláu voru þó ræktar frá Ísafirði suður um allt land að Berufjarðarströnd.

Að námi loknu ræður Jón Malmquist sig suður í Nes í Hornafirði sem farkennari. Þar hittir hann síðan verðandi lífsförunaut sinn, heimasætuna í Hoffelli, Halldóru Guðmundsdóttur. Árið 1920 fæðist fyrsta barnið og það ár er sáð í 5 ha af korni á Hoffelli og allmargar 100 kg tunnur af jarðeplum fást um haustið. Í Hoffelli gekk ræktun unga búfræðingsins með ágætum og árið 1934 varð hann

fyrstur til þess bæði að leggja inn kartöflur í kaupfélaginu og senda suður til sölu, þótt Hákon Finnsson á Borgum fylgdi þar fast á hæla honum. Þetta var í miðri kreppunni en eftirspurn var eftir þessari vöru og fékkst lengi sauðarverð fyrir 2 tunnur af jarðeplum.

Í Morgunblaðinu í mars 1937 er að finna auglýsingu, þar sem auglýstar eru kartöflur úr Hornafirði, þaðan sem kartöflusýkin hafði ekki borist. Sá ábati sem kartöfluræktin gaf á þessum tíma gerði Jóni kleift að kaupa 100 ha úr landi Árnanes og stofna nýbýlið Akurnes. Fleiri fylgdu í kjölfarið með kartöfluræktina og á flestum bæjum þótti gott að geta komið með slíkt innlegg í kaupfélagið. Varð þetta til þess að kartöfluhús kaupfélagsins er byggt 1950, þar sem núna er veitingastaðurinn Hafid.

Í Akurnesi er enn í dag rekið kartöflubú til mikillar fyrirmyndar af afkomendum Jóns, sonum og sonarsyni. Árið 1955 byggir ráðunauturinn Egill, sonur Jóns, nýbýlið Seljavelli í nágrenni Akurness. Hefur hann haldið áfram á sömu braut og frændgarður hans í Akurnesi og rekið þar mikið myndarabú, ekki síst með áherslu á kartöflu- og nautgripærækt. Ekki má heldur gleyma Miðskeri, sem skv. mínum heimildum er 3. stærsta kartöflubú í Hornafirði. En þar bjuggu afkomendur Jóns Malmquist um langa hríð. Þegar Sævar heitinn og Bjarney taka við auka þau enn á kartöfluræktina og heppnaðist vel að hafa hana með svínaræktinni, sem þá styrktu hvor aðra.

En alveg eins og þeir Eggert og Bjarni sem fara um landið 1752 furða margir sig á því hvað kálgarðar eru hér vöxtulegir í nágrenni jöklanna. Þá má segja að skilyrði til kartöfluræktunar séu hér hvað best á landinu, þar sem tiltölulega hlýtt er hér og frost koma hér oftast seinna á haustin en í öðrum landshlutum. Helsti vágsturinn var á árum áður kartöflumyglan, sem unnið sér best í fremur röku og hlýju lofti. En nú í dag ráða menn við hana.

Í ár, þegar 90 ár eru liðin síðan bóndi lagði fyrst sig sölu á kartöflum hér úr Hornafirði, á, í mínum huga, þessi ræktun hér, vissulega framtíðina fyrir sér, með þeim dugnaði, þrautseigju og útsjónarsemi hornfirskra bænda sem hér hafa haft aðkomu að.

Helstu heimildir: Byggðasaga Austur-Skaftafellssýslu, Blálandsdrottningin eftir Hildi Hákonardóttur og Ferðabók Eggerts og Bjarna.

Höfundur er doktor í landbúnaðarvísindum frá SLU.

Úr Hnausaskógi í Þorskafríði þar sem Arnlin er að segja frá Jochum sem hóf skógræktina á þessum stað. Mynd / Aðsend

Aðalfundur Félags skógarbænda á Vestfjörðum

Aðalfundur Félags skógarbænda á Vestfjörðum var haldinn á handverksmarkaði Össu í Króksfjarðarнесi laugardaginn 29. júní 2024.

Mættir voru 13 félagar. Naomi Bos formaður fór yfir starfið á árinu. Breytingar urðu á stjórn frá fyrra ári þannig að í stað Naomi og Mörtu Guðrúnar Jóhannsdóttur í aðalstjórn voru kjörin þau Lilja Magnúsdóttir og Dagbjartur Bjarnason.

Stjórnin skipti með sér störfum á þá leið að Lilja Magnúsdóttir er formaður, Arnlin Óladóttir er gjaldkeri og Dagbjartur Bjarnason ritari. Auk hefðbundinna aðalfundarstarfa var rætt um fyrirhugað málþing á Laugum í Sælingsdal þann 12. október í haust og drög að dagskrá sem lágu fyrir fundinum. Áhugi er fyrir því að fá formenn og stjórnir annarra skógarbændafélaga til skrafs og ráðagerða um að sameina krafta skógarbænda og ræða sameiginlega framtíðarsýn. Var nýrri stjórn falið að vinna þessar hugmyndir áfram og mun nýkjörin stjórn skógarbænda á Vestfjörðum setja sig í samband við kollega sína í öðrum landshlutum til að fá þá í lið með sér við þessa umræðu.

Mikill áhugi var fyrir málþinginu í haust og mun ný stjórn vinna áfram

Lilja Magnúsdóttir.

Dagbjartur Bjarnason.

með drög að dagskránni og koma henni á framfæri sem allra fyrst.

Eftir fund var gengið um Skóga í Þorskafríði undir handleiðslu Halldórs Þorgeirssonar og Eyglóar Gísladóttur ásamt Arnlin Óladóttur sem sögðu frá þessum fallega og sérstaka skógi. Jörðin Skógar eru í eigu Bahá'í samfélagsins á Íslandi og hefur mikil vinna verið lögð þar í gróðursetningu og fegrun umhverfisins með stígagerð og auðveldara aðgengi.

Stjórn skógarbænda á Vestfjörðum skipa nú Lilja Magnúsdóttir, formaður, skógarbóndi í Tálknafirði, Dagbjartur Bjarnason, ritari, skógarbóndi í Dýrafirði og Arnlin Óladóttir, gjaldkeri, skógarbóndi í Bjarnarfirði á Ströndum.

Höfundar eru í stjórn Félags skógarbænda á Vestfjörðum.

SERES 3
Luxury Rafmagnsbíllinn býður upp á ríkulegan staðalbúnað og frágang í hæsta gæðaflokk!

TILBOÐSVERÐ
Kr. 4.100.000
Við auglýsum svo sannarlega ekki "verð frá".

RAG
import - export
Helluhraun 4, Hafnarfirði
sími 565 2727 & 892 7502
www.rag.is

VIÐ AUGLÝSUM ALDREI „VERÐ FRÁ“

Besti vinur blóma og berja
Ylplast fyrir sólskála, gróðurhús og þakglugga

- Létt og meðfærilegt efni
- Veitir vörn gegn UV geislum
- Fjölbreyttar þykktir og stærðir

Signa ehf
📍 Bæjarflöt 19-o, 112 Rvk
🌐 www.signa.is
☎ 544 45 45
✉ signa@signa.is

Forvitna Hekla, lifir ævintýraríku lífi á Egilsstöðum, Héraði. En, úps, einn daginn óhlýðnast hún móður sinni og fýkur óvænt með stormi alla leið til Grænlands.

Danska þýðing bókarinnar var dreift til grunnskólanemenda í Ilulissat árið 2023 til frekari fræðslu um lífið á Íslandi. Á sama tíma var höfundur að afla heimilda fyrir framhald bókarinnar.

Veidimaðurinn Emil, býr við friðlýstan ísjörð á Grænlandi. Einn daginn er Emil á netaveiðum með afa sínum og ömmu þegar hann fær óvænt stelpu í netið.

Í bókunum gefst einstök innsýn í menningarheim tveggja landa. Hekla og Emil koma frá ólíkum stöðum en þegar þau fara að kynna, kemur fljótt í ljós að áhugamál þeirra eru ekki svo ólík.

Íslensku bækurnar fást hjá Forlaginu, Pennanum og Sölkunum en danska bókin fæst hjá höfundi: hallaeysteins@gmail.com

Eldgosið í Sundhnúksgrágaröð þann 29. mars, um 40 mínútum eftir að gosið hófst.

Mynd / Veðurstofa Íslands – Halldór Björnsson

Hraunflóðavarnir og þekking

Nú eru í gangi umfangsmiklir jarðeldar á Reykjaneskaga, hafa þegar verið í gangi í meira en þrjú ár og allt sem bendir til að þeir eigi eftir að ríkjja með hléum a.m.k. næstu áratugina. Þegar hafa þessar hamfarir lamað Grindavík og ekki er fyrir séð hvenær líf og starf kemst þar aftur í eðlilegt horf, eða hvort það verður.

Páll Imsland.

Mikið hefur verið gert í varnarmálum á svæðinu og mikil áhersla lögð á að allt sé gert í þeim málum sem m ö g u l e g t er. Tvenns

konar aðgerðir standa upp úr, annars vegar beinar aðgerðir til varnar lífi og mannvirkjum, sem almannavarnakerfið stýrir, og hins vegar viðleitni til að skilja náttúruna í því augnamiði að auðvelda okkur að

nýta hana sem allra mest áfallalaust, sem vísinda- og tæknifólk sér einkum um. Byggðir hafa verið garðar til varna og vatnskæling farið fram á rennandi hrauni og hefur hvort tveggja sýnt sig að virka vel á svæðinu og koma að gagni. Það yfir undir bjartsýni og eykur von um að okkur muni takast að verjast vel og bera kannski einhvers konar sigur af hólm.

Rannsóknir á náttúrunni eru nauðsynlegar til að afla þess skilnings og þeirrar reynslu sem nauðsynleg er sem undirstaða mannlífs og athafna í flókinni og

mikilvirkri náttúru. Það hefur oft heyrst á náttúrufræðingum sem starfa á þessum vettvangi átakanna við náttúruna á Reykjaneskaganum, þeim verkfræðingum sem standa fyrir varnarframkvæmdum á svæðinu, framámönnum almannavarna í landinu, stjórnendum sveitarfélaga á Reykjanesvæðinu og stjórnmalamönnum, að allt verði að gera sem hægt er, sem getur aukið skilning okkar á þessari gerð atburða í náttúrunni og þar með virkni og árangri varnar- og viðbragðsaðgerða.

Ef til vill hefði verið best og ódýrast að yfirgefa Grindavík að fullu strax í upphafi atburða og láta náttúruna á svæðinu hafa sinn náttúrulega framgang, en það var ekki gert og hefur líklega í alvöru ekki hvarflað að nokkrum manni. Það er ekki eðli okkar að láta þannig

undan án baráttu. Það er líka mikið í húfi sem mönnum líkar ekki að yfirgefa. Náttúra svæðisins bæði í sjó og á landi er of gefandi og dýrmæt til að yfirgefa hana þannig og láta ónýtt. Þetta á ekki bara við um Grindavík, heldur teygir hin ríka náttúra sig um Reykjanesvæðið allt.

Það er því ljóst að við munum halda baráttu gegn náttúruvánunum á Reykjaneskaga áfram, bæði til varna og lærdóms, annað er ekki í blóði okkar.

Helstu varnaaðgerðir sem mögulegar eru gegn hraunflæði eru taldar vera þrennar: gerð varnarmannvirkja, garða og skurða, kæling á rennandi hrauni, einkum með því að sprauta á það vatni og bygging innri stífla í rennandi hrauni með því að varpa sprengjum í hrauntauma og vakandi hrauntjarnir.

Garðabygging hefur sýnt sig að virka vel gegn hraunrennsli ef umrætt gos flytur heita þunnfljótandi kviku sem flæðir fram í fremur þunnum hrauntungum eins og flæðigos sem breiða út helluhraun yfirleitt gera. Ef þörf krefur má líka beita saman garðabyggingum og grefttri skurða sem taka við hraunrennslinu. Þessar aðferðir eru framkvæmdar til þess að beina hraunrennsli í ákveðna farvegi brott frá því sem verja þarf og inn á svæði þar sem minna er í húfi. Þetta hefur verið reynt víða og er elsta dæmi um þessa viðleitni úr hlíðum Etnu fyrir nokkrum hundruðum ára. Í nágrenni Grindavíkur er góð reynsla af þessu og mikil vitneskja um efni og aðferðir er þegar komin fram og í gagnið á svæðinu.

Kæling hrauns er flókið mál og erfitt, ekki síst vegna þess hversu orkufrekt það er að dæla upp í móti. Þó hefur kæling verið við höfð á Reykjaneskaganum með árangri, þó í tiltölulega smáum stíl sé. Hins vegar var þessi aðferð notuð í Heimaeyjargosinu í stórum stíl og með miklum og góðum árangri. Þar var þó um allt annars konar hraunrennsli að ræða, kaldara og seigara hraun sem mjakaðist fram fremur en að renna. Þar voru einnig þær aðstæður að ekki þurfti að dæla sjónum neitt að ráði upp á við og auk þess ótakmarkaður aðgangur að kælisjó. Þar var unnið stórkostlegt verk á þessum vettvangi, en enn á eftir að vinna faglega og fræðilega úr þeirri reynslu sem þar aflaðist þannig að hún sé tiltæk og aðgengileg til eftirbreytni.

Þriðja aðferðin sem að ofan var minnst á, sprengingar í fljótandi hrauni, hefur lítið verið reynd og upplýsingar um virkni hennar eru ekki almennt tiltækar. Þessi aðferð byggist á því, að sé sprengjum kastað í fljótandi hraun tæst það og kólnar í leiðinni. Falli tæta efnið, sem kólnar og stífnar við tætinguna, aftur í sama farið, byggist upp í hrauntaumnum innri stífla, sem hindar greitt rennsli. Þessi einfalda hugmynd er sem sagt að mestu leyti óreynd enn og ekki mikið um gagnlegar upplýsingar um árangur. Líka má hugleiða þann möguleika að sprengja hraunjaðra þar sem hraun er að bunkast upp og byggja upp þrýsting. Með þessu má kannski í ákveðnum tilvikum létta á þrýstingi á óheppilegum stað og opna fyrir rennsli og hleypa hrauntaumi á heppilegra svæði.

Þetta er atriði sem við þurfum að snúa okkur að í næstu gosum á Reykjaneskaganum, að kanna áhrifin af sprengingum í hrauni, afla þekkingar og reynslu. Þetta er verkefni sem líklega myndi falla í hendur Landhelgisgæslunnar að framkvæma og nú verður að virkja hana til þessara verka í samvinnu við jarðvísindamann og verkfræðinga þannig að við öðlumst reynslu og vitneskju um það hvort við getum í framtíðinni, bæði í restinni af Reykjaneseldum hinum nýju og í eldgosum í enn lengri framtíð, beitt þessari aðferð okkur til gagns.

Við höfum þegar sagt, að allt þurfi og eigi að gera sem hægt er til að öðlast skilning á eðli eldvirkinnar og varnaaðferðum gegn henni. Við munum aldrei fyrirbyggja eldgos en við verðum að gera allt sem við getum til að geta lifað við þau í eins mikilli sátt og hægt er. Í þeirri sátt er fólgið að við verjumst og höldum þannig okkar hlut. Þessi tillaga mín um að við leggjum í þann kostnað og þá vinnu sem fólgin er í að gera sprengitilraunir í hraunálum og hraunvökum er sett hér fram í fullri alvöru og með þungri áherslu. Allt annað er kæruleysi. Boltinn er hjá yfirvöldum almannavarna í landinu, að sjá til þess að málið sofni ekki. Það er í raun furða að það skuli ekki þegar hafa komist á dagskrá og verið rætt opinberlega.

Höfundur er jarðfræðingur.

LEIGUVARA

HVERNIG VÆRI AÐ FARA FREKAR INN UM GLUGGANN?

Liftroller er lausn sem auðveldar allan flutning á byggingarefni á færbandi inn og út af verkstað. Þannig minnkar álagið á starfsfólki.

www.byko.is/leiga | leiga@byko.is | 515 4020

BYKO
GERUM BETTA SAMAN

liftroller®

Flestir landsmenn búa á Stór-Reykjavíkursvæðinu.

Mynd / Evelyn Paris

Fámenn þjóð í stóru landi

Í nýlegum tölum frá Hagstofu Íslands má sjá að 365.256 (95%) Íslendingar búa í byggðakjörnum og 18.470 (5%) í dreifbýli.

Anton Guðmundsson.

Á höfuðborgarsvæðinu eru 244.177 íbúar (64% landsmanna) en aðeins 139.549 (36%) búa utan höfuðborgarsvæðisins. Þessi tölfræði sýnir skýrt hversu stóran hluta landsins byggðin dreifist á. Við erum fámennt þjóð í stóru landi og það er mikilvægt nú, sem aldrei fyrr, að byggja upp sterka innviði á landsbyggðinni. Tryggja þarf fólki um allt land öruggar og greiðar samgöngur og aðra þjónustu hins opinbera. Jafnframt þarf að stuðla að því með markvissum hætti að opinber störf dreifist jafnar um landið.

Landsbyggðin býður upp á aukin lífsgæði og tækifæri, sérstaklega fyrir ungt fólk sem hefur sótt sér þekkingu og menntun. Landsbyggðin þarf á því fólki að halda. Það eru mikil lífsgæði fólgin í því að þurfa ekki að sitja fastur í bíl á milli staða, að koma barninu sínu með skjótum hætti í leikskóla og eiga möguleika á að eignast húsnæði á viðráðanlegu verði. Við þurfum breytta byggðastefnu sem setur byggðamál í öndvegi og leggur áherslu á jafnrétti óháð búsetu. Við þurfum að taka tillit til byggðasjónarmiða þvert á öll málefnasvið og styðja við nýsköpun og atvinnuuppbyggingu fyrirtækja og einstaklinga um allt land.

Hlutfallsleg fólksfjöldun mest á Suðurnesjum og Suðurlandi

Á höfuðborgarsvæðinu bjuggu 4.888 fleiri þann 1. janúar 2024 en fyrir ári.

Það jafngildir 2,0% fjölgun íbúa á einu ári. Hlutfallsleg fólksfjöldun var mest á Suðurnesjum og Suðurlandi þar sem fjölgaði um 4,1% á síðasta ári. Í öðrum landshlutum var fólksfjöldun undir landsmeðaltali; á Vesturlandi fjölgaði um 2,0%, á Vestfjörðum fjölgaði um 1,0%, á Norðurlandi eystra um 1,3% og á Austurlandi um 1,9%. Minnst fjölgun var á Norðurlandi vestra, en þar fjölgaði einungis um 47 einstaklinga, eða 0,6%.

63% mannfjöldans býr á Stór-Reykjavíkursvæðinu

Um 63% mannfjöldans býr á Stór-Reykjavíkursvæðinu 1. janúar 2024, þ.e. samfelldri byggð frá Hafnarfirði til Mosfellsbæjar, alls 239.733. Næststærsta þéttbýlið var í Keflavík og Njarðvík, þar sem bjuggu 21.847 íbúar, og á Akureyri og nágrenni, með 19.847 íbúar.

Alls bjuggu 22.385 einstaklingar í strjálbýli, eða 5,8% mannfjöldans, en með strjálbýli er átt við sveit eða byggðarkjarna með færri en 200 íbúar.

Tækifæri til breyttrar byggðarþróunar

Það er tækifæri til að snúa byggðarþróun við með því að auka húsnæðisframboð á ódýrara húsnæði á landsbyggðinni, þar sem nægt lóðarpláss er til staðar. Ríkið þarf að fylgja með þjónustu sinni til að tryggja að fólk um allt land hafi aðgang að nauðsynlegri þjónustu.

Með markvissri uppbyggingu og stuðningi getum við skapað sterkara og sjálfbærara samfélag á landsbyggðinni, sem nýtir sér kosti þess að vera fámennt þjóð í stóru landi.

Höfundur er bæjarfulltrúi og formaður bæjarráðs í Suðurnesjabæ.

Löggilding, skoðun og ísetningar á ökuritum og hraðatakmörkurum

Við erum með nýjustu og fullkomnustu tæki sem boðið er upp á frá VDO til að mæla og stilla allar gerðir af digital og analong ökuritum

Mælir á allar gerðir vagna

Endilega hafið samband og sjáið hvort við getum ekki leyst ykkar mál.
Agúst Magni, sími 896 1083, agustm@vikverkstaedi.is, vikverkstaedi.is

Vík verkstaði
Einhella 6,221 Hafnarfirði

AKURShús - íbúðarhús og frístundahús
Afhent óuppsett í einingum eða uppsett á byggingarstað
- Allt eftir þínum óskum

Íslensk hönnun & framleiðsla

65 ára
1959-2024

Kynntu þér húsabæklinginn okkar á akur.is og fáðu verðáætlun í húsið þitt

Sendu okkur línu á akur@akur.is

Smiðjuvellir 9 | 300 Akranes | 430 6600 | akur@akur.is

Lífraent
Hreinsivirki!

NÚTÍMA ROTPRÓ

Fyrir sumarhús, heilsárshús, hótél o.fl.

Yfir 90% hreinsun - hreinsigeta PIA vottuð

3ja þrepa hreinsun - ekkert rafmagn

Engar siturlagnir - fyrirferðarlítill

Mögulegt að breyta í skólphreinsistöð síðar

Þýsk gæði - CE merkt

Stærðir 2-600 persónueiningar

HVAMMShólar

SIGURÐUR VIGGÓ HALLDÓRSSON PÍPULAGNINGAEMEISTARI

+354 660 4085

SIGGI@HVAMMShOLAR.IS

Smurolíur

Hjá okkur finnur þú frábært úrval af hágæða olíuvörum fyrir allar gerðir vinnuvéla og landbúnaðartækja

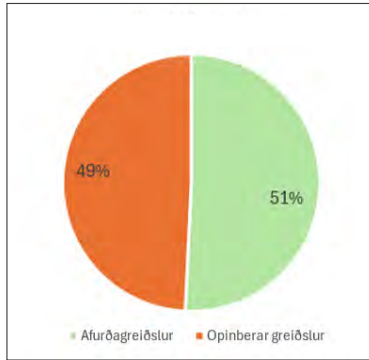
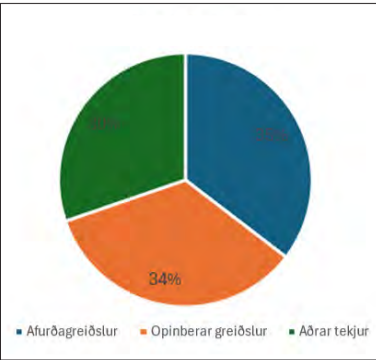

Skannaðu QR kóðann fyrir allt úrval og sölustaði

olis

„Ef afkoma sauðfjárbúa er skoðuð nánar, þá kemur í ljós að afurðatekjur eru nálega þær sömu og breytilegur kostnaður búanna,“ segir Lárus.

Að ræða kjarna málsins og leita lausna

Enn er látið að því liggja að það sé einhver réttarfarsóvissa um að óheimilt sé að beita lönd annarra í óleyfi, og að sveitarfélögum beri að smala því fé.

Það þrátt fyrir marga úrskurði um málið:

- Umboðsmaður alþingis 2022
- Innviðaráðuneytið feb. 2024
- Matvælaráðuneytið feb. 2024
- Innviðaráðuneytið apríl 2024

... og til að taka af allan vafa, þá setur matvælaráðuneytið ekki lög heldur Alþingi. Matvælaráðuneytið er hluti af framkvæmdarvaldinu, sem ber að fara að lögum settum af Alþingi.

Við erum komin alveg út á tún – ef það er ekki hægt að reka sauðfjárbú nema:

- allir aðrir girði, en ekki fjárbúið sökum kostnaðar
- beita lönd nágretta í óleyfi
- beita afrétti með ósjálfbærum hætti

Það er fjárhagslega hagkvæmara að framleiða ekki lambakjöt í ósjálfbærum haga.

Ráðgjafarmiðstöð landbúnaðarins birti greiningu á afkomu í landbúnaði 2018–2022 og afkomuspá fyrir árið 2023, 2. nóvember síðastliðinn.

Þar kemur í ljós að þriðja hver króna í tekjur af sauðfjárrækt kemur úr opinberum styrkjum, þriðja hver króna eru aðrar tekjur búans og þriðja hver er frá afurðasölu.

Lárus Elíasson.

Ef afkoma sauðfjárbúa er skoðuð nánar, þá kemur í ljós að afurðatekjur eru nálega þær sömu og breytilegur kostnaður búanna og mun minni en launakostnaður og breytilegur kostnaður til samans. Því væri afkoma bænda sú sama hvort sem þeir halda sauðfé eða ekki, ef styrkjum væri haldið þeim sömu. Því mæla öll rök með því að vel reknur sauðfjárbúinn, með sjálfbæra hagagöngu, fái að vaxa og dafna en hin fái að hætta með reisin.

Hluti af opinberum tekjum sauðfjárræktar er vegna gæðastýringar sem á m.a. að tryggja sjálfbæra landnotkun, en allt að 40% af sauðfé gengur á afréttum sem ekki eru sjálfbærir samkvæmt Riti Lbhí nr. 130 um Ástand lands og hrun íslenskra vistkerfa eftir Ólaf Arnalds frá 2020. Sauðfé er líka beitt á örfoka afrétti í 600 m hæð mönnum til skemmtunar (kallast lífsstíll í sjónvarpi). Við höfum nálega útrýmt skemmtiakstri vélknúinna ökutækja yfir viðkvæmt land, en þetta landnið er látið óaréitt. Landnið með ríkisstyrkjum er þróaðri, ríkri, upplýstri þjóð til háborinnar skammar.

Höfundur er skógarbóndi á Rauðsgili, Borgarfirði.

Nýr alþjóða millilandaflugvöllur á Íslandi

Staðið hefur yfir með hléum hrina eldgosa samfara jarðhræringum á Reykjaneskaga. Náttúruhamfarirnar hafa í för með sér hörmulegar afleiðingar fyrir íbúa, fyrirtæki og stofnanir á Skaganum.

Magnús Óskarsson.

Grindvíkingar hafa orðið hvað harðast úti í hamförum þessum. Þjóðin, með ríkisvaldið í broddi fylkingar, verður að rétta Reyknesingum hjálparhönd sakir þeirra ógna er að þeim stöðja. Þjóð sem byggir tilveru sína á félagslegum og kristnum gildum, getur traudelega verið þekkt fyrir annað.

Hinn góði vilji

Í sögulegu samhengi höfum við góð fordæmi til efbreytni um endurreisn í kjölfar náttúruhamfara – frá Vestmannaeyjum, Kópaskeri, Súðavík og miklu víðar. Vitaskuld mátti ýmislegt betur fara í því endurreisnarstarfi. Þó skiptir meira máli, að viljann til góðra verka vantaði síst af öllu í því starfi. Og vonandi höfum við lært það mikið af þeim mistökum, sem við gerðum þá, að þau ættu síður að endurtaka sig nú.

Áhrif eldgosanna á flugið

Áhrifa eldsumbrotanna og jarðskjálftanna, sem nú geisa syðra, munu með margvíslegu móti gæta víðar en á Reykjaneskaga. Þau snerta landið allt. Eini alþjóðlegi millilandaflugvöllur landsins, sem eitthvað kveður að, er núna staðsettur á Miðnesheiði ofan við Keflavík. Lega vallarins á eldvirku svæði er þegar farin að draga úr komu erlends ferðafólks til landsins ásamt háu síhækkandi verðlagi og slægrei

markaðssetningu. Þjóðina sárvantar einn velútbúinn alþjóðlegan millilandaflugvöll í viðbót. Saman ættu tveir þess háttar vellir að þjóna landi og þjóð betur en einn gerir nú.

Staðsetning nýs millilandaflugvallar

Ég er þeirrar skoðunar að Egilsstaðir séu ákjósanlegasti staðurinn fyrir nýjan millilandaflugvöll. Varavöllinn, sem þar er fyrir, ætti að endurbýggja sem slíkan. Kostirnir við það eru ótvíræðir. Millilandaflugvöllur eystra staði á jarðfræðilega kyrru óeldvirka grágryttissvæði utan eldvirka beltisins. Þá eru landingarskilyrði með ágætum á Egilsstöðum og staðviðri meiri á mið- og innanverðu Héraði en víða annars staðar. Samt geta illviðri geisað hvar sem er á landinu; en oft eru þau bundin við einstaka landshluta. Af þeim sökum er einmitt hyggilegt að hafa tvo aðalvelli og sem lengst á milli þeirra, svo að lenda megi á öðrum hvorum þeirra eftir aðstæðum, ef þannig skipast veður í lofti. Jafnframt yrði innanlandsflugíð milli Austurlands og Suðvesturlands ugglaust hagkvæmara í báðar áttir, ef alþjóðleg flugstöð risi á Egilsstöðum (fleiri farþegar). Svoleiðis stöð gæti einnig tengst með jarðgöngum undir Fjarðarheiði ferjusiglingum til og frá Seyðisfirði og umskipunarhöfn í Finnafirði. Þar að auki styttr það flugleiðina milli Íslands og Evrópu að fljúga frá Egilsstöðum, en stysta fugleiðin til Vesturheims yrði eftir sem áður frá Keflavík.

Hápolítísk viðkvæm byggðamál

Sú staðreynd að einungis skuli vera einn stór millilandaflugvöllur á landinu staðsettur á Miðnesheiði hefur í för með sér ójafna dreifingu ferðafólks um landið. Suðurland og höfuðborgarsvæðið eru með langflestar gistinætur, en aðrir landshlutar fá miklu færri gistinætur í sinn hlut. Tvær flugstöðvar svo gott sem á sitt hvorum landsenda stuðluðu tvímælalaust að jafnari dreifingu ferðafólks um Ísland. Slík jöfnun væri bæði jákvæð fyrir byggðirnar umhverfis landið og minnkaði átroðning á fjölsóttustu skoðunarstaðina syðra samfara aðgangsstýringu.

Ferskar afurðir og flug

Mikið er flutt út af ferskum matvælum með flugi frá Íslandi. Sá útflutningur fer nær allur um Keflavíkurflugvöll. Það hefur þær afleiðingar, að aflaheimildir safnast saman á Suðvesturlandi úr öðrum landslutum. Sem dæmi um það má nefna að útgerðir hafa lagt niður starfsstöðvar víða á landinu og fært aflaheimildir frá þeim til Reykjaneskagans. Já, þau sem eiga og reka fyrirtæki, vilja eðlilega, ef þau geta komið því við, staðsetja reksturinn þar sem innviðir eru traustir og þar sem samgöngur eru greiðar í allar áttir – enn ein röksemdin fyrir því að hafa tvo millilandaflugvelli á Íslandi.

Akureyri aftur í beinu sambandi við útlönd

Erlend flugfélög eru loksins farin að fljúga til Akureyrar; og á flugvöllinum þar er búið að taka í notkun nýbyggða flugstöð fyrir millilandaflug. Er það fagnaðarefni, þótt flugumferð um Akureyrarflugvöll mætti að ósekju vera meiri. Vonandi tekst fljótt og vel að gera flugstöð þessa þannig úr garði að flug þangað og þaðan

” Svoleiðis stöð gæti einnig tengst með jarðgöngum undir Fjarðarheiði ...

verði með nútímatækni eins öruggt og kostur er miðað við þær aðstæður sem þar eru. Ekki veitir af að létta álagið á Keflavíkurflugvelli, bæði við flugstöðina sjálfa og í henni. Að endingu má minna á að siglt var um aldri milli Eyjafjarðar og útlanda, bæði með fólk og varning.

Alexandersflugvöllur sem varavöllur fyrir landið allt

Einn er sá staður á Íslandi þar sem flugskilyrði eru með miklum ágætum, bæði vegna víðlendis og skjóls fyrir erfiðum vindáttum. Þessi staður heitir Saudárkrókur og er í Skagafirði. Oft gætir krappa lægða, er fara yfir landið með látum, lítið sem ekkert í Skagafirði. Flugmenn hæla enda flug- og landingarskilyrðum í firðinum. Þennan flugvöll ætti tvímælalaust að byggja upp sem varavöll fyrir landið allt, því oft er þar lendandi, þegar hvergi er hægt að koma niður flugvélahjólum annars staðar fyrir illviðrum. Mér skilst að farþegaþotum sé núna snúið við til nærliggjandi landa með tilheyrandi eldsneytisbrotum, ef þar geta hvergi tyllt sér á flugbraut héraðs. Þess gerðist síður þóft, væri virkur varaflugvöllur á Króknum.

Er Flugstöð Leifs Eiríkssonar löngu sprungin?

Við hjónin rákum um nokkurt skeið bændagistingu. Við urðum margsinnis vitni að því þegar gestir okkar kvörtuðu yfir aðstöðu-, upplýsinga-, þjónustu- og viljaleysi á Keflavíkurflugvelli, til dæmis ef áætlanir fóru úr skorðum, fólk þyrfti að bíða lon og don og villur höfðu læst inn í bókanir. Þeim þótti einnig samgöngur milli flugstöðvarinnar og Reykjavíkurborgar dýrar. Hvers vegna ganga ekki almenningstrætisvagnar alveg upp að aðalrym stöðvarinnar? spurðu þeir gjarnan, þegar þessi má bar á góma. Hvers vegna er engin hraðlest á milli flugstöðvarinnar og höfuðborgarinnar? spurðu þeir einnig. Bara rándýrar rútuferðir eða leigubílar.

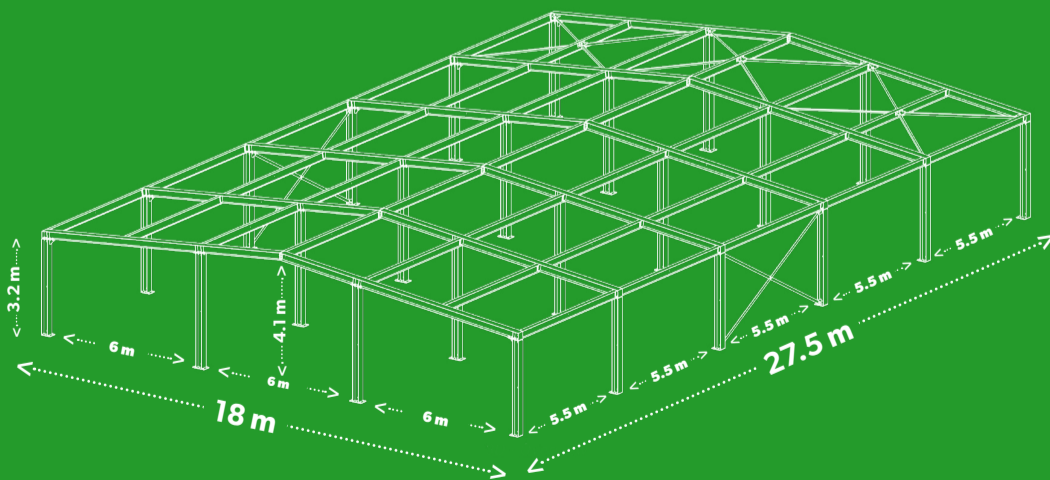
Lokaorð

Ég er sannfærður um að Flugstöð Leifs Eiríkssonar verði varla aðgengilegri farþegum með því að þjóna endalaust við hana rangölum og lengja leiðir innan hennar, þar til hún ummyndast í enn óaðgengilegra vöndarhús en hún er nú þegar. Eina færa leiðin er að draga úr umferð um flugstöðina og færa hana annað, meðan nauðsynlegar endurbætur fara fram á stöðinni til þæginda fyrir viðskiptavinina. Loks þyrfti að bæta samgöngur milli stöðvarinnar og höfuðborgarinnar. Reykjanesbraut er nú varla skemmtilegasti vegur í heimi fyrir landann til að aka um, þegar umferð um hana er þung og veður rýsjótt – hvað þá fyrir erlenda ferðalanga.

Höfundur er fv. sauðfjár- og ferðaþjónustubóndi. Hann hefur mikinn áhuga á greiðum samgöngum og ferðaþjónustu.

STÁLGRIND TIL SÖLU!

495 fm² (18x27,5m)

Verð: 4,5 m. án vsk.

Nánari upplýsingar veitir

Gísli Már 842-5462 | gisli@veritas.is

Um breytingu á búvörulögum samkvæmt lögum nr. 30/2024

Tilfni þessara skrifna er breyting á búvörulögum nr. 99/1993 sem gerð var með lögum nr. 30/2024.

Stefán Már Stefánsson.

Breytingin felur m.a. í sér að þrátt fyrir ákvæði samkeppnislaga er framleiðenda-félögum skv. 5. gr. laganna heimilt að sameinast, gera með sér samkomulag um verkaskiptingu milli afurðastöðva að því er varðar framleiðslu einstakra kjötafurða og hafa með sér annars konar samstarf til þess að halda niðri kostnaði við framleiðslu, geymslu og dreifingu kjötvara. Eitt af þeim álitamálum sem risu vegna þessarar lagasetningar var hvort umrædd breyting laganna stæðist ákvæði EES-samningsins. Hér verður stuttlega víkið að þessu álitafni og þess freistað að komast að niðurstöðu.

Sameiginleg landbúnaðarstefna ESB

Þess er fyrst að geta að landbúnaðarstefna ESB er sameiginleg fyrir öll aðildarríki þess. Samkvæmt því skal Sambandið móta og framkvæma sameiginlega stefnu í þessum málaflokki og tekur hún einnig til innri markaðar þess. Sameiginleg stefna tekur m.a. til þess að auka framleiðni, tryggja vöruframboð og hagsmuni neytenda. Vinnsla og framleiðsla búvara fellur þarna undir svo og vörunnar sjálfar og viðskipti með þær. Þetta þýðir í stórum dráttum að Sambandið fer með völd í landbúnaðarmálum í verulegum atriðum.

EES-samningurinn og landbúnaður

EES-samningurinn tekur hvorki til stefnu í landbúnaðarmálum né landbúnaðarmála yfirleitt. Hins vegar er þar að finna ákvæði sem segir efnislega fyrir um að flestar landbúnaðarvörur falli utan samningsins svo og um fyrirkomulag varðandi nokkur atriði sem einkum varða viðskipti með landbúnaðarafurðir.

Helsta ákvæðið um þetta er að finna í 3. mgr. 8. gr. EES-samningsins. Þar segir: „Ef annað er ekki tekið fram taka ákvæði samningsins einungis til:

a) framleiðsluvara sem falla undir 25.–97. kafla í samræmdu vörulýsingar- og vörunúmeraskránni, að frátöldum þeim framleiðsluvörum sem skráðar eru í bókun 2;

b) framleiðsluvara sem tilgreindar eru í bókun 3 í samræmi við það sérstaka fyrirkomulag sem þar er greint frá.“

Þetta þýðir að flestar landbúnaðarvörur falla utan EES-samningsins. Það stafar af því að um þær er fjallað í 1.-24. kafla umræddrar skrár. Jafnframt þessu hefur m. a. komið fram í máli EFTA-dómstólsins í máli E-17/15 (Ferskar kjötvörur, grein 43) stöð fyrir því að landbúnaðarkerfið falli að mestu leyti utan samningsins, sbr. einnig mál E-4/04 (Pedicel, 24. gr.).

Meginreglan er því sú að langflestar landbúnaðarvörur falla utan samningsins t.d. kjöt og fiskur, sjávarafurðir mjólk og mjólkurvörur, egg, ávexti og grænmeti, kaffi og te, hveiti, sætabrauðssykur, tóbak, kakó, alkóhól svo aðeithvað sé nefnt. Frá þessu eru aðeins smávægilegar undantekningar í tilvitnuðum a) lið sem varða kasein og fleiri eggjahvítefni en þær verða ekki teknar til umræðu hér.

Landbúnaðarvörur sem falla ekki undir samninginn

Þær landbúnaðarvörur sem falla ekki undir samninginn samkvæmt ofansögðu falla alfarið utan EES-samningsins. Það þýðir t.d. að reglur fjórfrelsisins taka ekki til slíkra vara, t.d. reglurnar um frjálsta vöruflutninga og frjálsta þjónustustarfsemi. Það sama á við samkeppnisreglurnar og reglurnar um ríkisaðstoð. Ekki nóg með það heldur gilda önnur ákvæði EES-

samningsins heldur ekki um slíkar vörur, t.d. reglur sem varða einsleitni, stofnanir EES og eftirlit þeirra og öryggisráðstafanir. Þetta er m.a. staðfest með dómi EFTA-dómstólsins E-1/16 (Synnove, 57. grein).

Landbúnaðarvörur sem falla undir EES-samninginn

Hér ber að geta bókanar 3 við EES-samninginn en til hennar er vitnað í b)-lið 3. mgr. 8. gr. Hún felur í sér að sumar unnar landbúnaðarvörur sem nánar er getið um í bókuninni falla undir EES-samninginn svo sem eins og sykur og sælgæti, pasta, ís og mineralvatn. Samningurinn, þar á meðal samkeppnisreglur EES, tekur því til þessara landbúnaðarvara.

Landbúnaðarvörur sem falla að takmörkuðu leyti undir EES-samninginn

Meginreglan samkvæmt 3. mgr. 8. gr. EES-samningsins er að hún nái ekki til landbúnaðarvara nema því aðeins að annað (sé) ekki tekið fram. Í því sambandi sem hér um ræðir er mikilvægast að í 17. gr. EES-samningsins segir að í 1. viðauka samningsins séu sérstök ákvæði og fyrirkomulag varðandi heilbrigði dýra og plantna. Þessi ákvæði taka sem áður segir til landbúnaðarafurða sem falla utan gildissviðs EES-samningsins skv. 3. mgr. 8. gr. meginmáls hans. Undantekningarnar þessar ná hins vegar aðeins til heilbrigðis dýra og plantna og fela einungis í sér að viðskipti með þessar vörur megi ekki hindra með tæknilegum viðskiptahindrunum, sbr. 18. gr. EES-samningsins. Svipað á við um tæknilegar reglugerðir, staðla, prófanir og vottanir (bókun 12 og II. viðauki, sbr. einnig bókun 42 um afnám tæknilegra hindrana í viðskiptum með vín) sem vísað er til í 18. gr. EES-samningsins. Tilgangur þessara ákvæða er að auka smám saman frjálssræði í viðskiptum með landbúnaðarafurðir.

En hver er þá lagaleg staða þeirra landbúnaðarafurða sem falla þannig undir samninginn samkvæmt sérstökum ákvæðum og fyrirkomulagi? Hún er væntanlega sú að EES-samningurinn tekur til þessara afurða en aðeins að því leyti sem fyrirkomulagið fjallar um, t.d. að atvik máls varði heilbrigði dýra. Þar að auki verður aðgerð að hafa stofnað viðskiptum í hættu vegna tæknilegra viðskiptahindrana en þær snúast einkum um frjálsta vöruflutninga. Því er hæpið að samkeppnisreglur og reglur um ríkisaðstoð geti talist tæknileg viðskiptahindrun í þessu sambandi og sama gildir um aðra þætti fjórfrelsisins eins og t.d. frjálsta þjónustustarfsemi. Reglurnar um þetta eiga því ekki við. Sem dæmi um mál sem taldist vera brot á reglum um frjálsta vöruflutninga má nefna mál E-17/15 og E-2 og 3/17 þar sem talið var að það samrýmdist ekki ákvæðum tilskipunar 89/662/EBE að Ísland setti reglur, þar sem þess var krafist, að innflytjandi hrárrar kjötvöru sækti um sérstakt leyfi áður en varan var flutt inn, og áskildi að lagt væri fram vottorð um að kjötið hafi verið geymt frosið í tiltekinn tíma fyrir tollafgreiðslu. Þessar ráðstafanir voru því taldar falla undir samninginn og fela í sér ólögmeta viðskiptahindrun.

Niðurstaða í stuttu máli

EES-samningurinn tekur hvorki til stefnu ESB í landbúnaðarmálum né til landbúnaðarvara eða framleiðslu þeirra. Frá þessu eru tilteknar undantekningar og frávik sem ekki hafa þýðingu í því sambandi sem hér er rætt um. Niðurstaðan er því sú að lög nr. 30/2024 um breytingu á búvörulögum séu í samræmi við EES-samninginn að því er varðar það álitafni sem hér er til skoðunar.

Höfundur er prófessor við HÍ.

6-8 manna saunaklefar og kaldur pottur með á tilboði.

Kr. 1.990.000 m/vsk.

Einnig til saunatunnur, saunaofnar og viðarpottar í úrvali.

Kaldurpottur.is

S: 454-6335

CAT GC neyðarrafstöðvar 33 kVA - 1500 kVA

Hannaðar til að draga úr kostnaði og hámarka afköst

CAT GC neyðarrafstöðvar skila hinum þekktu afköstum CAT á meðan þær draga úr uppsetningar-, flutnings- og rekstrarkostnaði. Þær tryggja hagkvæmni og skilvirkni fyrir þig og þinn rekstur.

- Hleðslutæki
- Vatnshitari
- Hljóðeinangrun / veðurhlíf
- GCCP mælaborð
- Eldsneytistankur
- Sjálfvirk
- CAT RAM fjargæsla / fjarstart
- Stuttur afgreiðslutími

Hafðu samband við **Sigurð Vilhjálmsson**, sölustjóra, í **590 5126** eða **sv@klettur.is**, fyrir nánari upplýsingar.

Steingrímur Thorsteinsson.

Bændabýlin þekku

Orðsins list kemur að þessu sinni frá Steingrími Thorsteinssyni.

Steingrímur fæddist árið 1831 á Arnarstapa á Snæfellsnesi og ólst þar upp. Fór í latínuskólann í Reykjavík fimmtán ára gamall. Lauk embættisprófi í málfræði og sögu frá háskólanum í Kaupmannahöfn.

Á Hafnarárum sínum lagði hann stund á bókmenntir og fagurfræði og þýddi þá á íslensku ýmis fræg ritverk, auk þess sem eftir hann birtust allmörg kvæði. Eftir 21 árs óslitna dvöl í Danmörku gerðist Steingrímur kennari við latínuskólann í Reykjavík. Var hann þá orðinn þjóðkunnur af kvæðum sínum og þýðingum. Rektor við sama skóla, sem þá nefndist Hinn almenni menntaskóli, varð hann sjötú og þriggja ára að aldri.

Af þýðingum Steingríms eru Þúsund og ein nótt og Ævintýri Andersens kunnastar. Þá þýddi hann fjölda ljóða eftir ýmis frægustu skáld Evrópu og orti sjálfur í anda rómantísku stefunnar.

Yrkisefni Steingríms eru oft bundin við náttúruna, fegurð landsins og árstíðirnar. Í kvæðum sínum bregður hann upp mynd umhverfisins og laðar fram þann hugblæ, sem við það er bundinn. Hann lést árið 1913. /sá

Sveitasæla

*Man ég grænar grundir,
glítrar silungsa,
blómabökkum undir,
brunar fram að sjá.
Bændabýlin þekku
þjóða vina til,
hátt und hlíðarbrekku,
hvít með stofuþil.*

*Léttfætt lömbin þekku
leika mæðrum hjá,
sæll úr sólskinsbrekku
smalinn horfir á.
Kveður lóu klíður,
kyrrlát unir hjörð.
Indæll er þinn friður,
ó, mín fósturjörð.*

*Ó, þú sveitasæla,
sorgarlækning bezt,
værðar vist indæla,
veikum hressing mest,
lát mig, lúðan stríðum,
loks, er ævin dvín,
felast friðarblíðum
faðmi guðs og þín.*

Skólaljóð, Ríkisútgáfa
námsbóka, 1964

Teikningar / Halldór Pétursson

Agnete hefur unnið á fræðasviði óhefðbundinna lækninga í tuttugu ár en hún starfar við háskólann í Tromsø.

Mynd / Aðsend

Rannsóknir:

Safnar saman þekkingu um alþýðulækningar

Skóða á hefðir og notkun óhefðbundinna lækninga á Íslandi í norrænni rannsókn. Agnete Egilsdatter Kristoffersen, doktor í læknisfræði, ferðast nú um landið og leitar að viðmælendum sem nýta sér alþýðulækningar sér til heilsubóta.

Alþýðulækningar eru skilgreint í orðasafninu Læknisfræði sem notkun úrræða og læknisdóma alþýðu manna til að meðhöndla kvilla og sjúkdóma. „Alþýðulækningar á Íslandi eru ekki aðeins safn aðferða og þekkingin hefur oftast ekki verið miðluð milli kynslóða. Lækningarnar eru fjölbreyttar, eins og notkun á lýsi vegna ríks omega-3 fitusýra, notkun blóðbergs vegna sýkladrepani eiginleika þeirra og neyslu íslenskra berja fyrir andoxunareiginleika þeirra.

Fjallagrös og blóðberg eru dæmi vel þekktra nytjajurta hérlendis sem þykja m.a. góð fyrir slæmsku í öndunarfærum.

Myndir / Wikipedia

Jarðhitavatn er einnig órjúfanlegur þáttur í hefðbundnum íslenskum lækningum, það er talið hafa lækningamátt sem stuðlar að líkamlegri og andlegri vellíðan,“ segir Agnete en hún leiðir rannsóknina sem unnin er í samstarfi við fræðafólk á Norðurlöndunum, m.a. með Þóru Jennýju Gunnarsdóttur, prófessor við Háskóla Íslands.

Lítill vísindapekking til staðar

Agnete hefur unnið á fræðasviði óhefðbundinna lækninga í tuttugu ár en hún starfar við háskólann í Tromsø. Tildrög rannsóknarinnar á rætur að tekja til ráðstefnu sem hún sótti á Ítalíu í september síðastliðnum, tileinkuð alþýðulækningum. Þar varð hún þess áskynja hve víðtækt rannsóknastarf er unnið á sviði slíkra lækninga frá Austurlöndum. Hins vegar hafi verið skortur á notkun aðferða innan Evrópulanda. Hún kallaði því til vísindamenn frá Norðurlöndum til að hefja þá vegferð að taka saman og skoða norrænar hefðir og notkun alþýðulækninga.

„Við viljum skoða hvaða hlutverk alþýðulækningar gegna í dag til að viðhalda heilsu og meðhöndla veikindi,“ segir Agnete.

Leitar að fólki með þekkingu

Hún er því stödd hér á landi til þess að finna viðmælendur fyrir rannsóknina.

„Við erum að leita að fólki sem hefur kunnáttu á og nýtir sér alþýðulækningar. Fólk sem hefur lært það heima við í uppeldinu, en ekki þau sem öfluðu sér þekkingar til dæmis á námskeiðum síðar. Þetta getur til dæmis verið fólk sem safnar villtum jurtum og nýtir þær sér á einn eða annan hátt. Við erum að leitast eftir að fá skilning á persónulegri reynslu þátttakenda og út frá þeim safna upplýsingum til að svara rannsóknarspurningum.“

Þau sem hafa áhuga á að afla sér frekari upplýsinga um rannsóknina og vera mögulega viðmælendur er bent á að hafa samband við Agnete í gegnum netfangið agnete.kristoffersen@uit.no eða í s. +47-997-01344.

Agnete talar góða íslensku. „Ég vann hér á býli í Reykhólasveit fimmtán ára gömul í heilt ár. Ég hef viðhaldið íslenskunni síðan þá og kem reglulega til landsins,“ segir Agnete sem stundar íslenska hestamennsku heima við í Tromsø.

/ghp

Bláa lónið. „Jarðhitavatn er einnig órjúfanlegur þáttur í hefðbundnum íslenskum lækningum,“ segir Agnete.

Mynd / Jeff Sheldon

Ertu með drægni kvíða?

Eigum gott úrval Plug-in Hybrid bíla

Meira úrval á
notadir.benni.is

Bílabúð Benna
Krókhálsi 9
Reykjavík
590 2035

Bílabúð
Benna
Notaðir bílar

Sveinn áttar bók sína, en talið er að um 170 manns hafi sótt útgáfuteitið.

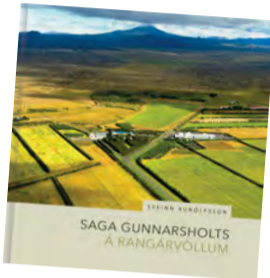

Sveinn Runólfsson, fyrrverandi landgræðslustjóri, og Ágúst Sigurðsson, forstöðumaður Lands og skógar.

Útgáfa: Saga Gunnarsholts á Rangárvöllum

Bókaforlagið Sæmundur hefur nýverið gefið út bók Sveins Runólfsóssonar, fyrrverandi landgræðslustjóra, Saga Gunnarsholts á Rangárvöllum, og var útgáfuteiti haldið í Gunnarsholti af því tilefni.

Sveinn bjó í Gunnarsholti í nær sjö áratugi, þar af í 44 ár sem landgræðslustjóri. Í bókinni rekur hann sögu jarðarinnar. Á árunum undir lok nítjándu aldar geisðu sandstormar á Rangárvöllum, torfþök rifnuðu af lágreistum

bæjum og fylltist Reyðarvatn af sandi.

Með tímanum tókst að breyta sandauðninni í Gunnarsholti í ræktarland, landið var endurreist og þau miklu landgæði sem þar voru. Það var gert með því að girða og friða sandfokssvæði fyrir búfjárbætur, hlaða sandvarnargarða og sá melgresi.

/smh

Þingeyjarsveit:

Tónlistarkennari hlaut menningarverðlaun

Tónlistarkennarinn Marika Alavere hlaut menningarverðlaun Þingeyjarsveitar árið 2024 en þau voru afhent á fjölskylduhátíð sveitarfélagsins 17. júní.

Marika fékk verðlaunin fyrir framlag sitt til tónlistarlífs Þingeyjarsveitar og að eiga svo ríkulegan þátt í því blómlega menningarlífi, sem glatt hefur bæði lund og geð íbúa sveitarfélagsins í gegnum árin.

Í tilnefningu Maríku segir meðal annars: „Marika er ein margra tónlistarkennara af erlendum uppruna, sem starfað hafa í samfélagi okkar í gegnum tíðina. Sum hafa stoppað stutt, en önnur í lengst eins og hún og skotið hér rótum. Marika hefur árum saman lagt sitt af mörkum til tónlistarkennslu, tónlistarflutnings og aðstoðar við kórstjórn. Þannig hefur hún lagt inn mikilvæga vaxtarsprotu meðal ungmenna og átt sinn þátt í menningarlífi sveitarfélagsins og víðar.“

Alls bárust sjö tilnefningar til menningarverðlaunanna. „Þessi fjöldi tilnefninga kom ekki á óvart þar sem öflugt menningarstarf fer fram í sveitarfélaginu svo eftir er tekið.“

Þar leggja fjölmargir hönd á plóg við að halda uppi þessu öflugra starfi, oft og tíðum í sjálfboðavinnu, og við sem njótum þökkum af alhug mikil og gott framlag.

Það var því úr vöndu að ráða í ár en Marika Alavere, tónlistarkennari og fiðluleikari, á þau svo sannarlega skilið fyrir mikilvægt starf við tónlistaruppeldi barna í sveitarfélaginu og þátttöku hennar í menningarstarfi,“ segir Ragnheiður Jóna Ingimarsdóttir, sveitarstjóri.

/mhh

LÍFRÆN SKOLP HREINSISTÖÐ

- Stöðin kemur samsett og tilbúin til uppsetningar
- Hátt hreinsunarstig
- Lyktarlaus
- Einföld uppsetning
- Ekki þörf á siturlögnum
- Möguleiki á fjartengingu við upplýsingakerfi

vatnsvirkinn@vatnsvirkinn.is - Sími 510 1400 - www.vatnsvirkinn.is

SÖFNIN Á EYRARBAKKA

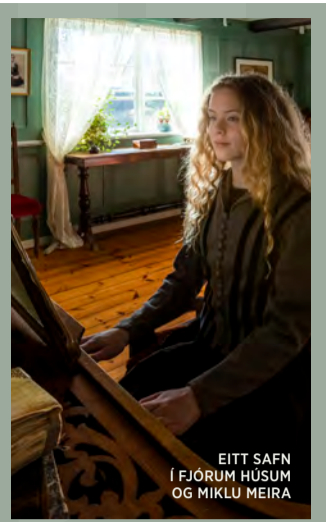
Húsið er heillandi og sögufrægt kaupmannsheimili þar sem sögð er meira en 200 ára gömul saga verslunar og menningar. Sjóminjasafnið hýsir hið merka árskip Farsæl og undravörld fugla og eggja er í Eggjaskúr. Í litla alþýðuhúsinu Kirkjubæ er sýning um byltingartímana þegar rafljós kom í hús og fólk eignaðist útvarp og gúmmistígvél.

ÞAR SEM SAGAN BÍÐUR ÞÍN

OPNUNARTÍMAR
1. maí - 30. sept. kl. 10 - 17
sími: 483 1504
www.byggdasafn.is

BYGGDASAFN
ARNESINGA

EITT SAFN
Í FJÓRUM HÚSUM
OG MIKLU MEIRA

Mikið úrval
af flottum
bolum

Verð:
1.736 kr.

KH
VINNUFÓT

Nethylur 2a, 110 Reykjavík | khvinnufot.is

Öryggi:
Fyrst og fremst

Vefverslun:
Khvinnufot.is

Moskító- og mýflugnafælan er Lúsmýfæla

...fæst í öllum betri landbúnaðarverslunum

radarcan®

VEIÐISVÆÐI ÓSKAST

Vegna mikillar eftirspurnar köllum við eftir nýjum veiðisvæðum til að bæta við flóru félagsins, þar með talið bæði stöðuvötn og rennandi vötn. Skoðum einnig veiðisvæði á afskekktum stöðum.

Veidifélagið Fish Partner er í stöðugum vexti og leitar að fleiri samstarfsaðilum um allt land, óháð tegundum fisks eða tegund vatnasvæðis.

Vinsamlegast hafið samband við Kristján í síma 898 3946 eða á netfangið kristjan@fishpartner.com.

Vélaskólinn

Talsett Vinnuvélanámskeið á netinu

www.velaskolinn.is

Hannyrðir:

Dömupeysa

Prjónuð peysa úr DROPS Cotton Merino. Stykkið er prjónað ofan frá og niður með tvöföldum kanti í hálsi, hringlaga berustykki og áferðarmynstri.

DROPS Design: Mynstur cm-127

Stærðir: S (M) L (XL) XXL (XXXL)

Garn: DROPS COTTON MERINO (fæst í Handverkskúnst) 450 (500) 550 (600) 650 (750) g litur á mynd nr 29, sægrænn

Prjónfesta: 21 lykkja x 28 umferðir í sléttprjóni = 10 x 10 cm

Prjónar: Sokkprjónar nr 3 og 4. Hringprjónar nr 3 og 4, 40 cm og 60 cm eða 80 cm. Kaðlaprjón

Mynstur: Sjá mynsturteikningu A.1 og A.2. Veldu mynsturteikningu fyrir þína stærð (á við um A.1)

Útaukning-1 (jafnt yfir): Til þess að reikna út hvernig auka eigi jafnt út, teljið fjölda lykkja í umferð (t.d. 94 lykkjur) og deilið lykkjum með fjölda útaukninga sem á að gera (t.d. 32) = 2,9. Í þessu dæmi er aukið út með því að slá 1 sinni uppá prjóninn til skiptis á eftir ca 3. hverja lykkju. Í næstu umferð er uppslátturinn prjónaður snúinn slétt, svo ekki myndist gat.

Útaukning-2 (á við um í hliðum á fram- og bakstykki): Aukið út um 1 lykkju hvoru megin við A.2 í hvorri hlið á fram- og bakstykki, þ.e.a.s. aukið út þannig: Prjónið þar til 1 lykkja er eftir á undan A.2, sláið 1 sinni uppá prjóninn, prjónið 1 lykkju sléttprjón, prjónið A.2 (= 9 lykkjur), prjónið 1 lykkju sléttprjón og sláið 1 sinni uppá prjóninn (= 2 lykkjur fleiri í hlið og alls 4 lykkjur fleiri í umferð).

Í næstu umferð er uppslátturinn prjónaður snúinn slétt svo ekki myndist gat. Prjónið síðan nýjar lykkjur í sléttprjóni.

Úrtaka (á við um mitt undir ermum): Fækkið um 1 lykkju hvoru megin við A.2 mitt undir ermi, þ.e.a.s. prjónið þannig: Prjónið A.2 eins og áður yfir fyrstu 9 lykkjur, lyftið 1 lykkju eins og prjóna eigi slétt, prjónið 1 lykkju slétt, steypið lyftu lykkjunni yfir lykkjuna sem var prjónuð, prjónið sléttprjón þar til 2 lykkjur eru eftir á undan A.2, prjónið þessar 2 lykkjur slétt saman (= 2 lykkjur færri).

PEYSA - STUTT ÚTSKÝRING Á STYKKI: Tvöfaldur kantur í hálsmáli og berustykki er prjónað í hring á hringprjón frá miðju að aftan, ofan frá og niður. Berustykkið skiptist fyrir fram- og bakstykki og ermar. Fram- og bakstykki er prjónað í hring á hringprjóna, ofan frá og niður. Ermar eru prjónaðar í hring á sokkprjóna/stutta hringprjóna, ofan frá og niður.

Kantur í hálsmáli: Fitjið upp 94 (98) 102 (108) 112 (116) lykkjur á stuttan hringprjón nr 3. Prjónið stroff hringinn (1 slétt, 1 brugðið) í 7 cm. Prjónið 1 umferð slétt þar sem aukið er út um 32 (32) 34 (36) 38 (38) lykkjur jafnt yfir – sjá

ÚTAUKNING-1 = 126 (130) 136 (144) 150 (154) lykkjur. Setjið 1 prjónamerki mitt í umferð (= mitt að framan). Berustykkið er nú mælt frá þessu prjónamerki. Prjónið síðan berustykki eins og útskýrt er að neðan.

Berustykki: Skiptið yfir á hringprjóna nr 4 og prjónið sléttprjón hringinn. Þegar stykkið mælist 4 cm frá prjónamerki í öllum stærðum, aukið út um 42 (32) 34 (36) 50 (52) lykkjur jafnt yfir (sjá útaukning-1) = 168 (162) 170 (180) 200 (206) lykkjur. Prjónið áfram þar til stykkið mælist 4 (5) 6 (7) 7 (8) cm – aukið jafnframt út um 0 (18) 10 (18) 31 (39) lykkjur jafnt yfir í síðustu umferð = 168 (180) 180 (198) 231 (245) lykkjur. Prjónið A.1 hringinn (28 (30) 30 (33) 33 (35) mynstureiningar með 6 (6) 6 (6) 7 (7) lykkjur). Þegar A.1 er prjónað til loka á hæðina, eru 280 (300) 330 (363) 396 (420) lykkjur í umferð og stykkið mælist ca 15 (16) 18 (19) 21 (22) cm frá prjónamerki við háls. Prjónið sléttprjón – aukið jafnframt út 4 (8) 2 (9) 0 (8) lykkjur jafnt yfir í fyrstu umferð. Þegar stykkið mælist 19 (21) 23 (25) 27-(29) cm frá prjónamerki við háls, skiptist berustykkið fyrir fram- og bakstykki og ermar. Prjónið: 41 (45) 48 (53) 59 (65) lykkjur slétt (½ bakstykki), setjið næstu 60 (64) 70 (80) 80 (84) lykkjur á þráð fyrir ermi, fitjið upp 7 (7) 9 (9) 11 (11) nýjar lykkjur, prjónið 82 (90) 96 (106) 118 (130) lykkjur slétt (framstykki), setjið næstu 60 (64) 70 (80) 80 (84) lykkjur á þráð fyrir ermi, fitjið upp 7 (7) 9 (9) 11 (11) nýjar lykkjur, prjónið 41 (45) 48 (53) 59 (65) lykkjur (½ bakstykki). Héðan er nú mælt.

FRAM- OG BAKSTYKKI: = 178 (194) 210 (230) 258 (282) lykkjur. Setjið 1 prjónamerki í hvora hlið á fram- og bakstykki – í miðju af 7 (7) 9 (9) 11 (11) lykkjum sem fitjaðar voru upp undir hvorri ermi.

Prjónið sléttprjón yfir bakstykki þar til 4 lykkjur eru eftir á undan fyrstu lykkju með prjónamerki í – umferðin byrjar nú hér. Prjónið A.2 (= 9 lykkjur – prjónamerki situr í miðju af þessum 9 lykkjum), prjónið 80 (88) 96 (106) 120 (132) lykkjur sléttprjón, prjónið A.2 (= 9 lykkjur – prjónamerki situr í miðju af þessum 9 lykkjum), prjónið 80 (88) 96 (106) 120 (132) lykkjur sléttprjón. Haldið svona áfram með mynstur. Þegar stykkið mælist 6 cm frá skiptingu í öllum stærðum, aukið út um 1 lykkju hvoru megin við A.2 í hvorri hlið á fram- og bakstykki – sjá ÚTAUKNING (= 4 lykkjur fleiri).

Aukið svona með 6 cm millibili alls 3 sinnum í hvorri hlið = 190 (206) 222 (242) 270 (294) lykkjur.

Prjónið áfram þar til stykkið mælist 25 cm frá skiptingu. Nú eru eftir ca 3 cm að loka máli, mátið e.t.v. peysuna og prjónið að óskaðri lengd. Í næstu umferð eru lykkjur auknar út jafnt yfir, þ.e.a.s. næsta umferð er prjónuð þannig: Prjónið A.2 eins og áður, prjónið 86 (94) 102 (112) 126 (138) lykkjur sléttprjón og aukið jafnframt út 19 (21) 23 (25) 27 (29) lykkjur jafnt yfir þessar sléttprjónuðu lykkjur, prjónið A.2 eins og áður, prjónið 86 (94) 102 (112) 126 (138) lykkjur sléttprjón og aukið jafnframt út 19 (21) 23 (25) 27 (29) lykkjur jafnt yfir þessar sléttprjónuðu lykkjur = 228 (248) 268 (292) 324 (352) lykkjur. ATH: Það er aukið út til að koma í veg fyrir að stroffið sem á að prjóna dragið stykkið saman. Skiptið yfir á hringprjón 3.

DROPS DESIGN®
www.garnstudio.com

Prjónið næstu umferð þannig: Prjónið A.2 eins og áður yfir fyrstu 9 lykkjurnar, *1 lykkja slétt, 1 lykkja brugðið*, prjónið frá *.* þar til 1 lykkja er eftir á undan A.2 í hinni hliðinni á stykkinu, prjónið 1 lykkju slétt, prjónið A.2 eins og áður yfir næstu 9 lykkjur, *1 lykkja slétt, 1 lykkja brugðið*, prjónið frá *.* þar til 1 lykkja er eftir í umferð og endið með 1 lykkju slétt.

Haldið svona áfram með stroff í 3 cm. Fellið af með sléttum lykkjum yfir sléttar lykkjur og brugðnum lykkjum yfir brugðnar lykkjur.

Peysan mælist ca 50 (52) 54 (56) 58 (60) cm frá öxl og niður.

ERMI: Setjið 60 (64) 70 (80) 80 (84) lykkjur af þræði í annari hlið á stykki á sokkprjóna eða stuttan hringprjón nr 4 og prjónið að auki upp 1 lykkju í hverja af 7 (7) 9 (9) 11 (11) lykkjur sem fitjaðar voru upp undir ermi. Setjið 1 prjónamerki í miðju af 7 (7) 9 (9) 11 (11) lykkjum. Byrjið umferð 4 lykkjum á undan lykkju með prjónamerki í, prjónið A.2 (= 9 lykkjur – prjónamerki situr í miðju af þessum 9 lykkjum), prjónið þær lykkjur sem eftir eru í sléttprjóni. Haldið svona áfram með mynstri. Þegar ermin mælist 3 cm frá skiptingu í öllum stærðum, fækkið um 1 lykkju hvoru megin við A.2 – sjá ÚRTAKA). Fækkið lykkjum svona með 3½ (3) 2 (1½) 1½ (1½) cm millibili alls 10 (11)

14 (18) 18 (18) sinnum = 47 (49) 51 (53) 55 (59) lykkjur. Prjónið áfram þar til ermin mælist 38 (36) 35 (33) 31 (30) cm frá skiptingu. Nú eru eftir ca 8 cm að loka máli, mátið e.t.v. peysuna og prjónið að óskaðri lengd. ATH: Það er styttra mál í stærri stærðum vegna víðari háls máls og lengra berustykkis. Í næstu umferð er lykkjum aukið út jafnt yfir, þ.e.a.s. næsta umferð er prjónuð þannig: Prjónið A.2 eins og áður, prjónið síðan 38 (40) 42 (44) 46 (50) lykkjur sléttprjón og aukið jafnframt út 9 (9) 11 (11) 11 (11) lykkjur jafnt yfir þessar sléttprjónuðu lykkjur. Skiptið yfir á sokkprjóna nr 3. Prjónið næstu umferð þannig: Prjónið A.2 eins og áður yfir fyrstu 9 lykkjurnar, *1 lykkja slétt, 1 lykkja brugðið*, prjónið frá *.* þar til 1 lykkja er eftir á undan A.2 og endið með 1 lykkju slétt. Haldið svona áfram með stroff í 8 cm. Fellið af með sléttum lykkjum yfir sléttar lykkjur og brugðnum lykkjum yfir brugðnar lykkjur. Ermin mælist ca 46 (44) 43 (41) 39 (38) cm frá skiptingu. Prjónið hina ermina á sama hátt.

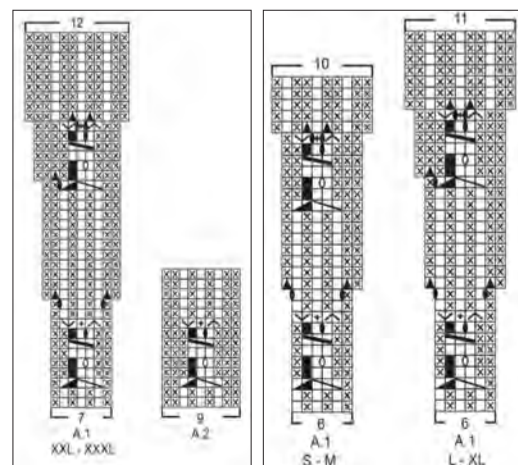
Frágangur: Brjótið upp á kant í hálsmáli tvöfalt að röngu og saumið niður með smáu, fallegu sporí.

Prjónakveðja, Stelpurnar í Handverkskúnst
www.garn.is

ATHUGIÐ! Í ár verður sumarkonsertinn 27. júlí á Græna hattinum. Stefnt á vöxt og viðhald sveitaballsins, þjóðlög, rímur, glímu. Klassisk lög af 30 ára ferli H&H og 1-2 kántrilög. Tilefnið er útkoma tónleikaplötunnar Ást og sigur.

Þér og þínum er boðið.

- Slétt lykkja
  - Brugðin lykkja
  - Á milli 2 lykkja er slegið 2 sinnum upp á prjóninn aðeins stíft, í næstu umferð er öðrum uppslættinum sleppt niður og hinn uppslátturinn er prjónaður slétt. (Það eiga að myndast göt).
  - Prjónið 3 lykkjur slétt, lyftið fyrstu lykkjunni sem var prjónað, yfir hinar tvær lykkjurnar þannig að lykkjan liggi utan um þessar tvær. (= 1 lykkja færri).
  - Setjið 1 lykkju á kaðlaprjón framan við stykkið, prjónið 1 lykkju brugðið, prjónið 1 lykkju slétt af kaðlaprjóni.
  - Setjið 1 lykkju á kaðlaprjón aftan við stykkið, prjónið 1 lykkju slétt, prjónið 1 lykkju brugðið af kaðlaprjóni.
  - Setjið 1 lykkju á kaðlaprjón framan við stykkið, prjónið 1 lykkju brugðið, prjónið 1 lykkju slétt af kaðlaprjóni, prjónið 1 lykkju slétt, setjið 1 lykkju á kaðlaprjón aftan við stykkið, prjónið 1 lykkju slétt, lyftið innstu af 3 sléttu lykkjunum yst á hægri prjóni yfir 2 ystu sléttu lykkjurnar þannig að lykkjan liggi utan um þessar tvær. (= 1 lykkja færri), prjónið 1 lykkju brugðið af kaðlaprjóni.
  - Þessi rúða sýnir enga lykkju þar sem búið er að fækka um þessa lykkju áður, farðu beint áfram í næsta tákn í mynsturteikningu.
  - Á milli 2 lykkja er slegið 1 sinni aðeins stíft uppá prjóninn, í næstu umferð er uppslátturinn prjónaður snúinn eins og útskýrt er í mynsturteikningu. (Það eiga ekki að myndast göt).
  - Uppslátturinn er prjónaður snúinn slétt. (Það eiga ekki að myndast göt).
- Uppslátturinn er prjónaður snúinn brugðinn. (Það eiga ekki að myndast göt).

Mynstur

Vélabásinn:

Algjör jaxl utan vega

– Prufuakstur á Can-Am Outlander DPS 700

Ástvaldur Lárusson
astvaldur@bondi.is

Bændablaðið fékk til prufu þriðju kynslóð af Can-Am Outlander fjórhjólínu. Það er götuskráð tæki með rými fyrir tvo sem hentar bæði sem leikfang eða vinnuvél.

Hvað varðar útlit er Can-Am Outlander afar hefðbundið fjórhjól. Þessi útgáfa af Outlander á samkvæmt umboðinu næstum ekkert sameiginlegt með fyrri gerðinni, en í fljótu bragði þekkjast kynslóðirnar varla í sundur.

Eins og öll fjórhjól, þá er þetta með fjórum litlum og grófum dekkjum ásamt því sem öxlarnir og fjöðrunarbúnaðurinn er fyrir allra augum. Í miðjunni er hnakkur og sæti fyrir farþega og stýri rétt eins og á mótórhjól. Þá eru öflugar farangursgrindur beggja vegna og var þetta hjól sérstaklega útbúið aukaboxi að aftan.

Lungamjúkt sæti

Þægilegt er að klofa hnakkinn sem er nokkuð breiður. Svampurinn undir sitjandanum er lungamjúkur og fer vel með notandann. Stýrið er býsna ofarlega og getur notandinn setið beinn í baki. Farþegasætið er með háu sætisbaki og tveimur öflugum handföngum til beggja hliða sem gefur farþeganum mikinn stöðugleika.

Fjórhjólíð er ekki með neitt eiginlegt mælaborð en hins vegar lítið stjórnborð með nokkrum tókum og litlum skjá. Við vinstri hönd á stýrinu er handfang fyrir frambremsuna og innan seilingar eru takkar til að ræsa hjólíð, drepa á því, stýra aðalljósum, stefnuljósum, hættuljósum, flautu, ásamt hnappa til að stilla hitann í handföngunum. Við hægri hönd er lítið fótstig fyrir afturbremsu.

Við hægri höndina er inngjöf við þumalinn og takki þar sem valið er milli afturhjóladrifs og fjórhjóladrifs. Þá er hnappur þar sem hægt er að velja á milli þriggja akstursstillinga, en að auki við hefðbundna stillingu er hægt að velja „work mode“ og sportstillingu. Sú fyrnefnda hægr á inngjöf og lækkar hámarkshraða sem reyndist notadrjúgt í torfærum. Þá síðarnefndu þorði undirritaður ekki fyrir sitt litla líf að nota, en með henni er allt afl hjólsins leyst úr læðingi.

Vatnspétt hólf

Framan við hnakkinn er kúla þar sem aðalýklinum er smellt upp á, en hjólíð drepur sjálfkrafa á sér um leið og lykllinn er tekinn af kúlnni. Rétt við klofið á öikumanninum er lítið geymsluhólf sem hentar fyrir farsíma eða aðra smáhluti og er með usb-hleðslutengi.

Þessi Can-Am fjórhjól koma með vatnspéttu geymsluhólfi að framan sem rúmar skjalatösku. Undirritaður veit ekki hvort um sé að ræða úthugsað öryggisatriði hjá framleiðandanum svo lokið fjúki ekki upp eða hreinan klaufaskap, en til þess að opna hólfíð þarf að beita báðum höndum samtímis á tvær læsingar. Þó svo að ofan á hólfinu komi pollur í rigningu, virðast rennurarnar meðfram því beggja vegna ná að beina vatninu í burtu þegar þú er opnað.

Boxið að aftan, sem er aukahlutur, er flatt en nær að rúma merkilega mikið. Gæta þarf varúðar þegar það er opnað á votvæðisdegi svo vatnið flæði ekki allt inn í hólfíð.

Can-Am Outlander MAX DPS 700 er splunkunýtt kanadískt fjórhjól. Allt yfirbragð þess og notkun ber með sér vandaða framleiðslu.

Myndir / ál

Fjórhjólíð stendur sig best á grófum slóðum þar sem jeppar kæmst varla.

Aftursætið fer vel með farþega og hafa þeir öflug handföng til að halda í.

Ökumaðurinn hefur allt í höndum sér. Lítil skjár sýnir grunnupplýsingar.

Geymsluhólfíð að framan er vatnspétt og rúmar skjalatösku.

Óhentugt í borg

Can-Am Outlander er með stiglausri reimskiptingu og er notkun hennar sambærileg og á sjálfskiptum fólksbílum þar sem ökumaðurinn rennir stöng fram og til baka til að velja á milli P, N, H og L. Við allan almennan akstur er hjólinu ekið í H, sem er háa drifið, en í erfiðari torfærum er hægt að skipta niður í lága drifið.

Þrátt fyrir að fjórhjólíð sé götuskráð og fullkomlega löglegt í umferðinni er það óskemmtilegt samgöngutæki. Úpplifunin af akstri í þungri umferð á stofnbrautum getur verið uggvænleg, enda ökumaðurinn alveg berskjaldaður fyrir öðrum ökutækjum ásamt veðri og vindum. Hið litla hjólabíl passar heldur aldrei almennilega í hjólförin sem myndast í malbikið sem veldur óstöðugleikatilfinningu.

Ráðamenn þurfa því ekki að hafa

áhyggjur af því að götur borgarinnar fyllist af götuskráðum fjórhjólum þó einn og einn sévringur sjáist á stangli á leiðinni á skrifstofu í Borgartúni. Götuskráningin getur hins vegar verið mikill kostur fyrir þá sem þurfa að fara um stuttan veg á torfæruslóðir eða búa í dreifbýli. Allir aðrir ættu að fá sér kerru.

Öflugt í torfærum

Þessi gagnrýni skiptir hins vegar litlu máli og þegar farið er út fyrir malbik og mól yfir í drullu og grjót finnst að Can-Am Outlander er algjör jaxl. Furðu afslappandi er að aka yfir grófa slóða sem venjulegur óbreyttur jeppi kæmist ekki án þess að valda tjóni á náttúru og ökutæki.

Í allra erfiðustu torfærunum kemur lága drifið sér vel og þar sem hjólíð er físlétt og á grófum dekkjum kemst það upp ótrúlegar brekkur. Þá er hin litla stærð gagnleg til að

geta sneitt fram hjá og á milli grjóts sem annars væru jeppum ofviða. Veghæðin er það mikil að jafnvel stærstu hnullungar rekast ekki undir kviðinn.

Eins strokks vél

Þetta hjól kemur með 700 rúmsentímetra eins strokks Rotax vél, sem þrátt fyrir þennan staka sýlinder er býsna þýð. Hestöflin fimmtíu og tvö eru drjúg fyrir ökutæki sem vegur minna en hálf tonn með ökumanni og þarf að halda þétt í stýrið þegar allt er gefið í botn.

Togið er mikið á öllum snúningshraða og heldur vélarbremsan vel við hvort sem ekið er niður brekku á fjalli eða slegið af við rauð ljós. Á jafnsléttu nemur hjólíð fljótlega staðar þegar inngjöfnni er sleppt og er hægt að keyra lengi án þess að nota bremsu. Mótórin myndi seint teljast hljóðlátur og heyrast alltaf vel

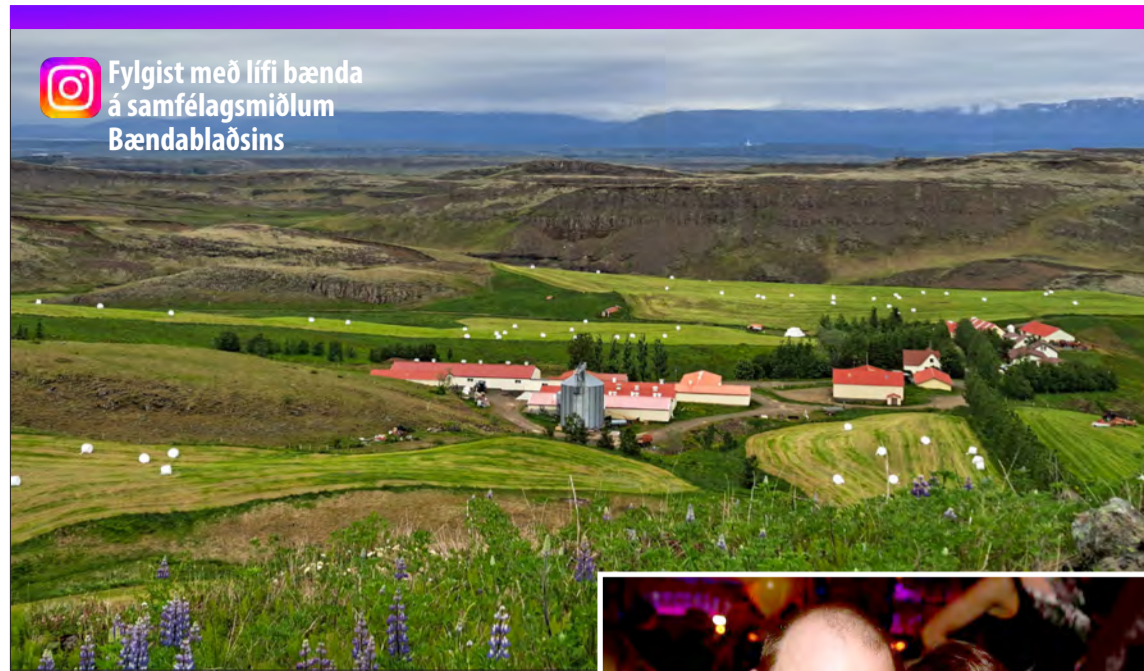
í honum, sama hvort maður er stöpp á rauðu ljósi eða á fleygiferð.

Að lokum

Við alla notkun finnst vel að Can-Am Outlander MAX DPS 700 er vandað tæki. Allir málmar eru þykkir og þétt skrúfaðir saman, allt plast er þykkt og seigt og er hnakkurinn með óviðjafnanlega mjúkum svampi.

Þrátt fyrir að hinn kanadíski framleiðandi þessara fjórhjóna gefi sig út fyrir að leggja allt í gæði og áreiðanleika þá virðist það ekki spilla fyrir samkeppnishæfni Can-Am hvað varðar verð. Outlander MAX DPS 700 kostar frá 2.390.000 og eru nánast óteljandi möguleikar á aukahlutum. Helstu mál eru í sentímetrum: Lengd, 239; breidd, 121; hæð, 133. Þurrvgigt er 364 kílógrömm. Nánari upplýsingar fást hjá Ellingsen, söluaðila Can-Am á Íslandi.

Laxárdalur er í fallegu bæjarstæði. Myndir / Aðsendar

Bóndinn: Svín og korn

Bændurnir í Laxárdal stunda svína- og kornrækt en lesendur munu geta fylgst með búskapnum á Instagram-reikningi Bændablaðsins á næstu dögum.

Ábúð fjölskyldunnar í Laxárdal hófst í kringum aldamótin 1900 en um 1918 hóf langafi Björgvins Þórs Harðarsonar þar búskap. Þá taldi bústofninn 3 kýr og 240 fjár ásamt hestum og helstu húsdýrum. Árið 1978 kom fyrsta gyltan á bæinn, en þar sem jörðin býður einungis upp á grasuppskeru fyrir lítið býli stóð valið á milli svína- eða kjúklingaræktar og völdu foreldrar Björgvins hið fyrra.

Býli, staðsetning og stærð jarðar? Bærinn heitir Laxárdalur og er í Skeiða- og Gnúpverjahreppi. Stærð jarðarinnar er afmörkuð af afrettargirðingu Flóa og Skeiða, Stóru-Laxá og nærliggjandi jarða og er um 1.700 ha.

Ábúendur, fjölskyldustærð (og gæluðyr)? Í Laxárdal eru þrjú heimili. Í húsínu, sem kallast Steinsskarð, búa þau Petrína Þórunn Jónsdóttir og Björgvín Þór Harðarson ásamt börnunum Auðuni Magna, Guðnýju Völu og Sindra Snæ á meðan tvær elstu dæturnar, Hjördís Bára og Rakel Ósk, eru búnar að koma upp sínum eigin heimilum. Foreldrar Björgvins, þau Hörður Harðarson og M. Guðný Guðnadóttir, búa í Laxárdal 2 og eru í svínabúskapnum. Frænka Björgvins, Linda Ósk Högnadóttir, ásamt eiginmanni, Atla Eggertssyni, og börnunum búa svo í Laxárdal 1, en þau eru með kúabúskap hér í dalnum og einnig nokkrar kindur.

Gerð bú og fjöldi búfjár? Við erum með svínabú sem telst sem lítið fjölskyldubú og telur um 210–220 gyltur. Einnig eru hér kettir, hundar, kindur og hestar eins og tíðkast víða til sveita.

Hvers vegna veljið þið þessa búgrein? „Eins og pabbi sagði þá grísaði ég á þetta. En án gríns þá kynntist ég svínabónda sem heillaði mig það mikið að ég flutti í sveitina árið 2002,“ segir Petrína Þórunn.

Hvernig gengur hefðbundinn vinnudagur fyrir sig á bænum? Petrína Þórunn mætir til vinnu í kjötvinnslunni þeirra, *Korngrís frá Laxárdal*, alla virka morgna og er þar allan daginn. Þar er unnið um 10% kjötsins sem búið framleiðir, sem er svo selt á Suðurlandi til nokkurra veitingastaða svo og á höfuðborgarsvæðinu. Björgvín sinnir hinum ýmsu störfum á búinu eða í kornræktinni, eftir árstíma. Á vorin er jarðvinnsla og sáning á korni sem stendur frá páskum þar til um miðjan maí, um sumarið er úðaður áburður á kornið og síðla sumars er vetraryrkjunum sáð. Um haustið í kringum september er hugað að þreskingu sem lýkur í byrjun nóvember. Mánudagar fara í að senda í sláturhús ásamt því að sinna gjöfum og þrifum hjá dýrunum á þeim deildum sem tæmdar hafa verið þann daginn. Aðra hverja helgi eru svo got hjá gyltunum og þá er mikið um að vera í að sinna ungrísunum. Hina vikuna eru svo fráfarar hjá gyltum sem gutu fjórum vikum áður, grísirnir eru teknir undan þeim og settir í stúr sem hentar

Kotroskinn á kornakrinum.

Þau hjónin Björgvín og Petrína eru ávallt hress.

Alls telur búið um 210–220 gyltur.

þeirra aldri. Í svínahúsinu eru blandaðar sex tegundir af fódri fyrir mismunandi hópa fyrir sig. Þau nýta að mestu heimafernd fódur úr eigin blöndunarstöð

Skemmtilegustu/leiðinlegustu bústörfin? Það er allt frábært sem kemur að dýrum og að búa í sveit. Skemmtilegast er fjölbreytnin, en leiðinlegast að þurfa að fara í borgina að sækja aðföng og versla í matinn. Einnig er gaman að fá uppskeruna í hús og þegar hlutirnir ganga upp. Gott veður er alltaf velkomið og rigning í hófi. Best væri ef það myndi alltaf rigna á nóttunni vegna þess að þá nýtist hún best.

Hvað er það jákvæða við að vera bóndi? Fjölbreytnin, vera sinn eigin herra og að sjá árangur erfiðisins, en til að fá góða uppskeru þarf líka að sá í slæmum árum. Að búa á landsbyggðinni er líka ansi jákvætt við að vera í þessu starfi.

Hverjar eru áskoranirnar? Í svínaræktinni er það að geta framleitt nægilega mikið til að minnka innflutning. Fá sem besta grísi undan hverri gyltu. Reyna að standast samkeppnina við innflutninginn, auka samkeppnishæfnina og um leið að bæta dýravelferð og aðstöðu dýrana. Takast á við íslenskt veður í kornræktinni og beita þeim aðferðum sem virka til að minnka áhættuna á uppskerubresti. Í kjötvinnslunni – að kynna fyrir neytendum vörur sem eru alíslenskar frá akri í maga og sýna fram á að þetta getum við líka gert eins og aðrar þjóðir í kringum okkur.

Hvernig væri hægt að gera búskapinn ykkar hagkvæmari? Að ná að endurnýja framleiðsluáðstöðuna fyrir svínin en núverandi vaxtaumhverfi gerir það illmögulegt.

Hvernig sjáið þið landbúnað á Íslandi þróast næstu árin? Aukin neysla á íslenskum landbúnaðarafurðum, betri vitundarvakning neytenda og samþjöppun á markaðnum. Við teljum að framleiðslan muni að mestu haldast í stað en vonandi koma inn nýjar greinar þannig að framleiðslan verði fjölbreyttari.

Eftirminnilegasta atvikið við bústörfin? Þegar nýja gothúsið var tekið í notkun sumarið 2022 breyttist aðstaðan svo mikið til hins betra, bæði fyrir gylturnar og okkur sem starfa á búinu. Einnig þegar við opnuðum kjötvinnsluna 2018 og hófum að selja okkar vörur beint frá búinu. Í kornræktinni er það líklega þegar við hófum ræktun í Gunnarsholti 2007. Rétt áður en við fórum að þreskja kom rok og megnið af korninu brotnaði. En það var samt ekki gefist upp heldur notuðum við þetta til að læra betur á ræktunina.

Bændurnir í Laxárdal taka nú yfir Instagram Bændablaðsins næstu tvær vikurnar.

Magnús Leópoldsson lögg. fasteignasali

FASTEIGNAMIDSTÖÐIN

Hlíðasmára 17, 201 Kópavogi - Sími: 550 3000 Fax: 550 3001

Áhugaverðar jarðir

JARDIR.IS

fasteignamidstodin@fasteignamidstodin.is - www.fasteignamidstodin.is

Íslensk námskeið mánaðarlega
Ensk námskeið 4 - 6 sinnum á ári

NÝI ÖKUSKÓLINN

Skráning á námskeið er inni á síðunni meiraprof.is
Fyrirspurnir sendist á meiraprof@meiraprof.is

Réttindin gilda í Evrópu

Auknir atvinnumöguleikar
Íslensk og ensk námskeið

Klettagördum 11 - 104 Reykjavík - meiraprof.is - meiraprof@meiraprof.is C-CE-D-C1-C1E-B/Far

EFLA

Forval

EFLA, fyrir hönd Borgarbyggðar auglýsir eftir umsóknum um þátttökurétt í lokuðu alútboði vegna hönnunar og byggingar á um 4065 m² fjölnota íþróttahúsi á núverandi æfingarsvæði Skallagríms í Borgarnesi. Íþróttahúsið mun hýsa gervigrasvöll sem verður 42x62m að stærð, æfingaaðstöðu fyrir frjálsar íþróttir sem samanstendur af hlaupa- brautum, sandgryfju og kasthring. Í húsnæðinu verður salernisaðstaða, geymslur og anddyri í hliðarrýmum milli spyrnuveggja en lágbygging mun hýsa áhaldageymslu, tæknirými og aðstöðu starfsfólks.

Helstu verkþættir eru:

- Fullnaðarhönnun húss og lóðar
- Aðstöðusköpun og bráðabirgða aðgengi
- Jarðvinna
- Uppsteypa og reising burðavirkis
- Frágangur utanhúss
- Frágangur innanhúss þ.m.t lagnakerfa
- Frágangur á gervigrasi, hlaupa- og göngubraut
- Frágangur lóðar

Forvalsgögn fást afhent rafrænt með því að senda tölvupóst á Orra Jónsson, orri.jons@efla.is frá og með þriðjudeginum 2. júlí 2024. Skilafrestur umsókna er 20. ágúst 2024, klukkan 13:00.

☎ 412 6000 🌐 efla.is

TÖKUM AÐ OKKUR VERKEFNI OG VINNUM ÚR ÞEIM LAUSNIR

VHE

VHE • Melabraut 27 Hafnarfjörður • Hraun 5 Reyðarfirði
Sími 843 8804 • Fax 575 9701 • www.vhe.is • sala@vhe.is

HUGARÍÞRÓTTIR

Telur árangurinn á EM viðunandi

Evrópumótinu í bridds lauk í síðustu viku í Herning í Danmörku. Ísland sendi út tvö lið, annars vegar í opnum flokki og hins vegar í kvennaflokki.

Björn Þorláksson.

Konurnar enduðu í 16. sæti af 22 löndum. Anna Ívarsdóttir fyrirliði segist sátt, árangurinn sé í samræmi við væntingar. Konum hefur stórfjölgað í hópi iðkenda briddsþróttarinnar undanfarið og verður gaman að fylgjast með framhaldinu.

Í opna flokknum vantaði nokkur stig á að landsliðið okkar næði meðalskori. „Ég held að niðurstaðan sé viðunandi,“ segir Matthías Imsland, framkvæmdastjóri Bridgesambands Íslands. „Þegar lagt var af stað í þessa vegferð var markmiðið að byggja upp og toppa á Evrópumótinu í Riga eftir 2 ár. Þar er markmiðið að enda meðal átta efstu.“

Það er engin tilviljun að Matthías nefni átta efstu sætin, því þau þýða þáttökurétt í keppninni um heimsmeistaratið í bridds, en mörgum er enn í fersku minni þegar Íslendingar hömpuðu

Íslensku valkyrjurnar í kvennaliðinu í bridds áttu fína spretti á EM í Danmörku. Mynd / BSI

Bermúdaskálinni á öldinni sem leið.

Fyrir kom að Ísland vann efstu sveitir en dýrt var að tapa fyrir liðum sem enduðu neðst í móti. Má nefna Skotland og Wales.

Sumir hafa á orði að kannski mætti bæta við sjálfstraustið. Í eftirfarandi spili sem kom upp milli Íslendinga og Færeyinga í opna flokknum sátu Færeyingarnir norður-suður og tók þá ekki langan tíma að renna sér í láglitageim sem engin leið reyndist að hnekkja:

AV á hættu – suður gefur:

	Norður	
	♠ K1086	
	♥ A62	
	♦ 9	
	♣ 109764	
Vestur		Austur
♠ J43		♠ Q952
♥ QJ9543		♥ 107
♦ A8		♦ 75
♣ QJ		♣ QK852
	Suður	
	♥ A7	
	♠ K8	
	♦ KQJ106432	
	♣ 3	

Færeyski spilarinn vakti á tígli og meldaði svo án umhugsunar fimm tígla í næsta sagnhring eftir að makker hafði sýnt lífsmark með doblu á hjartasögn andstæðinganna. Eftir redobl austurs taldi vestur að 5 tíglar færu niður og doblaði. En bara tveir varnarlagir voru í boði. Eini 550-kallinn í þessu spili í

opna flokknum rann til þeirra Mikkelsen og Lassaberg. Þeir eru vinir okkar en í íþróttum verðum við að passa okkur á að vera ekki of góð við andstæðingana – hvort sem þeir eru vinir eða ekki!

Við hitt borðið meldaði norður aldrei neitt af því að norður átti ekki fyrir doblu á hindrunarsögn vesturs, sem meldaði 2 hjörtu en ekki eitt hjarta eins og í hinum salnum. Niðurstaðan varð fjórir tíglar plús einn. Suður meldaði einn tígul, þrjá tígla og fjóra tígla. Á norður fyrir lífsmarki? A hann að hækka í fimm með þrjú ósögð kontról?

550-150 þýddi að Færeyingar græddu nú impa á spilinu. Blessunarlega átti Ísland þó fleiri góð spil en vond í slagnum við vini okkar í suðri og lyktaði leik með sigri Íslendinga gegn Færeyjum, 15-5.

Stórleikur í bikarnum

Dregið var í bikarnum í síðustu viku og er skemmt frá því að segja að stórleikur umferðarinnar verður milli Info-Capital og Hótel Norðurljósa. Samkvæmt upplýsingum þáttarins eru mestar líkur á að leikurinn verði spilaður í húsnæði BSÍ. Væntanlega verður hann líkt og fleiri leikir auglýstur á Facebook-síðunni Bridgesþjallið sem er fyrirtaks vettvangur fyrir fólk sem er áhugasamt um briddsþróttina.

Umsjón: Björn Þorláksson, bjornthorlaksson@gmail.com

Erfinginn: Dýravinur

Glódís er að verða 6 ára í ágúst og unir sér best í kringum dýrin sín. Hún laðar öll dýr að sér og finnst ekkert sjálfsgaðara en að láta sig hverfa til að athuga hvort þurfi nú ekki að brynna hestunum eða líta til með hænunum ... öðrum fjölskyldumeðlimum að óvörum.

Nafn: Glódís Tekla Björgólfsdóttir.

Aldur: Að verða 6 ára.

Stjórnumerkir: Meyja.

Búseta: Refsmýri í Fellum.

Skóli: Grunnskóli Egilsstaða.

Skemmtilegast í skólanum: Að byrja í skóla í ágúst.

Áhugamál: Vera með kindunum mínum sem eru vinkonur mínar. En það eru sérstaklega þrjár kindur, Gæla, Lukka og Doppa. Og leika við bróður minn, Hreim.

Tómstundaiðkun: Er í fótbolta, fimleikum og á reiðnámskeiðum.

Uppáhaldsdýrið: Hestar, kindur, lömb, hundar og hvolpar.

Uppáhaldsmatur: Melóna, pítsa og pasta.

Uppáhaldslag: Sumargleði og í Síðasta skipti.

Uppáhaldslitir: Allir litir regnbogans.

Uppáhaldsmynd: Villti folinn.

Fyrsta minningin: Dansa við afa áður en hann dó.

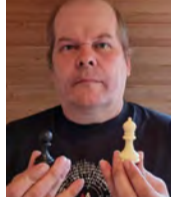
Hvað er það skemmtilegasta sem þú hefur gert: Leika með öllum dýrunum nema hænunum því þær eru ekkert skemmtilegar.

Hvað langar þig að verða þegar þú verður stór: Hestakona og sveitakona.

Viltu taka þátt? Hafðu samband. sigrunpeturs@bondi.is

Kóngurinn í Skagafirði

Jón Arnljótsson, sauðfjárbóndi á Ytri-Mælifellsá í Skagafirði, hefur lengi verið einn af sterkustu skákmönnum Skagfirðinga.

Hermann Aðalsteinsson.

Árið 2012 tók hann þátt í Reykjavík Open og tefldi þar við marga sterka andstæðinga, meðal annars við bandaríska stórmeistarann Maurice Ashley og Lenku Ptacnikova, sem er stórmeistara kvenna og margfaldur Íslandsmeistari í skák.

Jón byrjaði mótið mjög vel þegar hann náði jafntefli við Lenku í fyrstu umferð. Jón tapaði fyrir Ashley í 2. umferð. Jón fékk 4 vinninga á mótinu af 9 mögulegum sem er alveg ágætur árangur á svona sterku móti. Í 4. umferð tefldi Jón við nýjasta stórmeistara Íslendinga, Vigni Vatnar Stefánsson, sem þá var ungur að árum en mikið efni eins og kom á daginn. Jón vann skákina með hvítu eftir uppjöf Vignis, enda við það að missa hrök.

Ef lesendur Bændablaðsins luma á áhugaverðum skákum geta þeir haft samband.

Umsjón: Hermann Aðalsteinsson, lyngbrekku@simnet.is

Jón Arnljótsson hvítt – Vignir Vatnar Stefánsson svart. Hvítur á leik. 26. He1 !...og svartur gafst upp enda drottningin á e6 í uppnámi og hún getur ekki haldið valdi á hróknum á g6, sem mun falla í kjölfarið.

Jón Arnljótsson að tafli á Skákþingi Norðlendinga að Skógum í Fnjóskadal nú nýlega.

Alþjóðlegi skákdagurinn

Alþjóðlegi skákdagurinn er 20. júlí ár hvert. Tilefnið er stofnun FIDE – alþjóðskáksambandsins sem stofnað var þann dag árið 1924 og fagnar því 100 ára afmæli. Í tilefni þess ætla FIDE að standa fyrir heimsmetstíraun þann 20. júlí. Markmiðið er að metfjöldi í heiminum tefli þann dag. Skáksamband Íslands heldur útskákmót á Ingólfstorgi í Reykjavík. Skákfélagið Goðinn mun halda útskákmót við veitingahúsið Hlöðufell á Húsavík af þessu tilefni. Vel getur verið að fleiri mót verði haldin á landinu af þessu tilefni.

SUDOKUÞRAUTIR

Létt

		3	8	4		6	5	
6	4	8						3
		3	9		2	4		8
		7	9			1		
	3		4		6	7	8	
7	6	2						
8	7			1	5	2		
3		6				8	4	
2			8	4		6		

Miðlungs

			6	3			8	
1	8					2		
						9	7	
7	1					8	4	
		5			3			
							2	5
	4	1	5					
2	9			4			1	
				8				

Þung

		7	1		6		9	
3		6						
	7							
	2	6				4	7	
			2	4			5	
				2			6	
			9	3		8	1	
9	1							2

Þyngst

			8		5			
1								3
8			4	1				
		4	5					
			2		1	8		
	7	4				9		
7	4					2	9	
		9		6				
6	1							7

Setja skal inn tölur frá 1-9, í eyðurnar. Sama talan má ekki koma fyrir tvisvar í línu lárétt og lóðrétt og heldur ekki innan hvers reits sem afmarkaður er af sverari línunum.

Stjörnuþá

Vatnsberinn er eitthvað óróf þessa dagana enda einhver stífla á verkefnum í kringum hann. Getur stíflan komið að peningafæði sem grynkar eitthvað á næstu vikum. Ef vel er haldið á spöðunum tvöfaldast þó fjárhagslegur ávinningur vatnsberans í sumarlok og því um að gera að leggja vel á ráðin. Hapattölur 4, 29, 82.

Fiskurinn stígur nú inn í ljós friðsemdar og hamingju. Síðustu vikur hafa eitthvað dregið úr honum móðinn, en frá og með í dag finnst honum allir vegir færir. Þarna er í grunninn um hugarfarsbreytingu að ræða sem skal gæta þess að halda við enda fólk allir vegir færir ef vel er um haldið. Hapattölur 13, 11, 31.

Hrúturinn hefur hugað vel að líkamlegu atgervi sínu undanfarið. Hann hefur haft í heiðri þau óskráðu lög að maður sé það sem maður innbyrðir og býst því fastlega við að hreysti sitt sé á uppleið. Athuga skal þó að gleðin þarf að vera til staðar, yfirvegun og ró – enda haldast hugur og líkami í hendur. Hapattölur 14, 3, 37.

Nautinu virðist sem ímyndunarafli þess, framtíðarsýn og jafnvel áætlanir um hollara lífni standi algerlega í stað. Ekkert virðist færast úr skrefunum en þó þarf ekki að órvænta því stundum er bara lægð og þá má liggja undir feldi. Heimurinn sér um ferðalag hvers og eins, enda telja sumir að lífið sé fyrir fram ákveðið. Hapattölur 28, 4, 18.

Tviburinn þarf aðeins að staldra við á næstunni og ef hann er ekki undir of sterkum áhrifum nautsins, sjá fyrir sér hvert það ætlar að stefna. Taka niður sem flesta þætti lífsins, hvað varðar peninga, vina-, fjölskyldu- og ástarsambönd og þess háttar og mynda sér skoðun á því hvað hann í rauninni vill. Hvað er skynsamlegt og hvað þráir hann? Hapattölur 14, 22, 67.

Krabbinn hefur gjarnan látið lítið á sér bera og legið hamingjusamur undir steini. Einhver gæfuspor verða þó tekin í byrjun júlímánaðar sem koma honum skemmtilega á óvart og verða drjúg. Geta jafnvel orðið til þess að krabbinn tekur mikilvæga ákvörðun sem snertir nokkuð marga af hans nánustu til góða. Hapattölur 34, 1, 81.

Ljónið þarf líkt og tviburinn að staldra við og velta fyrir sér stefnu lífs síns. Hvað hann raunverulega vill í stað þess að bara flæða með straumnum og hafa alla góða. Á hann sér óuppfullta drauma? Er hægt að uppfylla einhverja þeirra? Nú er góður tími til að stíga einhver skref til framtíðar. Hapattölur 22, 10, 7.

Meyjan er aðeins óviss í sínu og er hálfslöpp. Veikindi eru í kortunum, þrálat er mild og því ekki mikið annað um að ræða en að leyfa þeim leiðindum að hafa sinn gang. Hvílast og hlúa að sér eins og kostur er og nýta tímann bara til að hugsa. Það getur oft leitt eitthvað skemmtilegt af sér. Hapattölur 1, 5, 88.

Vogin er að æfa sig þessa dagana að taka ávarðanir um málefni sem hún hefur ekki þurft að sinna áður. Þægindahringurinn hennar stækkar með þessu móti þó ávarðanatökurnar sjálfar séu ef til ekki þær skemmtilegustu, en útkoman verður góð engu að síður. Hapattölur 17, 12, 28.

Sporðrekanum þykir ótrúlegasta fólk vera að skipta sér af því sem það ætti ef til vill ekkert að vera að láta sig varða. Hann ætti þó sjálfur að æfa sig í að láta aðra ekki trufla sig enda best af öllu að geta lítið á hegðan annarra sem framlengingu af þeirra eigin óöruggi. Hapattölur 32, 50, 86.

Bogmaðurinn hefur verið værukær undanfarið og þó hann eigi höglífið alveg skilið er gott að stíga upp úr sófanum öðru hvoru. Þó ekki væri nema til þess að hrísta af sér rykið. Með sumrinu þarf hann að huga að heilsunni og þá hreyfingunni, en best á við hann að taka nokkur sundtök eða fara í rösklega göngutúra. Hapattölur 6, 19, 45.

Steingeitin vill svo gjarna njóta þess sumars sem í henni býr. Tilhlökkunin yfir því að fara út í falllegt veður hefur látið á sér kræla og helst í hendur við skapferli hennar sem er bjartara en áður eftir þungan vetur. Hún ætti því að fara út í náttúruna, sleppa tökunum á því sem angrar hana og fá sólargeislana í andlit. Nú eða rigningaráðann. Hapattölur 11, 30, 74.

Óðinshani er fremur smávaxinn sundfugl og er einn af tveimur tegundum sundhana sem verpa á Íslandi. Óðinshani sést oftast á sundi, hann liggur fremur hátt á vatninu og er mjög kvikur. Hann spólar og hringsnýst á vatninu og rótar þannig upp fæðu. Hann dýfir gogginum síðan ótt og títt ofan í vatnið til að tína upp rykmý, brunnklukkur og smákrabbadýr. Óðinshani eru að öllu leyti farfuglar og koma ídulega seinastir af farfuglum og hafa því skamma viðdval á Íslandi. Óðinshani fara að tína til landsins seinni hlutann í maí og síðan eru þeir að mestu farnir í lok ágúst. Það eru ekki nema tæp tíu ár síðan menn fundu út hvar íslenskir óðinshani dvelja á veturna. Það var 2015 sem tókst að endurheimta óðinshana sem hafði verið merktur með litlum dægurríta. Þá kom í ljós að íslenskir óðinshani leggja á sig meiri háttar ferðalag. Þessi litli fugl, sem vegur aðeins 40 grömm, hafði ferðast um austurströnd Norður-Ameríku, yfir Karíbahafið, yfir Mið-Ameríku og síðan yfir í Kyrrahafið þar sem hann dvaldi úti fyrir Perú. Þar er mikla fæðu að finna en þetta er langt ferðalag fyrir þennan litla fugl sem kemur til Íslands til þess eins að koma upp ungum og fara strax aftur.

Mynd og texti / Óskar Andri Víðisson

Tíska:

Gúmmístígvél fyrir sumarið

Fyrir þá sem áætla að njóta sumarsins hérlendis er ekki seinna vænna en að fjárfesta í góðum og helst vistvænum gúmmístígvélum.

Stígvél komu hér fram á sjónarsviðið á síðustu öld og þóttu mikil bylting fyrir landsmenn enda þykir engum gott að vera votur í fætunna. Voru þau stígvél úr sama hrágúmmí og bíldekk enda hagnaðist víst Goodyear-umboðið þó nokkuð fyrir framleiðslu á hvort tveggja.

Á meðan saga gúmmís teygir sig yfir í fornar siðmenningar á borð við Maya-þjóðirnar var notkun þess á þeim tíma heldur takmörkuð. Upphaflega áttaði fólk sig á að safu gúmmítrjáa mætti nota við gerð bolta, ýmissa íláta og skjólfatnaðar, en það var ekki fyrr en á 18. öld sem gúmmí hlaut meiri athygli frá hinum vestræna heimi.

Fyrstu skrefin

Árið 1735 kynntist franskir Landkönnuðurrinn Charles-Marie de la Condamine því að heimamenn Amazon notuðu gúmmí við gerð vatnsheldra íláta. Honum þótti þetta svo forvitnilegt að hann tók með sér sýni aftur til Evrópu og kynnti þannig gúmmí fyrir vísinda- og iðnaðarheiminum. Þetta undraefni varð fljótt eftir-

sótt, en þó hvorki nægilega sterkt né sveigjanlegt til þess að hægt væri að nýta það að ráði – fyrr en bandaríski uppfinningamaðurinn Charles Goodyear fann rétta blöndu þess við þá brennistein og önnur efni. (Dekkjafyrirtækið Goodyear nefndi akkúrat fyrirtæki sitt í höfuðið á honum árið 1898).

Rannsóknir sem gerðar hafa verið á undanförunum árum hafa þó sýnt fram á að oft er mikið magn af blýi, kadmíum og þalötum notað við framleiðslu regnfatnaðar, þar á meðal stígvéla, og nærri má geta að sú blanda er alls ekki af hinu góða.

Umhverfisvæn ákvörðun

Því má líta á listann hér að neðan og kaupa sér stígvél sem unnin eru með umhverfisverndarsjónarmið alheimsins í huga. Athugið að ef pantað er yfir netið bætist sendingarkostnaður við og svona...

Will's Vegan Store er vörumerki sem framleiðir vegan skófatnað, fatnað og fylgihluti. Vörumerkið selur úrval af vatnsheldum skóm, en eina gerð regnstígvéla, sem bera heitið WVSport Waterproof Country Boots. Verð: \$124–\$186, eða 17–25 þúsund ísl. kr.

Merry People's regnstígvélir eru framleidd úr náttúrulegu gúmmí og límd saman með vegan lími, en fyrirtækið býður að auki upp á 12 mánaða ábyrgð. Þau allra vinsælustu eru Chelsea ökklastígvél sem kosta \$60–\$170, eða 8–24 þúsund ísl. kr.

Thesus er merki sem framleiðir sjálfbærar skófatnað úr vistvænum efnum á borð við endurunnið gúmmí og endurunnið nælon. Nýverið kynnti Thesus 'Anyway Rainboot', handsníðuð ökklastígvél frá fjölskyldurekinni verksmiðju í Portúgal. Þessi dásæmd kostar \$158, eða 22 þúsund ísl. kr.

Everlane er tískumerki sem framleiðir fatnað, skó og fylgihluti og hefur á síðastliðnum árum tekið framförum er kemur að framleiðslugagnsæi svo og notkun enduruninna efna.

Ökklastígvél úr gúmmí eru hvað vinsælust og mega neytendur m.a. fræðast um frá hvaða verksmiðju hver og ein stígvél koma. Verð ökklastígvélanna vinsælu er í lægri kantinum, eða \$34–\$85, eða 5–12 þúsund ísl. kr.

Native er þekkt fyrir að búa til vatnsvæna skó sem hægt er að nota nánast hvar sem er. *Sugarlite* línan þeirra er afar vinsæl en þar innihalda skórnir blöndu af hefðbundnu EVA (Ethylene-vínýl acetate/létt og endingargóð froða) og sykurreyrefni. Þessir vatnsheldu skór kosta \$32–\$55 eða 4–8 þúsund ísl. krónur.

Þegar kaupendur hafa nýtt skó sína til fullnustu má senda þau aftur til fyrirtækisins, en

þar verða þeir endurunir sem efni fyrir leiksvæði í gegnum Remix Project sem hægt er að kynna sér betur á vefsíðu fyrirtækisins.

Grey Label er hollenskt vörumerki sem framleiðir regnstígvél úr náttúrulegu gúmmí fyrir börn, fáanleg í sex mismunandi litum.

Stígvélir eru framleidd með lífrænum striga að innan en fyrirtækið er GOTS vottað og allar umbúðir PVC-laugar og unnar úr endurunnum efnum. Verð: \$57, eða þúsund ísl. kr.

Aigle er fransk vörumerki sem hefur selt fatnað og skó fyrir öll veður, en er sérstaklega þekkt fyrir regnstígvél sín. Þau eru framleidd úr náttúrulegu gúmmí og innihalda staðlaðar gerðir um 30 til 35% af endurunnu gúmmí frá Vietnam og Taílandi, í gegnum FSC vottað kaupferli. (Forest Stewardship Council, viðurkenning sjálfbærs skóglendis). Fyrirtækið er afar vistvænt en það endurnýtir einnig 54% þess úrgangs sem verður til á framleiðslustað þess og endurnýtir 90% af óunnnu gúmmí. Geri aðrir betur. Fyrir þá sem hafa áhuga á að versla þar stígvél er verðið af ýmsum toga, frá \$28–\$430 eða 4–60 þúsund ísl. kr.

Að lokum verður að taka fram að auðvitað standa **gömlu góðu gúmmískórnir** alltaf fyrir sínu ef gengur illa að panta ofangreind stígvél af netinu. Þá má finna hér og hvar um landið, m.a. eru Viking gúmmískór hjá **Fóðurlöndunni** í stærðum 36–47 á kr. 6.500 og hjá **Byko**, undir heitinu „Klassískir gúmmískór“, í stærðum 19–47 á kr. 5.695, svo eitthvað sé nefnt.

/sp

Aigle stígvél eru frönsk og afar smart.

Gúmmítúttur standa alltaf fyrir sínu.

TIL SÖLU

LIEBHERR L514 hjólaskófla

2019 árg. (787 vst.)
40 km/h keyrsluhraði. Nokian nelgd dekk. Tvær tvívirkar vökvagnir fram á gálga. Fjaðrandi gálgi. Vökvahraðtengi. Skófla og gafflar. Eiginþyngd 10,4 tonn.

Verð 14.500.000 kr. + vsk

LIEBHERR T32-7S skotbómulyftari

2022 árg. (1.318 vst.)
7m lyftihæð. 3,2 tonn lyftigetá Bómufjórur.
40 km/h keyrsluhraði.
Vökhraðtengi Manitou gerð. Gafflar og skófla.

Verð 11.990.000 kr. + vsk

LIEBHERR L509 Speeder hjólaskófla

2018 árg. (5.841 vst.)
Michelin BIBLOAD, sett undir í byrjun vetrar. 6,4 tonn. Smurkerfi. Opnanleg skófla. Gafflar.

Verð 6.990.000 kr. + vsk

YANMAR SV100-2PB beltagrafa

2020 árg. (2430 vst.)
Tviskipt bóma, Smurkerfi Steelwrist S50 hraðtengi á dipper Steelwrist X12 S50 rörtólt. 3 skófur. 10,6 tonn

Verð 12.900.000 kr. + vsk

JOHN DEERE L509 Speeder hjólaskófla

2020 árg. (394 vst.)
105 hp. Fylgihlutir: Snjóplógur og sand/salt dreifari.

Verð 7.900.000 kr. + vsk

LIEBHERR L509 Speeder hjólaskófla

2015 árg. (2.104 vst.)
6,4 tonn. Smurkerfi. Skófla og gafflar.

Verð 5.890.000 kr. + vsk

ruko.is 534 6050
ruko@ruko.is

Smáauglýsingar

Skráning smáauglýsinga er á vefslóðinni: www.bbl.is/smaauglysingar

Verð: Textaauglýsing kr. 2.650 m. vsk (innan við 140 slög) og kr. 6.250 texti + mynd.

Skilafrestur: Fyrir kl. 15.00 á mánudegi fyrir útgáfu.

Sími: 563-0300 Netfang: augl@bondi.is

Til sölu Cadillac Sedan Deville, með 4,9 V8 mótör, árgerð 1991. Mjög vel með farinn, ekinn 87.000 mílur. Verð kr. 800.000 eða tilboð. Allar upplýsingar í s. 895-3216.

Hjá Göngugreiningu Lág múla 4 færðu reynslumesta starfsfólk landsins í göngugreiningum, fullkomnasta greiningarbúnað sem völ er á, fullbúið innleggjaverkstæði og mörg tæknilegustu innlegg sem eru í boði á markaðinum. Hafið samband í s. 481-1000 eða á netfangið: gongugreining@gongugreining.is

Tökum að okkur hinar ýmsu viðgerðir á kerrum, hestakerrum sem og öðrum kerrum. Förm með þær í aðalskoðun. Pantíð tíma. Brimco ehf. Efribraut 6, Mos. S. 894-5111. Opið kl. 13-16.30 - www.brimco.is

Gæfar og gjafmildar unghænur tilbúnar til afhendingar á Akureyri. Hafið samband í gegnum 'Hringrásarhænsn' á Facebook eða við Alfreð í s. 867-0598.

Frábært tækifæri. Til sölu sumarhústaður í Fnjóskadal, á bakka Fnjóskár, gegnt Vaglaskógi. Hitaveita! Upplýsingar á heimasíðu - www.fsfasteignir.is Akureyri

Hjólkoppur til sölu, mikið úrval, ýmis tilboð í gangi. Sanngarnt verð. Lítið við. Valdi koppasali, Hólmur við Suðurlandsveg, ofan við Rauðhóla. Opið 11-18 s. 865-2717.

Til sölu nýtt 38 fm heilsárhús til flutnings. Íslensk hönnun, parket, eldhús og flísar á baði. Verð kr. 17.000.000 m/vsk eða tilboð. Tómas húsasmiðameistari í s. 698-3730.

Ástralskir fjárhundar (rakkar) til sölu. Vinnusamir, klárir, skemmtilegir og ljúfir. Verða tilbúnir á ný heimili 15. júlí. Bólusettir, heilsufarsskoðaðir, örmerktir og með ættbók frá HRFÍ. Foreldrarir hafa bæði fengið góða dóma á sýningum. Upplýsingar í s. 824-5902 eða 825-8267.

Hyundai Kona Style, árgerð 2020, rafmagn, sjálfskiptur. Ekinn 23.000 km. Verð kr. 3.990.000. notadir.benni.is - s. 590-2035.

Stundum er betra að leigja þetta!

Á að fara í húsviðgerðir? Við bjóðum upp á leigu á stærri og smærri vinnupöllum og stigum.

Hafðu samband og við gerum þér tilboð í það sem þú þarft.

Skoðaðu úrvalið til sölu og leigu á vpallar.is

VINNUPALLAR

- ÖRUGGAR LAUSNIR -

Vinnupallar ehf. - Vagnhöfða 7 - s. 787 9933 - vpallar@vpallar.is - www.vpallar.is

LANDSTÓLPI

RUSLAPRESSUR

Sparaðu þér handtökin!

690.000 kr. + vsk.

LSM-V5

- Baggastærð: 700x750x500mm
- Þyngd bagga: 50-100kg
- Pressa: 5 tonn

995.000 kr. + vsk.

LSM-V8

- Baggastærð: 800x950x600mm
- Þyngd bagga: 100-180kg
- Pressa: 8 tonn

GIANT - G2700HD+

- Lyftigetá: 1.900 kg
- Lyftihæð: 2.964 mm
- 25 km keyrsluhraði
- 50 hö Kubota D1803 diesel

GIANT - GT5048 TENDÓ

- Lyftigetá: 2.490 kg
- Lyftihæð: 4.800 mm
- Tveggja þrepa skipting
- 50 hö Kubota D1803 diesel

TILBOÐ!

2.530.000 kr. + vsk.

SULKY - DX30+

- Verð áður: 3.090.000 kr. + vsk.
- Tvöföld upphækkun og lok
- Vigt og jaðarbúnaður
- QUARTS 600 tölva

Gunnbjarnarholti, 804 Selfossi
480 5600

www.landstolpi.is

landstolpi@landstolpi.is

Sérniðin þjónusta að þínum þörfum

ALLT
FASTEIGNASALA

 Kristinn Sigurbjörnsson
Löggiltur fasteignasali og byggingafræðingur.
Sími: 560-5502
Netfang: kristinn@allt.is

 Páll Þorbjörnsson
Löggiltur fasteignasali og fiskeldisfræðingur.
Sími: 560-5501
Netfang: pall@allt.is

Vetrarsól er umboðsaðili

Sláttuvélar & sláttuorfr

STIGA
Gulltryggð gæði

Sláttutraktorar

Snjóblásarar

40 ár á Íslandi

Askalind 4 | Kópavogi | Sími 564 1864 | vetrarsol.is **VETRARSÓL**

Færíbanda-reimar

Eigum á lager færíbandareimar í flestar gerðir rúlluvela

GÚMMISTEYPA P. LÁRUSSON EHF.

Gyflahlöt 3 - 112 Reykjavík - Sími 567 4467 - gummisteypa@gummisteypa.is - www.gummisteypa.is

Segðu **BLESS** við óværuna!

YKKAR pest control

ALLT TIL SKORDÝRAVARNA
-fæst í öllum betri landbúnaðar- og byggingavöruslunum

YKKAR gætt control!
Ráffunraspóði
Flugnalimborðar
Köngulóa- og skordýralimspjóld
Flugnalimfilmur í glugga
Ávaxtaflugnagildur

Skipulagsstofnun

Umhverfismat framkvæmda
Umhverfismatsskýrsla í kynningu

Vindorkugarðurinn Sólheimar, Dalabyggð

Qair Iceland hefur lagt fram umhverfismatsskýrslu vegna umhverfismats á fyrirhuguðum vindorkugarði í landi Sólheima í Dalabyggð.

Kynning á umhverfismatsskýrslu: Umhverfismatsskýrsla er aðgengi- leg á Skipulagsgátt, www.skipulagsgatt.is og á vef Skipulagsstofnunar.

Umsagnarfrestur: Allir geta kynnt sér umhverfismatsskýrsluna og veitt umsögn í gegnum Skipulagsgátt eigi síðar en 3. september 2024.

Til sölu lögbýlið Hoftún Árborg 58,2 ha án hús. Rafm. og kaltvatn við lóðarmörk. Tilvalið land t.d. fyrir hestafólk, í skógrækt eða til uppbyggingar t.d. búgarðabyggðar. Liggur við Holtssveg 314, 45 mín. akstur frá Rvík. Verð. kr. 44.900.000. Upplýsingar í s. 895-9066.

Seljum vara- og aukahluti í flestar gerðir afkerrum. Sérþöntunarþjónusta. Sendum um land allt. Brimco ehf. s. 894-5111 www.brimco.is Ópið frá kl. 13-16.30.

Traktorsskóflur. Breidd 1,2 til 2,4 metrar. Verð frá kr. 130.000 +vsk. Búvís ehf. S. 465-1332.

Girðingarefni, Iowa gaddavír 200 metrar, kr. 9.610 m/vsk. 5 strengja túnnnet 100 metrar, verð kr. 15.900 m/vsk. 6 strengja túnnnet 100 metrar, verð kr. 18.500 m/vsk. H. Hauksson ehf. S. 588-1130 hhauksson@hhauksson.is

Ávinnsluherfi, 6 metra samanbrjótanlegt, lyftutengt. Verð kr. 498.900 +vsk. Búvís ehf. S. 465-1332.

Lambheldu hliðargrindurnar, 420x110. Möskvar 15x10. Frá kr. 29.900 +vsk. Lamasett kr. 3.990 +vsk. S. 669-1336 og 899-1779, Aurasel.

Vatnstúrbínur 50 w 12 og 24 v. Mini Hydro Generator Hydroelectric Generator. Verð kr. 39.900. Orkubondinn.is Tranavogi 3, 104 Reykjavík. S. 888-1185.

Scania kranabíll. Bíll í toppstandi, rýkur í gang og gengur vel, nýskoðaður, allt glussakerfi nýyfírfarið. Splunkuný framdekk, nýr altenator. Frábær bíll fyrir t.d. byggingavinnu og vöruflutninga. Bíllinn er kominn í flokk fornbíla og því engin gjöld af honum. Verð 2.500.000 +vsk. Úppl. hjá Viggó s. 773-0418

KIA Sorento árg. 07/2012. Ekinn 232.000 km. Dráttarkrókur. 5 manna með leðursætum. Nýskoðaður. Verð kr. 1.550.000. Upplýsingar í s. 896-0987.

Til sölu ryðfrír, stór gufugleypir, með afsogskerfi. S. 896-8311.

Fermec grafa, árgerð 2000, verð kr. 2.100.000 +vsk. Upplýsingar í s. 897-2219.

Slöngubátar fyrir alhliða veiði. Hákonarson ehf. hak@hak.is www.hak.is s. 892-4163.

Alvöru uppþvottavél. Til sölu uppþvottavél fyrir ferðaþjónustu. Notuð, en í finu lagi. Verð kr. 80.000. S. 894-2026.

Fjárhúsgrindur. Eigum enn þá á lager fjárhúsgrindur. Stærð 40x60 og 60x60. Einnig burðarbita 12 cm. háa. Upplýsingar í s. 897-3290 eða á mail: samleid@samleid.is

Lítið notaðir kayakar, þurr gallar, björgunarvesti, árar og bílafestingar. Tilboð í s. 897-1448.

Tilboð í s. 897-1448. Notaðar steypueiningar til sölu. Eigum 13 stk. af P1 (þyngd: 5.800 kg, lengd: 6.320 mm, breidd: 1.050 mm, þykkt: 350 mm. Eigum 41 stk. af P3 (þyngd: 7.655 kg, lengd: 6.320 mm, breidd: 1.615 mm, þykkt: 300 mm. Staðsett í Hafnarfirði. Verð á stk. kr. 65.000. Það má hafa samband við mig á dagvinnutíma, s. 896-5090 - Kristný.

BEWI

Umbúðir, Frágangsvörur, Rekstrarvörur,
Íbæti efni og Vélar

Bewi.com

Opnunartími: 8:00-16:00

Cuxhavengata 1, 220 Hafnarfjörður

S: 535 5555

E: Pantanir@bewi.com

Gróðurhús fyrir matjurtarækt, liggjandi yfir beði eða standandi. Dúkurinn er úr ljósgrænu þe. plasti með styrkingarþræði og sterkum rennilásnum. Eigum einnig mjög falleg fuglahús til á lager. Hákonarson ehf. S. 892-4163 www.hak.is / hak@hak.is-

Til sölu Rexton HLX árg. 2018, 7 manna, leðursæti, dísel, ekinn aðeins 79.000 km. Sjálfskiptur, 7 gíra, bakkmyndavél, 33" breyttur, nýskoðaður, dráttarkúla, nýleg dekk. Bíllinn er mjög vel með farinn, nánast eins og nýr. Verð kr. 4.200.000. Upplýsingar í s. 821-6123.

7 feta kæligámur, tengist við 220 volt. Léttur og öflugur kæli. Breidd 1,80 m. Lengd 2,40 m. Hæð 2,60 m. S. 865-7995.

Rúlluvagn frá Weckman, 13 tonna burðargeta/hlasspyngd. Pallur stærð 2,46 x 9,0 m Verð kr. 3.260.000 m/vsk. H. Hauksson ehf. S. 588-1130 hhauksson@hhauksson.is

Vegristar, 4x2,5m. Verðkr. 495.000+vsk. Bera alla venjulega umferð, traktora, fulllestaða vörubíla. Flytjum á staðinn fyrir hagstætt verð. Gönguhlíð og veghlíð í ýmsum stærðum. Íslensk smíði. Uppl. FB Sæblær ehf. www.sbl.is s. 899-2202.

Um 50 sekkr af viðarkurli til sölu, að Heysholti í Landsveit, við Landveg nr. 26. Upplýsingar í s. 896 -7050.

Rúlluvagn, DINA RP10500 14 tonna burðargeta/hlasspyngd. Pallur stærð 2,55 x 10,5 m. Dekk 710/45-22,5. Verð kr. 3.690.000 m/vsk. H. Hauksson ehf. S. 588-1130 hhauksson@hhauksson.is

Til sölu mórauðir Border Collie-hvolpar, foreldrar innfluttir vinnuhundar. Verð kr. 250.000 +vsk. S. 893-0868.

Varahlutapjónusta fyrir Hiab krana og fleiri gerðir. Mjög góður lager af vökvamóturum, lokum og fleira fyrir háþrýst vökvakerfi. Rexroth - Parker - Danfoss etc. Viðgerðarþjónusta. Vökvataeki ehf. Búðahelli 4x, 221 Hafnarfirði. www.vokvataeki.is - vt@vokvataeki.is s. 861-4401.

Ford Econoline E150 1992 350w sjálfskiptur 4x4 35" dekk. Er í topp standi, óryðgaður. Skráður húsbíll, með belt fyrir sjö manns. Óska eftir raunhæfu tilboði í s. 897-2506.

Harðskafi

NÝTT

DK-TEC
ALFÞU BEHÖVER, ETT SÍÐ
Harðskafi

ÍSLAND

Produkt-katalog
2024

Vörulisti 2024
Vantar þig tæki í sveitina?

Aukið úrval kallar á stærra blað.
Hundrað blaðsíðna vörulisti
bíður þín á www.hardskafi.is

Sláttuvél 250/290cm fyrir dráttarvél 100-130hp 1000RPM Fram- og afturfestingar	Sláttuvél 200/220cm fyrir liðléttinginn eða skotbómuna	Sláttuvél 75-130cm fyrir gröfuna	Sláttuvél 220cm Kr 923.800 m. vsk Kr 745.000 án vsk	Steypuvél 300L Kr 675.800 m. vsk Kr 545.000 án vsk	Sturtuvagn 2ja T Kr 682.000 m. vsk Kr 550.000 án vsk	Dreifari 26L Kr 69.440 m. vsk Kr 56.000 án vsk
Hríslu- og stubbatæteri 180/225cm fyrir dráttarvélina	Trjáklippari fyrir dráttarvélina	Vélsópur 150cm Kr 713.000 m. vsk Kr 575.000 án vsk	Hnífatæteri 230cm Kr 948.600 m. vsk Kr 765.000 án vsk	Rúllubindivél Kr 930.000 m. vsk Kr 750.000 án vsk	Trjáklippur Kr 452.600 m. vsk Kr 365.000 án vsk	

www.hardskafi.is   Júlí 2024   Sími 555 6520   sala@hardskafi.is

Viðgerðir á kerrum og mikið úrval vara- og aukahluta.

Úrvalið hefur aldrei verið meira.

Margar gerðir af þýskum eins og tveggja öxla kerrum.
Skoðu úrvalið á www.brimco.is eða kíktu í heimsókn.

Hestakerrur fyrir 2, 3 og 5 hesta.

BRIMCO   EFRIBRAUT 6 - 270 MOSFELLSBÆ
SÍMI: 894 5111 - www.brimco.is

Atvinna í boði Reykjabúið ehf / Mosfellsbæ

- ✓ Reykjabúið ehf auglýsir eftir starfsmanni í almenn störf á fuglabúi.
- ✓ Vinna við eldi á fuglum og hvað eina sem til fellur.
- ✓ Fullt starf.
- ✓ Æskilegt að viðkomandi hafi einhverja reynslu í skepnuhirdingu.
- ✓ Bílpróf.

Nánari upplýsingar veitir Jón Magnús,
reykjabuid@kalkunn.is

Reykjabúið ehf, 271 Mosfellsbæ

Flaghefill, FK. Machinery. Breidd 300 cm. Tveir glussatjakkar. Verð kr. 849.000 m/vsk. H. Hauksson ehf. s. 588-1130 | hhauksson@hhauksson.is

Gámarampar á lager. Heitgalvaniserað stál. Burðargeta 8.000 kg. Stærð 130 cm x 210 cm x 16 cm. Lykkjur í dekki fyrir lyftaragaffla. Hákonarson ehf. hak@hak.is s. 892-4163. www.hak.is

Weckman HARDOX sturtuvagnur 11 tonna burðargeta/hlasspyngd. Verð kr. 3.490.000 m/vsk. 13 tonna burðargeta/hlasspyngd. Verð kr. 3.800.000 m/vsk. H. Hauksson ehf. S. 588-1130 hhauksson@hhauksson.is

Hobby 540 UF, árgerð 2023, notkun 10 nætur. Fylgihlutir, stór sólarseta, mover og filafætur. Tilboðsverð kr. 5.700.000. Nýtt hús kostar kr. 6.700.000. Uppl. S. 863-684.

Hestakerra, heitur pottur og Border Collie hvolpar. 5 hesta kerra í finu standi, verð kr. 900.000. Ónotaður heitur pottur úr Sedrus-við með tröppum og loki, verð kr. 450.000. Hreinræktaðir Border Collie-hvolpar. Upplýsingar í s. 840-0029, Þórir og 865-6519, Sigurbjörg.

Deutz 4090e traktorinn er 2019 árgerð. Í honum er frambúnaður. Lítið notaður og vel með farinn. Ný kúpling. Það sem fylgir honum fyrir rétt verð er snjótonn, sandkassi og þyngingarklossi að framan. Verð kr. 5.700.000 +vsk. Verð með öllu aukahlutum kr. 6.500.000 +vsk. Engin skipti. S. 783-3191.

Einföldu fjárgrindurnar. Krækt án aukahluta. Breidd 180 cm x 90. Verð frá kr. 9.900 til 11.900 +vsk. S. 899-1776 og 669-1336. Aurasel.

Porsche Cayenne S E-Hybrid, 4x4, árgerð 2019, sjálfskiptur, ekinn 52.000 km. Verð kr. 7.990.000. notadir.benni.is - s. 590-2035.

Traktorsskóflur frá FK Machinery. Breidd 220 cm. Verð kr. 198.000 m/vsk. Breidd 240 cm. Verð kr. 223.000 með vsk. H. Hauksson ehf. S. 588-1130 hhauksson@hhauksson.is

Bretttagafflar með snúningi, 180° eða 360°. Festingar fyrir traktora og skotbómulyftara. Hliðarstuðningur fyrir trékassa og grindur. Burðargeta 1.500 kg, 2.500 kg, 3.000 kg og 5.000 kg. Pólsk framleiðsla. Hákonarson ehf. S. 892-4163. Netfang- hak@hak.is www.hak.is

Til sölu Hyundai R-360 LC-7 árg. skráð 10.11.2004 Vélin er notuð í 9.470 vinnustundir en mótörinn er innan við 1.000 tíma. Allar nánari upplýsingar í s. 820-1125.

Gúmmírampar fyrir brettatjakka. Stærð L 100 cm x B 50 cm x H 16 cm. Þyngd 21 kg. Passa fyrir venjulega vörugáma. Burðargeta 10 tonn Hákonarson ehf. www.hak.is S. 892-4163, hak@hak.is

Þrýstisett fyrir neysluvatn. Til á lager- 230 V, 12 V, 24 V. Einnig dælur með 3 fasa. Mjög öflug sjálfsgandi dæla. Dæluhjól úr kopar og öxull úr ryðfríu stáli. 24 L eða 60 L tankur úr ryðfríu stáli. Stillanlegur þrýstingur. Hentar vel fyrir sumarhús, ferðaþjónustu og báta. Hákonarson ehf. S. 892-4163, netfang- hak@hak.is

Weckman sturtuvagnur með lausum skjólbörðum, 13 tonna burðargeta/hlasspyngd. Verð kr. 2.690.000 m/vsk. H. Hauksson ehf. S. 588-1130 hhauksson@hhauksson.is

Sliskjur úr áli fyrir vinnuvélar, fjórhjól o.fl. Lengdir 1,6 m, 2 m, 2,1 m, 2,5 m, 3 m, 3,5 m, 4 m, 4,5 m, 5 m. Burður fyrir þar 1,5 tonn til 80 tonn. Einnig gúmmíklæddar að ofan fyrir valtare. Mjög hagstæð verð. Hákonarson ehf. Netfang- hak@hak.is - s. 892-4163. www.hak.is

Tómstundafulltrúi óskast í Reykhólahrepp!

Reykhólahreppur auglýsir laust til umsóknar starf Tómsundafulltrúa.

Um er ræða 90% starfshlutfall til eins árs, með möguleika á fastráðningu. Tilgangur starfsins er að hafa faglega umsjón með tómsundastarfi Reykhólahrepps í góðu samstarfi við hlutaðeigandi aðila. Hér er fjölbreytt og skemmtilegt tækifæri fyrir skapandi og skipulagðan einstakling til að móta starf í vaxandi samfélagi. Næsti yfirmaður fulltrúans er sveitarstjóri.

Markmið og verkefni:

- Verkefnavinna og stefnumótun fyrir tómsundamál
- Hefur mannaforráð.
- Umsjón og þróunarvinna með starfsemi félagsmiðstöðvarinnar Skrefsins.
- Er stuðningur sveitarfélagsins við félagasamtök sem eru með skipulagða
- íþrótt- og tómsundastarfsemi í sveitarfélaginu, á grundvelli samninga.
- Vinnur í nánu samstarfi við stjórnendur grunnskóla og íþróttamannvirkja.
- Verkefnastjórn við hátíðahöld og aðra viðburði á vegum sveitarfélagsins.
- Vinnur í nánu samstarfi við stjórnendur grunnskóla við skipulagningu lengdrar viðveru á vegum skólans.
- Ýtir undir starfsemi sem felur í sér tómsundir fullorðinna.
- Önnur verkefni á þessu sviði sem viðkomandi er falið af sveitarstjóra.

Hæfniskröfur:

- Háskólamenntun á sviði tómsunda- og félagsmálafræði, eða önnur menntun sem nýtist í starfi.
- forystu-, skipulags- og samskiptahæfileikar.
- Reynsla og þekking af tómsundastarfi.
- Mikill áhugi á velferð íbúa og hæfni til að eiga samskipti við alla aldurshópa.
- Frumkvæði, jákvætt hugarfar og hugmyndaauði.

Launakjör erum samkvæmt kjarasamningum Sambands íslenskra sveitarfélaga og viðkomandi stéttarfélags.

Hreint sakavottorð er skilyrði fyrir ráðningu. Umsækjendur af öllum kynjum eru hvattir til að sækja um starfið.

Nánari upplýsingar veita Ingibjörg Birna Erlingsdóttir, sveitarstjóri, sveitarstjori@reykholar.is og Jóhanna Ösp Einarsdóttir, oddviti, johanna@reykholar.is.

MARÁS
TOHATSU
 UTANBORÐSMÓTORAR

JAPÖNSK GÆÐI!

Léttir Kraftmiklir
 Fyrirferðalitlir Sparneytnir
 Hjjóðlátir 3,5-250 hõ

Miðhraun 13 - 210 Garðabær
 Sími: 555 6444 - www.maras.is

ÍSLENSK FRAMLEIÐSLA
 Á BÍLSKÚRS- OG IÐNAÐARHURÐUM

IS HURÐIR www.ishurdir.is
 564-0013 | 865-1237

Jesús sagði:
 „Guð sendi ekki soninn í heiminn til að dæma heiminn heldur til þess að frelsa hann.“
 Jóh. 3.17

biblian.is

Rafstöðvar með orginal Honda-vélum og Yanmar dísel á lager. Stöðvarnar eru frá Elcos Srl. á Ítalíu, www.elcos.net. Eigum einnig hjjóðlátar stöðvar fyrir ferðavagna. Við bjóðum upp á allar gerðir af rafstöðvum. Mjög hagstætt verð. Hákonarson ehf., www.hak.is s. 892-4163, netfang- hak@hak.is

SsangYong Rexton DLX, 4x4, árgerð 2021, sjálfskiptur, ekinn 51.000 km. Verð kr. 6.990.000. notadir.benni.is s. 590-2035.

Stubbana í hús! Stubbastandar frístandandi og stubbahólkar á vegg á góðu verði. Upplýsingar á stubbastandur@gmail.com og í s. 842-2535.

Innihrætur fyrir haugkjallara. Rafdrifnar (3 fasa) eða glussadrifnar. Vinnudýpt 130 cm eða meira. Einnig hægt að fá hrærumar glussadrifnar með festingum fyrir gálga á liðléttingum. Hákonarson ehf. www.hak.is Uppl. í s. 892-4163, hak@hak.is

Volvo ECR50D 2020 árgerð. notuð um 2000 vst. Rotiltill með klemmu var sett á 2022 og hefur bara verið notað í um 500 vst. 4 skóflur fylgja. Lækkað verð kr. 8.990.000+vsk. uppl í s. 898-3493.

Stafræna listaverkabókin yst.is (5. útgáfa) er komin út.

Feminismi
 Náttúran
 Pólitik
 Mennskan

PVC og Títaníum blanda

Þakrennur
 Sterkar, höggþolnar og auðveldar í uppsetningu

Litir Hvítt: RAL 9010 Dökkgrátt: RAL 7016 Svart: RAL 9011

TECHTAN® sterkar þakrennur, úr blöndu af PVC og Títaníum

LOFT & RAFTÆKI
 Hjállabrekka 1 - Dalbrekkumegin | 200 Kópavogur | Sí: 564 3000

VALTRAC línán
 105-145 HESTÖFL

PRONAR

AFLVÉLAR

TRAUSTUR SAMSTARFSADILI
 Garðabæ | Akureyri | Selfossi
 sími 480-0000 | www.aflvelar.is

Límtré-Timbureiningar

STRÚKTÚR

Stálgrind
 Yleiningar
 PIR
 Steinull

Strúktúr ehf | www.struktur.is | struktur@struktur.is |
 Bæjarflöt 9 | 112 Reykjavík | Sími: 588 6640

**SMÍÐUM FRÁ GRUNNI OG GERUM VIÐ
ALLAR GERÐIR
TJAKKA**

VHE

VHE • Melbraut 27 Hafnarfjörður • Hraun 5 Reyðarfirði
Sími 843 8804 • Fax 575 9701 • www.vhe.is • sala@vhe.is

Erum með varahluti og þjónustu fyrir allar JCB vélar

S: 527 2600

Sala - Þjónusta
www.velavit.is

ÁSCO

**FLJÓT OG VINALEG
ÞJÓNUSTA**

— STARTARAR OG ALTERNATORAR —

Liebherr, sjálfreisandi byggingarkrani, árgærd 2016, í góðu ásigkomulagi. Verð kr. 7.000.000 +vsk. Uppl. í s. 860-3747.

Stór og öflug háþrýstidæla fyrir verkataka til sölu. Dælan er ný og ónotuð, FDX Xtreme XL, www.comet-spa.com. Dælan er 16 L / min og max þrýstingur er 520 Bar. Vél - 26 hestöfl, Kohler, dísel, KDW 1003. Vélin er vatnskæld og með rafstarti. Hákonarson ehf. S. 892-4163. Netfang: hak@hak.is

TYM-Branson K78 . 2021 árgærd, notuð um 300 vst. 4x4 75 hestöfl. nett og flott vél. Til sölu og sýnis á Toyota Selfossi. Verð kr. 4.990.000 +vsk. 480-8000. eða í s. 898-3494. www.toyotaselfossi.is

Smáhýsi, 15 fm að stærð með áfastri 3 fm verönd. Samræmist reglugerð um smáhýsi skv. ákvæði 2.3.5 byggingarreglugerðar. Verð kr. 4.100.000 +vsk. Húsið afhendist fullgert að innan, með parketi á gólf. Sjá upplýsingar á Facebook-síðu - Kreiks smáhýsi eða í s. 842-4744.

Stauraborar fyrir borvélar, SDS Max, SDS + og Hexagonal. Stærðir frá 40 mm upp í 300 mm. Massífur öxull. Borarnir passa einnig á margar gerðir af vélknúnum stauraborum. Steinborar: 40 mm x 1000 mm. Brotskóflur í SDS Max og Hexagonal. Hákonarson ehf. S. 892-4163. Netfang: hak@hak.is Heimasíða: www.hak.is

Viðgerðir á Genie vinnulyftum. Yfir 20 ára reynsla. Kem á staðinn með vel búinn verkstæðisbíl. Viðgerðir, olluskipti, skipti um glussaslöngur o.s.frv. Gizmo, viðhaldsþjónusta s. 772-7722.

Vélavit ehf. er nú umboðsaðili fyrir HATZ dísilvélar á Íslandi. Sala, varahlutir og viðgerðarþjónusta hjá okkur í Skeiðarási 3, Garðabæ. Upplýsingar í S. 527-2600.

Háþrýstidælar fyrir verkataka og bændur. Rafdrifnar, traktorsdrifnar, glussadrifnar, bensín eða dísil. Margar stærðir, allt að 700 bar. Einnig öflugir vatnshitara fyrir háþrýstidælar. Vandaður búnaður frá Comet - www.comet-spa.com Hákonarson ehf. hak@hak.is www.hak.is s. 892-4163.

Gólfhiti, gólfþræsing fyrir 16 mm rör. Ryklaus gólfhitatræsing, verð á fermetra kr. 4.000 +vsk. Mætum hvert á land sem er, en fer þó eftir stærð verkefnis. Tilboð og upplýsingar á https://www.golffraeinging.is s. 892-0808 - Oliver.

Rampar fyrir frysti/kæligáma á lager. Burðargeta 10 tonn. Dekkplata 10 mm, L 170 cm x B- 200 cm x hæð 21 cm. Heitgalvaniserað stál. Lyftaratækur á þrjú vegu. Eigum einnig rampa fyrir hefðbundna sjögáma. Hákonarson ehf. www.hak.is s. 892-4163 hak@hak.is

Kajakar, blautbúningar, kælibox og aukahlutir. Mikið úrval, sjón er sögu ríkar. Bakkatún 22, Akranes. S. 773-0262. Bluewaterkayaks@outlook.com

Sláttuorð með Honda-vélum. Orfin henta mjög vel sveitarfélögum og verkötum. Margar útfærslur. Einnig öflugar sláttuvélar með Honda-vélum. Allar vélar eru fjörgengis. Mjög hagstæð verð. Hákonarson ehf. S. 892-4163 Netfang - hak@hak.is

Sveigjanlegar sólarcellur 50w.-verð kr. 17.900. 100w, verð kr. 29.900. 150w, verð kr. 48.900.- Orkubondinn.is, Tranavogi 3, 104 Reykjavík. S. 888-1185 opið 15-17.

Góð og galvaniserað haugsuga frá JOSKIN. JOSKIN Modulo II haugsuga 6.000 lítra, 2019 árgærd. Galvaniserað að utan og innan. Tankur hvílir allur á grind. Vökvabremsur Breið dekk 550/60-22.5 5.000 l/min vakúmdæla, aflúrtaksknúin. Krókar fyrir barka v/m og h/m 6" hraðtengi Verð kr. 1.900.000 +vsk. S. 783-3191.

Klósettadælar fyrir kjallara. Inntak fyrir vask, sturtu og þvottavél. Mótur staðsettur fyrir utan votrymi. Margar stærðir sem henta fyrir íbúðar- og atvinnuhúsnæði. Mjög öflugur og vandaður búnaður. Frárennsli, 32 mm. Hákonarson ehf. S. 892-4163, hak@hak.is, www.hak.is

Atvinna

Er 15 ára stelpa sem langar að komast í sveit. Get hjálpað við bústörf og passað börn. Er með góða reynslu af þóssun. Er dugleg, samvissusöm og hef áhuga á að læra nýja hluti. jonheidarh@gmail.com

Jarðir

Óska eftir húsnæði utanbæjar. Hænsna- og hundahald þarf að vera leyft. Aðeins langtímaleiga eða leiga með möguleika á kaupum kemur til greina. Þarf ekki að vera stórt né flott. Aðgengi að útihúsum kostur. Netfang: hundaaskur@gmail.com

Óska eftir

Kaupi vinyllötur. Staðgreiði stór plötusöfn. Ólafur S. 784-2410, olisigur@gmail.com

Óska eftir amerískum pallbíl, helst dísil, en skoða líka bensín. Má þarfnast lagfæringa, F350, F250, RAM, Silverado eða GMC. S. 774-4441.

Til sölu

Bilalyftur í úrvali fyrir bíla og búvélar, myndir og uppl á www.holt1.is Útvegum rafstöðvar, bátavélar o.fl. Vélaverkstæðið Holti, 311 Borgarnes, s. 435-6662 895-6662.

Byggingarkrani, Liebherr 32TT 2001, ásamt hjólastelli fyrir krannann. Uppl. í s. 773-5600 eða solhof@solhof.is

Doka steypumót, 2,7 m hæð, um 165 fm. í tvöföldu, auk fylgihluta. Uppl. í s. 773-5600, Ólafur eða solhof@solhof.is

Heimaræktaða trjáplöntur til sölu, Birkir, reynir, rífs, sólbær, aspir og fl. Oðrýr og sterkar plöntur á frábæru verði. Er í Reykjavík. S. 857-7363.

Opel Vivara, langur sendibíll, árg. 2017. Ekinn 45.000 km. Nánari uppl. í s. 893-9068.

ÓKEYPIS RAFGEYMAMÆLING!

Eigum allar stærðir rafgeyma á lager

ÁSCO

Glerárgata 34b, 600 Akureyri • S4611092 • asco@asco.is

BILARAFMAGN

Backhoe fyrir dráttarvélar og hjólaskóflur. Margar stærðir. Gröfudýpt 1,3-4,2 metrar. Margar stærðir af skóflum og öðrum aukabúnaði. Hákonarson ehf. S. 892-4163, hak@hak.is, www.hak.is

Lyftaragafflar til að skrúfa fasta á skóflur. Burðargeta á pari: 680 kg og 1500 kg. CE vottaðir og CE merktir. Öryggisstappar fylgja. Passar á flestar skóflur. Til á lager. Hákonarson ehf. S. 892-4163 / netfang- hak@hak.is

Sveitarfélög og verkakar. Mjög öflugur búnaður fyrir stífluheinsun í skolprörum. Háþrýstidælar frá www.comet-spa.com. Margar útfærslur í flæði og þrýstingi. Bensín, dísel, glussadrif eða drifskáft. Skóflum allan slöngu- og spissabúnað fyrir róraheinsun. Gerum fóst tilboð, mjög hagstæð verð og góð þjónusta. Hákonarson ehf. S. 892-4163, netfang hak@hak.is

Háþrýstipvottur, síðan 1987. Á húsum, skipum, tækjum o.fl. Alhreinsun/strípun málningar. Blastur.is Verkstæði & Verktakar / Helluhur. 6, 220 Hf.

Díselhitara. 5kw 12 og 24 volt, með öllum fylgihlutum. Verð kr. 53.900. Öll þjónusta. Orkubondinn.is, Tranavogi 3, 104 Reykjavík. S. 888-1185. Opið frá 15 til 17 virka daga.

Sláttuvélar og sláttuorð með HONDA-vélum Fjörgengisvélar. Sláttuvélar 5,6 Hó og orfin, 2 hó. Mjög öflugur og afkastamikill búnaður. Nánari upplýsingar í síma eða á tölvupósti. Hákonarson ehf. S. 892-4163 netfang: hak@hak.is. Vefsíða: www.hak.is

Byggðu upp rekstur

Í einstöku samfélagi

Grímsnes- og Grafningshreppur leitar að öflugum samstarfsaðilum til að byggja upp verzlun- og þjónustu við þá 2.500 ökumenn sem fara um sveitarfélagið á hverjum einasta degi, til viðbótar við þá 6-10 þús. íbúa og frístundahúsaeigendur sem dvelja á svæðinu á hverjum tíma.

Taktu þátt í nýju vaxtarskeiði í gamalgrónu samfélagi á besta stað á Suðurlandi.

6 verzlunar- og þjónustulóðir lausar til umsóknar strax.

6-10 þús.
manns á svæðinu

2.500 bílar
á dag

Vinsælt
ferðamannasvæði

Kynntu þér tækifærin á borgisveit.is

GRÍMSNES- OG
GRAFNINGSHREPPUR

Hjartað í Íslenskum landbúnaði

